

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ 2020

Απρίλιος 2020

Περιεχόμενα

1.	Εισαγωγή	6
2.	Μακροοικονομικό Πλαίσιο και Σενάριο	11
3.	Πολιτικές για την Αντιμετώπιση Οικονομικών Προκλήσεων	17
3.1	Εργασία και Κοινωνική Πρόνοια	17
3.2	Δημοσιονομικές Πολιτικές	24
3.3	Χρηματοοικονομικές Πολιτικές	26
3.4	Ρυθμιστικό Πλαίσιο Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων	30
3.5	Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία	30
3.6	Ενέργεια, Κλίμα και Περιβάλλον	35
3.7	Δημόσια Διοίκηση	39
3.8	Δικαιοσύνη	43
3.9	Διεθνές Εμπόριο και Ξένες Επενδύσεις	47
3.10	Μεταφορές και Υποδομές	50
3.11	Αγροτική Ανάπτυξη	54
3.12	Εκπαίδευση και Επαγγελματική Κατάρτιση	58
4.	Στόχοι Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ	61
4.1	Στόχοι Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»	61
4.2	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης	67
5.	Ευρωπαϊκή Χρηματοδότηση	81
5.1	Προγραμματική Περίοδος 2021-2027	81
6.	Θεσμική Διαδικασία Σύνταξης του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων	83
	Παράρτημα 1: Μέτρα για την Αντιμετώπιση της Υγειονομικής Κρίσης	84
	Παράρτημα 2: Απασχόληση-Ανεργία	89
	Παράρτημα 3: Πρόοδος Ελλάδος σχετικά με τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και συσχετιζόμενες πολιτικές που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020	102
	Παράρτημα 4: Ποιοτική Εκτίμηση Πολιτικών/Δράσεων που αφορούν τις Ειδικές Συστάσεις (CSR) της Ελλάδος που εκδόθηκαν το 2019	108

Πίνακες

Πίνακας 1: Βασικοί Ετήσιοι Μακροοικονομικοί Δείκτες και Προβλέψεις.....	16
Πίνακας 2: Πρόοδος Ελλάδος αναφορικά με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης.....	68
Πίνακας 3: Ποσοστό απασχόλησης ατόμων ηλικίας 20-64 ετών (%).....	89
Πίνακας 4: Μερική απασχόληση ως προς το σύνολο της απασχόλησης ατόμων ηλικίας 20-64 ετών (%).....	89
Πίνακας 5: Ποσοστό ανεργίας ατόμων ηλικίας άνω 15-74 ετών (%).....	90
Πίνακας 6: Ποσοστό ανεργίας ατόμων ηλικίας 15-24 ετών (%).....	90
Πίνακας 7: Νέοι ηλικίας εκτός απασχόλησης και εκτός εκπαίδευσης ή κατάρτισης ως προς τον πληθυσμό της ίδιας ηλικίας (%).....	90
Πίνακας 8: Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας (άνεργοι >12 μήνες ως προς το εργατικό δυναμικό) ατόμων 15-74 ετών (%).....	91
Πίνακας 9: Μερίδιο μακροχρόνιας ανεργίας (άνεργοι > 12 μήνες ως προς το σύνολο των ανέργων) ατόμων 15+ (%).....	91
Πίνακας 10: Ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό ατόμων ηλικίας 20-64 ετών (%).....	91
Πίνακας 11: Ροές μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα (προσλήψεις- απολύσεις- ισοζύγιο).....	91
Πίνακας 12: Αριθμός νέων προσλήψεων που κατατέθηκαν με ηλεκτρονικό τρόπο στο ΠΣ Εργάνη για τα αντίστοιχα έτη, καθώς και το είδος των συμβάσεων της κάθε πρόσληψης.....	92
Πίνακας 13: Ελεγκτική δραστηριότητα του ΣΕΠΕ.....	92
Πίνακας 14: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROP).....	93
Πίνακας 15: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού: ανάλυση στα συστατικά του.....	93
Πίνακας 16: Πληθυσμός ηλικίας 0-17 ετών σε κίνδυνο φτώχειας (παιδική φτώχεια) Ελλάδα ...	94
Πίνακας 17: Ελλάδα, Κατώφλι φτώχειας (σε ευρώ ετησίως).....	94
Πίνακας 18: Ελλάδα, πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας (AROP).....	95
Πίνακας 19: Κίνδυνος φτώχειας (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κατά φύλο και ομάδες ηλικιών.....	95
Πίνακας 20: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή/και κοινωνικού αποκλεισμού (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κατά ηλικία και υπηκοότητα.....	95
Πίνακας 21: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή/και κοινωνικού αποκλεισμού (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς κατοικίας και ηλικία.....	96
Πίνακας 22: Χάσμα φτώχειας (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις), κατά ομάδες ηλικιών και φύλο.....	96
Πίνακας 23: Κίνδυνος φτώχειας εργαζομένων (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) με διάκριση πλήρους και μερικής απασχόλησης.....	97
Πίνακας 24: Ποσοστό ατόμων που ζουν σε συνθήκες σοβαρής υλικής στέρησης.....	98
Πίνακας 25: Κατανομή των νοικοκυριών με δυσκολίες ανταπόκρισης στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών με διάκριση σε φτωχά και μη φτωχά νοικοκυριά.....	99
Πίνακας 26: Οικονομική αδυναμία νοικοκυριών ικανοποίησης βασικών αναγκών με διάκριση σε φτωχά και μη φτωχά νοικοκυριά.....	99
Πίνακας 27: Υλική στέρηση παιδιών (0-17 ετών).....	100
Πίνακας 28: Ελλάδα, Δείκτης κατανομής εισοδήματος S80/S20.....	100
Πίνακας 29: Ελλάδα, Άνιση κατανομή εισοδήματος, Συντελεστής Gini.....	100
Πίνακας 30: Πρόοδος Ελλάδος σχετικά με τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και συσχετιζόμενες πολιτικές που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020.....	102
Πίνακας 31: Ποιοτική εκτίμηση πολιτικών/δράσεων που αφορούν τις Ειδικές Συστάσεις.....	108

Διαγράμματα

Διάγραμμα 1: Δαπάνες και ένταση ΕΤΑΚ	31
Διάγραμμα 2: Δαπάνες ΕΤΑΚ ανά κλάδο	31
Διάγραμμα 3: Στρατηγική ΕΤΑΚ	33
Διάγραμμα 4: Ποσοστό Απασχόλησης (%) ατόμων ηλικίας 20-64 ετών.....	61
Διάγραμμα 5: Δαπάνες ΑΕΔΕΤΑ ως ποσοστό του ΑΕΠ	62
Διάγραμμα 6: Ποσοστιαίες εκπομπές ΑτΘ.....	62
Διάγραμμα 7: Μεριδίο συμμετοχής ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας.....	63
Διάγραμμα 8: Ποσοστό εγκατάλειψης της εκπαίδευσης/κατάρτισης στις ηλικίες 18-24 ετών....	64
Διάγραμμα 9: Ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ηλικιακή ομάδα 30-34 ετών....	66
Διάγραμμα 10: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE), Ελλάδα-ΕΕ, 2008-2018	67
Διάγραμμα 11: Ποσοστό απασχόλησης ατόμων ηλικίας 20-64 ετών (%)	89
Διάγραμμα 12: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE), Ελλάδα-ΕΕ, 2008-2018	93
Διάγραμμα 13: Ελλάδα, κίνδυνος φτώχειας πριν και μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (2018).	98
Διάγραμμα 14: Δείκτες οικονομικής ανισότητας	101

Αρκτικόλεξα

ΑΕΔΕΤΑ: Ακαθάριστη Εθνική Δαπάνη για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

ΑΞΕ: Άμεσες Ξένες Επενδύσεις

ΑΠΕ: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

ΑΣΕΠ: Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού

ΑτΘ: Αέρια του Θερμοκηπίου

ΓΕΩΤΕΕ: Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος

ΔΕΔ-Μ: Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών

ΔΕΗ: Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού

ΔΕΣΕ: Διεύθυνση Εταιρικών Σχέσεων και Επικοινωνίας

ΔΥΕΠ: Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων

ΕΑΔ: Εθνική Αρχή Διαφάνειας

ΕΕΚ: Έργα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

ΕΚΑΒ: Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας

ΕΚΤ: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

ΕΛΓΑ: Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων

ΕΛΓΟ: Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός

ΕΛΣΤΑΤ: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΕΟΔΥ: Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας

ΕΠΑ: Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης

ΕΠΑΛ: Επαγγελματικό Λύκειο

ΕΣΕΚ: Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα

ΕΣΠΑ: Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης

ΕΣΡΜ: Εθνικό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας

ΕΤΑΚ: Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη, Καινοτομία

ΕΤΕΑΕΠ: Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης & Εφάπαξ Παροχών

ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΦΚΑ: Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης

ΙΔΑ/ΟΧ: Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου/Ορισμένου Χρόνου

ΙΕΚ: Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΚΑΔ: Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας

ΚΑΠ/ΚΑΛΠ: Κοινή Αγροτική/Αλιευτική Πολιτική
ΚΕΣΥ: Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης
ΜΕΔ: Μη Εξυπηρετούμενα δάνεια
ΜΝΑΕ: Μια Νέα Αρχή για τα ΕΠΑΛ
ΟΑΕΔ: Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού
ΟΗΕ: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΣΔΔΥ-ΠΠ: Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης
ΟΣΕ: Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος
ΟΠΣ: Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
ΟΤΑ: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠΑΑ: Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
ΠΥΣ: Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου
ΠΠΕ: Περιοχές Προτεραιότητας Εκπαίδευσης
ΣΒΑ/SDG: Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης
ΣΕΠΕ: Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας
ΣΔΙΤ: Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα
ΣΗΘΥΑ: Σταθμός Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης
ΣΣΕ: Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας
ΤΠΕ: Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνίας
ΦΕΚ: Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
ΦΠΑ: Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

1. Εισαγωγή

Η εξάπλωση του COVID-19 αποτελεί παγκοσμίως ένα οικονομικό σοκ χειρότερο, και πιο πολύπλοκο, από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008/09, καθώς ο στόχος της πολιτικής ανάσχεσης της κρίσης τώρα δεν είναι μοναδικός, αλλά διπλός: αφενός επιδιώκεται η εξασφάλιση της δημόσιας υγείας και αφετέρου η αποκατάσταση της οικονομικής δραστηριότητας. Οι δύο αυτές επιδιώξεις, σε πρώτη ανάγνωση (αλλά όχι στην τελική ανάλυση), δημιουργούν ένα trade-off: Η εξασφάλιση της δημόσιας υγείας συνεπάγεται πτώση της οικονομικής δραστηριότητας, λόγω των μέτρων lockdown και περιορισμού των μετακινήσεων. Από την άλλη, η βελτίωση της οικονομικής δραστηριότητας αυξάνει τον κίνδυνο της υγειονομικής κρίσης.

Με δεδομένους τους περιορισμούς της υπάρχουσας υποδομής στο σύστημα υγείας της χώρας, στο αρχικό στάδιο της πανδημίας, ως άριστη επιλογή επιλέχθηκε το πολύ εκτεταμένο lockdown. Ως αποτέλεσμα αυτού, η οικονομική δραστηριότητα δέχεται σήμερα μεγαλύτερο πλήγμα από το 2008/09. Αυτό συμβαίνει γιατί η οικονομία έχει ήδη υποστεί ένα τριπλό σοκ και αντιμετωπίζει το φάσμα άλλων δύο.

Συγκεκριμένα, η οικονομία υφίσταται:

- Ένα προσωρινό, αλλά πολύ ισχυρό, σοκ προσφοράς. Το lockdown μειώνει την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών και, κατ' επέκταση, τα εισοδήματα των παραγωγών και του εργατικού δυναμικού.
- Ένα πολύ ισχυρό σοκ ζήτησης, γιατί εκτός από τα εισοδήματα, το lockdown έχει μειώσει τις δυνατότητες κατανάλωσης. Ακόμα και αν οι καταναλωτές διατηρούν κάποια αγοραστική δύναμη και επιθυμούν να καταναλώσουν, το lockdown μειώνει τις ευκαιρίες τους να το κάνουν.
- Ένα ισχυρό σοκ αβεβαιότητας, γιατί δεν γνωρίζουμε ούτε την διάρκεια, ούτε την ένταση του φαινομένου. Αυτό το σοκ ενισχύει το σοκ ζήτησης, αφού οδηγεί σε αναβολή καταναλωτικών και επενδυτικών δαπανών.

Η οικονομία όμως δεν αντέχει να μείνει στο καθεστώς του εκτεταμένου lock down για πολύ καιρό, τόσο για λόγους μακροοικονομικής, τραπεζικής και δημοσιονομικής ισορροπίας, αλλά και γιατί το περιθώριο κοινωνικής ανοχής στην προοπτική παρατεταμένης μείωσης του βιοτικού επιπέδου είναι περιορισμένο. Καλούμαστε λοιπόν, με δεδομένη την υπάρχουσα ιατρική αβεβαιότητα, να βρούμε τον τρόπο που θα αποκαταστήσει σταδιακά ένα πιο διατηρήσιμο επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας, χωρίς να εκτίθεται η δημόσια υγεία σε μη αποδεκτά ρίσκα.

Στα πλαίσια αυτά, ο θεμέλιος λίθος της οικονομικής στρατηγικής της χώρας είναι η μείωση του οικονομικού κόστους των περιοριστικών μέτρων. Αυτό θα επιτρέψει την επανάκαμψη της συνολικής παραγωγικής δραστηριότητας σε ένα διατηρήσιμο οικονομικό επίπεδο για όσο καιρό το ιατρικό φαινόμενο παραμένει σε εξέλιξη, ενισχύοντας παράλληλα και την δυνατότητα του συστήματος υγείας να αναβαθμιστεί περαιτέρω. Με αυτό τον τρόπο, οι δύο βραχίονες της στρατηγικής μας (ιατρικός και οικονομικός) αλληλοενισχύονται.

Οι βασικές επιδιώξεις της οικονομικής μας στρατηγικής για όσο διαρκεί το ιατρικό φαινόμενο είναι δύο:

- Η ανάσχεση της μείωσης ευημερίας, που προκαλεί η πτώση της οικονομικής δραστηριότητας που επιβάλλει το lockdown.
- Η εξασφάλιση του ευνοϊκότερου δυνατού σημείου εκκίνησης στην αρχή της μετά-τον-κορωνοϊό εποχής.

Στο αρχικό στάδιο της πανδημίας, η ενδεδειγμένη προσέγγιση ήταν η διαφύλαξη του παραγωγικού ιστού της οικονομίας με παροχή ρευστότητας προς τις επιχειρήσεις, είτε απευθείας μέσα από τον κρατικό προϋπολογισμό (επιδοτήσεις και αναστολή/αναβολή υποχρεώσεων), είτε μέσα από την παροχή κρατικών εγγυήσεων σε τραπεζικά δάνεια. Παράλληλα, στηρίχθηκε η ζήτηση προκειμένου να εξασφαλιστεί η κάλυψη των άμεσων βασικών καταναλωτικών αναγκών του πληθυσμού και των βασικών υποχρεώσεων των νοικοκυριών μέσα από προσωρινά επιδόματα ενίσχυσης των εισοδημάτων των εργαζομένων, είτε από τον κρατικό προϋπολογισμό, είτε από ευρωπαϊκά διαθέσιμα κονδύλια.

Στη συνέχεια, εξασφαλίζοντας πάντοτε ένα αποδεκτό χαμηλό επίπεδο υγειονομικού ρίσκου, η οικονομική στρατηγική θα αναπροσανατολιστεί στην πλευρά της προσφοράς με την σταδιακή επαναφορά της παραγωγικής δραστηριότητας σε ικανοποιητικό, υπό τις περιστάσεις, και διατηρήσιμο επίπεδο. Η στρατηγική αυτή προϋποθέτει τη σταδιακή άρση του full lockdown. Συγκεκριμένα, οι πρώτοι κλάδοι που θα βγουν από το full lockdown είναι οι κλάδοι χαμηλού κινδύνου εξάπλωσης και υψηλής προστιθέμενης αξίας. Ακολουθούν οι κλάδοι χαμηλού κινδύνου εξάπλωσης και χαμηλής προστιθέμενης αξίας, στη συνέχεια οι κλάδοι υψηλού κινδύνου εξάπλωσης και υψηλής προστιθέμενης αξίας και, στο τέλος, το full lockdown αίρεται για κλάδους υψηλού κινδύνου εξάπλωσης και χαμηλής προστιθέμενης αξίας. Με τον τρόπο αυτό διατηρείται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ένα μερικό lockdown, αγοράζοντας χρόνο για την περαιτέρω ενίσχυση του συστήματος υγείας.

Παράλληλα, όσο η πλευρά της προσφοράς ενισχύεται έναντι της ζήτησης στο μείγμα της οικονομικής πολιτικής, θα προσαρμόζουμε και την σύνθεση των μέτρων ζήτησης. Συγκεκριμένα, από οριζόντια μέτρα στήριξης κλάδων και νοικοκυριών, θα πηγαίνουμε σε πιο στοχευμένα μέτρα, τα οποία θα καθορίζονται από κριτήρια επιλεξιμότητας (means-tested measures), τα οποία θα καθορίζονται από το αν οι επιχειρήσεις και εργαζόμενοι που λαμβάνουν την στήριξη ανήκουν σε κλάδους που έχουν ανοίξει, όπως επίσης και από το επίπεδο του οικογενειακού τους εισοδήματος. Οι πόροι που θα εξοικονομηθούν σε σχέση με τα σημερινά οριζόντια μέτρα, θα μας επιτρέψουν να στηρίξουμε την ζήτηση στην οικονομία με έξυπνο τρόπο, δηλαδή με τρόπο που θα δημιουργεί ζήτηση σήμερα, βελτιώνοντας όμως και την πλευρά της προσφοράς αύριο.

Παραδείγματα εφαρμογής αυτής της βασικής αρχής με στήριξη ζήτησης με θετικές επιπτώσεις στη πλευρά της προσφοράς) περιλαμβάνουν:

- Φορολογικά και ασφαλιστικά κίνητρα προς τουριστικές επιχειρήσεις προκειμένου να πραγματοποιήσουν επενδύσεις και επιδιορθώσεις που είχαν προγραμματίσει για τον χειμώνα

του 2021 το καλοκαίρι του 2020, αφού στη φετινή σεζόν θα υπολειτουργούν ή θα παραμείνουν κλειστές.

- Φορολογικά και ασφαλιστικά κίνητρα σε εξαγωγικές επιχειρήσεις προκειμένου να επεκτείνουν το δυναμικό τους, ή σε επιχειρήσεις που σήμερα δεν έχουν εξαγωγική δραστηριότητα, προκειμένου να επενδύσουν άμεσα στην ανάπτυξή της.
- Άμεση έναρξη/επιτάχυνση κάθε ώριμου/εν εξελίξει σχεδίου δημοσίων επενδύσεων, τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Παράδειγμα αποτελεί η επίσπευση ήδη αποφασισμένων σχεδίων αναβάθμισης υποδομών σε τουριστικές περιοχές.
- Άμεση προώθηση ώριμων ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων, όπως π.χ. η επένδυση του Ελληνικού.

Η οικονομική στρατηγική για το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα περιλαμβάνει επίσης ισχυρούς πυλώνες αποτροπής μιας νέας τραπεζικής και δημοσιονομικής κρίσης καθώς και ισχυρή επιτάχυνση του μεταρρυθμιστικού προγράμματος.

Προληπτικά μέτρα και μέτρα στήριξης της οικονομίας

Οι έκτακτες και πρωτόγνωρες συνθήκες που προέκυψαν από την πανδημία του κορωνοϊού επέβαλαν την ανάγκη λήψης άμεσων, δραστικών και συνεκτικών μέτρων για την αντιμετώπιση της υγειονομικής, κοινωνικής και οικονομικής κρίσης. Η Ελλάδα ήταν από τις πρώτες χώρες που έλαβε αυστηρά προληπτικά μέτρα με σκοπό την έγκαιρη αντιμετώπιση της υγειονομικής απειλής, καθώς και εκτεταμένα μέτρα στήριξης της οικονομίας.

Στο διάστημα 11-23 Μαρτίου απαγορεύτηκαν διαδοχικά η λειτουργία όλων των σχολικών μονάδων και πανεπιστημίων, των χώρων εστίασης και πολιτιστικών εκδηλώσεων, καθώς και των καταστημάτων λιανικού εμπορίου, με κορύφωση την απαγόρευση κάθε άσκοπης μετακίνησης πολιτών σε ολόκληρη την επικράτεια.

Παράλληλα από τις 13 Μαρτίου τα Υπουργεία Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανακοίνωσαν σειρά από δέσμες μέτρων που περιλαμβάνουν συνεκτικές πρωτοβουλίες προκειμένου να αμβλυνθούν οι σημαντικές επιπτώσεις της εξάπλωσης του κορωνοϊού στην πραγματική οικονομία και να διατηρηθεί η κοινωνική συνοχή.

Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στη δημιουργία ενός πλαισίου προστασίας και στήριξης επιχειρήσεων, εργαζομένων, ελεύθερων επαγγελματιών και μακροχρόνια ανέργων, καθώς και ενίσχυσης των πόρων και των δυνατοτήτων του εθνικού συστήματος υγείας.

Τα κυριότερα μέτρα περιλαμβάνουν:

- 1) Ειδικό επίδομα ύψους 800 ευρώ σε εργαζόμενους επιχειρήσεων που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ και η σύμβαση εργασίας τους τίθεται σε αναστολή, καθώς και σε ελεύθερους επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους και ατομικές επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ.

- 2) Αναστολή πληρωμής ΦΠΑ και άλλων φορολογικών υποχρεώσεων, καθώς και ασφαλιστικών εισφορών, για επιχειρήσεις, ελεύθερους επαγγελματίες και ατομικές επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ.
- 3) Οι ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων σε εταιρίες που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ και των οποίων έχει ανασταλεί η σύμβαση εργασίας, καθώς και οι εισφορές των ελεύθερων επαγγελματιών που αντιμετωπίζονται ως μισθωτοί για φορολογικούς λόγους που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ θα καλυφθούν από το δημόσιο.
- 4) Χρηματοδοτικό σχήμα με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής με 5ετή περίοδο αποπληρωμής και περίοδο χάριτος 1 έτους σε εταιρίες που πλήττονται από την κρίση και έχουν εξυπηρετούμενα δάνεια, με βάση την μείωση του τζίρου ή άλλους παράγοντες.
- 5) Στήριξη επιχειρηματικών δανείων με παροχή επιπλέον ρευστότητας από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕτΕ) στις τράπεζες για τη χορήγηση νέων επιχειρηματικών δανείων, δημιουργία εγγυοδοτικού μηχανισμού που θα παρέχει στήριξη σε δάνεια συνδεδεμένα με επενδυτικά έργα και επιδότηση επιτοκίου για δάνεια σε ΜΜΕ με την κάλυψη πληρωμών τόκων ενήμερων δανείων εταιριών που πλήττονται για περίοδο 3 μηνών εφόσον οι εταιρίες αυτές διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας τους.
- 6) Επιπλέον ενίσχυση του συστήματος δημόσιας υγείας, που περιλαμβάνει την πρόσληψη 3.000 επαγγελματιών, καθώς και έκτακτη ενίσχυση των εργαζομένων στη δημόσια υγεία.
- 7) Δυνατότητα στους εργαζόμενους παροχής εξ αποστάσεως εργασίας, καθώς και ευέλικτου ωραρίου εργασίας και άδειας ειδικού σκοπού, μερικώς χρηματοδοτούμενης από το δημόσιο.
- 8) Έκτακτη οικονομική ενίσχυση 400 ευρώ σε μακροχρόνια ανέργους και παράταση καταβολής επιδόματος ανεργίας.

Τα προληπτικά μέτρα, καθώς και τα μέτρα στήριξης της οικονομίας, περιγράφονται αναλυτικά στο Παράρτημα 1.

Το συνολικό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων για το 2020 ανέρχεται σε 9,5 δις ευρώ, από τα οποία 1,56 δις ευρώ αντιστοιχεί σε αναβαλλόμενα έσοδα.

Στις 28 Απριλίου η κυβέρνηση παρουσίασε ένα σχέδιο σταδιακής αποκλιμάκωσης των περιοριστικών μέτρων, που αρχικά περιλαμβάνει την άρση των περιορισμών μετακίνησης και το άνοιγμα ορισμένων ειδών καταστημάτων και υπηρεσιών στις 4 Μαΐου. Το υπόλοιπο λιανεμπόριο θα επανεκκινήσει στις 11 Μαΐου, εκτός από τα εμπορικά κέντρα, που θα ανοίξουν την 1η Ιουνίου. Την 1^η Ιουνίου ξεκινά η δραστηριότητα στον τομέα της εστίασης, ενώ την ίδια μέρα θα ανοίξουν και τα ξενοδοχεία 12μηνης λειτουργίας. Στην Εκπαίδευση, τα μαθήματα της Γ' Λυκείου θα αρχίσουν ξανά στις 11 Μαΐου. Μια εβδομάδα μετά θα ακολουθήσουν οι υπόλοιπες τάξεις του λυκείου, καθώς και του γυμνασίου. Μέσα στον Ιούνιο, και ανάλογα με τις εξελίξεις, θα απελευθερωθεί σταδιακά και η υπόλοιπη οικονομική δραστηριότητα.

Ενώπιον της πρωτόγνωρης κατάστασης που προκύπτει από την υγειονομική κρίση, το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων της Ελλάδος για το έτος 2020 περιλαμβάνει τη συνολική μεταρρυθμιστική δράση της Ελληνικής Κυβέρνησης η οποία κατηγοριοποιείται σε τρεις άξονες: Πρώτον, στις πολιτικές που αφορούν την αποτελεσματική αντιμετώπιση των επιπτώσεων της

πανδημίας. Δεύτερον, στις μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των οικονομικών προκλήσεων που αναφέρονται στην Έκθεση Χώρας (Country Report) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2020, και τρίτον στις πολιτικές που αφορούν την εφαρμογή των Ειδικών Συστάσεων του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2019.

Το υπόλοιπο του παρόντος Προγράμματος είναι οργανωμένο ως εξής: Το Κεφάλαιο 2 συνοψίζει το Μακροοικονομικό Σενάριο, που περιλαμβάνεται εκτεταμένα στο Πρόγραμμα Σταθερότητας της Ελλάδος για το 2020. Το Κεφάλαιο 3 παρουσιάζει τις προγραμματισμένες πολιτικές για την αντιμετώπιση οικονομικών προκλήσεων πέραν της πανδημίας καθώς και τη συνάφειά αυτών με τις Ειδικές Συστάσεις. Το Κεφάλαιο 4 παρουσιάζει την πρόοδο της Ελλάδος αναφορικά με τους Στόχους της Στρατηγικής “Ευρώπη 2020” καθώς και την επίδραση των προγραμματισμένων μεταρρυθμίσεων στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ. Τέλος, το Κεφάλαιο 5 περιγράφει την κατανομή της απορρόφησης των Ευρωπαϊκών πόρων για την παρούσα προγραμματική περίοδο και τις στρατηγικές για την επόμενη προγραμματική περίοδο.

2. Μακροοικονομικό Πλαίσιο και Σενάριο

Η Ελλάδα συμμετέχει για δεύτερη χρονιά στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και στο πλαίσιο της Ενισχυμένης Εποπτείας, έχοντας επιδείξει σημαντική πρόοδο στη διόρθωση μακροοικονομικών ανισορροπιών σε επίπεδο ροών (δημοσιονομικό έλλειμμα και έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών), εφαρμόζοντας διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στους τομείς της δημοσιονομικής πολιτικής, της κοινωνικής πρόνοιας, της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, της αγοράς εργασίας και προϊόντων, των ιδιωτικοποιήσεων και της δημόσιας διοίκησης. Παράλληλα, η επίλυση συσσωρευμένων, κληροδοτημένων από την κρίση, ανισορροπιών (δημόσιο χρέος, καθαρή διεθνής επενδυτική θέση, μη εξυπηρετούμενα δάνεια, ανεργία) παραμένει σημαντική πρόκληση παρά τις βελτιώσεις. Βραχυπρόθεσμα, η πανδημία του κορωνοϊού αποτελεί το πιο σοβαρό εξωτερικό σοκ που επιβαρύνει σημαντικά τη -μέχρι πρόσφατα- σταθερή οικονομική πορεία και αποφασιστική πολιτική δράση για την αντιμετώπιση των συσσωρευμένων ανισορροπιών. Η γεφύρωση του αναπτυξιακού χάσματος που θα προκύψει από την υγειονομική κρίση και η ανάδειξη των επενδύσεων και των εξαγωγών ως οι βασικοί άξονες της οικονομικής ανάκαμψης στη βάση μιας οικονομικής πολιτικής προσανατολισμένης στις μεταρρυθμίσεις, αποτελούν τις βασικές προϋποθέσεις για βιώσιμη, μεσοπρόθεσμα, οικονομική ανάπτυξη.

Το 2019, η ελληνική οικονομία διατήρησε την αναπτυξιακή της δυναμική εν μέσω ενός εύθραυστου παγκόσμιου οικονομικού περιβάλλοντος, χάρη στις αισιόδοξες προσδοκίες, τις βελτιωμένες χρηματοοικονομικές συνθήκες και την επιτάχυνση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,9% σε ετήσια βάση, όπως το 2018, υποστηριζόμενο από τις καθαρές εξαγωγές, καθώς επίσης (σε αντίθεση με το 2018) και από την τελική εγχώρια ζήτηση. Ο ρυθμός μεταβολής των εξαγωγών μειώθηκε λόγω της εξασθένισης της εξωτερικής ζήτησης, αλλά παρέμεινε ανθεκτικός κατά τη διάρκεια του έτους (4,8% έναντι 8,7% το 2018), με τις εξαγωγές υπηρεσιών να διατηρούν τη δυναμική τους (8% έναντι 9% το 2018) εν μέσω έντονης τουριστικής και ναυτιλιακής δραστηριότητας. Η πραγματική ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε, παρά την επιβράδυνση που παρουσίασε (0,8% έναντι 1,1% το 2018), υποστηριζόμενη από τα δημοσιονομικά μέτρα του Μαΐου και του Αυγούστου του 2019 και από τις συνεχιζόμενες βελτιώσεις στην αγορά εργασίας που ενίσχυσαν το διαθέσιμο εισόδημα. Η πραγματική δημόσια κατανάλωση επέστρεψε σε θετικό πρόσημο (2,1% έναντι -2,5% το 2018). Οι πραγματικές επενδύσεις ανέκαμψαν σημαντικά (4,7% έναντι -12,2% το 2018), υποστηριζόμενες κυρίως από επενδύσεις σε εξοπλισμό μεταφορών και δευτερευόντως από επενδύσεις σε κατασκευές κατοικιών εν μέσω αυξημένης ζήτησης για ακίνητα. Η πλήρης κατάργηση των κεφαλαιακών ελέγχων τον Σεπτέμβριο του 2019, η σταδιακή και συνεχής μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων από την κορύφωσή τους τον Μάρτιο του 2016, η συνεχιζόμενη ανάκαμψη του τραπεζικού δανεισμού σε μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και η υιοθέτηση ενός πιο φιλικού προς την ανάπτυξη φορολογικού πλαισίου δημιούργησαν ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για επενδύσεις.

Λόγω της οικονομικής ανάκαμψης και των μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, η βελτίωση της αγοράς εργασίας συνεχίστηκε. Το 2019, η απασχόληση, σε εθνικολογιστική βάση, αυξήθηκε με ταχύτερο ρυθμό απ' ό,τι το προηγούμενο έτος (2,0% έναντι 1,7% το 2018), ενώ το ποσοστό

ανεργίας, βάσει της έρευνας εργατικού δυναμικού, συνέχισε την πτωτική του πορεία (17,3% από 19,3% το 2018), παραμένοντας ωστόσο σε υψηλά επίπεδα. Παρά τις βελτιώσεις, η μακροχρόνια ανεργία (70,4% τόσο το 2019 όσο και το 2018), η ανεργία των νέων (35,5% από 39,9% το 2018) και η ανεργία των γυναικών (21,5% από 24,2% το 2018) παραμένουν οι κύριες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Συνολικά, η κοινωνική κατάσταση, σε όρους φτώχειας/κοινωνικού αποκλεισμού (31,8% το 2018 από 34,8% το 2017) και εισοδηματικής ανισότητας (S80/S20: 5,5 το 2018 από 6,1 το 2017 και συντελεστής Gini: 32,3% το 2018 από 33,4% το 2017), έχει βελτιωθεί σταδιακά χάρη στην ενίσχυση του συστήματος κοινωνικών παροχών και στις θετικές εξελίξεις στην αγορά εργασίας, αν και τα παιδιά και ο πληθυσμός σε ηλικία εργασίας εξακολουθούν να πλήττονται περισσότερο. Από την άλλη, η μεγαλύτερη αύξηση των μισθών το 2019 (5,2% από 3,6% το 2018 σε ονομαστικούς όρους) ενίσχυσε τα διαθέσιμα εισοδήματα.

Το 2019, ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ παρέμεινε σε συγκρατημένα επίπεδα (0,5% από 0,8% το 2018), κυρίως λόγω των χαμηλότερων τιμών ενέργειας και της μείωσης των έμμεσων φόρων για κατηγορίες προϊόντων τον Μάιο του 2019. Ο πυρήνας του πληθωρισμού παρέμεινε αμετάβλητος σε χαμηλά επίπεδα (0,5%), αντανakλώντας την χαμηλή εγχώρια ζήτηση.

Από πλευράς δημοσιονομικών εξελίξεων, η Ελλάδα συνέχισε να υπερκαλύπτει τους συμφωνημένους δημοσιονομικούς στόχους και να εφαρμόζει δημοσιονομικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και της Ενισχυμένης Εποπτείας. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης και το πρωτογενές ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης σημείωσαν πλεόνασμα για τέταρτο συνεχές έτος, φτάνοντας στο 1,5% του ΑΕΠ το 2019 από 1,0% το 2018 και στο 4,4% του ΑΕΠ το 2019 από 4,3% το 2018 αντίστοιχα. Υπό όρους ενισχυμένης εποπτείας, το πρωτογενές αποτέλεσμα έφτασε τον συμφωνημένο στόχο του 3,5% του ΑΕΠ το 2019 (4,2% το 2018). Επίσης, ο λόγος χρέους της Γενικής Κυβέρνησης προς το ΑΕΠ μειώθηκε στο 176.6% του ΑΕΠ το 2019 από 181.2% του ΑΕΠ το 2018, αντανakλώντας το δημοσιονομικό πλεόνασμα και την ανάκαμψη του ονομαστικού ΑΕΠ.

Η δημοσιονομική αξιοπιστία και οι θετικές οικονομικές προοπτικές οδήγησαν σε σειρά αναβαθμίσεων της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας από πέντε διεθνείς οίκους αξιολόγησης μέχρι πρόσφατα, συμβάλλοντας στην επιτυχή έξοδο στις διεθνείς κεφαλαιαγορές μέσω της έκδοσης ενός νέου 15ετούς κρατικού ομολόγου στις αρχές του 2020 με ημερομηνία λήξης πέραν του 2032 (περίοδο επανεξέτασης των συμφωνημένων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους) καθώς και στην πρόσφατη πτώση της απόδοσης του 10ετούς ομολόγου σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, αξιοποιώντας τα οφέλη ενός περιβάλλοντος χαμηλών επιτοκίων. Παράλληλα, στο τέλος του 2019 και τις αρχές του 2020, η Ελλάδα εξέδωσε έντοκα γραμμάτια με αρνητικό επιτόκιο. Ωστόσο, η αβεβαιότητα εξαιτίας του ξεσπάσματος του κορωνοϊού ανέτρεψε τις μέχρι πρόσφατα υποστηρικτικές συνθήκες της αγοράς ομολόγων και πυροδότησε την αστάθεια των κεφαλαιαγορών, επιφέροντας αυξήσεις στα spreads των ομολόγων. Έναντι στις συνθήκες αυτές, η απόφαση της ΕΚΤ να συμπεριλάβει την Ελλάδα στο έκτακτο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης λόγω πανδημίας (PEPP) για την καταπολέμηση της οικονομικής ύφεσης στην ΕΕ, έχει μειώσει την πίεση στο κόστος εξυπηρέτησης του χρέους της Ελλάδας.

Το 2020, η διακοπή της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας που προκλήθηκε από την πανδημία του κορωνοϊού, σε συνδυασμό με την απότομη αύξηση της αβεβαιότητας,

προβλέπεται να ανατρέψει την αρχικά αναμενόμενη επιτάχυνση της οικονομικής ανάκαμψης της Ελλάδας. Ο οικονομικός αντίκτυπος εξακολουθεί να μην μπορεί να εκτιμηθεί με ακρίβεια και θα καθοριστεί από την έκταση της εξάπλωσης του κορωνοϊού και τη διάρκειά της, εν μέρει εξαρτώμενος από την αποτελεσματικότητα των μέτρων περιορισμού. Μέχρι τώρα, το βασικό μακροοικονομικό σενάριο λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση των ληφθέντων μέτρων κατά της πανδημίας, υποθέτει ότι η υγειονομική κρίση σταδιακά θα εξομαλυνθεί στο πρώτο μισό του 2020 και η μεγαλύτερη οικονομική επίπτωση θα είναι ορατή στο δεύτερο τρίμηνο του έτους. Σύμφωνα με αυτό το σενάριο, το πραγματικό ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα συρρικνωθεί κατά 4,7% σε ετήσια βάση, λόγω της μεγάλης συρρίκνωσης του εμπορίου (ιδίως των υπηρεσιών), της απότομης πτώσης της οικονομικής δραστηριότητας και της συμπίεσης της καταναλωτικής ζήτησης. Η Ελληνική οικονομία αναμένεται να επηρεαστεί κυρίως από ένα έντονο αρνητικό σοκ στην πλευρά της ζήτησης και σε μικρότερο βαθμό, στην πλευρά της προσφοράς λόγω των περιοριστικών μέτρων και της διακοπής των αλυσίδων παραγωγής. Από την πλευρά της εγχώριας ζήτησης, η ιδιωτική κατανάλωση εκτιμάται ότι θα σημειώσει τη μεγαλύτερη συρρίκνωση (-4,1% σε ετήσια βάση/2.7 μονάδες αρνητική συμβολή στο ΑΕΠ), αντικατοπτρίζοντας τις απώλειες εισοδήματος από το κλείσιμο επιχειρήσεων ή από επιχειρήσεις που λειτουργούν με μειωμένα επίπεδα παραγωγής, την αναβολή της καταναλωτικής δαπάνης λόγω των μέτρων περιορισμού των κοινωνικών επαφών και τη συμπίεση των πωλήσεων, με εξαίρεση τα τρόφιμα, τα φαρμακευτικά/ιατρικά προϊόντα (π.χ. φάρμακα, ατομικός προστατευτικός εξοπλισμός) και τις ηλεκτρονικές αγορές. Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου αναμένεται να επιστρέψει σε αρνητικό πρόσημο (-4,6%) λόγω της διακοπτόμενης οικονομικής δραστηριότητας, των πιο δυσμενών συνθηκών χρηματοδότησης και της υψηλής αβεβαιότητας που λειτουργούν επιβαρυντικά στα επενδυτικά σχέδια. Αντίθετα, η δημόσια κατανάλωση προβλέπεται να παρουσιάσει επέκταση (1,0%) εν μέσω αύξησης των κρατικών δαπανών για υγειονομική περίθαλψη. Παράλληλα, οι επιπτώσεις του κορωνοϊού αναμένεται να ασκήσουν καθοριστικά αρνητική επίδραση στον εξωτερικό τομέα της οικονομίας. Οι περιορισμοί στις μεταφορές, οι ακυρώσεις ταξιδιών, τα κλειστά χερσαία σύνορα και οι μη ομαλά λειτουργούσες αλυσίδες εφοδιασμού αναμένεται να ωθήσουν τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών σε απότομη πτώση (-19,2%), με τον τουρισμό, τις μεταφορές και τη ναυτιλία να επηρεάζονται περισσότερο. Ταυτόχρονα, οι εισαγωγές αναμένεται να συρρικνωθούν (-14,2%), ανταποκρινόμενες στην υποτονική εγχώρια ζήτηση και τη συρρίκνωση των εξαγωγών.

Αξιοποιώντας την ευελιξία που παρέχεται από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης μέσω της ενεργοποίησης της ρήτρας γενικής διαφυγής, οι ελληνικές αρχές έχουν λάβει ένα ευρύ φάσμα έγκαιρων και καλά συντονισμένων δημοσιονομικών και χρηματοοικονομικών μέτρων, στοχεύοντας, πρώτα, στον μετριασμό των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας και περαιτέρω, στην καλλιέργεια ευνοϊκών συνθηκών για μια ταχεία εξομάλυνση της οικονομικής δραστηριότητας μετά την υγειονομική κρίση. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στη προστασία της δημόσιας υγείας, τη στήριξη του εισοδήματος εργασίας και κεφαλαίου, τη διασφάλιση της απασχόλησης και την τόνωση της ρευστότητας για τη στήριξη των επενδύσεων.

Τα εθνικά μέτρα, τα οποία έχουν ήδη ληφθεί ή σχεδιαστεί, θα συνδυαστούν με νέα και υφιστάμενα μέσα της ΕΕ για τη στήριξη των τομέων που έχουν πληγεί σοβαρά. Αυτά περιλαμβάνουν δράσεις όπως ο επαναπροσανατολισμός του κοινοτικού προϋπολογισμού για

εγγυήσεις δανείων από τα προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων για τη στήριξη της ρευστότητας των ΜΜΕ που έχουν πληγεί περισσότερο, η «Πρωτοβουλία επενδύσεων για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού» (Coronavirus Response Investment Initiative) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του ομίλου της ΕΤΕπ για περαιτέρω χρηματοδότηση στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων (σχετικής με τη στήριξη του συστήματος υγείας, την παροχή ρευστότητας στις ΜΜΕ και τα προγράμματα εργασίας/κατάρτισης βραχείας διάρκειας), η νέα πρωτοβουλία του ομίλου της ΕΤΕπ για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού ταμείου εγγυήσεων για τις ΜΜΕ, η θέσπιση πιστωτικής γραμμής στήριξης του ΕSM (Pandemic Crisis Support) για την εγχώρια χρηματοδότηση άμεσων και έμμεσων δαπανών υγειονομικής περίθαλψης, θεραπείας και πρόληψης που θα αντιστοιχεί στο 2% του ΑΕΠ των κρατών-μελών όπως διαμορφώθηκε στα τέλη του 2019, το μέσο για την παροχή χρηματοδότησης με τη μορφή δανείων για την προστασία της απασχόλησης (SURE), η έγκριση πρόσθετων εθνικών μέτρων στήριξης στο πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (State Aid framework) και η πλήρης αξιοποίηση της ευελιξίας που προβλέπει το δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της ενεργοποίησης της «ρήτρας γενικής διαφυγής» (general escape clause) που επιτρέπει την προσωρινή απόκλιση από τους δημοσιονομικούς κανόνες της ΕΕ.

Μέχρι πρόσφατα, η δημοσιονομική πρόβλεψη για το 2020 ήταν ότι η δημοσιονομική επίδοση της Ελλάδας θα ήταν εντός των συμφωνημένων δημοσιονομικών στόχων, υποστηριζόμενη από τις αναληφθείσες δημοσιονομικές παρεμβάσεις για δημόσια οικονομικά φιλικά στην ανάπτυξη καθώς επίσης και για αποτελεσματικό και διαφανή προϋπολογισμό που επιτρέπει την πλήρη αξιοποίηση των διαθέσιμων δημόσιων επενδυτικών πόρων εντός ρεαλιστικών στόχων. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι αυξημένες νέες δαπάνες έναντι της πανδημίας αναμένεται να φέρουν το πρωτογενές ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης σημαντικά κάτω από τον στόχο του 3,5% του ΑΕΠ για το 2020, η ενεργοποίηση της ρήτρας γενικής διαφυγής και η παροχή της απαιτούμενης δημοσιονομικής ευελιξίας αποτελούν δημοσιονομικά μέτρα υψηλής σημασίας. Τα μέτρα αυτά, σε συνδυασμό με τις πρωτοβουλίες νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ για τη στήριξη της ρευστότητας και τα νέα μέσα χρηματοδότησης που ανακοινώθηκαν από το Eurogroup στις 9 Απριλίου, αναμένεται να επιδράσουν θετικά στην προσπάθεια αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κρίσης.

Η αποφασιστική εθνική πολιτική δράση για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων του ξεσπάσματος του κορωνοϊού, ωφελούμενη ταυτόχρονα από τις πρωτοβουλίες της ΕΕ, θεωρείται ότι θα επιτρέψει την ταχεία ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας μεσοπρόθεσμα. Υποθέτοντας ότι η υγειονομική κρίση δεν θα επεκταθεί πέραν του δεύτερου τριμήνου του 2020, η αύξηση του ρυθμού μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ αναμένεται να ανέλθει στο 5,1% σε ετήσια βάση το 2021, καθώς θα υπάρχει επαρκής χώρος για την κινητοποίηση της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας της Ελλάδας και για την ανάκαμψη της συνολικής ζήτησης. Η εγχώρια ζήτηση, μέσω των επενδύσεων και της ιδιωτικής κατανάλωσης, αναμένεται να είναι η κύρια κινητήρια δύναμη πίσω από την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ. Ο ρυθμός μεταβολής του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου προβλέπεται να ανέλθει σε διψήφιο ποσοστό (15,3%), καθώς θα υλοποιηθούν τα αναβαλλόμενα επενδυτικά σχέδια της προηγούμενης περιόδου, αξιοποιώντας τη φιλική προς την ανάπτυξη δημοσιονομική πολιτική, τις βελτιωμένες συνθήκες ρευστότητας και τις θετικές εξωτερικότητες που δημιουργούν οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Η ιδιωτική

κατανάλωση αναμένεται να ανακάμψει σημαντικά (4,2%), υποστηριζόμενη από την άνοδο της απασχόλησης και την αύξηση της καταναλωτικής δαπάνης για αγαθά και υπηρεσίες, η αγορά των οποίων είχε ανασταλεί κατά την περίοδο της πανδημίας. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αναμένεται να επανακτήσουν το χαμένο έδαφος σε μεγάλο βαθμό (19,2%) εν μέσω της σταδιακής εξομάλυνσης του παγκόσμιου εμπορίου και της αποκατάστασης των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού, μολονότι η τουριστική βιομηχανία θα χρειαστεί περισσότερο χρόνο για να αντισταθμίσει την απώλεια εσόδων του προηγούμενου έτους. Οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται να αυξηθούν σημαντικά (15,6%), λόγω της –βασισμένης στην εγχώρια ζήτηση – οικονομικής ανάκαμψης.

Η συνολική απασχόληση (σε εθνικολογιστική βάση), μετά την αναστροφή της δυναμικής της το 2020, αναμένεται να ανακάμψει σημαντικά μεσοπρόθεσμα (3,8% το 2021 από -3,6% το 2020) και το ποσοστό ανεργίας (βάσει της έρευνας εργατικού δυναμικού) να αποκλιμακωθεί περαιτέρω σε σχέση με το 2019 (16,4 % το 2021 από 19,9% το 2020), εφ' όσον οι προσπάθειες για την υποστήριξη των πληττόμενων επιχειρήσεων και τη διατήρηση των θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης αποδειχθούν επιτυχείς. Μετά από μια σημαντική πτώση το 2020 λόγω των αρνητικών εξελίξεων στην απασχόληση, οι μισθοί αναμένεται να επιστρέψουν σε εύρωστους ρυθμούς ανάπτυξης το 2021, καθώς η εγχώρια ζήτηση θα επιταχύνει την οικονομική ανάπτυξη, αφήνοντας χώρο στη μη μισθολογική διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα να αναπτυχθεί. Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ενεργητικών πολιτικών αγοράς εργασίας και η περαιτέρω ενίσχυση του πλαισίου κοινωνικής προστασίας πρέπει να είναι βασικοί παράγοντες για τη διασφάλιση της κοινωνικής ένταξης χωρίς αποκλεισμούς τα επόμενα έτη.

Το 2021, οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό βάσει του ΕνΔΤΚ δείχνουν επιστροφή στα επίπεδα του 2019, κυρίως λόγω της αναμενόμενης αύξησης της εγχώριας ζήτησης, μετά από ένα αρνητικό ποσοστό για το 2020 λόγω της πανδημίας και των χαμηλών τιμών ενέργειας (0,6% το 2021 από - 0,3% το 2020).

Μεσοπρόθεσμα, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις που ανέκυψαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν στην παροχή κινήτρων για επενδύσεις (συμπεριλαμβανομένων των άμεσων ξένων επενδύσεων) που προάγουν την παραγωγικότητα και προωθούν τη δυναμική ανάπτυξη με κοινωνικά και περιβαλλοντικά βιώσιμο τρόπο, καθώς και η συνέχιση της αναδιάρθρωσης της ελληνικής παραγωγικής βάσης προς τον εμπορεύσιμο τομέα. Αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής δράσης αποτελεί η συνέχιση και η εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που βελτιώνουν το επενδυτικό περιβάλλον. Αυτές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή φιλικής προς την ανάπτυξη δημοσιονομικής πολιτικής, τη βελτίωση των συνθηκών ρευστότητας μέσω εντατικής μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, την απεμπλοκή μεγάλων έργων ιδιωτικοποιήσεων, την προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού της οικονομίας, τη μείωση του περιττού διοικητικού φόρτου, την ενίσχυση του συστήματος δικαιοσύνης, την προώθηση φιλικής προς το περιβάλλον ανάπτυξης σύμφωνα με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, την υιοθέτηση νέων μεθόδων εργασίας και διευκολύνσεων (π.χ. τηλεργασία), καθώς και την ενίσχυση της ένταξης στην αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς. Επιπλέον, οι φυσικοί πόροι της Ελλάδας, η πολιτιστική της κληρονομιά, το δυναμικό της σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η γεωγραφική της θέση θα μπορούσαν να

δημιουργήσουν επενδυτικές ευκαιρίες για την κινητοποίηση της πλεονάζουσας παραγωγικής της ικανότητας.

Πίνακας 1: Βασικοί Ετήσιοι Μακροοικονομικοί Δείκτες και Προβλέψεις

	2018	2019	2020	2021
ΑΕΠ	1.9	1.9	-4.7	5.1
Ιδιωτική κατανάλωση	1.1	0.8	-4.1	4.2
Δημόσια κατανάλωση	-2.5	2.1	1.0	-0.9
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	-12.2	4.7	-4.6	15.3
Εξαγωγές αγαθών & υπηρεσιών	8.7	4.8	-19.2	19.2
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	4.2	2.5	-14.2	15.6
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	0.6	-0.4	0.0	0.7
Εν. Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	0.8	0.5	-0.3	0.6
Συνολική απασχόληση *	1.7	2.0	-3.6	3.8
Ποσοστό ανεργίας (Έρευνα Εργατικού Δυναμικού)	19.3	17.3	19.9	16.4

(*) Σε εθνικολογιστική βάση

Πηγή: Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί (Ελληνική Στατιστική Αρχή), εκτιμήσεις/προβλέψεις Υπουργείου Οικονομικών.

3. Πολιτικές για την Αντιμετώπιση Οικονομικών Προκλήσεων

3.1 Εργασία και Κοινωνική Πρόνοια

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων έχει θέσει ως προτεραιότητα για την αγορά εργασίας και την απασχόληση την εξασφάλιση ποιοτικής και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους. Ταυτόχρονα, ανταποκρίνεται στις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας.¹ Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου, το Υπουργείο έχει διαμορφώσει ένα νέο μείγμα πολιτικής για την εργασία και την κοινωνία με τις παρακάτω στρατηγικές επιλογές:

- Τη διαμόρφωση ενός νέου κοινωνικού συμβολαίου κράτους, εργαζομένων και επιχειρήσεων.
- Την επίτευξη υψηλότερου διαθέσιμου εισοδήματος για όλους.
- Τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης.

Αγορά εργασίας και Απασχόληση

Ως προς τις Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις, οι μεταρρυθμίσεις που υλοποιήθηκαν με την ψήφιση των Νόμων 4611/2019, 4623/2019 και 4635/2019 (Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις) αφορούν την κατάργηση του βάσιμου λόγου για τις απολύσεις (Ν.4623/2020), την κατάργηση της αλληλέγγυας ευθύνης Εργολάβου-Υπεργολάβου σε σχέση με τον κύριο του Έργου όσον αφορά τους εργαζομένους (Ν.4623/2020), μέτρα για την περαιτέρω καταπολέμηση της αδήλωτης και υποδηλωμένης εργασίας, και για την προστασία των μερικώς απασχολούμενων (άρθρο 50, Ν.4611/2019 «Μερική απασχόληση και εκ περιτροπής εργασία») όπου τεκμαίρεται η πλήρης απασχόληση του μισθωτού, εκτός εάν έχει ρητά δηλωθεί/γνωστοποιηθεί διαφορετικά. Τα άρθρα 58 και 59, Ν.4635/2019 αφορούν στην καθυστέρηση δεδουλευμένων αποδοχών και μέτρα για την προστασία εργαζομένων μερικής απασχόλησης περιλαμβάνοντας την πρόβλεψη ότι ο μερικώς απασχολούμενος δικαιούται αμοιβής με προσαύξηση 12% επί της συμφωνηθείσας αμοιβής, για κάθε επιπλέον ώρα εργασίας πέραν της συμφωνημένης.

Θεσπίστηκε επίσης η υποχρέωση του εργοδότη που απασχολεί προσωπικό για την εκτέλεση οικοδομικής εργασίας ή τεχνικού έργου, να αναγγέλλει στις υπηρεσίες του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων το απασχολούμενο προσωπικό, πριν την έναρξη κάθε ημερήσιας απασχόλησης. Η αναγγελία του απασχολούμενου προσωπικού γίνεται μέσω της χρήσης του Εντύπου Ε12 στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ.

Με την υπουργική απόφαση 60201/Δ7.1422/20.12.2019 (ΦΕΚ Β 4997/31.12.2019) δημιουργήθηκε ένα νέο σύστημα κυρώσεων και προστίμων που βασίζεται στην αντικειμενικότητα, τη διαφάνεια, τη σαφήνεια και την απλότητα, αλλά και στην ψηφιακή διαχείριση των προστίμων. Σε αυτό το νέο σύστημα προστίμων μάλιστα αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερη αυστηρότητα οι παραβάσεις που αφορούν στην μερική απασχόληση, όπως την αδήλωτη και παράνομη υπέρβαση ωραρίου πέραν από το ωράριο που συμφωνήθηκε αρχικά. Σε συνδυασμό με την αύξηση κατά 12% του κόστους των επιπλέον αυτών ωρών, ενισχύεται η

¹ Όπως αυτές απορρέουν από την ειδική σύσταση 1 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα το 2019.

πλήρης απασχόληση (εργασία πλήρους ωραρίου) και αποτρέπεται η συστηματική προσφυγή σε καταχρηστικού τύπου συμβάσεις «ψευδο-μερικής» απασχόλησης.

Αναφορικά με τις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας (ΣΣΕ) εμπλουτίστηκε το περιεχόμενο των συλλογικών διαπραγματεύσεων, επιτρέποντας συμφωνίες των ίδιων των εταίρων μέσω των οποίων εξαιρούνται από την εφαρμογή ισχύος των κλαδικών συμβάσεων επιχειρήσεις με αποδεδειγμένα οικονομικά προβλήματα. Τέθηκαν αντικειμενικοί και διαφανείς όροι στη διαδικασία επέκτασης των κλαδικών συμβάσεων, ενώ έμφαση δίνεται πλέον στο τοπικό και το επιχειρησιακό επίπεδο.

Οι κύριες μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις με την ψήφιση του Ν.4635/2019 (Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις) είναι:

- Εξαιρέσεις (ρήτρα απόκλισης) από κλαδικές και ομοιο-επαγγελματικές ΣΣΕ για ορισμένα είδη επιχειρήσεων με σοβαρές οικονομικές δυσχέρειες.
- Συρροή συλλογικών ρυθμίσεων (εξαιρέσεις από την αρχή της ευνοϊκότερης ρύθμισης για τις επιχειρήσεις με σοβαρές οικονομικές δυσκολίες).
- Εξαιρέσεις (ρήτρα απόκλισης) αναφορικά με την επέκταση κλαδικών συλλογικών ρυθμίσεων (για τη διαδικασία της επέκτασης προβλέπονται συγκεκριμένες προϋποθέσεις).
- Εξορθολογισμός του συστήματος μεσολάβησης και διαιτησίας, σε απόλυτη συμμόρφωση με τη σχετική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (2014) και ιδίως τις πρόσφατες συστάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.
- Δημιουργία του Μητρώου Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Εργαζομένων και Οργανώσεων Εργοδοτών, μέσω των οποίων καθιερώθηκαν όροι διαφάνειας και αντιπροσωπευτικότητας στο πλαίσιο της κοινωνικής διαπραγμάτευσης. Παρέχεται πλέον η δυνατότητα ηλεκτρονικής ψηφοφορίας στη λήψη αποφάσεων των συνδικαλιστικών οργάνων.

Κατώτατος Μισθός

Η σχετική διαδικασία έχει ενεργοποιηθεί βάσει των διατάξεων της νομοθεσίας. Ο μηχανισμός καθορισμού του κατώτατου μισθού θα λάβει υπ' όψιν όλα τα δεδομένα, ώστε ο κατώτατος μισθός να είναι ευθυγραμμισμένος με τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα και συμβάλλοντας στην απασχόληση και στην επίτευξη ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης. Στη βάση των δεδομένων που προέρχονται από τα επιστημονικά-ερευνητικά ινστιτούτα και των θέσεων των κοινωνικών εταίρων και λοιπών εμπλεκομένων², η νομοθετημένη διαδικασία καθορισμού του κατώτατου μισθού έχει ενεργοποιηθεί σε ευθυγράμμιση με τη σχετική νομοθεσία. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας, στο πέρας της οποίας εκδίδεται η απόφαση του Υπουργού Εργασίας για τον κατώτατο μισθό, κατόπιν τεκμηριωμένης διαβούλευσης και με τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργικού Συμβουλίου, θα παραταθεί χρονικά ένεκα της πανδημίας του κορωνοϊού.

---

² Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ, ΟΑΕΔ, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ, ΙΟΒΕ, ΙΝΣΕΤΕ-ΣΕΤΕ, ΚΕΠΕ, ΟΜΕΔ, ΙΝΕΜΥ-ΕΣΣΕ, ΕΙΕΑΔ.

Προγραμματισμένες μεταρρυθμίσεις και ενέργειες

Στον προγραμματισμό για το 2020 και εξής, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες ενέργειες:

Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την περαιτέρω καταπολέμηση της αδήλωτης και υποδηλωμένης εργασίας αλλά και την επιβράβευση των συνεπών επιχειρήσεων και της υγιούς επιχειρηματικότητας.

Αναφορικά με το Λευκό Μητρώο και τη θέσπιση κανονιστικού πλαισίου εφαρμογής αυτού, έχει συμβασιοποιηθεί η σχετική μελέτη που θα ολοκληρωθεί τον Μάιο του 2020. Τα σχετικά πορίσματα, όπως ο καθορισμός των κριτηρίων για την ένταξη των επιχειρήσεων/εργοδοτών στο Λευκό Μητρώο και οι τρόποι επιβράβευσης της υγιούς επιχειρηματικότητας με οικονομικά και άλλα κίνητρα, θα χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο της κατάρτισης της αιτιολογικής έκθεσης του σχετικού νομοσχεδίου, της δημόσιας διαβούλευσης και της ψήφισής του.

Αναφορικά με το Μητρώο Παραβατικότητας (Ν.4635/2019), ενδυναμώνονται και συστηματοποιούνται οι διαδικασίες ελέγχου της αδήλωτης και υποδηλωμένης εργασίας από την Επιθεώρηση Εργασίας, μέσω και της δημιουργίας μητρώου παραβατικότητας, για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, με την ψήφιση του ως άνω Νόμου προβλέπεται ότι στο πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ II δημιουργείται μητρώο παραβατών για την αδήλωτη εργασία. Το συγκεκριμένο έργο βρίσκεται υπό επεξεργασία και θα υλοποιηθεί από την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Αναφορικά με τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) προβλέπεται η αναβάθμιση/επικαιροποίηση του συστήματος “risk analysis for targeted inspections”. Η μελέτη για τη συστηματική εφαρμογή των προληπτικών μέτρων για την αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του έτους, με στόχο την υλοποίηση του επικαιροποιημένου συστήματος risk analysis το 2021. Παράλληλα, η πιλοτική εφαρμογή του υφιστάμενου συστήματος risk analysis, σύμφωνα με τον σχεδιασμό στο πλαίσιο του Οδικού Χάρτη για την Καταπολέμηση της Αδήλωτης Εργασίας θα υλοποιείται από το ΣΕΠΕ κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2020.

Επιδιώκοντας την εύρυθμη και οικονομικά αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς εργασίας, στις δράσεις της επόμενης περιόδου περιλαμβάνονται η αναβάθμιση και ολοκλήρωση του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ. Το πληροφοριακό σύστημα θα ενσωματώσει και νέες ψηφιακές λειτουργίες ώστε να επιτυγχάνεται η ψηφιακή παρακολούθηση του χρόνου εργασίας, μέσω της Ηλεκτρονικής Κάρτας Εργασίας και του Ψηφιακού Ωραρίου, αλλά και η εφαρμογή και παρακολούθηση του Λευκού Μητρώου, καθώς και η βελτίωση της διαλειτουργικότητάς του με άλλες βάσεις δεδομένων. Προς τούτο, έχει προβλεφθεί μελέτη τεχνικών προδιαγραφών για την αναβάθμιση του πληροφοριακού συστήματος "ΕΡΓΑΝΗ" προκειμένου για την ενσωμάτωση των νέων λειτουργιών στο πληροφοριακό σύστημα και την αναβάθμισή του. Το 2021, θα ακολουθήσει πιλοτική εφαρμογή για την παρακολούθηση του χρόνου εργασίας μέσω του πληροφοριακού συστήματος.

Αναφορικά με τον Κώδικα για την Υγεία & Ασφάλεια στην Εργασία, η αναμόρφωση βασικών διατάξεων του προωθεί ένα πιο λειτουργικό πλαίσιο προστασίας των εργαζομένων έναντι των επαγγελματικών κινδύνων. Ο προγραμματισμός παρεμβάσεων για το 2020 περιλαμβάνει ιδίως την επικαιροποίηση της νομοθεσίας, μέσω της μεταφοράς πρόσφατα εκδοθεισών ευρωπαϊκών Οδηγιών (προστασία από χημικούς και καρκινογόνους παράγοντες, μέσα ατομικής προστασίας, κ.λπ.) και της υλοποίησης αναγκαίων τροποποιήσεων/ συμπληρώσεων του υφιστάμενου Κώδικα για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία. Περιλαμβάνει επίσης την ενίσχυση των δράσεων συντονισμού, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την πλήρη και αξιόπιστη εφαρμογή των κανόνων προστασίας στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις και τον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Προγραμματίζεται η απλοποίηση και κωδικοποίηση της εργατικής νομοθεσίας, με σκοπό την απαλλαγή των επιχειρήσεων από περιττά διοικητικά βάρη. Έχουν εντοπιστεί περιοχές που χρήζουν εξορθολογισμού, απλοποίησης, και εκσυγχρονισμού, ούτως ώστε οι νέες νομοθετικές παρεμβάσεις να ενσωματώσουν και τις νέες μορφές απασχόλησης. Δεδομένης της πολυπλοκότητας του εγχειρήματος, έχει συσταθεί Συντονιστική Επιτροπή στο Υπουργείο Εργασίας. Οι σκοπούμενες αλλαγές θα ενισχύσουν την ασφάλεια δικαίου, θα διευκολύνουν την κατανόηση πολύπλοκων μέχρι πρότινος κειμένων, θα βελτιώσουν την πρόσβαση στα ίδια τα νομικά κείμενα και θα μειώσουν την πολυνομία.

Τέλος, χωρίς να θίγονται ο πυρήνας και οι αρχές του σημαντικού θεσμικού οπλοστασίου, και κατόπιν διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους και λοιπούς παραγωγικούς φορείς, στον μελλοντικό προγραμματισμό, εντάσσονται επίσης ο περαιτέρω εκσυγχρονισμός του συνδικαλιστικού πλαισίου ώστε να ενισχυθούν οι συνδικαλιστικές ελευθερίες, η απρόσκοπτη ανάπτυξη της υγιούς επιχειρηματικότητας και ο εκσυγχρονισμός του πλαισίου συλλογικών διαπραγματεύσεων και του πλαισίου των ατομικών εργατικών ρυθμίσεων.

Προώθηση στην απασχόληση και εξασφάλιση ποιοτικής και αξιοπρεπούς εργασίας

Με αιχμή τον αναμορφωμένο ΟΑΕΔ προωθείται η περαιτέρω βελτίωση σύζευξης προσφοράς και ζήτησης της εργασίας, καθώς στα τέλη του 2018 το 1/3 των επιχειρήσεων δυσκολευόταν να καλύψει κενές θέσεις απασχόλησης και ανέφερε ως σημαντικότερο λόγο την έλλειψη κατάλληλων δεξιοτήτων. Μεταρρυθμιστικός στόχος είναι η καλύτερη αντιστοίχιση και ο συγχρονισμός των δεξιοτήτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Αναβαθμίζεται περαιτέρω ο Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της αγοράς εργασίας, με μεγαλύτερη εξειδίκευση και αυτοματοποίηση της διαδικασίας αποστολής δεδομένων από τους φορείς και τους οργανισμούς που συμμετέχουν στο Επιχειρησιακό Δίκτυο του Μηχανισμού. Επιπλέον, ο μηχανισμός αναβαθμίζεται με την αξιοποίηση πρωτογενών στοιχείων από νέους φορείς και με την εισαγωγή νέων πηγών άντλησης στοιχείων. Επίσης, διαμορφώνονται συνεργασίες με τις τοπικές κοινωνίες (Δήμους, Τοπικά Συμβούλια Απασχόλησης) για την καταγραφή των τοπικών αναγκών απασχόλησης.

Αναβαθμίζεται ο θεσμός της μαθητείας σε συνεργασία και με τα επιμελητήρια και επανεξετάζεται το κανονιστικό πλαίσιο για την πρακτική άσκηση. Σε συνεργασία με το

Υπουργείο Παιδείας, θα καταρτιστεί νομοσχέδιο για τη μαθητεία με έμφαση στα τεχνικά επαγγέλματα.

Στηρίζονται και ενθαρρύνονται καινοτόμες πρωτοβουλίες, όπως η διυπουργική ομάδα REBRAIN GREECE υπό το συντονισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, για τον τεχνολογικό μετασχηματισμό της αγοράς εργασίας, την αποτροπή της διαρροής ανθρώπινου δυναμικού στο εξωτερικό (brain drain), και την προσέλκυση Ελλήνων του εξωτερικού που διαπρέπουν και διακρίνονται επαγγελματικά.

Για τη στήριξη των ανέργων και την ταχεία επιστροφή τους στην αγορά εργασίας, έχουν προβλεφθεί για το 2020 δράσεις ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης (ΕΠΑ) με εστίαση στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, με συμβουλευτική υποστήριξη και κατάρτιση, ή και πιστοποίηση, σε κλάδους αιχμής για την απόκτηση πιστοποιημένων τεχνικών και ψηφιακών δεξιοτήτων. Αρκετές δράσεις στοχεύουν αποκλειστικά σε γυναίκες και νέους άνεργους, με στόχο την αύξηση των συμμετοχής των ομάδων αυτών στην αγορά εργασίας. Οι δράσεις αυτές παρουσιάζονται λεπτομερώς στον πίνακα 31, έχουν ορίζοντα σχεδιασμού, εξειδίκευσης και υλοποίησης το 2020 και αφορούν συνολικά 110.000 περίπου ανέργους, κυρίως νέους έως 29 ετών.

Επίσης, για την προώθηση της απασχόλησης έχει σχεδιαστεί από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων η δράση που αφορά στα αναμορφωμένα Προγράμματα Κοινοφελούς Χαρακτήρα ενσωματώνοντας συμβουλευτική υποστήριξη, κατάρτιση και πιστοποίηση για 36.500 άτομα σε Δήμους, Περιφέρειες, Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφερειών και συναφείς φορείς, Υπηρεσίες Υπουργείων και άλλων φορέων για συνολικό χρονικό διάστημα οκτώ (8) μηνών. Η δράση αποσκοπεί: α) στην επανασύνδεση των μακροχρονίως ανέργων και ευάλωτων ομάδων με την αγορά εργασίας, β) στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ανέργων, γ) στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών και δ) στην σύζευξη των παραγωγικών ικανοτήτων των ανέργων με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Κοινωνική Οικονομία

Στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας, οι πολιτικές και οι δράσεις με χρονικό ορίζοντα το 2021 για την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας εστιάζουν σε βελτιώσεις του θεσμικού πλαισίου ώστε να διευκολυνθούν οι διαδικασίες ίδρυσης και λειτουργίας των φορέων κοινωνικής οικονομίας (τροποποιήσεις στο Ν.4430/16 και έκδοση κανονιστικών πράξεων). Δημιουργείται Δίκτυο με εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης και ενημέρωσης των φορέων που ήδη λειτουργούν αλλά και για τη δημιουργία νέων, τη διευκόλυνση στην πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με στόχο μέχρι το 2021 να αυξηθούν οι θέσεις εργασίας στο χώρο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των συνεταιρισμών εργαζομένων. Τέλος προωθείται ανάπτυξη διακρατικών δράσεων προκειμένου να αξιοποιηθούν καλές πρακτικές και δράσεις κοινωνικής καινοτομίας.

Στον τομέα της κοινωνικής ένταξης οι πολιτικές αφορούν στην ενημέρωση του δημόσιου τομέα και της Αυτοδιοίκησης στην κατεύθυνση αξιοποίησης του θεσμικού πλαισίου σε ότι αφορά στις Δημόσιες Συμβάσεις Κοινωνικής Αναφοράς, καθώς και στη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου

και την ενημέρωση για την ανάπτυξη κοινωνικής επιχειρηματικότητας στοχευμένης στην κοινωνική ένταξη.

ΟΑΕΔ

Με βάση τις νέες στρατηγικές κατευθύνσεις του ΟΑΕΔ για την τετραετία 2020-2024, τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Country Report) και στο πλαίσιο των κύριων στρατηγικών επιλογών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, η λογική των παρεμβάσεων του Οργανισμού καθορίζονται ως εξής:

Ενσωματώνεται η αναπτυξιακή διάσταση στη μαθητεία και τις δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης ενηλίκων/δια βίου μάθησης.

Προτεραιότητα έχουν οι ευπαθείς ομάδες, που είναι περισσότερο απομακρυσμένες από την αγορά εργασίας, όπως οι μακροχρόνια άνεργοι, τα άτομα με αναπηρία, οι γυναίκες, οι ενήλικες με χαμηλά προσόντα.

Οι δράσεις του Οργανισμού αναπτύσσονται πρωταρχικά στα ακόλουθα πεδία:

- Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας
- Ενδυνάμωση – Αναβάθμιση της Μαθητείας/Δυϊκό Σύστημα
- Εργασιακή Ένταξη Προσφύγων
- Αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος στην αγορά εργασίας, διαμέσου δράσεων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις Ψηφιακές Δεξιότητες, για αναβάθμιση (upskilling) ή επανειδίκευση (reskilling).

Κοινωνική Ασφάλιση

Η δημιουργία του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης e-EFKA (Ν. 4670/2020) εντάσσεται στον εθνικό αλλά και κεντρικό σχεδιασμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τη μετάβαση του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας στη νέα ψηφιακή εποχή.

Ο νέος φορέας δημιουργείται μέσω της Διοικητικής Ενοποίησης του ΕΦΚΑ (κύρια ασφάλιση) και του ΕΤΕΑΕΠ (επικουρική ασφάλιση και εφάπαξ παροχή) με διατήρηση όμως της λογιστικής αυτοτέλειας των επιμέρους κλάδων και με διακριτή λογιστική διαχείριση για κάθε κλάδο. Παράλληλα, θεσπίζεται η μετάβαση στη νέα ψηφιακή εποχή. Θα λειτουργεί ένα ενιαίο ψηφιακό κέντρο απονομής παροχών (κύριας σύνταξης, επικουρικής και εφάπαξ) με τη διαχείριση μίας βάσης δεδομένων.

Προωθείται άμεσα η ψηφιακή σύνταξη με στόχο ένα σημαντικό ποσοστό των νέων συντάξεων που θα εκδοθούν από τον Ιούνιο 2020 και μετά να εκδίδεται ψηφιακά. Θα υπάρχει κοινό ειδοποιητήριο εισφορών με ταυτότητα πληρωμής (e-notification for payment), καθώς και ενοποιημένη αίτηση συνταξιοδότησης. Επίσης, θα αντιμετωπιστούν επιτυχώς χρόνιες εκκρεμότητες, όπως η αναγνώριση χρόνου ασφάλισης και η επεξεργασία σημαντικού αριθμού εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης, καθώς μεγάλο μέρος των επικουρικών συντάξεων θα εκδίδεται ψηφιακά και εντός του ίδιου χρονοδιαγράμματος με τις κύριες.

Με τον Ν.4670/2020 θεσπίστηκε η αποσύνδεση της βάσης υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών από το φορολογητέο εισόδημα και τα έτη ασφάλισης. Η ρύθμιση αφορά περίπου 1.500.000 ασφαλισμένους (ελεύθεροι επαγγελματίες, αυτοτελώς απασχολούμενοι, αγρότες). Επίσης, η ελεύθερη και ευέλικτη επιλογή από τον μη μισθωτό ασφαλισμένο μεταξύ 6 κλάσεων ασφαλιστικών εισφορών έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα, καθώς η επιλογή εξαρτάται από την οικονομική δυνατότητα των ασφαλισμένων και τις συνταξιοδοτικές παροχές που επιθυμούν να λαμβάνουν όταν αποσυρθούν από τον εργασιακό βίο.

Τροποποιούνται οι διατάξεις του Ν.4387/2016 και εναρμονίζονται με την πρόσφατη απόφαση 1891/2019 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς τα θέματα:

α) της αναπροσαρμογής από 1.10.2019 των ποσοστών αναπλήρωσης της ανταποδοτικής σύνταξης για όσους έχουν χρόνο ασφάλισης άνω των 30 ετών, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η παροχή κινήτρων παραμονής στην ασφάλιση και συνακόλουθα η απαιτούμενη από το σύνταγμα αναλογικότητα μεταξύ εισφορών και παροχών,

β) επανυπολογισμού όλων των συντάξεων που έχουν χορηγηθεί έως και την 30.9.2019 με βάση τα νέα ποσοστά αναπλήρωσης που ισχύουν από 1.10.2019, προκειμένου για την ίση μεταχείριση όλων ανεξαιρέτα των συνταξιούχων ανεξαρτήτως χρόνου έκδοσης της σύνταξης και σε συμμόρφωση με την προαναφερόμενη απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Επίσης, ο νέος νόμος προβλέπει σταδιακή μείωση των ασφαλιστικών εισφορών για εργαζόμενους και εργοδότες, σε βάθος τετραετίας.

Λοιπές δράσεις που προγραμματίζονται αφορούν στην υλοποίηση του ψηφιακού μετασχηματισμού του φορέα, εστιάζουν στην ανάπτυξη λογισμικού για την έκδοση της ψηφιακής σύνταξης, την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του ΕΦΚΑ, καθώς και τη διαχείριση άυλων απαιτήσεων και ληξιπρόθεσμων οφειλών. Παράλληλα, συνεχίζεται η ψηφιοποίηση και μηχανογράφηση της ασφαλιστικής ιστορίας ανά ασφαλισμένο μέσω του πληροφοριακού συστήματος ΑΤΛΑΣ (Εθνικό Μητρώο Ασφάλισης και Ασφαλιστικής Ικανότητας) και της δημιουργίας του Ψηφιακού Ατομικού Λογαριασμού Ασφάλισης.

Κοινωνική Αλληλεγγύη

Το 2020 θεσμοθετήθηκε με τον Ν.4659 το επίδομα γέννησης για την υλοποίηση μέτρων δημογραφικής πολιτικής και υποστήριξης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Περαιτέρω, αφενός διευκολύνεται η πρόσβαση των δήμων της χώρας σε χρηματοδότηση για την ίδρυση και λειτουργία περισσότερων βρεφονηπιακών σταθμών (άρθρο 23 Ν.4659/2020) και αφετέρου σχεδιάζεται η διεύρυνση της πρόσβασης στους παιδικούς σταθμούς μέσω μιας καθολικής οικονομικής ενίσχυσης για να εξασφαλιστεί η παροχή βρεφονηπιακής φροντίδας για όλα τα παιδιά.

Στην υλοποίηση στρατηγικής για την αποϊδρυματοποίηση των παιδιών, των ατόμων με αναπηρία και των ηλικιωμένων σημαντικό ρόλο διαδραματίζει το νέο θεσμικό πλαίσιο για τη λειτουργία των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης που υιοθετήθηκε το 2019 και η εφαρμογή του νόμου για την αναδοχή και την υιοθεσία (Ν.4538/2018). Επίσης, καταρτίζεται το εθνικό

σχέδιο δράσης για την αναπηρία και συστάθηκε επιτροπή με την συμμετοχή εκπροσώπων των ατόμων με αναπηρία που θα υποβάλει προτάσεις για τη θεσμοθέτηση του προσωπικού βοηθού για την υποστήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης.

3.2 Δημοσιονομικές Πολιτικές

Με βάση τις δυο ειδικές συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα το 2019 καθώς και στο πλαίσιο υλοποίησης των δεσμεύσεων της ενισχυμένης εποπτείας, το Υπουργείο Οικονομικών προάγει την δημοσιονομική αναδιάρθρωση και την αποτελεσματική δημοσιονομική διαχείριση σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης. Συγκεκριμένα για το έτος 2020 δρομολογούνται και αναπτύσσονται οι παρακάτω μεταρρυθμίσεις.

Επισκόπηση δαπανών στους φορείς γενικής κυβέρνησης και κατάρτιση Προϋπολογισμού Επιδόσεων των υπουργείων.

Η συστηματική αξιοποίηση της επισκόπησης δαπανών αποτελεί βασική προτεραιότητα της Κυβέρνησης και κύριο εργαλείο για την προώθηση της δημοσιονομικής ευθύνης, την ενίσχυση της διαφάνειας απέναντι στους πολίτες και τη δημιουργία πρόσθετου δημοσιονομικού χώρου. Επί του παρόντος και σε συνέχεια των τομεακών επισκοπήσεων³ τα προηγούμενα έτη, τον Ιούλιο του 2019 ξεκίνησε επισκόπηση του συνόλου των δαπανών και δραστηριοτήτων των Υπουργείων και των εποπτευόμενων από αυτά φορέων. Η επισκόπηση περιλαμβάνει: Αξιολόγηση της επίδοσης των φορέων στο σκέλος τόσο των δαπανών, όσο και των εσόδων, ενθάρρυνση των επενδύσεων μέσα από τη καλύτερη διαχείριση των πόρων και της περιουσίας των φορέων, καθώς και εισαγωγή ενός συστήματος κύριων δεικτών επίδοσης (KPIs) για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης των στόχων τους.

Το έργο του Προϋπολογισμού Επιδόσεων αφορά την μεταρρύθμιση του υφιστάμενου συστήματος κρατικού προϋπολογισμού και τη μετάβαση σε ένα σύστημα προϋπολογισμού, που θα επιτρέπει την ουσιαστική αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών, τη χάραξη τεκμηριωμένων πολιτικών καθώς και την ανακατεύθυνση των οικονομικών πόρων σε δημόσιες πολιτικές που τεκμηριωμένα αυξάνουν την ευημερία του πολίτη. Επί του παρόντος, το έργο βρίσκεται σε πιλοτικό στάδιο, με έξι Υπουργεία⁴ να έχουν εργαστεί για τη παρουσίαση του σχεδίου προϋπολογισμού τους για το 2020, με δομή προγραμμάτων και στοιχείων επίδοσης. Επόμενο βήμα είναι η παρουσίαση του συνόλου του κρατικού προϋπολογισμού, από το έτος 2022, με δομή προγραμμάτων και στοιχείων αξιολόγησης της επίδοσης των φορέων. Το έργο, διεξάγεται σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Υποστήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και θα ολοκληρωθεί το 2024.

---

³ Στα Υπουργεία Υγείας, Πολιτισμού & Αθλητισμού, Υποδομών & Μεταφορών και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων.

⁴ Υπουργεία Υγείας, Πολιτισμού & Αθλητισμού, Οικονομικών, Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, Υποδομών & Μεταφορών και Προστασίας του Πολίτη.

Λογιστική Μεταρρύθμιση και εφαρμογή του ενιαίου Λογιστικού Πλαισίου σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού του συστήματος παρακολούθησης και απεικόνισης του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης, υλοποιείται το Λογιστικό Πλαίσιο και το Ενιαίο Λογιστικό Σχέδιο της Γενικής Κυβέρνησης (ΠΔ 54/2018), με σταδιακή εφαρμογή έως την 1/1/2023. Στόχος είναι η εισαγωγή της διπλογραφικής λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση στο σύνολο των περίπου 1.700 φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την συστηματική και εύλογη απεικόνιση και παρακολούθηση της καθαρής θέσης της χώρας για πρώτη φορά, καθώς και την παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών επιδόσεων. Το έργο διεξάγεται σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Υποστήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου προγράμματος αποπληρωμής των κρατικών εγγυήσεων

Έργο που αφορά την διαχείριση του θέματος της κατάπτωσης Κρατικών Εγγυήσεων. Το κράτος παλαιότερα για λόγους κοινωνικούς είχε μπει εγγυητής σε δάνεια που χορηγήθηκαν σε ευπαθείς ομάδες, αλλά και σε επιχειρήσεις. Πολλά από τα δάνεια αυτά κατέστησαν ληξιπρόθεσμα, με αποτέλεσμα την συσσώρευση αιτημάτων πληρωμής. Η Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής καλείται να αντιμετωπίσει την απαίτηση των τραπεζών έναντι του ελληνικού δημοσίου και να διαχειριστεί την διαδικασία. Επί του παρόντος, έχει εκπονηθεί έκθεση σχετικά με τις ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν για την αποπληρωμή των κρατικών εγγυήσεων και έχει καταρτισθεί σχέδιο αποπληρωμής, με ετήσιους ποσοτικούς στόχους. Η υλοποίηση του σχεδίου θα συμβάλλει στην διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος, στην ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στα δημόσια οικονομικά, καθώς και στην έγκαιρη πρόβλεψη και βελτίωση των υποχρεώσεων της εξόφλησης των καταπτώσεων των εγγυήσεων του Κράτους. Το έργο θα ολοκληρωθεί το 2023.

Υλοποίηση του νέου πλάνου αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Δημοσίου

Η Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής συντονίζει τη προσπάθεια μείωσης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Δημοσίου. Η υλοποίηση του πλάνου, με ορόσημο ολοκλήρωσης το 2021, βρίσκεται εν εξελίξει και περιλαμβάνει πληθώρα πρωτοβουλιών και δομικών αλλαγών σε σημαντικό αριθμό φορέων (ΟΤΑ, Νοσοκομεία, Ασφαλιστικά Ταμεία κ.α.), θα οδηγήσει στην έγκαιρη εξόφληση των υποχρεώσεων του κράτους προς πολίτες και επιχειρήσεις, στη μείωση του διαχειριστικού κόστους των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και τον καλύτερο έλεγχο των προϋπολογισμών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Επίσης, οφέλη αναμένονται, αφενός, σε σχέση με την αποφυγή των τόκων καθυστέρησης που πληρώνει το δημόσιο, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο και στην ευρύτερη αποκατάσταση της αξιοπιστίας του, αφετέρου, σε σχέση με την εισροή «φρέσκου» χρήματος στην αγορά.

Σύσταση Ενιαίου Λογαριασμού Θησαυροφυλακίου

Έργο που αφορά την αποτελεσματικότερη οικονομική διαχείριση του Κράτους είναι αυτό που αφορά τον Ενιαίο Λογαριασμό Θησαυροφυλακίου, δηλαδή τον Κεντρικό Λογαριασμό του

Δημοσίου (άρθρο 69Α του Ν.4270/2014). Στο πλαίσιο των διατάξεων το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους καλείται να οργανώσει το άνοιγμα Τραπεζικών Λογαριασμών στην Τράπεζα της Ελλάδος και την μεταφορά των διαθεσίμων, από όλους του φορείς της Γενικής Κυβέρνησης εντός του 2020. Επί του παρόντος, όλοι οι σημαντικοί φορείς της Γενικής Κυβέρνησης έχουν ανοίξει σχετικό λογαριασμό στην Τράπεζα της Ελλάδος και η επιπλέον ρευστότητά τους μεταφέρεται στον κεντρικό λογαριασμό υπό την εποπτεία του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.). Τα οφέλη της εν λόγω μεταρρύθμισης θα είναι η αποτελεσματική διαχείριση της διαθέσιμης ρευστότητας του κράτους, η επίτευξη αξιόπιστων προβλέψεων αναφορικά με τις ταμειακές ροές του συνόλου της Γενικής Κυβέρνησης, ο περιορισμός του κόστους χρηματοδότησης του Ελληνικού Δημοσίου και η καλύτερη διαχείριση των διαθεσίμων προς τοποθέτηση πλεονασμάτων.

Αναμόρφωση και απλοποίηση φορολογικού πλαισίου

Εντός του 2020 προωθείται η υιοθέτηση μέτρων με ισχυρό μεταρρυθμιστικό πρόσημο, μέσω και της κωδικοποίησης της φορολογικής νομοθεσίας, με στόχο την ενίσχυση της θέσης της Ελλάδας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Στρατηγικός στόχος είναι η μείωση των διοικητικών και φορολογικών βαρών, στο πλαίσιο της φορολογικής δικαιοσύνης, για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, με γνώμονα φυσικά την ύπαρξη του απαραίτητου δημοσιονομικού χώρου. Παράλληλα, επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός ευνοϊκού και σταθερού φορολογικού περιβάλλοντος για την προσέλκυση επενδύσεων και την περαιτέρω ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

Θέσπιση πλαισίου για την επέκταση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και διαδικασιών

Προωθείται έως το τέλος του 2020 η επέκταση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και η ψηφιοποίηση των φορολογικών διαδικασιών μέσω της θέσπισης πλαισίου για την ηλεκτρονική τιμολόγηση, την ηλεκτρονική διαβίβαση των τηρούμενων λογιστικών βιβλίων, καθώς και την αύξηση του ορίου των ηλεκτρονικών συναλλαγών για το "αφορολόγητο", με απώτερο σκοπό την αντιμετώπιση της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής. Ήδη από τον περασμένο Δεκέμβριο, με τον νόμο Ν.4646/2019 έχει οριστεί το απαιτούμενο ποσό δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) του πραγματικού εισοδήματος και θεσπίστηκε το γενικό πλαίσιο ηλεκτρονικής τιμολόγησης, ενώ προχωράει η παραγωγή της σχετικής δευτερογενούς νομοθεσίας.

3.3 Χρηματοοικονομικές Πολιτικές

Αναμόρφωση θεσμικού πλαισίου για τη δημόσια περιουσία

Προωθείται η θέσπιση νέου νομοθετικού πλαισίου έως το τέλος του 2020 για την ορθολογική και αποδοτική αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας. Ειδικότερα, βρίσκονται υπό επεξεργασία διατάξεις για τα δημόσια κτήματα, τον αιγιαλό - παραλία και το θαλάσσιο χώρο για την υλοποίηση έργων.

Αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου για μια σύγχρονη αγορά κεφαλαίου και επενδύσεων και την εταιρική διακυβέρνηση

Προκειμένου το Κράτος να εκσυγχρονίσει το πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης για τις εισηγμένες εταιρείες, και για να ενισχυθεί η ενεργός συμμετοχή των μετόχων στην διαχείριση της εταιρείας, πρόκειται να εισαχθεί νομοθεσία που θα καθορίζει σαφέστερα τις προϋποθέσεις συμμετοχής στα διοικητικά συμβούλια των εισηγμένων εταιρειών. Επί του παρόντος βρίσκεται υπό επεξεργασία το σχετικό νομοσχέδιο, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, διατάξεις σχετικά με θέματα εταιρικής διακυβέρνησης, Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων, Τιτλοποίησης (Securitisation) κλπ.. Η μεταρρύθμιση θα συμβάλει, αφενός, στην αναβάθμιση της Ελληνικής κεφαλαιαγοράς, ούτως ώστε αυτή να καταστεί περιφερειακός πόλος στην ευρύτερη περιοχή, αφετέρου, στη προσέλκυση επενδύσεων. Το έργο θα ολοκληρωθεί εντός του Α' εξαμήνου του 2020.

Σχέδιο Ηρακλής για τιτλοποιήσεις ΜΕΔ

Το υψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) στην Ελλάδα, αποτελεί τροχοπέδη στην υγιή ανάπτυξη της οικονομίας, καθώς δεν επιτρέπει στο τραπεζικό σύστημα να χρηματοδοτήσει απρόσκοπτα την ανάπτυξη. Με τον νόμο για το Σχέδιο ΗΡΑΚΛΗ, περί παροχής εγγύησης σε τιτλοποιήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων (Ν.4649/2019) αναμένεται να επιτευχθεί η απαλλαγή των τραπεζών από έως και 40% των ΜΕΔ που κατέχουν σήμερα, με μία καινοτόμο συστημική λύση, που χάρη στον προσεκτικό σχεδιασμό, δεν θα κοστίσει στο Κράτος και τον φορολογούμενο. Και οι τέσσερις συστημικές τράπεζες έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για συμμετοχή στο σύστημα και βρίσκονται στη διαδικασία ενημέρωσης των στρατηγικών τους σχεδίων για τη μείωση των ΜΕΔ, ενώ βρίσκεται σε διαδικασία συγκρότησης η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΗΡΑΚΛΗ, βάσει του σχετικού νόμου. Το έργο θα ολοκληρωθεί τον Οκτώβριο του 2020.

Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για την αντιμετώπιση του μαύρου χρήματος

Το Υπουργείο Οικονομικών ισχυροποιεί εγκαίρως το θεσμικό πλαίσιο για να αντιμετωπίσει το οικονομικό έγκλημα, με δύο βασικές κινήσεις: Αφενός, με τη βελτίωση και τον εξορθολογισμό του κανονιστικού πλαισίου του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων και την εύρυθμη λειτουργία της σχετικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Με αυτόν τον τρόπο θα ολοκληρωθεί η καταχώρηση των στοιχείων των υπόχρεων των νομικών προσώπων, ώστε να ενισχυθεί η διαφάνεια των εταιρικών δομών και να αποτραπεί ενδεχόμενο κατάχρησής τους, με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Αφετέρου, με την μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για την αντιμετώπιση του μαύρου χρήματος, με ενσωμάτωση της 5ης τροπολογίας της οδηγίας της ΕΕ για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Παράλληλα, βρίσκεται εν εξέλιξη η διαδικασία ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2018/1673, ενώ προετοιμάζεται πόρισμα σχετικά με το πλαίσιο λειτουργίας και την εποπτεία των ΜΚΟ. Η μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου θα ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2020.

Διαμόρφωση θεσμικού πλαισίου για την προώθηση της μικρο-χρηματοδότησης

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα του αποκλεισμού κάποιων κοινωνικών ομάδων από την οικονομική ζωή, λόγω έλλειψης ευκαιριών χρηματοδότησης και για να δημιουργηθούν νέες, βιώσιμες θέσεις εργασίας έχει ήδη ξεκινήσει η επεξεργασία νομοθετικού πλαισίου για τις μικροχρηματοδοτήσεις και η διαδικασία θα ολοκληρωθεί εντός του Α' εξαμήνου του 2020. Με το προτεινόμενο νομοσχέδιο προβλέπεται η σύσταση εξειδικευμένων χρηματοδοτικών ιδρυμάτων για παροχή μικροχρηματοδοτήσεων, ρυθμίζονται θέματα αδειοδότησης και εποπτείας τους, το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων τους, καθώς και οι σχέσεις τους με τους δανειολήπτες-καταναλωτές. Το νομοσχέδιο στηρίζεται στις βασικές αρχές του Ευρωπαϊκού Κώδικα καλής πρακτικής για τη χορήγηση μικροπιστώσεων.

Επέκταση ζωνών, επανεκτίμηση αντικειμενικών αξιών και μείωση ΕΝΦΙΑ

Η μεταρρύθμιση έχει στόχο να καταστεί η φορολόγηση στην ακίνητη περιουσία οικονομικά πιο αποτελεσματική και κοινωνικά πιο δίκαιη, μέσω της διεύρυνση της φορολογικής βάσης για την εφαρμογή του ΕΝΦΙΑ. Οι δύο βασικοί άξονες είναι α) η επέκταση των ζωνών και ο εξορθολογισμός του συστήματος αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων και β) η τυποποίηση της διαδικασίας εκτιμήσεων ώστε να παρέχει καλύτερα, πιο αξιοποιήσιμα και πιο αντικειμενικά αποτελέσματα. Μέχρι και την εμφάνιση του κορωνοϊού COVID-19 είχε σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την επέκταση του συστήματος ζωνών, την ψηφιοποίηση των υφιστάμενων ζωνών, τον ορισμό νέων ζωνών και την άσκηση επανεκτίμησης των αντικειμενικών αξιών με πιστοποιημένους εκτιμητές.

Αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου για την αντιμετώπιση του ιδιωτικού χρέους

Πρόκειται για έργο που αφορά τη θέσπιση ενός νέου, ενιαίου πλαισίου για τη διαχείριση οφειλών φυσικών και νομικών προσώπων, την πτώχευση και τη 2η ευκαιρία, κατ' εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 1023/2019. Ο Νόμος αυτός θα αντικαταστήσει όλους τους σχετικούς υφιστάμενους νόμους (για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, τη 1η κατοικία και τον εξωδικαστικό μηχανισμό). Πριν την έναρξη της υγειονομικής κρίσης λόγω του COVID-19, οι βασικές παράμετροι σχεδιασμού του νέου ενιαίου πλαισίου βρίσκονταν σε φάση οριστικοποίησης και προβλεπόταν ή άμεση έκδοση σχετικού νόμου, όμως, λόγω των νέων συνθηκών και με γνώμονα τη προστασία των πιο ευάλωτων ομάδων, κρίνεται αναγκαία η καθυστέρηση της ολοκλήρωσης του έργου και κάποιες επιμέρους παρεμβάσεις στην αρχική λογική.

Ενίσχυση βιωσιμότητας εταιρειών του Δημοσίου (ΕΑΒ,ΕΛΒΟ, ΕΑΣ)

Ένας αριθμός εταιρειών του Δημοσίου αντιμετωπίζει προβλήματα, όπως, επιβαρυνμένη οικονομική κατάσταση και θέματα ρευστότητας, αδυναμία πρόσβασης σε χρηματοδότηση, υψηλά κόστη, συρρίκνωση κύκλου εργασιών κλπ. Η επίλυση των προβλημάτων αυτών και η αναδιάρθρωση των συγκεκριμένων εταιρειών θα συμβάλει στην καλύτερη οικονομική διαχείριση και δημοσιονομική θέση τους και στην παύση ή αποφυγή πιθανής καταβολής προστίμου, στις περιπτώσεις που αφορούν κρατικές ενισχύσεις. Στο πλαίσιο αυτό, στόχος της συγκεκριμένης προσπάθειας είναι έως το τέλος του 2020 να αντιμετωπιστούν οι ανωτέρω

αδυναμίες, να εξορθολογιστεί η λειτουργία των εταιρειών, να διασφαλιστεί η βιωσιμότητά τους, να δημιουργηθούν επιχειρησιακά σχέδια, να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες εκκαθάρισης ή ειδικής διαχείρισης και να αντιμετωπιστούν εκκρεμή θέματα, ιδίως όσον αφορά την ανάκτηση κρατικών ενισχύσεων.

Αποκρατικοποιήσεις (Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών, Ελληνικό)

Υλοποίηση της προγραμματικής δέσμευσης επιτάχυνσης του συμφωνηθέντος προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας. Το πρόγραμμα εντάσσεται σε μια εθνική αναπτυξιακή στρατηγική. Οι αποκρατικοποιήσεις θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη της χώρας καθώς εντάσσονται σε ένα εθνικό σχέδιο, διεξάγονται υπό όρους απόλυτης διαφάνειας και ενσωματώνουν την κοινωνική ανταποδοτικότητα χωρίς να αποσκοπούν αποκλειστικά στην αύξηση των δημοσίων εσόδων. Θα αποτελέσουν καταλύτη για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, για την ενίσχυση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης και για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Αξιολόγηση φορέων ακίνητης περιουσίας και αναδιάρθρωση υπηρεσιών δημοσίων ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών και Μητρώο δημόσιας ακίνητης περιουσίας

Με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση της περιουσίας του Δημοσίου, προωθούνται εντός του 2020, δράσεις για την αξιολόγηση των φορέων ακίνητης περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών και την δομική τους αναδιάρθρωση (οργάνωση σε επίπεδο περιφέρειας, περιγράμματα θέσης, επαρκής στελέχωση με προσωπικό υψηλής κατάρτισης, ψηφιοποίηση αρχείων κλπ.), καθώς και για την αναδιάρθρωση της κεντρικής διοικητικής δομής του Υπουργείου Οικονομικών για τη δημόσια περιουσία. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η επέκταση και αναβάθμιση του υφιστάμενου Μητρώου Ακίνητης Περιουσίας του Δημοσίου, με το οποίο διενεργείται η εποπτεία και η παρακολούθηση της δημόσιας περιουσίας, μέσω ανάπτυξης της διαλειτουργικότητας με τα υπόλοιπα Υπουργεία και τους φορείς του Δημοσίου που διαχειρίζονται ακίνητα, καθώς και με τις Ελληνικό Κτηματολόγιο Α.Ε., Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου Α.Ε..

Διατήρηση ή/και βελτίωση των ορίων των υφιστάμενων δεικτών βιωσιμότητας και των δεικτών κινδύνων αγοράς

Στόχος είναι η βελτίωση της εμπιστοσύνης της επενδυτικής κοινότητας. Η δανειακή στρατηγική θα έχει ως κύριους άξονες τη διασφάλιση της συνεχούς εκδοτικής παρουσίας του Ελληνικού Δημοσίου στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων και την παροχή εκδόσεων υψηλής ρευστότητας για τη διατήρηση μιας αξιόπιστης καμπύλης αποδόσεων ελληνικών κρατικών χρεογράφων. Επιπλέον αναμένεται η περαιτέρω μείωση των περιθωρίων δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου, η περαιτέρω διασφάλιση της συνέπειας του Ελληνικού Δημοσίου ως κρατικού εκδότη με χαρακτηριστικά χώρας της ευρωζώνης, καθώς και η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των διεθνών οίκων αξιολόγησης και της διεθνούς κοινότητας, με έμφαση στην περαιτέρω διεύρυνση της επενδυτικής βάσης προς εκείνο το τμήμα που διατηρεί χαρακτηριστικά τελικού επενδυτή.

3.4 Ρυθμιστικό Πλαίσιο Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων

Με βάση την 2^η ειδική σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα το 2019, περί επίτευξης βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης, υλοποιείται δράση περί ενίσχυσης των στρατηγικών επενδύσεων, των ιδιωτικών επενδύσεων και των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ). Η μεταρρύθμιση αφορά στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας της αξιολόγησης των επενδυτικών προτάσεων που υποβάλλονται ενώπιον του Enterprise Greece για να υπαχθούν στις διαδικασίες των στρατηγικών επενδύσεων του Ν.4608/2019, καθώς και της διαδικασίας εποπτείας των διαδικασιών αδειοδότησης και υλοποίησης των εγκεκριμένων από τη Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων. Στο πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων των ιδιωτικών επενδύσεων, η μεταρρύθμιση αφορά στην επιτάχυνση της διαδικασίας πιστοποίησης της ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας των επενδύσεων. Στο πλαίσιο των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, αφορά στην ενίσχυση των διαδικασιών παρακολούθησης των σχετικών έργων.

Με το Ν.4635/2019 θεσπίστηκαν διατάξεις προς την κατεύθυνση της διευκόλυνσης της ανάπτυξης επενδυτικών σχεδίων στρατηγικών επενδύσεων. Επιπλέον, προβλέφθηκε μια εναλλακτική διαδικασία πιστοποίησης της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας των επενδύσεων που έχουν υπαχθεί σε αναπτυξιακούς νόμους από ορκωτούς-ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες. Στη βάση εξουσιοδοτικής διάταξης του ως άνω νόμου, έχει εκδοθεί κοινή υπουργική απόφαση με την οποία καθορίστηκε το ελεγκτικό πλαίσιο (Διεθνή Πρότυπα) βάσει του οποίου διενεργούνται οι έλεγχοι (Β' 4767/2019) καθώς και απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με την οποία καθορίζονται τα συγκεκριμένα αντικείμενα ελέγχου σχετικά με την ολοκλήρωση των επενδύσεων και την έναρξη της παραγωγικής τους λειτουργίας (Β' 4789/2019). Έως τέλος του Ιουνίου 2020, θα έχει ολοκληρωθεί η έκδοση των διοικητικών πράξεων κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του Ν.4635/2019.

3.5 Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία

Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη

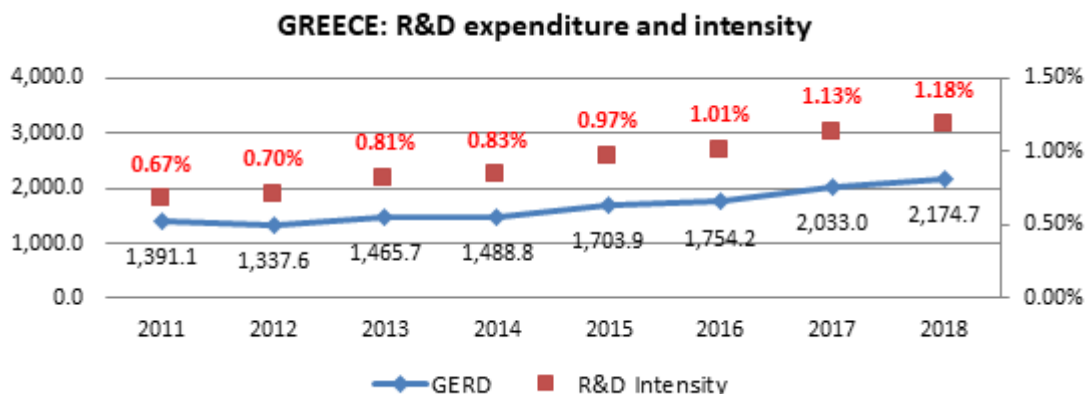
Με βάση την 2^η ειδική σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα το 2019, προτείνεται η επικέντρωση των επενδύσεων σε ορισμένους τομείς συμπεριλαμβανομένης της Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης.

Ο εθνικός στόχος για τον δείκτη «Ακαθάριστη Δαπάνη για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη (ΑΕΔΕΤΑ)» ανέρχεται στο 1,30% του ΑΕΠ για το 2020 και ο στόχος για το 2030 στο 1,81%. Σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία⁵, καθώς και την ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το έτος 2020, η ΑΕΔΕΤΑ παρουσιάζει μια σταθερά ανοδική πορεία, αν και παραμένει ακόμα χαμηλή. Συγκεκριμένα, η καταγραφή των στοιχείων για το έτος 2018, δείχνει μία αύξηση της ΑΕΔΕΤΑ, τόσο σε απόλυτες τιμές, όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ, σύμφωνα με το ακόλουθο διάγραμμα.

⁵ <https://metrics.ekt.gr/en/publications/357>

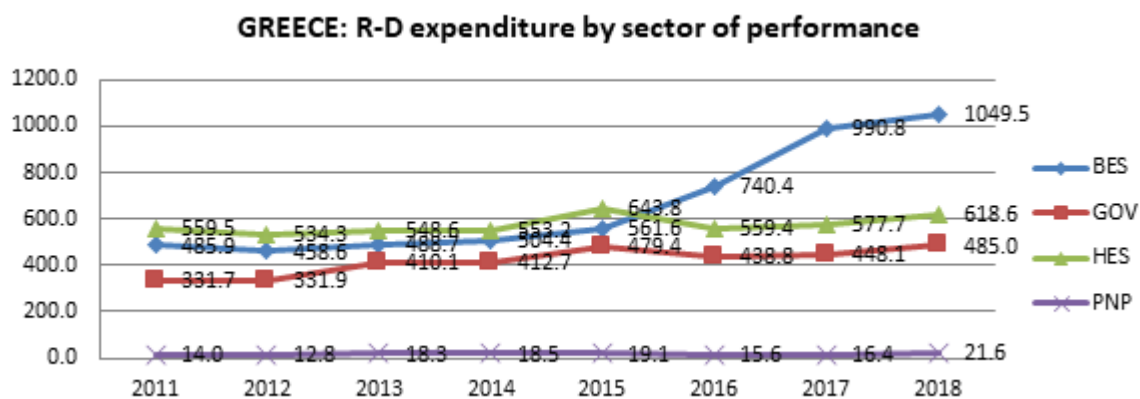
Διάγραμμα 1: Δαπάνες και ένταση ΕΤΑΚ

Πηγή: Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (2020)

Σε ότι αφορά τους επιμέρους τομείς υλοποίησης των δαπανών, εξακολουθεί να καταγράφεται αύξηση των δαπανών σε Έρευνα και Ανάπτυξη στον τομέα των Επιχειρήσεων (τομέας BES), στον κρατικό τομέα (GOV) και στον τομέα της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (HES), η οποία δικαιολογείται από την ενεργοποίηση των χρηματοδοτήσεων του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Διάγραμμα 2: Δαπάνες ΕΤΑΚ ανά κλάδο

Πηγή: Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (2020)

Επενδυτικές Προτεραιότητες για την Έρευνα και την Ανάπτυξη

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, η πρόβλεψη για ΑΕΔΕΤΑ στο 1,3% του ΑΕΠ για το 2020, αναμένεται να επιτευχθεί. Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, έχουν εκδοθεί έως τις 31/12/2019 σχετικές προκλήσεις ενίσχυσης της ερευνητικής δραστηριότητας (Θεματικός Στόχος 1 του ΕΣΠΑ 2014-2020) συνολικής δημόσιας δαπάνης 877 εκ. ευρώ, αυξημένης σημαντικά σε σχέση με το προηγούμενο έτος (604 εκ. ευρώ). Εμβληματική δράση μεταξύ αυτών είναι η δράση ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ, της οποίας η συνολική δημόσια δαπάνη ανήλθε σε 542,5 εκ. ευρώ.

Ενόψει της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, τίθεται η ανάγκη καθορισμού ενός νέου στόχου για τα επόμενα έτη. Ο στόχος για το 2030 τίθεται στο 1.81% του ΑΕΠ, ώστε να συμπίπτει με την ολοκλήρωση των δράσεων της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

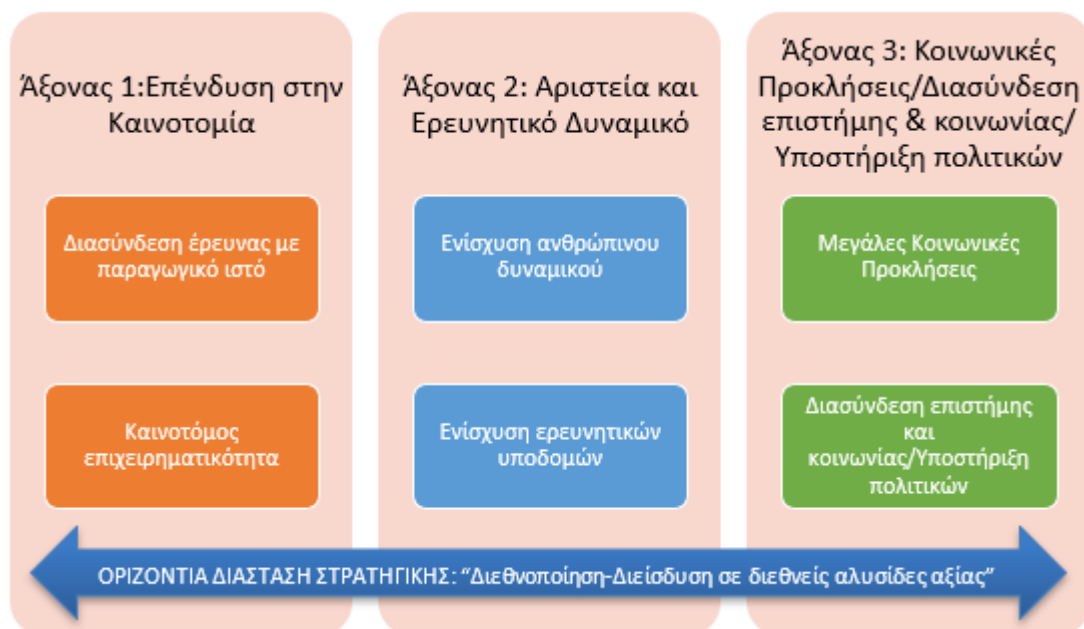
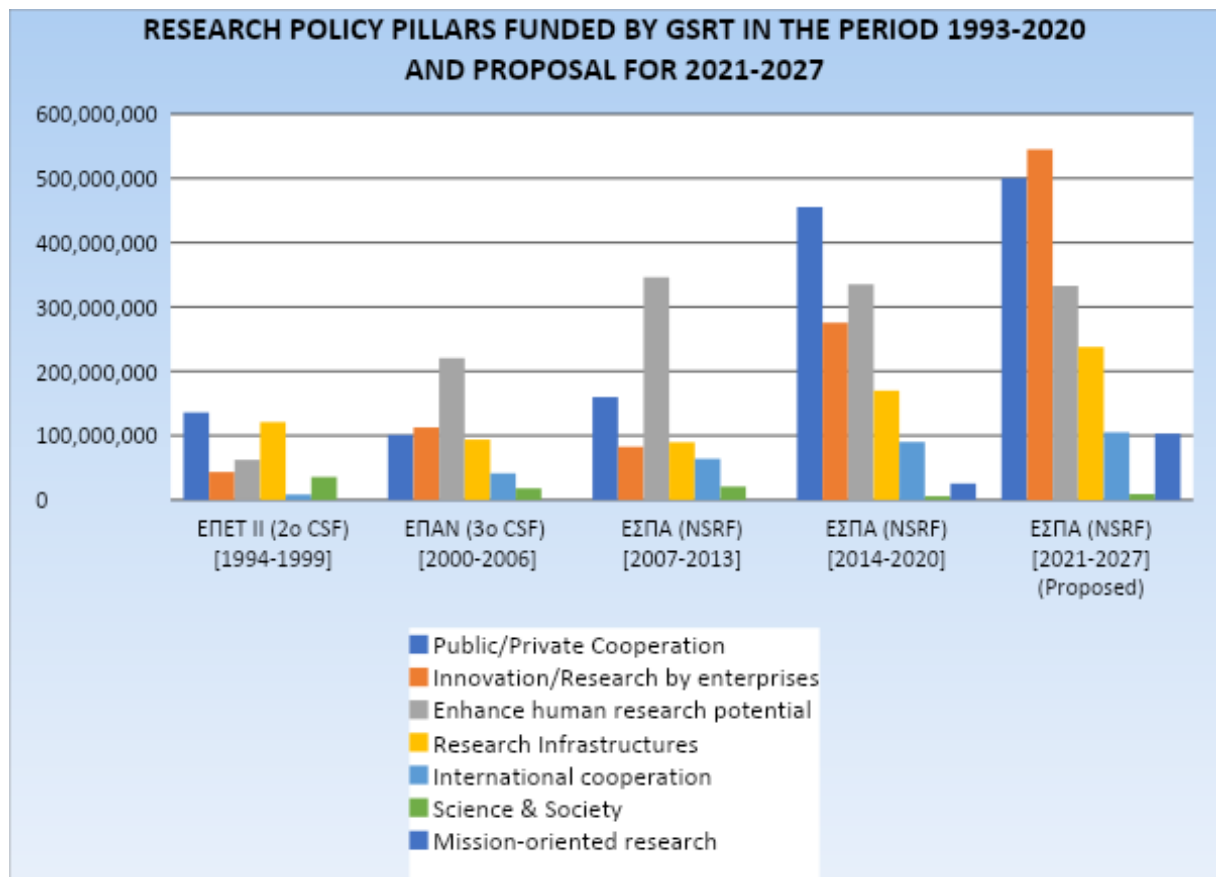
Βασικές πολιτικές για την επίτευξη του στόχου

Οι δράσεις για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ που έχουν υλοποιηθεί κατά το παρελθόν και σχεδιάστηκαν για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στους ακόλουθους άξονες πολιτικής:

1. Διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς
2. Καινοτομία/Έρευνα στις επιχειρήσεις
3. Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού/Βασική έρευνα
4. Ερευνητικές Υποδομές
5. Διεθνής συνεργασία
6. Επιστήμη και Κοινωνία/Υποστήριξη πολιτικών
7. Αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη τις διαπιστώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αναφέρονται στην ετήσια έκθεση για το έτος 2020 και ειδικότερα τις αδύναμες διασυνδέσεις μεταξύ ερευνητικού και επιχειρηματικού τομέα καθώς και την ανάγκη ενίσχυσης της καινοτομίας, η στρατηγική ΕΤΑΚ για την περίοδο 2021-2027, δίνει έμφαση στην αντιμετώπιση των εν λόγω διαπιστώσεων με αυξημένη χρηματοδότηση της καινοτομίας των επιχειρήσεων, υποστηρίζοντας ταυτόχρονα την διασύνδεση της έρευνας με τον παραγωγικό ιστό της χώρας.

Διάγραμμα 3: Στρατηγική ΕΤΑΚ

Πηγή: Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (2020)

Καινοτομία

Στα πλαίσια της ανάπτυξης της καινοτομίας στην Ελλάδα και σε συνάφεια με την 2η ειδική σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα το 2019, προωθείται η δημιουργία “Πολιτείας Καινοτομίας”. Οι κύριοι στόχοι της δράσης συνδέονται με τους στόχους της πολιτικής ΕΤΑΚ και συγκεκριμένα επιδιώκεται η διασύνδεση επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς και η ενίσχυση της καινοτομίας/έρευνας στις επιχειρήσεις μέσω της δημιουργίας ενός φυσικού χώρου αλληλεπίδρασης των εμπλεκόμενων μερών. Μέρος των δραστηριοτήτων που θα αναπτυχθούν στο εν λόγω πρότυπο πάρκο θα πρέπει να αφορούν την έρευνα και την καινοτομία στον ευρύτερο χώρο του φαρμάκου σύμφωνα με το αρ.63 του Ν.4647/2019 (ΦΕΚ Α’ 204). Θα ακολουθήσει διαγωνιστική διαδικασία ανταποδοτικού έργου ΣΔΙΤ για την ανάδειξη ιδιωτικού φορέα, ο οποίος θα αναλάβει την χρηματοδότηση, κατασκευή και διαχείριση της Πολιτείας Καινοτομίας.

Τα σημαντικότερα ορόσημα που θα ακολουθήσουν, αφορούν κυρίως τη διαγωνιστική διαδικασία ΣΔΙΤ και είναι τα εξής:

- α) Έγκριση του έργου από Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (1 μήνας),
- β) Προετοιμασία και έναρξη διαγωνισμού ΣΔΙΤ (3 μήνες),
- γ) Συλλογή προσφορών (3 μήνες),
- δ) Αξιολόγηση προσφορών και επιλογή αναδόχου (6 μήνες),
- ε) Η ανάπτυξη της Πολιτείας Καινοτομίας αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός 3 ετών, με την πρώτη φάση να ξεκινά το τρίτο τρίμηνο του 2021,
- στ) Περαιτέρω ανάπτυξη και επίσημη έναρξη το 2022, με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2023.

Η πρώτη και σημαντικότερη πρόκληση για την εκτέλεση της δράσης είναι η ύπαρξη δυναμικής συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην επικείμενη διαγωνιστική διαδικασία ΣΔΙΤ. Η δεύτερη πρόκληση είναι να υπάρξει ανταπόκριση από πλευράς επιχειρήσεων για την εγκατάσταση δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας στην Πολιτεία Καινοτομίας και την ανάπτυξη συνεργειών.

Από τη διαδικασία δεν προκύπτει δημοσιονομικό κόστος καθώς το κόστος κατασκευής και λειτουργίας θα βαρύνει τον ιδιωτικό φορέα που θα αναδειχθεί μέσω της διαγωνιστικής διαδικασίας ΣΔΙΤ. Στο κομμάτι των εσόδων προβλέπεται ότι τα έσοδα από τη λειτουργία θα καρπώνεται ο ιδιωτικός φορέας στο πλαίσιο του ανταποδοτικού μοντέλου ΣΔΙΤ. Επιπλέον, σύμφωνα με το αρ.63 του Ν.4647/2019 (ΦΕΚ Α’ 204) σε περίπτωση που προκύψουν έσοδα για το Ελληνικό Δημόσιο από την εκμετάλλευση του εν λόγω ακινήτου, ποσοστό 5% αυτών θα αποδίδεται αμελλητί στον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων κάθε έτος, ως αντάλλαγμα για την παραχώρηση της τοποθεσίας. Εξαιρέση από την πρόβλεψη του προηγούμενου εδαφίου αποτελούν τα έσοδα για το Ελληνικό Δημόσιο που θα προκύψουν από φορολογία εισοδήματος, ΦΠΑ, ασφαλιστικές εισφορές και τέλη χαρτοσήμου, επί των οποίων ο ΕΟΦ δε θα δικαιούται το ανωτέρω προβλεπόμενο ποσοστό 5%.

Απο την ίδρυση της “Πολιτείας Καινοτομίας” αναμένεται ενίσχυση των δραστηριοτήτων Έρευνας και Ανάπτυξης και Καινοτομίας και επιδιώκεται η δημιουργία υπερ-εθνικού πόλου

έλξης για τις εν λόγω δραστηριότητες. Κατά την κατασκευή εκτιμώνται ότι θα δημιουργηθούν 173 θέσεις εργασίας ενώ κατά την λειτουργία της το προσωπικό θα ανέρχεται στα 2500 άτομα.

3.6 Ενέργεια, Κλίμα και Περιβάλλον

Η 2^η ειδική σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα το 2019, προτείνει ενεργητική επενδυτική οικονομική πολιτική, *inter alia*, και στους τομείς της ενεργειακής απόδοσης, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των έργων διασύνδεσης.

Βασικές Πολιτικές για την Ενεργειακή Απόδοση

Στο πλαίσιο της διάστασης της ενεργειακής απόδοσης, στο ΕΣΕΚ τίθεται στόχος για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στην τελική κατανάλωση ενέργειας κατά ποσοστό τουλάχιστον στο 38% σε σχέση με την πρόβλεψη εξέλιξης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας μέχρι το έτος 2030.⁶ Ο συγκεκριμένος στόχος συνεπάγεται πως η τελική κατανάλωση ενέργειας δεν θα πρέπει να ξεπεράσει τα 16,5 Mtoe το έτος 2030. Αναμένεται να επιτευχθεί, έτσι, ικανοποιητική επίδοση στους σχετικούς δείκτες αξιολόγησης αναφορικά με το ποσοστό μείωσης, τόσο σε σχέση με την τελική κατανάλωση ενέργειας για το έτος 2017 (16,8 Mtoe), όσο και με τον στόχο εξοικονόμησης ενέργειας για το έτος 2020 (18,4 Mtoe).

Οι στόχοι εξοικονόμησης στο πλαίσιο του άρθρου 7 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ θα επιτευχθούν με το συνδυασμό του καθεστώτος επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης και στοχευμένων μέτρων και κινήτρων. Το σχήμα του καθεστώτος επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης θα συνεχίσει να εφαρμόζεται και η εφαρμογή του θα επεκταθεί και στους διαχειριστές των δικτύων διανομής τόσο ηλεκτρικής ενέργειας όσο και φυσικού αερίου, διασφαλίζοντας ανταγωνιστικές συνθήκες.

Με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων, και στο πλαίσιο προσαρμογής στις απαιτήσεις της Οδηγίας 2018/844/ΕΕ, προωθούνται μέτρα και πολιτικές για την ανακαίνιση του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος. Τα χρηματοδοτικά προγράμματα και εργαλεία⁷ για την ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων τόσο του οικιακού όσο και του τριτογενούς τομέα στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου (2021-2027), θα σχεδιαστούν με γνώμονα την αύξηση των δυνητικά ωφελούμενων, την απλοποίηση των διαδικασιών πιστοποίησης των εργασιών και την ενεργότερη συμμετοχή των εγχώριων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων με αύξηση των υφιστάμενων επιπέδων μόχλευσης. Ως επιχειρησιακός στόχος ανακαίνισης και αντικατάστασης κτιρίων κατοικίας με νέα σχεδόν μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης⁸ τίθεται η ενεργειακή αναβάθμιση κατά μέσο όρο 60.000 κτιρίων ή κτιριακών μονάδων σε ετήσια βάση.

Προωθούνται κανονιστικές παρεμβάσεις όπως η υποχρέωση κάθε νέας μίσθωσης ή αγοράς κτιρίου ή κτιριακής μονάδας από τους φορείς της κεντρικής κυβέρνησης, από 01/01/2021, να

⁶ Όπως αυτή είχε εκτιμηθεί το έτος 2007 στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών ενεργειακών πολιτικών.

⁷ Όπως το νέο πρόγραμμα «Εξοικονομώ κατ' Οίκον» που θα υλοποιηθεί εντός του έτους 2020, και αντίστοιχα προγράμματα για τα βιομηχανικά και εταιρικά κτίρια.

⁸ Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2010/31/ΕΕ.

είναι σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας (ενεργειακή κατηγορία Α και άνω), και η υποχρέωση όλα τα κτίρια όπου στεγάζονται δημόσιες αρχές να κατατάσσονται στην ενεργειακή κατηγορία Β και άνω μετά τις 31/12/2023.

Βασικό μέτρο πολιτικής για την επόμενη περίοδο είναι η προώθηση των Συμβάσεων Ενεργειακής Απόδοσης για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης δημόσιων κτιρίων, και ευρύτερα οι συμπράξεις του δημόσιου με τον ιδιωτικό τομέα. Μέγιστη συμβολή στα παραπάνω θα έχει και το ανασχεδιασμένο πρόγραμμα ΗΛΕΚΤΡΑ, που αφορά στη χρηματοδότηση παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια της γενικής κυβέρνησης, με δυνατότητα πλέον για συμμετοχή των Επιχειρήσεων Ενεργειακών Υπηρεσιών στη χρηματοδότηση σχετικών παρεμβάσεων μέσω Συμβάσεων Ενεργειακής Απόδοσης.⁹

Βασικές Πολιτικές για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Ως εθνικός στόχος συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας τίθεται από το ΕΣΕΚ η επίτευξη μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ τουλάχιστον στο 35% για το έτος 2030.¹⁰ Επιπλέον, τίθενται στόχοι το μερίδιο συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας να ανέλθει σε ποσοστό τουλάχιστον 60%, το μερίδιο των ΑΠΕ για ανάγκες θέρμανσης και ψύξης να ξεπεράσει το 40% και το μερίδιο των ΑΠΕ στον τομέα των μεταφορών να ξεπεράσει το 14%.

Βασικός άξονας για την περαιτέρω ανάπτυξη των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ είναι η υποχρέωση συμμετοχής τους στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Ενώ το μοντέλο δομικής συγκρότησης της αγοράς βρίσκεται υπό επεξεργασία και το καθεστώς της λειτουργικής ενίσχυσης συνεχίζει να αποτελεί το βασικό εργαλείο για την υποστήριξη των τεχνολογιών ΑΠΕ και ιδιαίτερα των καινοτόμων και πιλοτικών έργων, ήδη έχουν θεσμοθετηθεί ρυθμίσεις για την απευθείας συμμετοχή των μονάδων ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς να λαμβάνουν λειτουργική ενίσχυση .

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην απλοποίηση και βελτίωση του αδειοδοτικού πλαισίου για όλες τις τεχνολογίες ΑΠΕ. Ρυθμίσεις στην παραπάνω κατεύθυνση έχουν ήδη θεσμοθετηθεί, όπως η δυνατότητα εγκατάστασης φωτοβολταϊκών σταθμών ισχύος μικρότερης ή ίσης του 1 MW σε αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας, έως ποσοστού 1% των καλλιεργούμενων εκτάσεων ανά Περιφερειακή Ενότητα, καθώς και η διευκόλυνση της υλοποίησης έργων βιοαερίου από τους Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων. Στην κατεύθυνση μείωσης του συνολικού χρόνου ολοκλήρωσης της αδειοδοτικής διαδικασίας στα δύο έτη, σε εναρμόνιση με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2018/2001, σχεδιάζεται μια ολοκληρωμένη παρέμβαση απλοποίησης της διαδικασίας χορήγησης Άδειας Παραγωγής και θα ακολουθήσει η απλοποίηση των διαδικασιών για τις Άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας. Επιπλέον προωθείται η εκπόνηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, που θα αποτελέσει βασικό εργαλείο για την περαιτέρω ανάπτυξή τους.

---

⁹ Ν.4643/2019, Άρθρο 28.

¹⁰ Ο στόχος που έχει τεθεί σε επίπεδο Ε.Ε. για μερίδιο συμμετοχής των ΑΠΕ ανέρχεται στο 32%.

Κεντρικό στόχο της Κυβέρνησης αποτελεί η προώθηση της ηλεκτροκίνησης. Στο πλαίσιο αυτό συγκροτήθηκε Διυπουργική Επιτροπή, με συμμετοχή των Υπουργείων Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Υποδομών και Μεταφορών, η οποία είναι επιφορτισμένη με την εκπόνηση εθνικού επιχειρησιακού σχεδίου για την ανάπτυξη της ηλεκτροκίνησης εντός του 2020, το οποίο θα περιλαμβάνει το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγράμματος κινήτρων, τον καθορισμό της χωροθέτησης και τη διαμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των ηλεκτρικών υποδομών φόρτισης. Ρυθμίσεις για την ανάπτυξη του σχετικού θεσμικού και ρυθμιστικού πλαισίου έχουν ήδη προωθηθεί. Ως στόχοι διείσδυσης της ηλεκτροκίνησης έχουν τεθεί η αύξηση του μεριδίου των ηλεκτρικών οχημάτων στην ελληνική αγορά από κάτω του 1% για το 2019 σε τουλάχιστον 8,7% επί των νέων ταξινομήσεων εντός χρονικού διαστήματος 5 ετών (2020-2024), και σε 30% το έτος 2030.

Βασικές Πολιτικές για την Εσωτερική Αγορά Ενέργειας και Διασυνδεσιμότητας

Η προώθηση των διασυνδέσεων ηλεκτρικής ενέργειας, τόσο των νησιών με την ηπειρωτική χώρα όσο και με γειτονικές χώρες, αποτελεί βασική προτεραιότητα. Έμφαση δίνεται στην ολοκλήρωση της διασύνδεσης Αττικής-Κρήτης, των διασυνδέσεων των Κυκλάδων, των Δωδεκανήσων και του Βορείου Αιγαίου. Επιπλέον, προωθείται η ολοκλήρωση της διασυνδετικής γραμμής μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας (Μαρίτσα – Νέα Σάντα), και η προοπτική διασύνδεσης της Ελλάδας με την Κύπρο και, μέσω της Κύπρου, με το Ισραήλ. Προωθείται η ολοκλήρωση και λειτουργία του αγωγού TAP, η λειτουργία της Ρεβυθούσας, η υλοποίηση του διασυνδετήριου αγωγού Ελλάδας-Βουλγαρίας (IGB), η μελετητική ωρίμανση και υλοποίηση του αγωγού φυσικού αερίου East Med, και η υλοποίηση του έργου της υπόγειας αποθήκης φυσικού αερίου στη Νότια Καβάλα.

Η ολοκλήρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, μέσω της εφαρμογής του Μοντέλου-Στόχος (Target Model) και της σύζευξης με τις γειτονικές αγορές, αναμένεται επίσης να ενισχύσει τον ανταγωνισμό και να συμβάλλει στη μείωση του ενεργειακού κόστους προς όφελος των καταναλωτών. Η Κυβέρνηση έχει θέσει ως προτεραιότητα την ανάπτυξη και πλήρη λειτουργία του νέου μοντέλου αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας εντός του 2020. Το μοντέλο θα αποτελείται από μια σειρά απαραίτητων νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων που αφορούν την παρακολούθηση και τήρηση των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων από τους αρμόδιους Διαχειριστές, την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας για τον έλεγχο και την παρακολούθηση της εγχώριας αγοράς ενέργειας και την επιβολή κυρώσεων στις περιπτώσεις παραβίασης της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας.

Εντός του 2020 δρομολογούνται μέτρα για την αύξηση της ευελιξίας του ενεργειακού συστήματος, καθώς και για τη διασφάλιση της χωρίς διακρίσεις συμμετοχής των ανανεώσιμων πηγών στην αγορά, της ανταπόκρισης στη ζήτηση και της αποθήκευσης και της αντιμετώπισης της ενεργειακής ένδειας (βελτίωση του κοινωνικού τιμολογίου και του καθεστώτος της Καθολικής Υπηρεσίας, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων κατοικίας ενεργειακά ευάλωτων νοικοκυριών).

Βασικές Πολιτικές για την Κλιματική Αλλαγή

Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), που παρουσιάστηκε, κυρώθηκε¹¹ και υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Δεκέμβριο του 2019, αποτελεί για τη χώρα αναλυτικό οδικό χάρτη για την επίτευξη συγκεκριμένων ενεργειακών και κλιματικών Στόχων έως το 2030.

Τίθεται ως κεντρικός στόχος μέχρι το έτος 2030, η συνολική μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου (ΑτΘ) στη χώρα να είναι μεγαλύτερη του 40% σε σχέση με το έτος 1990, και 55% σε σχέση με το έτος 2005.

Βασική προτεραιότητα της Ελληνικής Κυβέρνησης για την επίτευξη των παραπάνω στόχων είναι η απεξάρτηση της οικονομίας και της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από το λιγνίτη έως το έτος 2028, όπως εξαγγέλθηκε από τον Πρωθυπουργό τον Σεπτέμβριο του 2019.

Στο ΕΣΕΚ εξειδικεύεται το χρονοδιάγραμμα κλεισίματος των 14 ήδη εγκατεστημένων λιγνιτικών μονάδων της ΔΕΗ έως το έτος 2023, εκτός της μονάδας Πτολεμαΐδα V που βρίσκεται υπό κατασκευή και θα λειτουργεί ως λιγνιτική έως το έτος 2028.

Απόλυτη προτεραιότητα της Κυβέρνησης είναι η μετάβαση στην μεταλιγνιτική εποχή να γίνει με τρόπο δίκαιο για τις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης. Για το λόγο αυτό, συγκροτήθηκε Διυπουργική Επιτροπή¹² που θα εκπονήσει και θα παρουσιάσει στα μέσα του 2020 ένα ολοκληρωμένο, πολυδιάστατο και εμπροσθοβαρές Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης. Το Σχέδιο θα περιλαμβάνει πλέγμα μέτρων και προβλέψεων που θα αφορούν, μεταξύ άλλων: επενδυτικά και φορολογικά κίνητρα, νέες υποδομές, αξιοποίηση των τοπικών φυσικών πόρων, στήριξη της αγροτικής παραγωγής και του τουρισμού, μετεκπαίδευση των εργαζομένων, εξασφάλιση των θέσεων εργασίας και δημιουργία νέων μέσω ενός ευέλικτου αναπτυξιακού μετασχηματισμού και της ανάπτυξης όλων των τομέων παραγωγής. Ήδη έχουν ξεκινήσει στοχευμένες παρεμβάσεις προς όφελος των υπό μετάβαση περιοχών, όπως η απόδοση στις λιγνιτικές περιοχές του τέλους ανάπτυξης λιγνιτικών μονάδων¹³ άνω των 136 εκατομμυρίων ευρώ που τους οφείλεται από το 2014, το οποίο θα διοχετευθεί σε έργα υψηλής προτεραιότητας, ενώ οι περιοχές αυτές θα συνεχίσουν να λαμβάνουν χρηματοδότηση από τα έσοδα πλειστηριασμών δικαιωμάτων εκπομπών ΑτΘ μέσω του Πράσινου Ταμείου.

---

¹¹ ΦΕΚ Β'4893/31.12.2019

¹² ΦΕΚ Α'213/24.12.2019

¹³ Η ΔΕΗ κατέβαλε, στις 05/02/2020, για το Τέλος Ανάπτυξης Βιομηχανικών Περιοχών Παραγωγής Ηλεκτρικού Ρεύματος από Λιγνιτικούς Σταθμούς, το ποσό των 34.577.014 ευρώ, το οποίο αφορά μέρος του έτους 2013 και το έτος 2014, για τις Περιφερειακές Ενότητες Φλώρινας, Κοζάνης και Αρκαδίας. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή Κατανομής Κονδυλίων, η οποία επανασυγκροτήθηκε με την υπ' αρ. 12623/168/04-02-2020 απόφαση, προέβη στην κατανομή του Τέλους στις προαναφερθείσες Περιφερειακές Ενότητες για τα έτη 2015-2018, ύψους 101,4 εκατομμυρίων ευρώ.

Πέραν της απολιγνιτοποίησης, προωθούνται μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, που αποτυπώνονται στην Εθνική Στρατηγική Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή¹⁴ και στα υπό ολοκλήρωση Περιφερειακά Σχέδια Δράσης για την Κλιματική Προσαρμογή.¹⁵

Στα πλαίσια του εθνικού σχεδιασμού για την ενέργεια και το κλίμα συγκαταλέγεται και η διαχείριση των αποβλήτων, όπου προάγονται δράσεις για την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων, την ενίσχυση της ανακύκλωσης και της χωριστής συλλογής στην πηγή και τη μείωση των ποσοστών ταφής. Το αναθεωρημένο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων και τα αναθεωρημένα Περιφερειακά Σχέδια¹⁶ θα προβλέπουν ολοκληρωμένο σχεδιασμό για τη συλλογή, την ανακύκλωση και την επεξεργασία των αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων, και για την αναβάθμιση και ανάπτυξη σχετικών υποδομών. Τέλος η Κυβέρνηση δίνει έμφαση στην αντιμετώπιση της πλαστικής ρύπανσης, με ενσωμάτωση στο Εθνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2019/904/ΕΕ σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον,¹⁷ και στην προώθηση των «πράσινων» και «κυκλικών» δημοσίων συμβάσεων.

3.7 Δημόσια Διοίκηση

Στα πλαίσια της ειδικής σύστασης 1 του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Ελλάδα το 2019, συστήνεται η ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο του Eurogroup στις 22 Ιουνίου 2018, στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας. Το σκέλος αυτό του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων σχετίζεται με την δέσμευση που αφορά τον εκσυγχρονισμό της Διαχείρισης Ανθρωπίνων Πόρων της Δημόσιας Διοίκησης.

Θέματα Διοικητικής Ιεραρχίας

α) Υπηρεσιακοί Γραμματείς

Το άρθρο 39 του Ν.4622/2019 «Επιτελικό Κράτος», προβλέπει το θεσμό του Υπηρεσιακού Γραμματέα, ο οποίος προέρχεται από τη Δημόσια Διοίκηση κι έχει τριετή θητεία. Σε ορισμένα Υπουργεία έχει ήδη ολοκληρωθεί η διαδικασία επιλογής και οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς που επελέγησαν ανέλαβαν καθήκοντα εντός του Μαρτίου, ενώ υπάρχει σχετική πρόβλεψη για τις περιπτώσεις Υπουργείων όπου η διαδικασία επιλογής δεν ολοκληρώθηκε λόγω των κατεπειγόντων μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού. Η ανάθεση της τελικής υπογραφής σε ανώτατα διοικητικά στελέχη, τα οποία επιλέγονται από Ανεξάρτητη Αρχή (ΑΣΕΠ) και η εξ αυτής αποσύνδεση της τελικής υπογραφής πληθώρας ατομικών διοικητικών πράξεων από το επίπεδο της πολιτικής ηγεσίας λειτουργεί υπέρ της αποπολιτικοποίησης και της απλούστευσης των διαδικασιών της Δημόσιας Διοίκησης.

¹⁴ Αναπτύχθηκε και εγκρίθηκε με το Ν.4414/2016.

¹⁵ Προγραμματίζεται η ολοκλήρωσή τους για όλες τις Περιφέρειες έως το τέλος του έτους 2020.

¹⁶ Η διαδικασία αναθεώρησης και επικαιροποίησης έχει ήδη ξεκινήσει και προγραμματίζεται να ολοκληρωθεί εντός του έτους 2020 και για τα δύο επίπεδα σχεδιασμού.

¹⁷ Η Κυβέρνηση έχει δεσμευτεί για την ενσωμάτωση της Οδηγίας έως το τέλος του Ιουνίου του έτους 2020, δηλαδή ένα έτος νωρίτερα από την προθεσμία που έχει ορίσει η Ε.Ε. (Ιούλιος 2021).

β) Γενικοί Διευθυντές

Με το Ν.4622/2019 θεσμοθετήθηκε επίσης η ενδυνάμωση των προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων, οι οποίοι έχουν τριετή θητεία, με μεταβίβαση της αρμοδιότητας τελικής υπογραφής σε αυτούς για κάθε ατομική διοικητική πράξη σε θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους, πλην συγκεκριμένων εξαιρέσεων (πράξεων προς υπογραφή από τον Υπηρεσιακό Γραμματέα), με σκοπό την αποπολιτικοποίηση/αποκομματικοποίηση της δημόσιας διοίκησης, την απλούστευση των διαδικασιών και τη μείωση των διοικητικών βαρών. Η ανάληψη αρμοδιότητας τελικής υπογραφής για ατομικές διοικητικές πράξεις από τους Γενικούς Διευθυντές ετέθη σε εφαρμογή στις 08.02.2020. Υπολογίζεται ότι περίπου το 80% των αποφάσεων σε κάθε Υπουργείο θα υπογράφεται σε επίπεδο Γενικών Διευθυντών.

γ) Προϊστάμενοι Διευθύνσεων και Τμημάτων – Διαδικασία Επιλογής

Προωθούνται στο Ν.4674/2020 διατάξεις για την σαφέστερη οριοθέτηση του πλαισίου επιλογής των προϊσταμένων των οργανικών μονάδων, την στελέχωση των θέσεων ευθύνης και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας κι αποδοτικότητας της Δημόσιας Διοίκησης. Η διαδικασία επιλογής των προϊσταμένων Διευθύνσεων είναι σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του Α' εξαμήνου του 2020, ενώ η διαδικασία επιλογής των προϊσταμένων τμημάτων θα λάβει χώρα κατόπιν ολοκλήρωσης της διαδικασίας για τους Διευθυντές, ήτοι εντός του Β' εξαμήνου του 2020.

δ) Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ)

Ο Ν.4674/2020 τροποποιεί τον Ν.2190/1994 προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου και της ταυτόχρονης διασφάλισης της αντικειμενικότητας με την αποτελεσματικότητα και την επιτάχυνση των διαδικασιών πρόσληψης με στόχο την αποτελεσματικότερη επιχειρησιακή και οργανωτική λειτουργία του ΑΣΕΠ.

Θέματα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα

α) Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η δημιουργία της σχετικής πλατφόρμας είναι σε εξέλιξη, ενώ αναμένεται η πλήρης λειτουργία του συστήματος το Α' εξάμηνο του 2021. Το Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού αποτελεί τόσο ενιαία καταγραφή του ανθρώπινου δυναμικού όσο και πλατφόρμα διαχείρισης όλων των δημοσίων φορέων. Παράλληλα, επιχειρείται εξορθολογισμός του συστήματος ταξινόμησης θέσεων και διασύνδεση αυτών με τα περιγράμματα θέσεων και τα ψηφιακά οργανογράμματα, στα οποία αποτυπώνονται η διάρθρωση και στελέχωση όλων των Δημόσιων Φορέων.

Βασική προτεραιότητα για το προσεχές διάστημα είναι η διασύνδεση του συστήματος ταξινόμησης των θέσεων με τα γενικά αντίστοιχα περιγράμματα και η εξέλιξη της σχετικής πλατφόρμας, ώστε να υπάρχει μια εικόνα των μόνιμων και προσωποπαγών θέσεων και να είναι δυνατή η σύνδεση κάθε θέσης με το αντίστοιχο περίγραμμα. Έτσι, επιτυγχάνεται

αποτελεσματικότητα στον προγραμματισμό των προσλήψεων και στο σύστημα κινητικότητας, ενώ ταυτόχρονα επιτυγχάνεται σύνδεση με την Ενιαία Αρχή Πληρωμών.

β) Προγραμματισμός Προσλήψεων

Ο Ν.4622/2019 προβλέπει ετήσιο Προγραμματισμό Προσλήψεων με καθορισμό του αριθμού των αναγκών ανά έτος και με βάση τον οικονομικό κύκλο υπέρ της δημοσιονομικής συνέπειας. (Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης: Α' εξάμηνο του 2020). Κύριος στόχος του ετήσιου σχεδιασμού προσλήψεων είναι ο έλεγχος των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα. Λαμβάνει, δε, χώρα με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και ακολουθία ενεργειών μέχρι να εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο στο πλαίσιο υιοθέτησης του ενοποιημένου προγράμματος κυβερνητικής πολιτικής. Παράλληλα προωθείται τριετής προγραμματισμός προσλήψεων ενώ επιχειρείται σύνδεση των προσλήψεων με την κινητικότητα με τον Ν.4674/2020.

γ) Κινητικότητα Υπαλλήλων

Ο Ν.4674/2020 προβλέπει μείωση των κύκλων κινητικότητας υπαλλήλων της Δημόσιας Διοίκησης, με ορίζοντα υλοποίησης το Β' εξάμηνο 2020. Ο νόμος εισάγει διατάξεις για βελτιωμένο σχεδιασμό του συστήματος με πιο σημαντική καινοτομία τη δημιουργία ενός συνεκτικού συστήματος στελέχωσης του δημόσιου τομέα, με σκοπό την κάλυψη πραγματικών αναγκών και την κινητικότητα να συνδέεται άμεσα με τις διαδικασίες προγραμματισμού των προσλήψεων σε ετήσια βάση.

δ) Αξιολόγηση Προσωπικού

Οι Ν.4406/2016 και Ν.4674/2020 περιέχουν διατάξεις για την αξιολόγηση προσωπικού με ορίζοντα υλοποίησης τα Α' και Β' εξάμηνα του 2020. Η αξιολόγηση του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης που θεσμοθετήθηκε με το Ν.4406/2016 έχει ήδη ψηφιοποιηθεί και εφαρμόζεται σχεδόν στο σύνολο των φορέων του Δημοσίου Τομέα. Οι διατάξεις (άρθρο 53) του Ν.4674/2020 προβλέπουν την υποχρεωτική ηλεκτρονική σύνταξη της σχετικής έκθεσης το Α' εξάμηνο κάθε έτους, διενεργούμενης μέσω ειδικής πλατφόρμας που εντάσσεται στο Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού του Δημοσίου Τομέα. Σημειώνεται, δε, ότι η αξιολόγηση (και κυρίως η έκθεση αξιολόγησης ως τελικό προϊόν της διαδικασίας αξιολόγησης με ποσοτικό χαρακτήρα) με βάση το άρθρο 45 του προαναφερθέντος νέου νόμου (Ν.4674/2020) αποτελεί μια από τις τέσσερις κατηγορίες κριτηρίων κατά τη διαδικασία επιλογής προϊσταμένων όλων των επιπέδων και μοριοδοτείται πολλαπλασιαζόμενη με τον εκάστοτε συντελεστή ανά θέση ευθύνης.

ε) Επιτροπή Θεμάτων Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιας Διοίκησης

Με το άρθρο 79 του Ν.4674/2020 συστήνεται Επιτροπή Θεμάτων Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιας Διοίκησης με έργο τη μέριμνα για τον τετραετή και ετήσιο προγραμματισμό προσλήψεων, τον μηνιαίο προγραμματισμό προσλήψεων υπαλλήλων ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, θέματα μισθολογίου ανθρώπινου δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης, θέματα κινητικότητας και τις ανάγκες στελέχωσης των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης. Η Επιτροπή αυτή συντάσσει κάθε έξι μήνες και υποβάλλει στο Υπουργικό Συμβούλιο έκθεση πεπραγμένων και καταγραφής προόδου επί του έργου της.

Θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

α) Επιτροπή για τη Μεταρρύθμιση του Κράτους και της Αυτοδιοίκησης

Έχει συγκροτηθεί σχετική επιτροπή επιστημόνων και εμπειρογνομόνων που εργάζεται σχετικά με το νομοσχέδιο για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και υποστηρίζεται από στελέχη του Υπουργείου Εσωτερικών. Στόχος είναι η Επιτροπή εντός του Α' εξαμήνου του 2020 να συντάξει σχέδιο νόμου που θα διαχωρίζει το κράτος από την αυτοδιοίκηση και θα ενισχύει τις δύο βαθμίδες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με αρμοδιότητες, πόρους και προσωπικό υπέρ της αρτιότερης και πιο αποτελεσματικής λειτουργίας των επιπέδων διοίκησης του κράτους με βάση την αρχή της επικουρικότητας/εγγύτητας.

β) Επιχειρησιακά Προγράμματα Δήμων

Η Διεύθυνση Οικονομικής & Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών έχει υλοποιήσει την κατάρτιση των πενταετών επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, αναπτύσσοντας παράλληλα γεωπύλη (<http://epota.ypes.gr>) στο Υπουργείο Εσωτερικών, η οποία διασυνδέει τα επιχειρησιακά προγράμματα των Δήμων και των Περιφερειών και με δράσεις ανοίγματος γεωχωρικών δεδομένων. Με το Ν.4674/2020 (άρθρο 8) οι οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού μπορούν να συμβάλλονται με Αναπτυξιακούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή να αναθέτουν σε εξωτερικούς συμβούλους τη συμβουλευτική – επιστημονική υποστήριξη για την εκπόνηση επιχειρησιακών προγραμμάτων.

γ) Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ένα νέο αναπτυξιακό πρόγραμμα έργων και δράσεων της Αυτοδιοίκησης αναμένεται να εκκινήσει το 2020 και να ολοκληρωθεί το 2023 με πόρους από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και με τις εξής προτεραιότητες:

- Αναβάθμιση βασικών υποδομών ύδρευσης και περιβάλλοντος.
- Οριστική επίλυση του προβλήματος της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων.
- Δράσεις για τη δημόσια υγεία, συμμετοχή με έργα και δράσεις για τον περιορισμό των τροχαίων ατυχημάτων, την καταπολέμηση του καπνίσματος, του αλκοολισμού και της παχυσαρκίας και της συμμετοχής στη μαζική άθληση.
- Μέτρα πολιτικής προστασίας και ειδικότερα αντισεισμικής θωράκισης της χώρας.
- Στήριξη καινοτόμων πρωτοβουλιών και πιλοτικών προγραμμάτων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών στους δήμους

δ) Επιτροπή Αναπτυξιακού Σχεδιασμού Τοπικού και Περιφερειακού Επιπέδου

Το άρθρο 1 του Ν.4674/2020 προβλέπει τη δημιουργία Επιτροπής Αναπτυξιακού Σχεδιασμού Τοπικού και Περιφερειακού Επιπέδου. Κατά το νόμο προβλέπεται εισήγηση προς τον Υπουργό Εσωτερικών προτάσεων αναπτυξιακού σχεδιασμού για την Τοπική Αυτοδιοίκηση μέσω της αξιοποίησης προγραμμάτων χρηματοδότησης και τεχνικής βοήθειας. Επίσης προβλέπεται η παρακολούθηση του βαθμού υλοποίησης και εκτέλεσης των αναπτυξιακών παρεμβάσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Δύναται να γίνονται εισηγήσεις τυχόν διορθώσεων σε

περίπτωση αποκλίσεων, ενημέρωση, υποστήριξη και καθοδήγηση των δήμων, των περιφερειών και των Αναπτυξιακών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε θέματα αναπτυξιακής πολιτικής και σχεδιασμού ΟΤΑ, με σκοπό τη διαμόρφωση συνεκτικών αναπτυξιακών πολιτικών σε εθνικό επίπεδο.

ε) Μητρώο Δεδομένων Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Με το άρθρο 7 του Ν.4674/2020 προβλέπεται η δημιουργία στο Υπουργείο Εσωτερικών Μητρώου Δεδομένων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν την οικονομική και διοικητική λειτουργία τους, στοιχεία του ενεργητικού τους καθώς και τα αντίστοιχα στοιχεία που αφορούν στα νομικά τους πρόσωπα. Στόχος είναι η χάραξη αποτελεσματικών και στοχευμένων πολιτικών τοπικής αυτοδιοίκησης.

στ) Κοινωνικά Προγράμματα

Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»: Πρόσφατα, αποφασίστηκε η συνέχιση και αναβάθμιση του προγράμματος. Σε εφαρμογή των ανωτέρω, έχει ολοκληρωθεί από τους Δήμους η σύσταση των αντίστοιχων οργανικών θέσεων, έχει εκδοθεί η απαιτούμενη έγκριση από την Επιτροπή της ΠΥΣ 33/2006, ενώ το προσεχές διάστημα θα αποσταλεί αίτημα στο ΑΣΕΠ για την έκδοση της προκήρυξης, στην οποία θα συμμετέχουν και οι συμβασιούχοι του προγράμματος, με αυξημένη μοριοδότηση της εμπειρίας τους.

Πρόγραμμα «Πρόληψη στο Σπίτι»: Για την υποστήριξη των κατοίκων ορεινών και δυσπρόσιτων περιοχών θεσπίζεται με το Ν.4674/2020 ειδικό πρόγραμμα προληπτικής ιατρικής, το οποίο αποτελεί τμήμα της δημοτικής δομής «Βοήθεια στο Σπίτι». Με το πρόγραμμα αυτό είναι δυνατή η κατ' οίκον διεξαγωγή ιατρικών εξετάσεων των κατοίκων των περιοχών αυτών που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και αφετέρου η αυτοματοποιημένη αποστολή των αποτελεσμάτων τους σε συμβεβλημένους ιατρούς.

Πρόγραμμα «Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής»: Το πρόγραμμα στοχεύει να διευκολύνει ως προς την αναζήτηση εργασίας μητέρες ή πατέρες που έχουν την επιμέλεια των παιδιών τους, παρέχοντας υπηρεσίες φροντίδας και θέσεις φιλοξενίας σε βρέφη, νήπια και άτομα με αναπηρίες (παιδιά και εφήβους) αντίστοιχα σε δημόσιους και ιδιωτικούς βρεφικούς, βρεφονηπιακούς σταθμούς ολοκληρωμένης φροντίδας, παιδικούς σταθμούς και κέντρα δημιουργικής απασχόλησης. Τυγχάνει υλοποίησης τόσο σε δημόσιες/δημοτικές όσο και σε ιδιωτικές δομές παροχής προσχολικής αγωγής, ενώ τα τροφεία που καταβάλλονται στο πλαίσιο του έργου αυτού καθορίζονται σε κεντρικό οριζόντιο επίπεδο.

3.8 Δικαιοσύνη

Για την πληρέστερη αποτύπωση των αδυναμιών του δικαστικού συστήματος το Υπουργείο Δικαιοσύνης σχεδιάζει τη σύσταση Ειδικής Υπηρεσίας Συλλογής και Επεξεργασίας Στατιστικών Στοιχείων για τη Δικαιοσύνη (JustStat). Αντικείμενο της ανεξάρτητης αυτής υπηρεσίας θα αποτελέσει η συστηματική συλλογή στατιστικών στοιχείων από όλα τα δικαστήρια της χώρας και τις εισαγγελίες, όλων των βαθμίδων για κάθε κατηγορία υποθέσεων και διαδικασία, όπως

επίσης για τις υποθέσεις που διευθετήθηκαν με τη διαμεσολάβηση, τη δικαστική μεσολάβηση καθώς και τις θεσμικές διαιτησίες που διεξάγονται στην επικράτεια.

Στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη

Το τριετές Σχέδιο Δράσης για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη αποσκοπεί στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται από το σύστημα απονομής Δικαιοσύνης. Ειδικότερα, το Σχέδιο Δράσης περιέχει έργα που αφορούν την επέκταση και ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, της επιτάχυνσης και απλοποίησης διαδικασιών μέσω της ψηφιοποίησης των, καθώς και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των στόχων εντός του 2020 και 2021. Ειδικοί στόχοι και αρχές της ψηφιακής στρατηγικής αποτελούν η εξάλειψη των ανεξάρτητων συστημάτων των φορέων με τις ίδιες επιχειρησιακές λειτουργίες και η ανάπτυξη κεντρικών υποδομών με απομακρυσμένη πρόσβαση, η ψηφιοποίηση των δικαστικών ροών, συμπεριλαμβανομένων των σημείων εισόδου και εξόδου, καθώς και η υποκατάσταση, στο μέτρο του εφικτού, των έντυπων ανταλλαγών πληροφορίας με ηλεκτρονικές μέσω μηχανισμών διαλειτουργικότητας και διεπαφών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Παράλληλα, προετοιμάζεται εντατικά η πιλοτική εφαρμογή της ηλεκτρονικής εντολής πληρωμής στο Ειρηνοδικείο Αθηνών που θα συμβάλει στην επιτάχυνση της επίλυσης μικροδιαφορών, έργο για το οποίο η χώρα μας έχει λάβει τεχνική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Με την κατάρτιση του Νέου Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων, επιχειρείται να καλυφθούν ανάγκες ζωτικές για την ποιότητα, την αποτελεσματικότητα και το κύρος της Δικαιοσύνης με τη δημιουργία νέου κλάδου δικαστικών Υπαλλήλων ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου.

ΟΣΔΔΥ-ΠΠ

Πρόκειται για το σύστημα μέσω του οποίου θα επιτευχθεί η ηλεκτρονικοποίηση όλης της δικαστικής διαδικασίας στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και εισαγγελίες όλης της χώρας για την Πολιτική και Ποινική Δικαιοσύνη και το οποίο θα εξυπηρετεί επιχειρησιακά δικαστικούς και διοικητικούς υπαλλήλους.

Ειδικά τμήματα δικαστηρίων και αναβίβαση υποθέσεων

Εξετάζονται οι δυνατότητες προτεραιοποίησης της εκδίκασης αγωγών που σχετίζονται με το δίκαιο του ανταγωνισμού, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας στα Δικαστήρια της χώρας, σε συνεργασία με τις ολομέλειες των οικείων δικαστηρίων. Επιπλέον, εξετάζεται η δυνατότητα κάθε δικαστηρίου οποιασδήποτε δικαιοδοσίας να προτεραιοποιεί για λόγους μείζονος δημοσίου συμφέροντος την εκδίκαση διαφορών υπέρ ή κατά του ελληνικού δημοσίου που αφορούν κρίσιμες δημόσιες πολιτικές ή αναπτυξιακά σχέδια της χώρας.

Προαγωγή εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης διαφορών και αξιολόγηση της απόδοσης των ρυθμίσεων

Με τον Ν.4640/2019 για τη διαμεσολάβηση, το Υπουργείο Δικαιοσύνης πληροί συγκεκριμένες παραμέτρους που συνθέτουν τον σχετικό δείκτη της ΕΕ για τις εναλλακτικές μεθόδους επίλυσης διαφορών, όπως η ύπαρξη ενός ολοκληρωμένου ιστοτόπου που παρέχει με πληρότητα πληροφορίες για τον θεσμό (ιστότοπος Κεντρικής Επιτροπής Διαμεσολάβησης) και η σύνταξη τίτλου εκτελεστού για τις υποθέσεις που επιλύονται με τη μέθοδο της διαμεσολάβησης (Βαθμολογία 26/48). Επίσης, μέσω Κοινής Υπουργικής Απόφασης θα ρυθμιστούν ζητήματα που σχετίζονται με τις αμοιβές των Διαμεσολαβητών για την παροχή νομικής βοήθειας (κάλυψη εξόδων) σε πολίτες και με τους Νομικούς Παραστάτες. Παρόλα αυτά, κρίνεται αναγκαία η περαιτέρω πληροφόρηση των πολιτών για τις εναλλακτικές μεθόδους επίλυσης δικαστικών διαφορών, με τη διενέργεια εκστρατειών δημοσιότητας στα μέσα ενημέρωσης, τη διανομή φυλλάδιων στο ευρύ κοινό και τη δημοσίευση στατιστικών για τη χρήση εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης διαφορών στο πλαίσιο της Ειδικής Υπηρεσίας JustStat. Για τον σκοπό αυτό, το Υπουργείο Δικαιοσύνης ήδη αναζητά σχετικούς πόρους στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου του ΕΣΠΑ.

Ενίσχυση της Εκπαίδευσης και της Διαρκούς Επιμόρφωσης Δικαστών και Δικαστικών Υπαλλήλων

Το ελληνικό δικαστικό σύστημα καταγράφει πολύ χαμηλές επιδόσεις στους σχετικούς δείκτες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διαρκή επιμόρφωση δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων. Είναι χαρακτηριστικό πως η Ελλάδα μαζί με τη Φινλανδία καταγράφουν το χαμηλότερο ποσοστό δικαστών (2%) που συμμετέχουν σε δραστηριότητες διαρκούς κατάρτισης στο δίκαιο της ΕΕ ή στο δίκαιο άλλης χώρας μέλους της ΕΕ. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με την Εθνική Σχολή Δικαστών και καταβάλλει προσπάθειες για την ενίσχυση των δικαστικών λειτουργών ως προς την ενάσκηση των δικαιοδοτικής φύσης καθηκόντων τους και συνακόλουθα για την επιτάχυνση ως προς την απονομή της δικαιοσύνης, εξετάζοντας το ενδεχόμενο αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών της Σχολής και εμπλουτισμού των επιμορφωτικών προγραμμάτων με θεματικές που αφορούν την άσκηση των δικαστικών καθηκόντων, τη χρήση των νέων τεχνολογιών καθώς και ζητήματα διοίκησης των δικαστηρίων. Για τη συγκεκριμένη δράση δρομολογείται νομοθετική πρωτοβουλία για τη σύσταση κατεύθυνσης Ειρηνοδικών στην Εθνική Σχολή Δικαστών, ενώ προγραμματίζεται σεμινάριο επιμόρφωσης για οικονομικά ζητήματα σε συνεργασία με το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος που στοχεύει στην πληρέστερη κατανόηση των τεχνικών και λογιστικών παραμέτρων των οικονομικών διαφορών ώστε να διασφαλίζεται η έκδοση ποιοτικών αποφάσεων.

Συμμετοχή του Υπουργείου Δικαιοσύνης στην κοινή προσπάθεια για τη ριζική αναμόρφωση του πτωχευτικού πλαισίου και το σχέδιο δράσης αντιμετώπισης του ιδιωτικού χρέους

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμμετέχει ενεργά στην κοινή κυβερνητική προσπάθεια για την θεσμοθέτηση ενιαίου πτωχευτικού καθεστώτος για νοικοκυριά και επιχειρήσεις, ενώ στο

πλαίσιο των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων του, προωθεί ολοκληρωμένες δράσεις για την επιτάχυνση της εκδίκασης των υποθέσεων του Ν.3869/2010 ως το τέλος του 2021, κατά τις υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί από τη χώρα μας στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας. Παράλληλα, προωθείται η αναθεώρηση ρυθμίσεων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων που καθυστερούν την απονομή της Δικαιοσύνης, αλλά και ρυθμίσεις που αφορούν στην αναγκαστική εκτέλεση. Στην ίδια κατεύθυνση, προωθούνται δράσεις και ρυθμίσεις για την αρτιότερη εκπαίδευση των διαχειριστών αφερεγγυότητας (για την οποία η χώρα μας έχει λάβει τεχνική βοήθεια) και τη σύσταση του ηλεκτρονικού μητρώου αφερεγγυότητας.

Λοιπές δράσεις που αφορούν τη Δικαιοσύνη

Τέλος, στις άμεσες δράσεις του Υπουργείου εντάσσεται η ανασυγκρότηση του Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ΕΣΡΜ), η οποία θα σχεδιάσει πολιτικές πρόληψης και καταπολέμησης του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας προς διασφάλιση της προστασίας ατόμων και ομάδων που στοχοποιούνται λόγω φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, κοινωνικής προέλευσης, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου ή χαρακτηριστικών φύλου. Με τη νέα του σύνθεση, το ΕΣΡΜ θα επιβλέπει την εφαρμογή της νομοθεσίας κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας και τη συμμόρφωσή της με το διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο. Θα συντονίζει τη δράση των εμπλεκόμενων φορέων για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου, καθώς και την ενίσχυση της συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών.

Στο ίδιο πλαίσιο, η Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συμμετέχει ενεργά στην κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Άτομα με Αναπηρίες για την πλήρη και ισότιμη συμμετοχή τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή. Το Υπουργείο έχει συγκροτήσει τον Εθνικό Μηχανισμό Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ώστε να προχωρήσει στην κατάρτιση και υιοθέτηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα δικαιώματα του Παιδιού. Η εκπόνηση του Σχεδίου Δράσης στοχεύει στην προστασία των παιδιών, ως μίας ευάλωτης κοινωνικής ομάδα, τα δικαιώματα της οποίας συχνά πλήττονται.

Διαφάνεια

Στα πλαίσια της ειδικής σύστασης 1 οι παρακάτω δράσεις σχετίζονται με την δέσμευση που αφορά τη διαφάνεια του Κράτους.

Η σύσταση και η λειτουργία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4622/2019 συνιστά μεταρρυθμιστική τομή στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο λογοδοσίας και ελέγχου. Μέσω της συγχώνευσης της πρώην Γενικής Γραμματείας Καταπολέμησης της Διαφθοράς και πέντε ελεγκτικών σωμάτων δημιουργήθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα μια Ανεξάρτητη Αρχή με ευρύτατες συντονιστικές και ελεγκτικές αρμοδιότητες και τα απαιτούμενα εχέγγυα ανεξαρτησίας και αμεροληψίας που έχει ως στόχο: α) την ενίσχυση της διαφάνειας, της

ακεραιότητας και της λογοδοσίας, β) την πρόληψη, αποτροπή, εντοπισμό και αντιμετώπιση των φαινομένων διαφθοράς και γ) την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώσης ενάντια στη διαφθορά.¹⁸

Η ΕΑΔ αναπτύσσει τον σχεδιασμό και τη δράση της στο πλαίσιο των τριών επιχειρησιακών της πυλώνων (έλεγχος, πρόληψη, ευαισθητοποίηση) μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων που αποτελούν μέρος ενός συνεκτικού σχεδίου πολιτικής με στόχο την περαιτέρω βελτίωση της δυναμικής που έχει αναπτύξει η χώρα στο πεδίο καταπολέμησης της διαφθοράς σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Η εκπόνηση ειδικών τομεακών επιχειρησιακών σχεδίων καταπολέμησης της διαφθοράς σε πεδία πολιτικής «υψηλού κινδύνου» όπως η υγεία, τα δημόσια οικονομικά, η άμυνα, οι δημόσιες συμβάσεις και η τοπική αυτοδιοίκηση.
- Η ανάπτυξη σύγχρονων προτύπων και μεθοδολογιών για την ενίσχυση της ελεγκτικής διαδικασίας.
- Η ενίσχυση της συνεργασίας, του συντονισμού και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών μεταξύ των αρμόδιων αρχών μέσω της λειτουργίας του Εθνικού Συντονιστικού Οργάνου Ελέγχου και Λογοδοσίας .
- Η αναδιάρθρωση και η ενδυνάμωση του ελληνικού Anti-Fraud Coordination Service.
- Η ανάπτυξη και η λειτουργία Εθνικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου
  - Η αναδιοργάνωση της λειτουργίας των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου.
  - Η εκπόνηση μιας συνεκτικής πολιτικής ανάπτυξης δεξιοτήτων για τους επαγγελματίες του ελέγχου και της καταπολέμησης της απάτης.
- Η ανάπτυξη και η λειτουργία Εθνικού Συστήματος Ακεραιότητας:
  - Η προώθηση ρυθμιστικών παρεμβάσεων σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία σε πεδία πολιτικής όπως η προστασία μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος, το “lobbying”, η σύγκρουση συμφερόντων, η χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων.
  - Η ενίσχυση της πειθαρχικής διαδικασίας.
  - Η δημιουργία δικτύου Συμβούλων Ακεραιότητας στη Δημόσια Διοίκηση.
- Η κατάρτιση πρωτοκόλλων αντιμετώπισης φαινομένων διαφθοράς.
- Η ευαισθητοποίηση και η ενημέρωση της κοινωνίας για την προώθηση μιας κουλτούρας καταπολέμησης της διαφθοράς στο δημόσιο βίο.

3.9 Διεθνές Εμπόριο και Ξένες Επενδύσεις

Παρά την ανοδική πορεία των εξαγωγών κατά την τελευταία δεκαετία, η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται διαχρονικά από περιορισμένη εξαγωγική δραστηριότητα (κυρίως στις εξαγωγές αγαθών), καθώς τόσο σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και σε σχέση με τα κράτη μέλη

---

¹⁸ Το 2019 η χώρα βελτίωσε κατά επτά θέσεις την κατάταξή της σε σχέση με το προηγούμενο έτος (κατετάγη 60η από 67η σε σύνολο 180 χωρών) στο δείκτη αντίληψης της διαφθοράς που επεξεργάζεται και δημοσιοποιεί η Διεθνής Διαφάνεια (CPI 2019), γεγονός το οποίο αποδίδεται βάσει της οικείας έκθεσης, κατά κύριο λόγο στην ίδρυση της ΕΑΔ, το δεύτερο εξάμηνο του 2019. Το ίδιο χρονικό διάστημα με το Ν.4622/2019, κωδικοποιήθηκαν τα κωλύματα, τα ασυμβίβαστα και οι κανόνες αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων των μελών της κυβέρνησης, των υφυπουργών, των γενικών και ειδικών γραμματέων, των οργάνων διοίκησης του δημοσίου τομέα και των μετακλητών υπαλλήλων, ενώ με το Ν.4637/2019 βελτιώθηκαν σημαντικές αδυναμίες που είχαν εντοπιστεί στον ποινικό κώδικα και στον κώδικα ποινικής δικονομίας.

της, ο λόγος εξαγωγών προς ΑΕΠ είναι μικρότερη. Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται σε μία σειρά παραγόντων, οι οποίοι ο κάθε ένας με τη σειρά του επιδρά ανασταλτικά τόσο στις επιδόσεις των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές όσο και στο βαθμό της εξωστρέφειας. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Οι εξαγωγές ελληνικών προϊόντων, στην πλειονότητα τους, δεν είναι αρκετά διαφοροποιημένες σε οριζόντια και κάθετη μορφή.
- Το μεγάλο ποσοστό ελληνικών επιχειρήσεων με εργατικό δυναμικό κάτω των δέκα ατόμων απασχόλησης.
- Η περιορισμένη ενημέρωση και πληροφόρηση ως προς τη ζήτηση εισαγωγών των εμπορικών μας εταίρων.
- Η εμπορευματική σύνθεση των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων, όπου ένας μικρός αριθμός παραγωγικών κλάδων πραγματοποιεί τον κύριο όγκο των εξαγωγών.
- Ο κατακερματισμός των φορέων που ασχολούνται με την εξωστρέφεια και την οικονομική διπλωματία και η έλλειψη μιας κοινής στρατηγικής

Ενοποίηση φορέων εξωστρέφειας υπό κοινή στέγη

Με την ανακατανομή αρμοδιοτήτων που πραγματοποιήθηκε μετά τις εκλογές του Ιουλίου 2019, για πρώτη φορά επιτεύχθηκε η ενοποίηση όλων των φορέων εξωστρέφειας, υπό κοινή στέγη, στο Υπουργείο Εξωτερικών. Πλέον οι φορείς και υπηρεσίες με αρμοδιότητα την εξωστρέφεια λειτουργούν με ενιαίο τρόπο και κουλτούρα λειτουργίας. Επιπρόσθετο πλεονεκτήματα αποτελεί το γεγονός της άμεσης πρόσβασης στο δίκτυο αρχών στο εξωτερικό (127 Πρεσβείες και Προξενεία και 59 Γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων).

Enterprise Greece

Με βάση τις πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις (Ν.4635/19) το Enterprise Greece ενισχύθηκε. Στην παρούσα χρονική περίοδο καταρτίζεται νέο οργανόγραμμα και οργανισμός λειτουργίας που αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στην άνοιξη του 2020. Το Enterprise Greece θα αναλάβει κεντρικό ρόλο στην προσέλκυση άμεσων επενδύσεων, ενώ παράλληλα θα οργανώνει την δικτύωση και προβολή της ελληνικής επιχειρηματικότητας στις διεθνείς αγορές. Σε αυτό το πλαίσιο το Enterprise Greece θα αναλάβει και δράσεις επιμόρφωσης και εκπαίδευσης των υπαλλήλων σε Γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων. Μελλοντικά, το Enterprise Greece θα συνεργάζεται στενά με τις Περιφέρειες στην επέκταση των εξαγωγών και στον εντοπισμό και την ωρίμανση τοπικών επενδυτικών ευκαιριών.

Εθνική Στρατηγική Εξωστρέφειας

Δρομολογείται η υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου για την Εξωστρέφεια, με τη δημιουργία ενός ενιαίου κι ενισχυμένου δικτύου υποστήριξης που θα βρίσκεται κοντά στις επιχειρήσεις και αναμένεται να συνεισφέρει στη βελτίωση της καθαρής διεθνούς επενδυτικής θέσης. Η Στρατηγική θα περιλαμβάνει σχέδια δράσης, στόχους, δείκτες μετρήσιμους και ανάπτυξη συναφών εργαλείων. Για την κατάρτιση της Στρατηγικής το Υπουργείο Εξωτερικών έχει υποβάλει αίτημα τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο του άρθρου 11 για το 2020, με πάροχο τον

Ολλανδικό οργανισμό εξωστρέφειας “RVO”. Η εκτιμώμενη έναρξη του έργου της τεχνικής βοήθειας είναι το Β’ εξάμηνο του 2020.

Η Εθνική Στρατηγική Εξωστρέφειας θα διαρθρώνεται σε δύο στρατηγικούς πυλώνες:

α) Προώθηση Εξαγωγών

- Διεύρυνση της εξαγωγικής βάσης, τόσο των αγαθών όσο και του αριθμού των επιχειρήσεων.
- Ανάπτυξη δραστηριοτήτων με πολλαπλασιαστικές επιδράσεις (downstream and upstream activities).
- Ανάπτυξη οριζόντιων και κάθετων διαφοροποιημένων προϊόντων προς εξαγωγή.
- Προώθηση συνεργατικών σχηματισμών και ενίσχυση της παραγωγής.
- Αύξηση των εξαγωγών αγροτικών και βιομηχανικών προϊόντων ανά Περιφέρεια.
- Προώθηση της εξωστρέφειας προϊόντων και υπηρεσιών τεχνολογίας και καινοτομίας καθώς και της «δημιουργικής οικονομίας».
- Εκμετάλλευση των ευκαιριών που προσφέρουν οι μη παραδοσιακές αγορές, όπως αυτές των αναδυόμενων και αναπτυσσόμενων οικονομιών (export market diversification).

Κύριοι Δείκτες Επιδόσεων Προώθησης Εξαγωγών:

- Η επέκταση της εξαγωγικής βάσης της ελληνικής οικονομίας (International Trade Center και World Trade Organization) 2020 -2023.
- Η ενίσχυση της συμβολής της Ελλάδας στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης 2020 -2023.
- Οι εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών ως ποσοστό του ΑΕΠ 2020 -2023.
- Επέκταση δραστηριοτήτων εξαγωγικών εταιρειών.
- Αύξηση των εξαγωγών.
- Εμπορικές συμφωνίες (αξία των πωλήσεων αγαθών και υπηρεσιών που επιτεύχθηκαν με τη βοήθεια του Enterprise Greece, υπολογιζόμενη με βάση τις αναφορές των εταιρειών).

β) Προσέλκυση Επενδύσεων

Οι καθαρές εισροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ) κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας στην Ελλάδα επικεντρώνονται τα τελευταία έτη κατά κύριο λόγο στον τριτογενή τομέα. Το ποσοστό του δευτερογενούς τομέα είναι σχετικά χαμηλό σε σύγκριση με τις δυνατότητες της χώρας, γεγονός που υποδεικνύει σημαντικά επενδυτικά περιθώρια. Το ίδιο ισχύει και για τον πρωτογενή τομέα, με πολύ μικρά ποσοστά ΑΞΕ, σε μια χώρα με συγκριτικά οφέλη για τον κλάδο.

Οι σχετικοί δείκτες ΑΞΕ έχουν βελτιωθεί σε σχέση με τα χρόνια της κρίσης. Ωστόσο, με δεδομένη την αποεπένδυση της ελληνικής οικονομίας τα τελευταία χρόνια θα έπρεπε να καταγράφονται πολύ καλύτερες επιδόσεις. Το Enterprise Greece στα πλαίσια της νέας αποστολής του θα αναλάβει κεντρικό ρόλο στην προσέλκυση ΑΞΕ, έχοντας ενεργοποιήσει τη νέα υπηρεσία υποδοχής και εξυπηρέτησης επενδυτών ειδικού ενδιαφέροντος.

Στα πλαίσια της Εθνικής Στρατηγικής Εξωστρέφειας οι δράσεις περιλαμβάνουν:

- Δημιουργία ενιαίου στρατηγικού πλαισίου με μετρήσιμους στόχους, σχέδια δράσης ανά κατηγορία επενδυτικών έργων και εντοπισμό χωρών στόχου ανά κατηγορία επένδυσης.
- Προσέλκυση ΑΞΕ σε εξειδικευμένους τομείς της βιώσιμης ανάπτυξης, των έργων ΑΠΕ και βιολογικών καλλιεργειών.
- Συγκρότηση ομάδας δράσης εντός του Enterprise Greece με στόχο την άμεση αντίδραση σε αιτήματα μείζονος ενδιαφέροντος.
- Εμπλοκή των Περιφερειών στον σχεδιασμό και την προώθηση έργων τοπικού ενδιαφέροντος και στην επικοινωνία με υποψήφιους επενδυτές.
- Τον εντοπισμό των απαιτούμενων ενεργειών και τη διευκόλυνση της επένδυσης.

Κύριοι Δείκτες Επιδόσεων προσέλκυσης ΑΞΕ:

- Εισροές ΑΞΕ στην Ελλάδα σε ετήσια βάση 2020 -2023
- Τα Εισερχόμενα Συσσωρευμένα Κεφάλαια ως ποσοστό του ΑΕΠ 2020-2023
- Συνολική αξία των άμεσων επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν με την υποστήριξη του Enterprise Greece.
- Η ενίσχυση της συμβολής της Ελλάδας στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης 2020-2023

Οι δράσεις των δύο πυλώνων θα ενισχύονται από στρατηγικές δράσεις που αναλαμβάνει η νεοσύστατη Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας, σύμφωνα με την αποστολή της και στο νέο πλαίσιο αρμοδιοτήτων της οικονομικής διπλωματίας. Η πρώτη δράση που ονομάζεται “Repositioning Greece”, αφορά την δημιουργία ενός εθνικού brand που θα λειτουργήσει υποστηρικτικά στην προσπάθεια εξωστρεφούς επαναπροσδιορισμού της Ελληνικής οικονομίας. Στην παρούσα περίοδο βρίσκεται σε υλοποίηση η πρώτη ενότητα της δράσης που προβλέπει την κατάρτιση σχετικού δημιουργικού σχεδιασμού μέχρι τον Ιούνιο του 2020. Η δεύτερη δράση που ονομάζεται “Trade Facilitation”, αφορά τον συντονισμό των εθνικών δράσεων για την διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου. Στο πλαίσιο αυτό αναμένεται η σύσταση Διυπουργικής Επιτροπής Διευκόλυνσης Εμπορίου με Συντονιστή τον Γενικό Γραμματέα Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας. Σκοπός της Επιτροπής είναι η εισήγηση για τη χάραξη Στρατηγικής για τη Διευκόλυνση του Εμπορίου στους αρμόδιους Υπουργούς, καθώς και η απλοποίηση, εναρμόνιση και προτυποποίηση διατυπώσεων, διαδικασιών και ανταλλαγής των απαραίτητων πληροφοριών μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων στην εφοδιαστική αλυσίδα υπηρεσιών.

3.10 Μεταφορές και Υποδομές

Κεντρικές στρατηγικές επιλογές για τους τομείς μεταφορών και υποδομών που αντιμετωπίζουν προκλήσεις και που εναρμονίζονται με την ειδική σύσταση 2 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα το 2019 αποτελεί η ισχυρή ανάπτυξη με περισσότερες επενδύσεις στον τομέα των υποδομών, η περιβαλλοντική προστασία, η προσαρμογή στη κλιματική αλλαγή, η βιώσιμη ανάπτυξη και η ασφάλεια των πολιτών.

Οι συγκεκριμένες στρατηγικές εξυπηρετούνται μέσα από την εκπλήρωση στόχων που έχουν να κάνουν με την απλοποίηση διαδικασιών, τον εξορθολογισμό των σχέσεων κράτους – πολίτη και κράτους - επιχειρήσεων, τον εκσυγχρονισμό νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου που διέπει τα ζητήματα μεταφορών και υποδομών κ.λπ. Ιδιαίτερη έμφαση εντός του 2020 δίνεται στη βελτίωση του σχεδιασμού των έργων υποδομής, στον εκσυγχρονισμό του πλαισίου που διέπει τους φορείς αστικών συγκοινωνιών, στις αερομεταφορές, στην απεξάρτηση από ρυπογόνες πηγές ενέργειας, στην προώθηση περιβαλλοντικά φιλικών μέσων μετακίνησης και στην ασφάλεια των μεταφορών.

Παρά τη σημαντική βελτίωση των οδικών υποδομών στην Ελλάδα, οι θάνατοι στους δρόμους παραμένουν αυξημένοι. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 2016, ενώ ο μέσος αριθμός θανάτων από τροχαία ατυχήματα στην Ευρώπη ανήλθε σε 50,5 άτομα/εκατομμύριο κατοίκων, στην Ελλάδα ο δείκτης αυτός ανήλθε σε 76, κατατάσσοντας την Ελλάδα στην 5η χειρότερη θέση στην Ευρώπη.¹⁹ Στην κατεύθυνση αυτή εντός του 2020 δρομολογούνται η εκπόνηση νέου στρατηγικού σχεδιασμού οδικής ασφάλειας, η τροποποίηση διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και η αναθεώρηση της διαδικασίας βεβαίωσης και παρακολούθησης των παραβάσεων του Κώδικα, η ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2018/645 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Απριλίου 2018 που αφορά την τροποποίηση της οδηγίας 2003/59/EK σχετικά με την αρχική επιμόρφωση και την περιοδική κατάρτιση των οδηγών ορισμένων οδικών οχημάτων τα οποία χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά εμπορευμάτων ή επιβατών και της οδηγίας 2006/126/EK για την άδεια οδήγησης.

Εξίσου σημαντικό ζήτημα στην κατεύθυνση της ασφάλειας αποτελεί και το ζήτημα της διαχείρισης των κρίσιμων υποδομών αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.²⁰ Στην κατεύθυνση αυτή, εντός του 2020, δρομολογείται η δημιουργία και λειτουργία συνεκτικού πλαισίου διαχείρισης και παρακολούθησης της αποτελεσματικής λειτουργίας των κρίσιμων αυτών υποδομών, προς το δημόσιο συμφέρον καθώς και η κατάστρωση των αρχών και μηχανισμών αντιμετώπισης των επιπτώσεων από φυσικές καταστροφές. Νομοθετήθηκε τον Εθνικό Μητρώο Υποδομών, για τον τακτικό έλεγχο και τη συντήρηση των υποδομών στα πλαίσια της καθιέρωσης ενός κεντρικού συστήματος σχεδιασμού, αξιοποίησης και διαχείρισης των φυσικών πόρων και των απαραίτητων υποδομών, εστιασμένου τόσο σε ποιοτικά όσο και ποσοτικά κριτήρια και δείκτες.

Σημαντικό πυλώνα στην κατεύθυνση των επενδύσεων αποτελούν η περαιτέρω ανάπτυξη σιδηροδρομικών και οδικών μεταφορών και δικτύων. Η ανάπτυξη των σιδηροδρομικών μεταφορών κατά μήκος των ευρωπαϊκών διαδρόμων (TEN-T corridors) και ιδιαίτερα του Νότιο-ανατολικού κύριου διαδρόμου, ήδη αποφέρει σημαντικά οφέλη στην Ελληνική Οικονομία. Οι εμπορευματικές σιδηροδρομικές μεταφορές ανάγονται σε σημαντικό παράγοντα έλξης

---

¹⁹ Ο μέσος ευρωπαϊκός ρυθμός μείωσης των θανάτων από οδικά ατυχήματα την περίοδο 2001-2016 ήταν 53%, στην Ελλάδα ο ρυθμός αυτός ανήλθε στο 58% (Eurostat 2020).

²⁰ Περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα χερσαία, θαλάσσια και εναέρια δίκτυα μεταφορών και τις συγκοινωνίες καθώς και τις υποδομές που άμεσα ή έμμεσα είναι δημοσίου συμφέροντος και οι οποίες πρέπει να προστατεύονται και να διασφαλίζονται έναντι απειλών, είτε αυτές προέρχονται από εξωγενή ακούσια ή εκούσια αίτια, είτε από ενδογενείς αιτίες, ώστε να ελαχιστοποιείται το αποτύπωμα των επιπτώσεών τους, όπως π.χ. από τις φυσικές καταστροφές.

επενδύσεων στη χώρα και κατ' επέκταση νέων θέσεων εργασίας. Στην κατεύθυνση αυτή σχεδιάζεται εντός του 2020 ένα πλέγμα δράσεων που στοχεύουν τόσο στη θεσμική και λειτουργική αναμόρφωση των σιδηροδρομικών εταιρειών (ΟΣΕ ΑΕ, ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ, ΓΑΙΟΣΕ ΑΕ, νέα σύμβαση ΥΔΥ για την ΤΡΑΙΝΟΣΕ και επενδυτικό σχέδιο κ.λπ.), όσο και στη διαμόρφωση ενός επενδυτικού σχεδίου πενταετίας και δεκαετίας με έργα υποδομής για τον σιδηρόδρομο.

Επιταχύνονται οι εργασίες για την υλοποίηση των μεγάλων οδικών έργων, τη βελτίωση των συγκοινωνιών, την ολοκλήρωση της παραχώρησης του Ελληνικού και την έναρξη λειτουργίας των υδατοδρομίων. Τα ανωτέρω αναμένεται να συμβάλλουν στην περαιτέρω προσέλκυση, με καινοτόμες μεθόδους, επενδύσεων αλλά και την διεύρυνση των διαθέσιμων θέσεων εργασίας για τη μόνιμη βελτίωση των εθνικών δεικτών απασχόλησης.

Ο τομέας της εφοδιαστικής επίσης έχει ξεχωριστή θέση στα ζητήματα επενδύσεων και ανάπτυξης. Κατά την προηγούμενη θητεία του Εθνικού Συμβουλίου Εφοδιαστικής, κατ' εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης Εφοδιαστικής, προσδιορίστηκαν 36 δράσεις για τη συνεκτική και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της εφοδιαστικής στη χώρα. Στην κατεύθυνση της επικαιροποίησης και επαναπροσδιορισμού των απαιτούμενων δράσεων για την ανάπτυξη της εφοδιαστικής, υπό το πρίσμα της αναπτυξιακής κατεύθυνσης της Κυβέρνησης και με γνώμονα την προσέλκυση διεθνών εμπορευματικών ροών, τη συντεταγμένη εισαγωγή ηλεκτρονικών πλατφορμών, τη δημιουργία πάρκων εφοδιαστικής και την εισαγωγή καινοτόμων εφαρμογών, δρομολογείται η αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

Η στροφή σε περιβαλλοντικά καθαρότερα μέσα μεταφοράς, όπως και στις δημόσιες συγκοινωνίες είναι η κύρια συνεισφορά του τομέα στην προστασία του περιβάλλοντος, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι δημόσιες επιβατικές συγκοινωνίες αλλά και οι ιδιωτικές μετακινήσεις στην Ελλάδα, έχουν στηριχθεί σε συγκοινωνιακά μοντέλα, διατιθέμενα μέσα και προσεγγίσεις περασμένων δεκαετιών, με αποτέλεσμα να έχουν καταστεί παρωχημένες και επιζήμιες για το περιβάλλον και την εξυπηρέτηση του πολίτη. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η αναμόρφωση δημοσίων συγκοινωνιών, η προμήθεια φιλοπεριβαλλοντικού στόλου λεωφορείων για την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, η χρηματοδότηση εμβληματικών έργων όπως το Μετρό της Θεσσαλονίκης και η επέκταση των γραμμών του μετρό της Αθήνας. Παράλληλα, η εισαγωγή στην κυκλοφορία των Ελαφρών Προσωπικών Ηλεκτρικών Οχημάτων, υπό το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο που αναμένεται να διαμορφωθεί εντός του 2020, θα επιδράσει θετικά στην προστασία του περιβάλλοντος.

Επενδυτικές Προτεραιότητες Συγκοινωνιακών Υποδομών

Οι κύριες επενδυτικές προτεραιότητες στον τομέα των συγκοινωνιακών υποδομών - όπως αυτές προσδιορίζονται και στο Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές είναι οι ακόλουθες:

- Στήριξη ενός ασφαλούς και πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ).

- Ανάπτυξη ασφαλούς, συνεκτικού και διαλειτουργικού συστήματος σιδηροδρομικών μεταφορών υψηλής ποιότητας.
- Ενίσχυση της περιφερειακής προσβασιμότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις κύριες υποδομές.
- Ανάπτυξη νέου πλαισίου για την οργάνωση των εμπορευματικών μεταφορών και των ροών.
- Εξάλειψη των σημείων συμφόρησης.
- Ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον συστημάτων μεταφορών με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας.
- Ανάπτυξη των ευφών συστημάτων μεταφορών (ITS) και προώθηση της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα.
- Εξασφάλιση της ασφαλούς και ποιοτικής λειτουργίας των δικτύων και υποδομών μεταφορών υπό συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού και βελτίωση των διοικητικών διαδικασιών στον τομέα των μεταφορών

Η ολοκλήρωση του κεντρικού ΔΕΔ-Μ στην Ελλάδα σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο τόσο στον τομέα των οδικών όσο και των σιδηροδρομικών μεταφορών και παραμένει ως προτεραιότητα κατά το 2020. Δημόσια έργα που αφορούν στην ανάπτυξη του διευρωπαϊκού σιδηροδρομικού δικτύου και τις συνδέσεις του με τα λιμάνια και τους κόμβους της χώρας βρίσκονται σε εξέλιξη και προγραμματίζονται, τα μεν ήδη ώριμα να ξεκινήσουν να υλοποιούνται εντός της παρούσας Προγραμματικής Περιόδου (ΕΣΠΑ 2014–2020), καθώς και για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2021-2017. Σημαντικά λειτουργικά τμήματα του σιδηροδρομικού άξονα Αθήνα-Θεσσαλονίκη παρέχονται σταδιακά σε χρήση με απτά αποτελέσματα.²¹ Η ηλεκτροκίνηση του σιδηροδρομικού κορμού Πειραιάς-Θεσσαλονίκη, ο εκσυγχρονισμός των διασυνοριακών σιδηροδρομικών συνδέσεων, η ολοκλήρωση της σιδηροδρομικής γραμμής Πάτρα-Αθήνα, η ενσωμάτωση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας (ERTMS), η υλοποίηση της στρατηγικής για την εφοδιαστική και η λειτουργία του συγκροτήματος εμπορευματικών μεταφορών του Θριασίου, επιτρέπουν την ανάπτυξη σιδηροδρομικών εμπορευματικών μεταφορών και σημαντικών νέων επενδύσεων.

Ειδικότερα, το συγκρότημα εμπορευματικών μεταφορών του Θριασίου, θα αποτελέσει εξέλιξη - κλειδί για τη σιδηροδρομική σύνδεση Αθηνών-Θεσσαλονίκης, με σημαντικό αντίκτυπο στο εμπόριο και στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Τα τρένα εμπορευματικών μεταφορών από το Θριάσιο θα μπορούσαν να φτάσουν στα βόρεια ελληνικά σύνορα στην Ειδομένη σε 6,5 ώρες. Με τη σιδηροδρομική του πρόσβαση στο λιμάνι του Πειραιά, το συγκρότημα μπορεί να βοηθήσει την Ελλάδα να γίνει μια «πύλη» για τη διεθνή εμπορευματική κίνηση προς την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, κατά μήκος του Διαδρόμου Orient – East Med (OEM Corridor). Επιπλέον, η πλήρης λειτουργία του συγκροτήματος εμπορευματικών

²¹ Ένα παράδειγμα είναι η σιδηροδρομική γραμμή υψηλών ταχυτήτων Τιθορέα - Λιανοκλάδι - Δομοκός που έχει ολοκληρωθεί (υποδομή, επιδομή, ηλεκτροκίνηση, σηματοδότηση, τηλεπικοινωνίες) και λειτουργεί μειώνοντας τον χρόνο ταξιδιού μεταξύ Αθήνας και Θεσσαλονίκης σε 3,5 ώρες.

μεταφορών Θριασίου και η περαιτέρω ανάπτυξή του αναμένεται να δημιουργήσει άμεσα πάνω από 3000 θέσεις εργασίας.

Όσον αφορά τους αυτοκινητόδρομους, μέχρι το 2018 οι επενδύσεις που χρηματοδοτήθηκαν από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία και από τις συμβάσεις παραχώρησης οδήγησαν στην ολοκλήρωση και τη λειτουργία του κύριου δικτύου αυτοκινητοδρόμων ΔΕΔ-Μ της χώρας συνολικού μήκους άνω των 1000 χιλιομέτρων. Πρόκειται για ένα σύγχρονο δίκτυο υψηλών προδιαγραφών κατασκευής και σύμφωνα με τα πρότυπα οδικής ασφάλειας. Οι νέες επενδύσεις θα δώσουν έμφαση στους εναλλακτικούς τρόπους μεταφοράς. Ένα στρατηγικό σχέδιο μεταφορών για την Ελλάδα (<http://nationaltransportplan.gr/>) που καλύπτει όλους τους τρόπους μεταφοράς (οδικές, σιδηροδρομικές, θαλάσσιες, εναέριες και πολυτροπικές, συμπεριλαμβανομένης της εφοδιαστικής) με χρονικό ορίζοντα 2017-2037 ολοκληρώθηκε. Το Γενικό Σχέδιο θα βοηθήσει στον εντοπισμό και την ιεράρχηση των επενδύσεων και των μέτρων που είναι απαραίτητα για τη βελτίωση της απόδοσης του ελληνικού συστήματος μεταφορών. Μεταξύ των επενδύσεων που θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη στις μελλοντικές προτεραιότητες θα μπορούσε να είναι η ολοκλήρωση του εκσυγχρονισμού του σιδηροδρομικού δικτύου, η αύξηση της πολυτροπικότητας για τις εμπορευματικές μεταφορές μέσω της βελτίωσης των σιδηροδρομικών συνδέσεων στους λιμένες των διευρωπαϊκών δικτύων, στις πλατφόρμες εφοδιαστικής και στις βιομηχανικές ζώνες, επενδύσεις οδικής ασφάλειας και ο επανασχεδιασμός του παράκτιου δικτύου ναυτιλίας για τη δημιουργία περιφερειακών κόμβων που θα επιτρέψουν την ταχύτερη μεταφορά εμπορευμάτων σε μικρότερα λιμάνια και νησιά σε ολόκληρο το Αιγαίο. Ειδικά, η ευκολότερη και ταχύτερη διασύνδεση μεταξύ των μικρών και μεγάλων νησιών των ελληνικών θαλασσών θα υποβοηθηθεί και από την λειτουργία των υδατοδρομίων, όπως αυτά θεσπίστηκαν με το νέο νομικό πλαίσιο (Ν.4662, ΦΕΚ Α' 30/12-2-2020).

3.11 Αγροτική Ανάπτυξη

Για την επίτευξη του εκσυγχρονισμού και της ανάπτυξης του αγροτικού τομέα της χώρας το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προωθεί την εξασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων και του εξαγωγικού προσανατολισμού των αγροτικών προϊόντων, την ανάπτυξη και βελτίωση των συνθηκών παραγωγής και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος του αγροτικού τομέα, την αναβάθμιση των υποδομών και της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, την ενθάρρυνση της οικονομικής διαφοροποίησης και την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου και του αγροτουρισμού, την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ), την αύξηση της συμμετοχής της γεωργίας στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ασφάλειας των παραγόμενων και των εισαγόμενων τροφίμων στη χώρα, την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούνται στην γεωργική και αλιευτική παραγωγή.

Βασικές Μεταρρυθμίσεις και Δράσεις

Αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με προγραμματισμό υλοποίησης το Γ' τρίμηνο του 2020.

Στόχος της επιδιωκόμενης μεταρρύθμισης είναι η απλοποίηση και επιτάχυνση της διαδικασίας αξιοποίησης των δημοσίων ακινήτων διαχείρισης του Υπουργείου και αφετέρου η διαμόρφωση ενός δικαιότερου συστήματος αποσαφήνισης του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ακινήτων προς όφελος των πολιτών. Προτείνεται ο εμπλουτισμός των κατηγοριών των ακινήτων που διαχειρίζεται το Υπουργείο, η απλούστευση της διαδικασίας παραχώρησης της χρήσης δημοσίων ακινήτων και η δυνατότητα έκδοσης παραχωρητηρίων σε περισσότερες κατηγορίες δικαιούχων.

Οργάνωση Αγοράς - Νόμος για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς

Ο Ν.4673/2020 που ψηφίστηκε το Μάρτιο παρέχει αυξημένες δυνατότητες στα μέλη των αγροτικών συνεταιρισμών ώστε, μέσω των διατάξεων του καταστατικού που εκείνα θα ορίσουν, να διαμορφώσουν το κατάλληλο γι' αυτούς πλαίσιο λειτουργίας του συνεταιρισμού ως ιδιωτικής και αυτόνομης επιχείρησης, η οποία θα έχει πρόσβαση σε όλες τις επιχειρηματικές δραστηριότητες που δεν αλλοιώνουν τον αγροτικό χαρακτήρα της. Παράλληλα, προς επίλυση του παγίου προβλήματος χρηματοδότησεως, ενισχύεται η δυνατότητα συμμετοχής μελών – επενδυτών με δικαίωμα ψήφου, ώστε να καθίσταται ελκυστική η συμμετοχή τους στον συνεταιρισμό. Ο ρόλος του κράτους περιορίζεται στις διαδικασίες καταχώρησης στο μητρώο και στον έλεγχο νόμιμης λειτουργίας.

Διαχείριση Σχεδίων Βόσκησης με προγραμματισμό υλοποίησης το Β' τρίμηνο του 2020.

Βάσει του Ν.4351/2015, ανατίθεται η εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης στις Περιφέρειες της Χώρας με προγραμματική σύμβαση, ώστε να προχωρήσουν στη διαδικασία προκήρυξης των έργων εκπόνησης των σχεδίων. Τα σχέδια έχουν μέσο-μακροπρόθεσμη προοπτική, με σκοπό να αντιμετωπιστεί η έλλειψη διαχείρισης των βοσκήσιμων γαιών της Χώρας.

Εθνικό Σχέδιο για την Φυτοπροστασία με προγραμματισμό υλοποίησης το Α' εξάμηνο του 2020.

Στοχευμένες αλλαγές στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης που αποσκοπούν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της Οδηγίας 128/2009 όπως ενσωματώθηκε στο Εθνικό Δίκαιο με το Ν.4036/2012. Κύριοι άξονες των αλλαγών αποτελούν η εκπαίδευση των χρηστών, η απλοποίηση των διαδικασιών και η παρακολούθηση της εφαρμογής του από την αρμόδια επιτροπή. Μέχρι στιγμής έχει ολοκληρωθεί η διαβούλευση και το έργο βρίσκεται στο στάδιο σύνταξης της κοινής υπουργικής απόφασης η οποία θα περιλαμβάνει το εθνικό σχέδιο δράσης για την Φυτοπροστασία.

Υπουργική Απόφαση για την Κλωνική Επιλογή με προγραμματισμό υλοποίησης τον Μάρτιο του 2020.

Αντικατάσταση της αριθ. 1847/60594/20.04.2016 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 1599 Β) "Τεχνικός κανονισμός επιλογής και αποδοχής κλώνων ποικιλιών και κλώνων υποκειμένων

αμπέλου" με νέο σχέδιο Υπουργικής Απόφασης.²² Με τη νέα Υπουργική Απόφαση 746/70091/21.3.2020, ΦΕΚ 970/β/2020, προβλέπεται η εγγραφή του πρώτου υποψήφιου προς εγγραφή κλώνου στον εθνικό κατάλογο ποικιλιών αμπέλου εφόσον ικανοποιούνται: α) η ποικιλιακή ταυτότητα (ανήκει δηλαδή στην ποικιλία που δηλώνεται) και β) οι απαιτήσεις της φυτουγείας. Η απόφαση αυτή θα ανοίξει τον δρόμο για την διάθεση στην εγχώρια ή διεθνή αγορά ταυτοποιημένου και υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού ελληνικών ποικιλιών αμπέλου, θέμα στο οποίο υστερούσε η χώρα σχεδόν από την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ενσωμάτωση οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στον γεωργικό τομέα με προγραμματισμό υλοποίησης το Β' τρίμηνο του 2020.

Για να βελτιωθεί η θέση των γεωργών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θεσπίσει οδηγία που απαγορεύει ορισμένες αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Η οδηγία εγκρίθηκε στις 30 Απριλίου 2019 και πρέπει να ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών εντός δύο ετών.

Νέο νομοθετικό πλαίσιο για την αδειοδότηση των σταβλικών εγκαταστάσεων με προγραμματισμό υλοποίησης το Β' τρίμηνο του 2020.

Προκειμένου να ολοκληρωθεί ο τρέχον κύκλος απλούστευσης της αδειοδότησης για τον τομέα της κτηνοτροφίας, έχει γίνει καταγραφή των διαδικασιών και έχουν προετοιμαστεί τα σχετικά κείμενα, τα οποία βρίσκονται σε φάση νομοτεχνικής επεξεργασίας. Η μεταρρύθμιση αφορά στην απλούστευση της αδειοδότησης κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων είτε με κατάργηση αδειών και ορισμένων δικαιολογητικών, είτε με εναρμόνιση με τις αρχές του Ν.4442/2016 και την ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο εννοιών όπως η γνωστοποίηση, προκειμένου να υπάρξει ομοιομορφία με τις ακολουθούμενες διαδικασίες που διέπουν πλήθος άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων. Βασικά σημεία της μεταρρύθμισης αφορούν στον έλεγχο κατά τη διαδικασία έγκρισης, στην δυνατότητα υποβολής διοικητικών προσφυγών και στο περιεχόμενο δικαιολογητικών που υποβάλλονται (όπως ζωοτεχνική μελέτη).

Νέα χρηματοδοτικά εργαλεία για τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης με προγραμματισμό υλοποίησης το Β' τρίμηνο του 2020.

Για τη στήριξη της υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων στον πρωτογενή τομέα και την μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, ενεργοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020 νέα Χρηματοδοτικά Εργαλεία και συστάθηκε το Ταμείο Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης, το οποίο αξιοποιεί πόρους του ΠΑΑ ύψους 80 εκ. Ευρώ για την εξασφάλιση εγγυήσεων δανείων ύψους 400 εκ. Ευρώ. Με πρωτοβουλία του Υπουργείου σε συνεργασία με τις ελληνικές τράπεζες και για την τόνωση του επενδυτικού περιβάλλοντος, υπήρξε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ύψους αρχικά 170 εκ. Ευρώ, για την παροχή μακροπρόθεσμων δανείων χαμηλού επιτοκίου.

Σύσταση Αγροτικού Επιμελητηρίου με προγραμματισμό υλοποίησης το Β' τρίμηνο του 2020.

Με το θεσμό του Αγροτικού Επιμελητηρίου, θα δοθεί η δυνατότητα σε επαγγελματίες αγρότες, κτηνοτρόφους και αλιείς να ενταχθούν στην επιχειρηματική κοινότητα και να αξιοποιήσουν τη

---

²² Η ανωτέρω Υπουργική Απόφαση αντικαθίσταται διότι περιέχει διατάξεις που την καθιστούσαν ανεφάρμοστη, με αποτέλεσμα να μη είναι εγγεγραμμένος κανένας κλώνος ελληνικής ποικιλίας αμπέλου.

δικτύωση, την τεχνογνωσία και την δραστηριότητα των επιμελητηρίων που αποτελούν τους εκπροσώπους του επιχειρείν σε τοπικό επίπεδο.

Εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου του ΕΛΓΑ με προγραμματισμό υλοποίησης το Β' τρίμηνο του 2020.

Κρίνεται η ανάγκη ριζικής αλλαγής των πληροφοριακών συστημάτων του ΕΛΓΑ με στόχο οι εκτιμήσεις των ζημιών να καταχωρούνται στο χωράφι, με την χρήση tablet ώστε να μειωθεί ο χρόνος μεταξύ εκτιμήσεων και καταβολής αποζημιώσεων αλλά και εγκαίρως ο ΕΛΓΑ να γνωρίζει το απαιτούμενο τίμημα αποζημιώσεων. Συγκροτήθηκε και λειτουργεί επιτροπή στελεχών ΕΛΓΑ και Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης για το σχεδιασμό του έργου, την σύνταξη τεχνικού δελτίου και την υποβολή αιτήματος χρηματοδότησης από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Παράλληλα δρομολογείται και εκσυγχρονισμός του Νομοθετικού Πλαισίου του ΕΛΓΑ. Γίνεται αποτίμηση της οικονομικής κατάστασης του οργανισμού και διαμόρφωσης νομοθετικού πλαισίου εμπλοκής του Ιδιωτικού Τομέα Ασφαλίσεων. Συγκροτήθηκε επιτροπή με την συμμετοχή τεχνοκρατών και παρεδόθησαν τα ζητούμενα στοιχεία για ανάλυση, σχεδιασμό και ανάληψη της αναγκαίας νομοθετικής πρωτοβουλίας.

Εθνικό Σχέδιο Αρδευτικών Υποδομών με προγραμματισμό υλοποίησης το Δ' τρίμηνο του 2020.

Για την συντόμευση του χρόνου υλοποίησης των εγγειοβελτιωτικών έργων και υποδομών θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της ανάθεσης των αρδευτικών υποδομών του Υπουργείου με το σύστημα μελέτης κατασκευής.

Νομοθεσία για την αυστηροποίηση των ποινικών και διοικητικών κυρώσεων για τις ελληνοποιήσεις με προγραμματισμό υλοποίησης το Β' τρίμηνο του 2020.

Απαιτείται σχετική τροποποίηση του Ν.4235/ 2014 προκειμένου να συμπεριληφθούν κυρώσεις σύμφωνα με το άρθρο 139 του κανονισμού 625/2017 ώστε οι οικονομικές κυρώσεις για τις παραβάσεις που διαπράττονται μέσω δόλιων ή παραπλανητικών πρακτικών να αντικατοπτρίζουν τουλάχιστον είτε το οικονομικό πλεονέκτημα για τον υπεύθυνο της επιχείρησης είτε, εφόσον ενδείκνυται, ποσοστό του κύκλου εργασιών του.

Επενδυτικές Προτεραιότητες Αγροτικής Ανάπτυξης

- Σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας προκηρύχθηκαν δύο δράσεις πρόληψης και αποκατάστασης ζημιών συνολικού ύψους 128 εκ. ευρώ των Δασικών Μέτρων.
- Καταρτίζονται 16.000 νέοι γεωργοί από τον ΕΛΓΟ Δήμητρα.
- Συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας με τη συμμετοχή του ΓΕΩΤΕΕ και του ΕΛΓΟ για την προετοιμασία της προκήρυξης του μέτρου των γεωργικών συμβούλων με προϋπολογισμό 100 εκ. ευρώ.
- Ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση της πρώτης πρόσκλησης του μέτρου της προληπτικής προστασίας καλλιεργειών από φυσικές καταστροφές (αντιχαλαζική προστασία) από τον ΕΛΓΑ και εγκρίθηκαν 396 δικαιούχοι με συνολικό ποσό 5,6 εκ. ευρώ.
- Έχουν θεσμοθετηθεί εγκύλιοι πληρωμών που προσδιορίζουν τον σταδιακό τρόπο πληρωμών των παρακάτω επενδυτικών σχεδίων. Στο στάδιο προκαταβολών βρίσκονται

τα σχέδια της Μεταποίησης Γεωργικών Προϊόντων, των Μικρών Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων, και των Ομάδων Παραγωγών. Η ανάλογη εγκύκλιος για το σχέδιο της Συνεργασίας δρομολογείται.

- Προκηρύχθηκαν μέτρα και δράσεις του ΠΑΑ ύψους 250εκ. ευρώ που αφορούν κυρίως δασικά και γεωργο-περιβαλλοντικά μέτρα, δράσεις του CLLD/LEADER καθώς και τα χρηματοδοτικά εργαλεία. Άμεση έκδοση προσκλήσεων με συνολικό ύψος προϋπολογισμού 150 εκ περίπου που αφορούν σχέδια βελτίωσης για την εξοικονόμηση νερού, την υποστήριξη συμμετοχής σε συστήματα ποιότητας και την προληπτική προστασία καλλιεργειών από φυσικές καταστροφές.

3.12 Εκπαίδευση και Επαγγελματική Κατάρτιση

Το Υπουργείο Παιδείας ακολουθεί πολιτικές μεταρρύθμισης σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, προκειμένου να διευκολύνει την πρόσβαση και να βελτιώσει την ποιότητα των σχολείων, των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ).

Σχολεία: Μείωση και πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε εκπαίδευση καλής ποιότητας.

Το ποσοστό εγκατάλειψης του σχολείου στην Ελλάδα είναι πολύ χαμηλό. Μεταξύ του 2009 και του 2018 το ποσοστό εγκατάλειψης της εκπαίδευσης/κατάρτισης (στις ηλικίες 18-24 ετών) μειώθηκε από 14,2% σε 4,7%.²³ Μέχρι το Φεβρουάριο του 2020, το 71,02% των παιδιών 4 ετών έχει εγγραφεί με επιτυχία στην προσχολική εκπαίδευση, και αναμένεται η επέκταση του μέτρου στους εναπομείναντες 40 δήμους (από 325). Το Υπουργείο Παιδείας συνεργάζεται στενά με τα αρμόδια Υπουργεία Εσωτερικών, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθώς και με τις τοπικές διοικητικές δομές, με στόχο την πλήρη εφαρμογή τους. Το συνεχιζόμενο έργο του Υπουργείου με τη Γενική Διεύθυνση Υποστήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ασχολείται με την ανάπτυξη μιας ισχυρής θεμελιώδους δομής για τη συνεκπαίδευση στην Ελλάδα. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση ενός διεθνούς σεμιναρίου «καλής πρακτικής» στη Θεσσαλονίκη, σχηματίστηκαν πέντε ομάδες εμπειρογνομόνων, αποτελούμενες από επικεφαλής Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ), εκπαιδευτικούς ειδικής εκπαίδευσης, διευθυντές και υπαλλήλους του Υπουργείου. Ο αιώτερος στόχος είναι η ανάπτυξη ενός κοινού πλαισίου αξιολόγησης φοιτητών, καθώς και των οδηγιών συμμετοχικότητας για όλα τα σχολεία.

Το Υπουργείο ιδρύει και ενισχύει τις Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων (ΔΥΕΠ) και τις Περιοχές Προτεραιότητας Εκπαίδευσης (ΠΠΕ). Πρόκειται για δομές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν σε περιοχές με χαμηλό επίπεδο συνολικής εκπαίδευσης, υψηλό ποσοστό εγκατάλειψης του σχολείου και χαμηλή πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το Υπουργείο έχει διορίσει Συντονιστές της Εκπαίδευσης για τους Πρόσφυγες (73 μέχρι σήμερα) και έχει προσλάβει 36 εκπαιδευτικούς για την πλήρωση ΔΥΕΠ και 176 για τις ΠΠΕ. Σε στενή συνεργασία με το Υπουργείο Άμυνας, το Υπουργείο Παιδείας έχει εξασφαλίσει επαρκή χρηματοδότηση για τη μετάβαση των παιδιών προσφύγων από και προς τις εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις, επιτυγχάνοντας την αποτελεσματική

²³ Παρακολούθηση εκπαίδευσης και κατάρτισης (2019).

επίλυση του προβλήματος της διαρκούς έλλειψης πόρων του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης.

Το νομοσχέδιο του Υπουργείου περιλαμβάνει την αναβίωση και την ενίσχυση των Πρότυπων και των Πειραματικών Σχολείων. Προβλέπει τη δημιουργία 24 πρότυπων και 38 πειραματικών σχολείων σε ολόκληρη τη χώρα, με τη σημαντική διαφορά ότι οι εκπαιδευτικοί θα προσληφθούν βάσει της απόδοσης και της συνεχιζόμενης αξιολόγησης. Το γεγονός ότι οι θέσεις διδασκαλίας δεν είναι μόνιμες, αλλά μάλλον υπόκεινται σε συνεχή αξιολόγηση αποτελεί εξαίρεση στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Τριτοβάθμια Εκπαίδευση: Βελτίωση της Ποιότητας, της Απόδοσης και της Πρόσβασης στην Ακαδημαϊκή Εκπαίδευση, Ειδικά για τα Μειονεκτούντα Πρόσωπα.

Το 2009, οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έθεσαν έναν πρωταρχικό στόχο να ανέλθει σε τουλάχιστον 40% (στόχος της στρατηγικής Ευρώπη 2020) ο αριθμός των ατόμων ηλικίας 30-34 ετών με τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η Ελλάδα έχει ήδη επιτύχει αυτόν τον στόχο, έχοντας ένα ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ίσο με 44,3% (από 43,7% το 2017, ενώ ο μέσος όρος στην ΕΕ είναι 40,7%).²⁴ Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εφαρμόζουν οριζόντια κριτήρια αξιολόγησης που περιλαμβάνουν πλήρη ισότητα δικαιωμάτων για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, καθώς και την προσβασιμότητα των πανεπιστημιακών υποδομών. Αυτά τα κριτήρια καθορίζουν εν μέρει το ποσό της χρηματοδότησης που λαμβάνουν τα πανεπιστήμια (βλ. Ν.4653/2020, παρακάτω).

Η ομάδα χάραξης πολιτικής για την τριτοβάθμια εκπαίδευση επεξεργάζεται ένα νέο νομικό πλαίσιο για να διευκολύνει εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης για τα πανεπιστήμια. Αυτό θα ενισχύσει την ικανότητα των Πανεπιστημίων να καλύψουν τις ανάγκες των σπουδαστών από μειονεκτούσες ομάδες. Στόχοι περιλαμβάνουν διπλώματα ευρεσιτεχνίας και δωρεές, καθώς και συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την κάλυψη των συνεχιζόμενων ελλείψεων (π.χ. για τους πανεπιστημιακούς κοιτώνες). Ένα σημαντικό έργο εγκρίθηκε το Φεβρουάριο του 2020 για το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας το οποίο περιλαμβάνει τη στέγαση 900 μαθητών στο Βόλο και τη Λαμία, την ίδρυση εγκαταστάσεων για 3 Πανεπιστημιακά Τμήματα και 4 Κέντρα Έρευνας και Επαγγελματικής Κατάρτισης καθώς και την κατασκευή υποδομών συνολικής επιφάνειας 60.000 τετραγωνικών μέτρων. Άλλοι στόχοι χρηματοδότησης αφορούν την ακαδημαϊκή διδασκαλία στα Πανεπιστήμια και την ίδρυση γραφείων μεταφοράς τεχνολογίας στα Πανεπιστήμια (σύνδεση με τη βιομηχανία).

Ένα βασικό στοιχείο του νόμου 4652/2020 είναι η ενίσχυση της ανεξαρτησίας και των αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης και η τυποποίηση των αξιολογήσεων των πανεπιστημίων. Οι αξιολογήσεις θα δημοσιοποιηθούν ως μέσο ενίσχυσης της διαφάνειας και διευκόλυνσης της χρηματοδότησης βάσει επιδόσεων. Τα ύψος χρηματοδότησης θα καθορίζεται από κριτήρια (80%) που σχετίζονται με τις εισροές, όπως το κόστος ανά φοιτητή, το μέγεθος και η γεωγραφική διασπορά του ιδρύματος, καθώς και από κριτήρια (20%) που σχετίζονται με την ερευνητική παραγωγή, τα αποτελέσματα της αγοράς εργασίας και τις συνολικές επιδόσεις. Πριν τη συγκεκριμένη μεταρρύθμιση, η χρηματοδότηση των

²⁴ Παρακολούθηση εκπαίδευσης και κατάρτισης (2019).

πανεπιστημίων δεν συνδεόταν με έναν κατάλογο αντικειμενικών κριτηρίων, αλλά κατανομή των πόρων ήταν αποκλειστικά στη διακριτική ευχέρεια του Υπουργού Από το 2020, ο ενισχυμένος ρόλος της Ελληνικής Αρχής για την Ανώτατη Εκπαίδευση και η επίσημη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων στοχεύουν στην αντιμετώπιση αυτών των αντικινήτρων.

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και δια βίου μάθηση: Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης στη δια βίου εκπαίδευση για όλες τις ηλικιακές ομάδες, αναβάθμιση της γνώσης, των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού.

Τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας έχουν καθιερωθεί και συνεχίζουν να λειτουργούν με στόχο την προσφορά βασικών δεξιοτήτων σε ενήλικες που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση. Κατά συνέπεια, βελτιώνεται η κατάρτιση στις δεξιότητες, διευκολύνοντας την είσοδο στην αγορά εργασίας και την επαγγελματική βελτίωση.

Το πρόγραμμα «Μία Νέα Αρχή στα ΕΠΑΛ» έχει καθιερωθεί από το 2018-19 σε όλα τα επαγγελματικά γυμνάσια και περιλαμβάνει παιδαγωγική υποστήριξη για την ενίσχυση των βασικών δεξιοτήτων καθώς και υποστήριξη στους μαθητές για να διευκολύνουν την ομαλή ένταξή τους. Στόχος του έργου είναι η γενική βελτίωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και η μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης. Το Υπουργείο συνεχίζει το έργο αυτό προωθώντας συνδυασμένες διδακτικές προσεγγίσεις, τη βελτίωση της στελέχωσης των σχολείων και την εξασφάλιση χρηματοδότησης κατάρτισης για εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας.

Η ομάδα χάραξης πολιτικής για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση εργάζεται σε σχέδιο νόμου με ορίζοντα υλοποίησης το Α' εξάμηνο του 2020, έχοντας ως βασική στρατηγική προτεραιότητα την ουσιαστική ένταξη των κοινωνικών εταίρων. Τα θέματα που σχετίζονται με τις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού περιλαμβάνουν:

α) Επαγγελματική κατάρτιση: Η κυβέρνηση σχεδιάζει να ενισχύσει το ρόλο του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης των Επαγγελματικών Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού και τις βασικές του αρμοδιότητες όσον αφορά την παροχή μεταδευτεροβάθμιων επαγγελματικών προσόντων και επαγγελματικής καθοδήγησης. Εξετάζεται επίσης η αναδιάρθρωση της επιχειρησιακής δομής των ΙΕΚ.

β) Επαγγελματική Εκπαίδευση: Εισάγονται πιλοτικά πρότυπα Επαγγελματικά Γυμνάσια τα οποία θα λειτουργήσουν ως κέντρα αριστείας και θα υποδείξουν επίσης πολιτική υποστήριξη για την επαγγελματική πορεία. Η πρωτοβουλία αυτή («Ανάπτυξη των κοινωνικών εταιρικών σχέσεων στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση - πιλοτικό μοντέλο ΕΠΑΛ») εγκρίθηκε από την SRSS για ένα νέο σχέδιο τεχνικής βοήθειας (συνολικό ποσό 300.000 ευρώ).

γ) Ένταξη των κοινωνικών εταίρων στο σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών ΕΕΚ και δια βίου μάθησης: Για την επίτευξη αυτού του στόχου, το Υπουργείο ίδρυσε μόνιμη συμβουλευτική επιτροπή με τους κοινωνικούς εταίρους τον Ιανουάριο του 2020. Η επιτροπή περιλαμβάνει εκπροσώπους του Υπουργείου Παιδείας και των κοινωνικών εταίρων και η αποστολή της συνίσταται στη δημιουργία ενός στρατηγικού, μακροπρόθεσμου σχεδίου συνεργασίας.

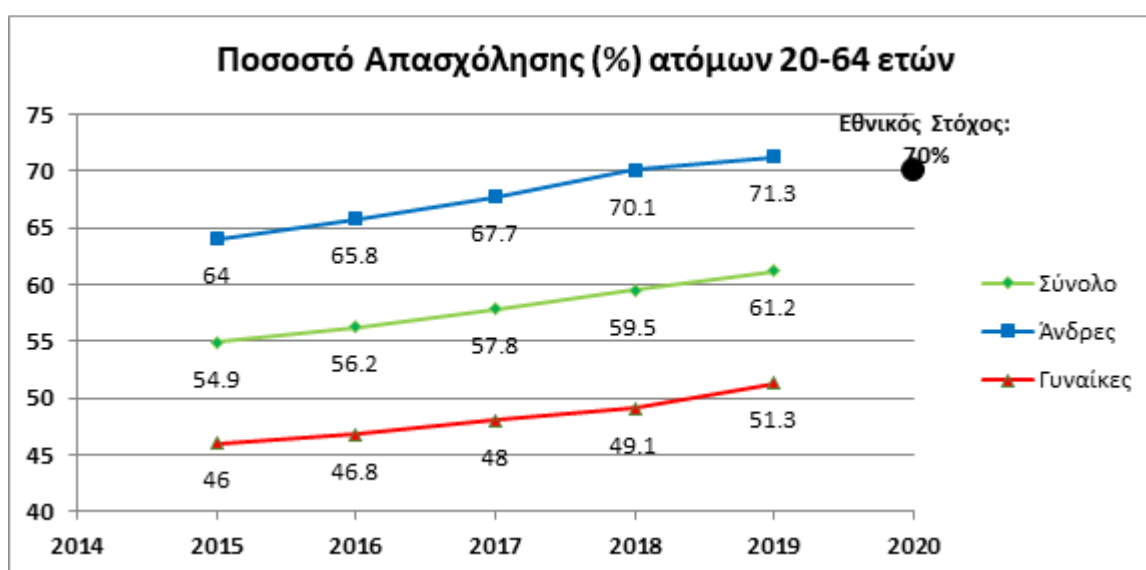
4. Στόχοι Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ

4.1 Στόχοι Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»

1. Απασχόληση: 70% Ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών

Για το έτος 2019, σύμφωνα με τα στοιχεία Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ²⁵ το ποσοστό απασχόλησης (ηλικίες 20 έως 64 ετών) διαμορφώθηκε στο 61,2% από 59,5% το 2018, υψηλότερο κατά 1,7 ποσοστιαία μονάδα. Στους άνδρες το ποσοστό απασχόλησης ανήλθε σε 71,3% από 70,1% το 2018 και στις γυναίκες 51,3% (από 49,1% το 2018).

Διάγραμμα 4: Ποσοστό Απασχόλησης (%) ατόμων ηλικίας 20-64 ετών

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ

Το ποσοστό ανεργίας (ηλικίες 15 έως 74 ετών) συνέχισε την τάση αποκλιμάκωσης και το 2019 και ανήλθε σε 17,3% μειωμένο κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες από το 2018 (19,3%), με το ποσοστό των ανδρών να ανέρχεται σε 14,0% (από 15,4% το 2018) και των γυναικών σε 21,5% (από 24,2% το 2018). Το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Ιανουάριο του 2020 ανήλθε σε 16,4% έναντι 18,5% τον Ιανουάριο του 2019 και του διορθωμένου προς τα άνω 16,4% τον Δεκέμβριο του 2019.

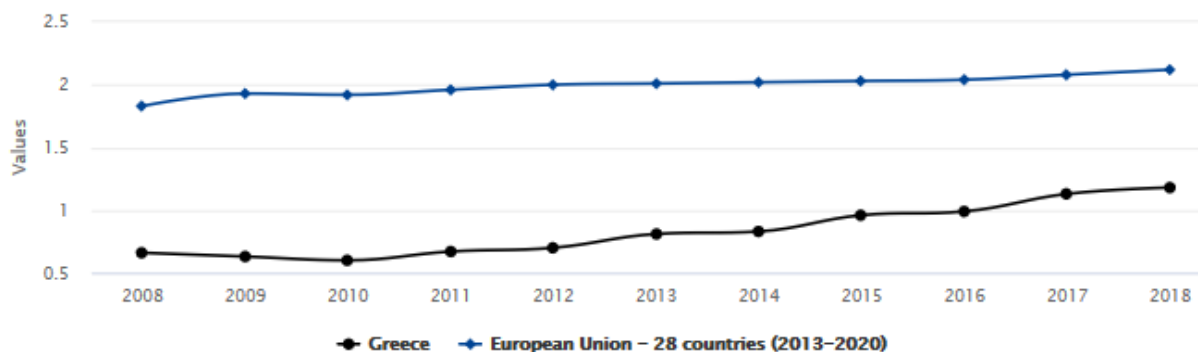
2. Στόχος για τον δείκτη ΑΕΔΕΤΑ: 1,30% του ΑΕΠ το 2020

Ο εθνικός στόχος για τον δείκτη «Ακαθάριστη Δαπάνη για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη (ΑΕΔΕΤΑ)» ανέρχεται στο 1,30% του ΑΕΠ για το 2020 και ο στόχος για το 2030 στο 1,81%. Με βάση τα στοιχεία που παρατίθενται στο Κεφάλαιο 3, η πρόβλεψη για ΑΕΔΕΤΑ στο 1,3% του ΑΕΠ για το 2020, αναμένεται να επιτευχθεί. Ειδικότερα για το έτος 2018 παρατηρείται

²⁵ Προσωρινά στοιχεία για το 2019

αύξηση της ΑΕΔΕΤΑ, τόσο σε απόλυτες τιμές, όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ. Ενόψει της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, τίθεται η ανάγκη καθορισμού ενός νέου στόχου για το 2030 στο 1.81% του ΑΕΠ, ώστε να συμπίπτει με την ολοκλήρωση των δράσεων της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

Διάγραμμα 5: Δαπάνες ΑΕΔΕΤΑ ως ποσοστό του ΑΕΠ

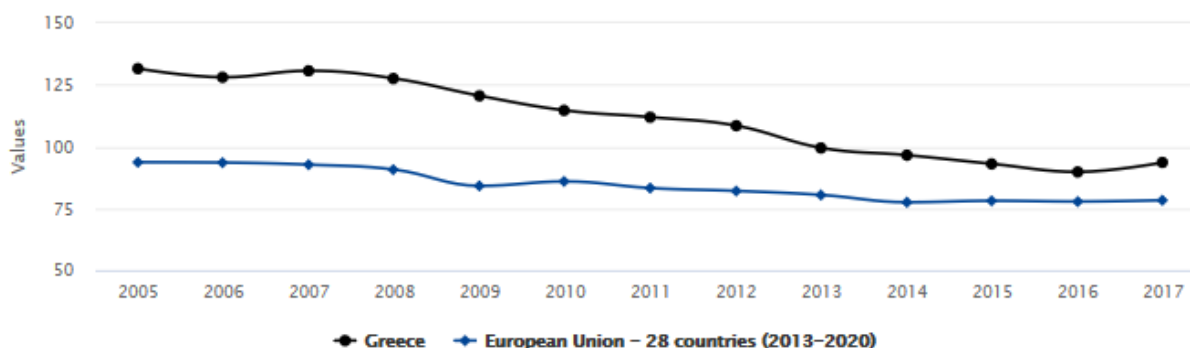

Πηγή: [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Στόχοι «Ευρώπη 2020» για την Ελλάδα](#)

3. Μείωση των εκπομπών ΑτΘ κατά τουλάχιστον 20% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990.

Εκτιμάται πως το 2020 θα έχει επιτευχθεί μείωση των εκπομπών ΑτΘ κατά 22% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990, ενώ σε σχέση με το έτος 2005 που είναι πιο συγκρίσιμο, βάσει του επιπέδου της Ελληνικής οικονομίας και των σχετικών εκπομπών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, η μείωση των εκπομπών το 2020 εκτιμάται πως θα ξεπεράσει το 40%. Οι προωθημένοι στόχοι που έχουν τεθεί στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα για το 2030 (μείωση των εκπομπών ΑτΘ τουλάχιστον ίση με 40% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990), και οι πολιτικές που προωθούνται προς επίτευξή τους (πλήρης απολιγνιτοποίηση της εγχώριας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας έως το 2028, προώθηση των ΑΠΕ και της ηλεκτροκίνησης), εκτιμάται πως θα συμβάλλουν ουσιαστικά στην περαιτέρω μείωση των εκπομπών ΑτΘ, και στην επίτευξη αντίστοιχα των Ευρωπαϊκών Στόχων για το 2030.

Διάγραμμα 6: Ποσοστιαίες εκπομπές ΑτΘ

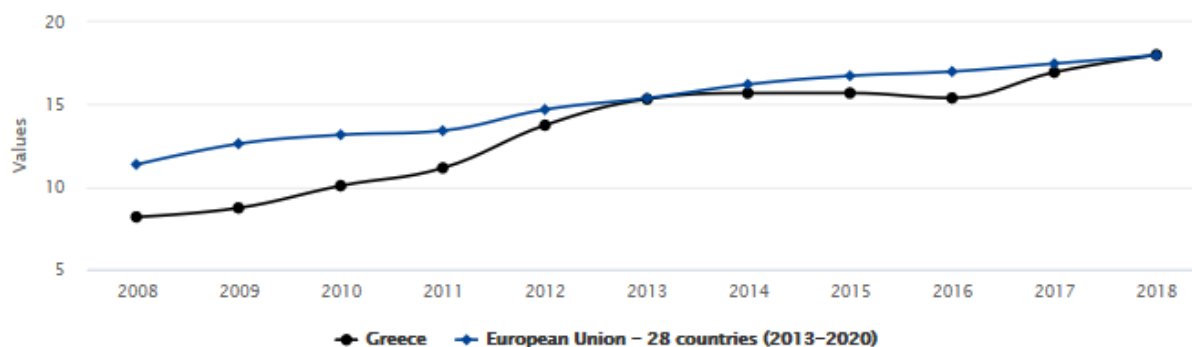
Πηγή: [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Στόχοι «Ευρώπη 2020» για την Ελλάδα](#)

4. Αύξηση του μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας στο 20%.

Εκτιμάται πως για το έτος 2020 το ποσοστό αυτό θα διαμορφωθεί στο επίπεδο του 19,7% ή παραπάνω από αυτό, επιτυγχάνοντας έτσι το σχετικό Ευρωπαϊκό στόχο. Οι προωθημένοι στόχοι που έχουν τεθεί στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα για το 2030, για μερίδιο συμμετοχής των ΑΠΕ στο 35% της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας, και στο 60% τουλάχιστον της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, απαιτούν και μια σειρά από επιπλέον πολιτικές και παρεμβάσεις σε διαφορετικά επίπεδα. Μεταξύ αυτών, και μια συνολική βελτίωση και απλοποίηση του αδειοδοτικού πλαισίου για τις ΑΠΕ (που ήδη έχει ξεκινήσει με το Ν.4643/2019), παρεμβάσεις για την ενίσχυση της συμμετοχής των σταθμών ΑΠΕ στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και παρεμβάσεις για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης.

Διάγραμμα 7: Μερίδιο συμμετοχής ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας

Πηγή: [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Στόχοι «Ευρώπη 2020» για την Ελλάδα](#)

5. Βελτίωση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης ή σωρευτική εξοικονόμηση κατά 3.33 Mtoe.

Ο εθνικός ενδεικτικός στόχος τελικής κατανάλωσης ενέργειας ανέρχεται στα 18,4 Mtoe, δηλαδή απαιτείται σωρευτική εξοικονόμηση 3.33 Mtoe. Εκτιμάται πως η τελική κατανάλωση ενέργειας το 2020 δεν θα υπερβεί τα 18,4 Mtoe λαμβάνοντας υπόψη και την αύξηση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας ώστε να αντιστραφούν οι επιπτώσεις από την οικονομική ύφεση των προηγούμενων ετών.

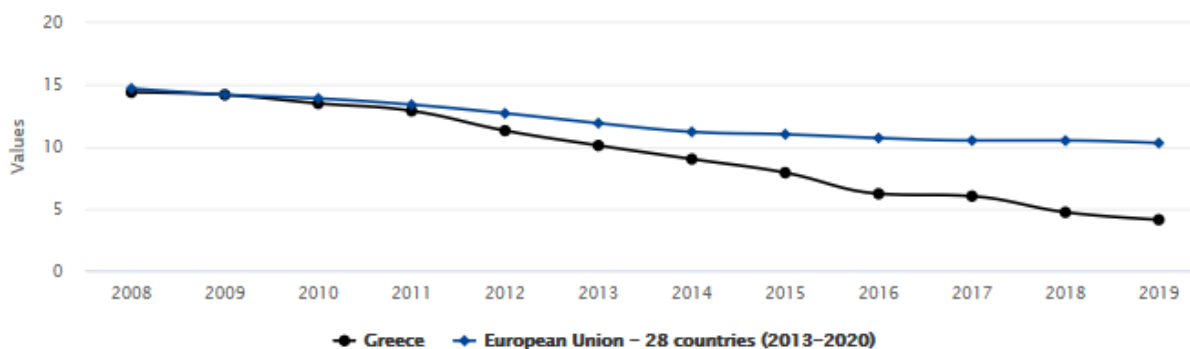
Οι προωθημένοι στόχοι που έχουν τεθεί στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα για το 2030, αφορούν βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στην τελική κατανάλωση ενέργειας κατά ποσοστό τουλάχιστον στο 38%, με αποτέλεσμα η τελική κατανάλωση ενέργειας το έτος 2030 να μην ξεπεράσει τα 16,5 Mtoe (ο κεντρικός Ευρωπαϊκός στόχος για το 2030 είναι 32%). Για την επίτευξη των στόχων του ΕΣΕΚ απαιτούνται επιπλέον μέτρα και πολιτικές, όπως η διεύρυνση των πόρων και των δικαιούχων των προγραμμάτων για ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών και κτιρίων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Στο ΕΣΕΚ, ειδικότερα, εξειδικεύεται ως επιχειρησιακός στόχος η ενεργειακή αναβάθμιση 60.000 κατοικιών σε ετήσια βάση για την

περίοδο έως το 2030, στην κατεύθυνση επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί για την ενεργειακή απόδοση.

6. Στόχος εγκατάλειψης της σχολικής εκπαίδευσης 9,7%

Μεταξύ του 2009 και του 2019 το ποσοστό εγκατάλειψης της εκπαίδευσης/κατάρτισης (στις ηλικίες 18-24 ετών) μειώθηκε από 14,4% σε 4,1%.²⁶

Διάγραμμα 8: Ποσοστό εγκατάλειψης της εκπαίδευσης/κατάρτισης στις ηλικίες 18-24 ετών

Πηγή: [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Στόχοι «Ευρώπη 2020» για την Ελλάδα](#)

Εκτός από τα μέτρα που αναφέρονται στο Κεφάλαιο 3, οι πρόσθετες πολιτικές μεταρρύθμισης που σχετίζονται με τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών είναι οι εξής:

Εκπαίδευση εκπαιδευτικών: Επένδυση σε εκπαιδευτικούς και επικεφαλής σχολείων μέσω ενδοϋπηρεσιακής ή περαιτέρω συνεχούς κατάρτισης επαγγελματικής ανάπτυξης με έμφαση στις ψηφιακές δεξιότητες. Το υπουργείο έχει ήδη επενδύσει 14 εκατομμύρια ευρώ για την επανακατάρτιση των δασκάλων. Τα προγράμματα κατάρτισης αφορούν βασικές δεξιότητες (γλώσσα, μαθηματικά, επιστήμη), νέα προγράμματα σπουδών/νέες μεθόδους κατάρτισης, νέα μαθήματα (εργαστήριο δεξιοτήτων), διαφοροποιημένη διδασκαλία, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και εισαγωγική κατάρτιση των νεοπροσληφθέντων. Μια πιλοτική εφαρμογή θα ξεκινήσει το Β' τρίμηνο του 2020 σε συνεργασία με ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όλη την Ελλάδα και η πλήρης εφαρμογή θα ξεκινήσει το με το σχολικό έτος 2020-21. Όσον αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες, το Υπουργείο συνεχίζει το πρόγραμμά του για την εκπαίδευση επιπέδου Β στις ΤΠΕ. 30.000 εκπαιδευτικοί έχουν ήδη εκπαιδευτεί και έχει ξεκινήσει νέα αίτηση χρηματοδότησης. Τέλος, το Υπουργείο αναπτύσσει μια εθνική πλατφόρμα για την αυτόματη αντιστοίχιση των αναγκών σε δεξιότητες και τη διαθεσιμότητα της κατάρτισης.

Μέτρα για την ανάπτυξη μαλακών και ψηφιακών δεξιοτήτων, με την εισαγωγή του εργαστηρίου δεξιοτήτων στα σχολεία (SDG 4.4). Επιδιώκοντας να προετοιμάσει τους μαθητές για την 4η Βιομηχανική Επανάσταση, μια βασική προτεραιότητα είναι η ανάπτυξη μαλακών και ψηφιακών δεξιοτήτων. Οι κρίσιμες σκέψεις (π.χ. πολλαπλές βιβλιοθήκες/πολλαπλές πηγές), η μάθηση βάσει έργου, οι ξένες γλώσσες και η κωδικοποίηση δεν είναι απαραίτητες μόνο για τη μελλοντική τους απασχόληση, αλλά και για τη διαμόρφωση των προσωπικοτήτων των μαθητών.

²⁶ Παρακολούθηση εκπαίδευσης και κατάρτισης (2019).

Ψηφιακές δεξιότητες: Το Υπουργείο διαθέτει ένα συνεχιζόμενο σχέδιο ψηφιακών δεξιοτήτων, σε συνεργασία με την SRSS και το Ευρωπαϊκό Σχολικό Δίκτυο. Ο απώτερος στόχος του έργου είναι να εκπαιδεύσει τους εκπαιδευτικούς στη χρήση ψηφιακών εργαλείων στην τάξη, μέσω του σχεδιασμού και της ανάπτυξης μιας πλατφόρμας MOOC. Τα επιδιωκόμενα εκπαιδευτικά επίπεδα κυμαίνονται από την προσχολική ως την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Επιπλέον, διεξάγεται μια αντιπροσωπευτική έρευνα σε εθνικό επίπεδο, για να χαρτογραφηθεί η υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες και την υποδομή. Το Υπουργείο διερευνά τον εμπλουτισμό των ψηφιακών βιβλίων με διαδραστικά πακέτα. Η υποδομή είναι ήδη εγκατεστημένη (*dschool*), και σχεδιάζεται η προώθησή της και η κατάρτιση των εκπαιδευτικών.

Δρομολογείται Σχέδιο Νόμου για την εισαγωγή νέων θεμάτων στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών (από την προσχολική έως την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) προκειμένου να επιτευχθεί μια πιο ολοκληρωμένη και πολύπλευρη εκπαίδευση. Τα θέματα θα περιλαμβάνουν την αλλαγή του κλίματος, την επιχειρηματικότητα, την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, τη σεξουαλική εκπαίδευση και τον εθελοντισμό, ενώ η διδακτική προσέγγιση θα προσεγγίσει το αναδυόμενο μοντέλο της τάξης. Το εργαστήριο δεξιοτήτων, όπως θα αποκληθεί, θα ξεκινήσει ως πιλοτικό πρόγραμμα από τον Σεπτέμβριο του 2020 σε αντιπροσωπευτικό δείγμα ιδρυμάτων πρωτοβάθμιας και κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής συγκροτούνται επιτροπές εμπειρογνομόνων για το σχεδιασμό νέων προγραμμάτων σπουδών για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η καθοδήγηση σταδιοδρομίας θα εισαχθεί το τελευταίο έτος της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε όλα τα σχολεία που θα συμμετέχουν στην πιλοτική φάση του εργαστηρίου δεξιοτήτων.

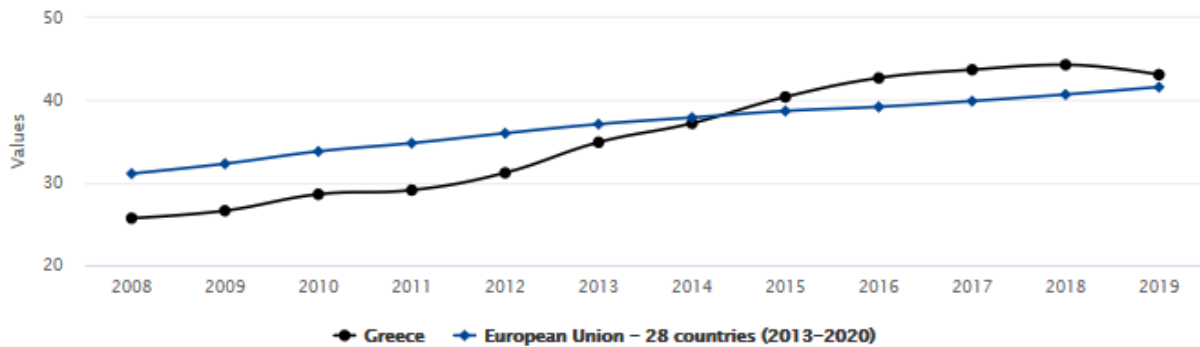
Τέλος, εντός του 2020, η κυβέρνηση σκοπεύει να προσλαμβάνει 4.500 εκπαιδευτικούς για παιδιά με ειδικές ανάγκες και 5.250 μόνιμους δασκάλους. Νομοσχέδιο του υπουργείου προβλέπει την ετήσια αξιολόγηση των σχολικών μονάδων, η οποία θα ξεκινήσει από το Σεπτέμβριο του 2020. Επιπλέον, μέσα στο 2020 θα διαμορφωθεί μια ομάδα εμπειρογνομόνων για τη χάραξη πολιτικής, προκειμένου να προταθεί ένα Προεδρικό Διάταγμα για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Μετά την έναρξη της εκπαίδευσης και της σχολικής αξιολόγησης, το Υπουργείο θα προχωρήσει σε περαιτέρω μέτρα για την ενίσχυση της σχολικής αυτονομίας, καθώς και του ρόλου και της ευθύνης των διευθυντών των σχολείων.

7. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση: Στόχος 32% στην ηλικιακή ομάδα 30-34 ετών

Το ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ηλικιακή ομάδα 30-34 ετών ανέρχεται σε 43.1% το 2019. Ενώ ο στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» έχει ήδη επιτευχθεί, το υπουργείο εργάζεται για τη βελτίωση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Εκτός από τα μέτρα που αναφέρονται στο Κεφάλαιο 3, οι πρόσθετες πολιτικές μεταρρύθμισης που σχετίζονται με τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης του ΟΗΕ είναι οι εξής:

Διάγραμμα 9: Ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ηλικιακή ομάδα 30-34 ετών

Πηγή: [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Στόχοι «Ευρώπη 2020» για την Ελλάδα](#)

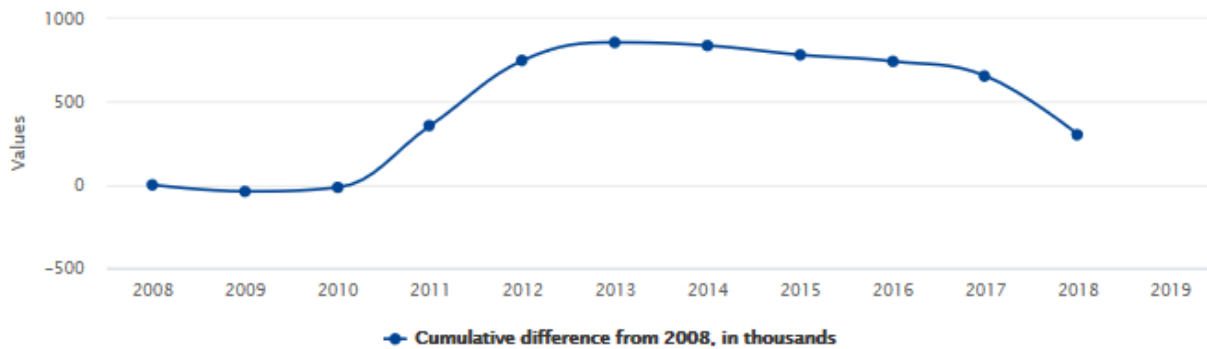
Δημιουργία προπτυχιακών προγραμμάτων διδασκόμενα σε ξένες γλώσσες: Τον Σεπτέμβριο του 2020 ξεκινάει στο Πανεπιστήμιο Αθηνών το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στην Αρχαιολογία, την Ιστορία και τη Λογοτεχνία της Αρχαίας Ελλάδας διδασκόμενο στην αγγλική γλώσσα. Το νομοσχέδιο του υπουργείου εισάγει ένα νομικό πλαίσιο για τη δημιουργία προπτυχιακών μαθημάτων διδασκόμενων σε ξένες γλώσσες. Τα πανεπιστήμια θα έχουν πλέον τη δυνατότητα να χορηγούν πτυχία χωρίς να απαιτείται η έγκριση του υπουργείου ή την έγκριση του Διεθνούς Πανεπιστημίου Αθηνών. Η μεταρρύθμιση αυτή αποτελεί σημαντικό βήμα για την ενίσχυση της αυτονομίας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

8. Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού: Μείωση του αριθμού των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή/και υφίστανται υλικές στερήσεις ή/και διαβιούν σε νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενα μέλη κατά 450.000 σε σχέση με το 2008.

Κατά το έτος αναφοράς 2008, ο αριθμός των ατόμων που αντιμετώπιζαν τον κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα ήταν 3.043.000, που αντιστοιχούσε στο 28,1% του πληθυσμού. Κατά το 2018, ο αριθμός αυτός ανέρχονταν στα 3.348.500 άτομα (31,8% του πληθυσμού), μειωμένος από το 2017 κατά 353.300 άτομα (3.701.800 άτομα ή 34,8% του πληθυσμού). Η Ελλάδα κατέχει την 3^η θέση μεταξύ των Κρατών-Μελών για το 2018 με ποσοστό 31,8%, μετά τη Βουλγαρία με ποσοστό 32,8% και τη Ρουμανία με 32,5%. Η σειρά κατάταξης ήταν η ίδια το 2017. Το χαμηλότερο ποσοστό για το 2018 εμφανίζεται στην Τσεχία με 12,2%.

Η παιδική φτώχεια για παιδιά 0-17 ετών μειώθηκε κατά 1,8% σε σχέση με το 2017 και βρέθηκε στο 22,7% το 2018. Συγκριτικά με το 2013 (28,8%), που σημειώθηκε το υψηλότερο ποσοστό της τελευταίας 10ετίας, σημείωσε μείωση κατά 6,1 ποσοστιαίες μονάδες. Ως προς την κατηγοριοποίηση κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς της κύριας κατοικίας, στην Ελλάδα, το ποσοστό φτώχειας των παιδιών 0-17 ετών, που διαβιούν σε νοικοκυριά όπου οι γονείς ενοικιάζουν την κύρια κατοικία τους, μειώθηκε κατά 0,9% (24,0% το 2018 και 24,9% το 2017), ενώ το ποσοστό φτώχειας για τα παιδιά που οι γονείς τους είναι ιδιοκτήτες της κύριας κατοικίας τους, μειώθηκε κατά 0,2% (22,1% το 2018 και 22,3% το 2017).

Διάγραμμα 10: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE), Ελλάδα-ΕΕ, 2008-2018

Πηγή: [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Στόχοι «Ευρώπη 2020» για την Ελλάδα](#)

Ταυτόχρονα, κατά την τελευταία δεκαετία έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος ως προς τη δημιουργία ενός κοινωνικού δικτύου ασφαλείας ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό, το οποίο θα διασφαλίζει την πρόσβαση όλων των πολιτών σε βασικές υπηρεσίες. Η θέσπιση του συστήματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος ήταν αποφασιστικό βήμα προς την κατεύθυνση της προστασίας των πλέον ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

4.2 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Η Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης, μετά την ανάληψη του καθήκοντος συντονισμού και παρακολούθησης της εφαρμογής των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) σε εθνικό επίπεδο, έχει αναλάβει πρωτοβουλίες, μέσω της ίδρυσης Διυπουργικού Συντονιστικού Δικτύου και διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους. Οι κύριοι ενδιαφερόμενοι φορείς, συμπεριλαμβανομένου του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου της Ελλάδας, ο οποίος είναι ο συνταγματικά αναγνωρισμένος φορέας που είναι υπεύθυνος για την άσκηση του κοινωνικού διαλόγου, συνεισέφεραν στα ειδικά θεματικά SDG στα οποία θα πρέπει να επικεντρωθεί η Ελλάδα.

Πίνακας 2: Πρόσδος Ελλάδος αναφορικά με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και συσχετιζόμενες πολιτικές που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020.

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής πρόοδου	Τιμή Πρόοδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
Goal 1 - No poverty (sdg_01)				
People at risk of poverty or social exclusion (sdg_01_10)	% of population	2018	31.8	Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την περαιτέρω καταπολέμηση της αδήλωτης και υποδηλωμένης εργασίας αλλά και την επιβράβευση των συνεπών επιχειρήσεων και της υγιούς επιχειρηματικότητας. Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Πρόληψη στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής». Μείωση και πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε εκπαίδευση καλής ποιότητας. Πρόγραμμα «PEGASUS».
People at risk of income poverty after social transfers (sdg_01_20)	% of population	2018	18.5	Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την περαιτέρω καταπολέμηση της αδήλωτης και υποδηλωμένης εργασίας αλλά και την επιβράβευση των συνεπών επιχειρήσεων και της υγιούς επιχειρηματικότητας. Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Πρόληψη στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής». Μείωση και πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε εκπαίδευση καλής ποιότητας. Πρόγραμμα «PEGASUS».
Severely materially deprived people (sdg_01_30)	% of population	2018	16.7	
People living in households with very low work intensity (sdg_01_40)	% of population aged 0-59	2018	14.6	
In work at-risk-of-poverty rate (sdg_01_41)	% of population aged 18 or over	2018	11	
Population living in a dwelling with a leaking roof, damp walls, floors or foundation or rot in window frames of floor by poverty status (sdg_01_60)	% of population	2018	12.9	
Self-reported unmet need for medical examination and care (sdg_03_60)	% of population aged 16 or over	2018	8.8	Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Πρόληψη στο Σπίτι».
Population having neither a bath, nor a shower, nor indoor flushing toilet in their household by poverty status (sdg_06_10)	% of population	2018	0.2	Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης.
Population unable to keep home adequately warm by poverty status (sdg_07_60)	% of population	2018	22.7	Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης.

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής πρόοδου	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
Overcrowding rate by poverty status (sdg_11_10)	% of population	2018	29.2	
Goal 2 - Zero hunger (sdg_02)				
Obesity rate by body mass index (BMI) (sdg_02_10)	% of population aged 18 or over	2014	17.3	
Agricultural factor income per annual work unit (AWU)(sdg_02_20)	EUR (2010 chain linked)	2017	15070	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης. ΕΤΑΚ: Ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών διαχείρισης των αγροτικών αποβλήτων. ΕΤΑΚ: Ανάπτυξη πιο ώριμων τεχνολογιών παραγωγής καθαρού νερού για γεωργική χρήση.
Government support to agricultural research and development (sdg_02_30)	million EUR	2018	32	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης. ΕΤΑΚ: Ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών διαχείρισης των αγροτικών αποβλήτων. ΕΤΑΚ: Ανάπτυξη πιο ώριμων τεχνολογιών παραγωγής καθαρού νερού για γεωργική χρήση.
Area under organic farming (sdg_02_40)	% of utilised agr. area	2018	9.3	
Gross nutrient balance on agricultural land by nutrient (sdg_02_50)	kg per hectare	2015	59	
Ammonia emissions from agriculture (sdg_02_60)	kg per ha of utilised agr. Area	2017	9.7	
Nitrate in groundwater (sdg_06_40)	mg NO3 per litre	N/A	:	
Estimated soil erosion by water - area affected by severe erosion rate (source: JRC) (sdg_15_50)	km2	2016	11639.3	
Common bird index by type of species - EU aggregate (sdg_15_60)	index 2000=100	N/A	:	
Goal 3 - Good health and well-being (sdg_03)				
Life expectancy at birth (sdg_03_10)	years	2017	81.4	Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Πρόληψη στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής», Πρόγραμμα «PEGASUS».
Share of people with good or very good perceived health (sdg_03_20)	% population aged 16 or over	2018	76.4	Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Πρόληψη στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής», Πρόγραμμα «PEGASUS».
Smoking prevalence (sdg_03_30)	% population aged 15 or	2017	37	

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής πρόοδου	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
	over			
Obesity rate	% of population aged 18 or over	2014	17.3	
Population living in households considering that they suffer from noise (sdg_11_20)	% of population	2018	19.3	
Exposure to air pollution by particulate matter (sdg_11_50)	µg/m3	2016	14.7	Στροφή σε περιβαλλοντικά καθαρότερα μέσα μεταφοράς. Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές.
Death rate due to chronic diseases (sdg_03_40)	number per 100000 persons aged less than 65	2016	119.4	
Death rate due to tuberculosis, HIV and hepatitis (sdg_03_41)	number per 100000 persons	2016	1.5	
People killed in accidents at work, (sdg_08_60)	number per 100000 employed persons	2017	1.22	Αναμόρφωση Κώδικα για την Υγεία & Ασφάλεια στην Εργασία.
People killed in road accidents (sdg_11_40)	number of killed people	2017	731	
Self-reported unmet need for medical examination and care (sdg_03_60)	% of population aged 16 or over	2018	8.8	Αναμόρφωση Κώδικα για την Υγεία & Ασφάλεια στην Εργασία.
Goal 4 - Quality education (sdg_04)				
Early leavers from education and training (sdg_04_10)	% of population aged 18-24	2018	4.7	Νέα αναλυτικά προγράμματα με θεματικά πεδία διδασκαλίας, όπως η επιχειρηματικότητα, ο εθελοντισμός, η κυκλοφοριακή εκπαίδευση, οι φυσικές καταστροφές. Εργαστήριο Δεξιότητων (πυλοτικό πρόγραμμα από τον Σεπτέμβριο του 2020). Μείωση και πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε εκπαίδευση καλής ποιότητας. Βελτίωση της ποιότητας, της απόδοσης και της πρόσβασης στην ακαδημαϊκή εκπαίδευση, ειδικά για τα μειονεκτούντα πρόσωπα. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης στη δια βίου εκπαίδευση για όλες τις ηλικιακές ομάδες, αναβάθμιση της γνώσης, των δεξιοτήτων και

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής πρόοδου	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
				ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού. Η επένδυση σε εκπαιδευτικούς και επικεφαλής σχολείων μέσω ενδοϋπηρεσιακής ή περαιτέρω συνεχούς κατάρτισης επαγγελματικής ανάπτυξης. Εργαστήριο δεξιοτήτων.
Participation in early childhood education (sdg_04_30)	% of the age group between 4yrs old and the starting age of compulsory education	2017	81.5	<p>Νέα αναλυτικά προγράμματα με θεματικά πεδία διδασκαλίας, όπως η επιχειρηματικότητα, ο εθελοντισμός, η κυκλοφοριακή εκπαίδευση, οι φυσικές καταστροφές. Εργαστήριο Δεξιοτήτων (πilotικό πρόγραμμα από τον Σεπτέμβριο του 2020). Μείωση και πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε εκπαίδευση καλής ποιότητας. Βελτίωση της ποιότητας, της απόδοσης και της πρόσβασης στην ακαδημαϊκή εκπαίδευση, ειδικά για τα μειονεκτούντα πρόσωπα. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης στη δια βίου εκπαίδευση για όλες τις ηλικιακές ομάδες, αναβάθμιση της γνώσης, των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού. Η επένδυση σε εκπαιδευτικούς και επικεφαλής σχολείων μέσω ενδοϋπηρεσιακής ή περαιτέρω συνεχούς κατάρτισης επαγγελματικής ανάπτυξης. Εργαστήριο δεξιοτήτων.</p>
Underachievement in reading, maths or science (sdg_04_40)	% of 15 yr old students	2018	30.5	
Young people neither in employment nor in education and training (NEET) (sdg_08_20)	% of population aged 15-29	2018	19.5	
Tertiary educational attainment (sdg_04_20)	% of population aged 30-34	2018	44.3	
Employment rates of recent graduates (sdg_04_50)	% of population aged 20-34	2018	55.3	
Adult participation in learning (sdg_04_60)	% of population aged 25-64	2018	4.5	
Goal 5 - Gender equality (sdg_05)				
Physical and sexual violence to women (sdg_05_10)	% of women	2012	7	
Gender gap for early leavers from education and training	%, persons aged 18-24	2018	2.1	<p>Η διαφορά στα ποσοστά απασχόλησης γυναικών και ανδρών εξακολουθεί να παραμένει μεγάλη (20 ποσοστιαίες μονάδες το 2019) έχοντας ωστόσο μειωθεί από 21 ποσοστιαίες μονάδες το 2018. Η ΓΓΟΠΠΦ υλοποιεί 3 έργα: PEGASUS, 'GENDER_PUBLIC DEBATE και SHARE. Εντός του 2020 η ΓΓΟΠΠΦ θα συντάξει</p>
Gender gap for tertiary education attainment	%, persons aged 30-34	2018	13.8	

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής πρόοδου	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
Gender gap for employment rate of recent graduates	%, persons aged 20-34	2018	5.1	το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων για την επόμενη περίοδο (2020-2024).
Gender pay gap in unadjusted form	% of average gross hourly earnings of men	2014	12.5	
Gender employment gap	%, persons aged 20-64	2018	21	
Gender gap in inactive population due to caring responsibilities	%, persons aged 20-64	2018	24.9	
Seats held by women in national parliaments and governments	% of seats	2019	21.7	
Positions held by women in senior management	% of board members	2019	10.2	
Goal 6 - Clean water and sanitation (sdg_06)				
Population having neither a bath, nor a shower, nor indoor flushing toilet in their household by poverty status (sdg_06_10)	% of population	2018	0.2	ΕΤΑΚ: αφαλάτωση στα νησιά.
Population connected to at least secondary wastewater treatment (sdg_06_20)	% of population	2016	93.4	ΕΤΑΚ: Ανάπτυξη συστημάτων επεξεργασίας αστικών και βιομηχανικών λυμάτων.
Biochemical oxygen demand in rivers (sdg_06_30)	mg O2 per litre	N/A	:	ΕΤΑΚ: η ενσωμάτωση της διαχείρισης των υδάτων στο σύστημα διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και η αποκατάσταση - επανεγκατάσταση υποβαθμισμένων και ερημικών μεσογειακών περιοχών. Ανάπτυξη καινοτόμων, φθηνών και ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών απολύμανσης εδάφους και υπόγειων υδάτων με πιλοτική εφαρμογή σε υποβαθμισμένες περιοχές.
Nitrate in groundwater (sdg_06_40)	mg NO3 per litre	N/A	:	ΕΤΑΚ: η ενσωμάτωση της διαχείρισης των υδάτων στο σύστημα διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και η αποκατάσταση - επανεγκατάσταση υποβαθμισμένων και ερημικών μεσογειακών περιοχών. Ανάπτυξη καινοτόμων, φθηνών και ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών απολύμανσης εδάφους και υπόγειων υδάτων με πιλοτική εφαρμογή σε υποβαθμισμένες περιοχές.
Phosphate in rivers (sdg_06_50)	mg PO4 per litre	N/A	:	
Bathing sites with excellent water quality (sdg_14_40)	% of bathing sites	2018	33.3	
Water exploitation index by type of water source (sdg_06_60)	% of long term average available	2016	15.6	
Goal 7 - Affordable and clean energy (sdg_07)				

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής προόδου	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
Primary energy consumption (sdg_07_10)	Mtoe	2018	22.4	Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), Βασικές Πολιτικές για την Εσωτερική Αγορά Ενέργειας και Διασυνδεσιμότητας. Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την περαιτέρω καταπολέμηση της αδήλωτης και υποδηλωμένης εργασίας αλλά και την επιβράβευση των συνεπών επιχειρήσεων και της υγιούς επιχειρηματικότητας.
Final energy consumption (sdg_07_11)	Mtoe	2018	16	
Final energy consumption in households per capita (sdg_07_20)	kgoe	2018	365	
Energy productivity (sdg_07_30)	EUR per kgoe	2018	7.4	
Greenhouse gas emissions intensity of energy consumption (sdg_13_20)	Index 2000=100	2017	83.3	
Share of renewable energy in gross final energy consumption by sector (sdg_07_40)	%	2018	18	
Energy import dependency by products (sdg_07_50)	% of imports in gross available energy	2018	70.5	
Population unable to keep home adequately warm by poverty status (sdg_07_60)	% of population	2018	22.7	
Goal 8 - Decent work and economic growth (sdg_08)				
Real GDP per capita (sdg_08_10)	chain linked volumes (2010)	2018	17780	N.4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις», Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης e-EFKA. Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της αγοράς εργασίας. Αναμορφωμένα Προγράμματα Κοινοφελούς Χαρακτήρα. Πολιτεία Καινοτομίας. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης.
Investment share of GDP (sdg_08_11)	% of GDP	2018	11.1	N.4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις», Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης e-EFKA. Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της αγοράς εργασίας. Αναμορφωμένα Προγράμματα Κοινοφελούς Χαρακτήρα. Πολιτεία Καινοτομίας. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης. Διεύρυνση αρμοδιοτήτων ΣΕΠΕ αρ.9 του Ν.4490/2017, στο οποίο προβλέπεται η συνεργασία του με άλλους ελεγκτικούς μηχανισμούς όπως η Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας, η Ειδική Γραμματεία του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος, και η Ειδική Υπηρεσία Ελέγχου Ασφάλισης του ΕΦΚΑ. Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης 2017-2019 Ελληνικής Αστυνομίας, για την αποδόμηση οργανωμένων εγκληματικών δικτύων που εμπλέκονται σε ενδο-ευρωπαϊκές υποθέσεις εργασιακής εκμετάλλευσης.
Resource productivity and domestic material consumption (DMC) (sdg_12_20)	EUR per kg	2018	1.56	
Young people neither in employment nor in education and training (NEET) (sdg_08_20)	% of population aged 15-29	2018	19.5	
Employment rate (sdg_08_30)	% of population aged 20-64	2018	59.5	
Long-term unemployment rate (sdg_08_40)	% of active population	2018	13.6	

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής πρόοδου	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
Gender gap in inactive population due to caring responsibilities (sdg_05_40)	% , persons aged 20-64	2018	24.9	
People killed in accidents at work, (sdg_08_60)	number per 100000 persons	2017	1.22	
In work at-risk-of-poverty rate (sdg_01_41)	% of population	2018	11	
eradicate forced labour, end modern slavery and human trafficking (sdg_8_7)				
Protect labour rights and promote safe and secure working environments for all workers (sdg_8_8)				Αναμόρφωση Κώδικα για την Υγεία & Ασφάλεια στην Εργασία.
Goal 9 - Industry, innovation and infrastructure (sdg_09)				Πολιτικές ΕΤΑΚ, Ν.4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις».
Gross domestic expenditure on R&D (sdg_09_10)	% of GDP	2018	1.18	Πολιτικές ΕΤΑΚ, Πολιτεία Καινοτομίας, Ν.4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις».
Employment in high- and medium-high technology manufacturing and knowledge-intensive services (sdg_09_20)	% of total employment	2018	37.8	REBRAIN GREECE, Ν.4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις».
R&D personnel (sdg_09_30)	% of active population	2018	1.1	REBRAIN GREECE, Πολιτικές ΕΤΑΚ, Πολιτεία Καινοτομίας, Ν.4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις».
Patent applications to the European Patent Office (sdg_09_40)	number	2017	90	
Share of buses and trains in total passenger transport (sdg_09_50)	% of total inland passenger-km	2017	17.5	Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές. Υλοποίηση των μεγάλων οδικών έργων, βελτίωση των συγκοινωνιών, έναρξη λειτουργίας των υδατοδρομίων. Ενίσχυση βιωσιμότητας εταιρειών του Δημοσίου (ΕΑΒ,ΕΛΒΟ, ΕΑΣ). Αναμόρφωση των σιδηροδρομικών εταιρειών.
Share of rail and inland waterways in total freight transport (sdg_09_60)	% of inland freight tonne-km	2017	1.8	Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές. Υλοποίηση των μεγάλων οδικών έργων, βελτίωση των συγκοινωνιών, έναρξη λειτουργίας των υδατοδρομίων.
Average CO2 emissions per km from new passenger cars (sdg_12_30)	g CO2 per km	2018	111.1	Ενίσχυση βιωσιμότητας εταιρειών του Δημοσίου (ΕΑΒ,ΕΛΒΟ, ΕΑΣ). Αναμόρφωση των σιδηροδρομικών εταιρειών.
Goal 10 - Reduced inequalities (sdg_10)				
Relative median at-risk-of-poverty gap (sdg_10_30)	% distance to poverty threshold	2018	29.1	Στεγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την περαιτέρω καταπολέμηση της αδήλωτης και υποδηλωμένης εργασίας αλλά και την επιβράβευση των συνεπών επιχειρήσεων και της υγιούς επιχειρηματικότητας. Πρόγραμμα «Βοήθεια

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής πρόοδου	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
				στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Πρόληψη στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής». Μείωση και πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε εκπαίδευση καλής ποιότητας.
Income distribution (sdg_10_41)	income quintile share ratio	2018	5.5	Στεγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την περαιτέρω καταπολέμηση της αδήλωτης και υποδηλωμένης εργασίας αλλά και την επιβράβευση των συνεπών επιχειρήσεων και της υγιούς επιχειρηματικότητας. Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Πρόληψη στο Σπίτι», Πρόγραμμα «Εναρμόνιση της Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής». Μείωση και πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε εκπαίδευση καλής ποιότητας.
Income share of the bottom 40 % of the population (sdg_10_50)	% of income	2018	20.2	
People at risk of income poverty after social transfers (sdg_01_20)	% of population	2018	18.5	
Purchasing power adjusted GDP per capita (sdg_10_10)	Real expenditure per capita (in PPS)	2018	21100	
Adjusted gross disposable income of households per capita (sdg_10_20)	Purchasing power standard per inhabitant	2017	14715	
Financing to developing countries by financing source (sdg_17_20)	million EUR, current prices	2017	322	
Imports from developing countries by country income groups (sdg_17_30)	million EUR, current prices	2018	17843	
Asylum applications by state of procedure (sdg_10_60)	Positive first instance decisions, per mn inhabitants	2018	1417	
Goal 11 - Sustainable cities and communities (sdg_11)				
Overcrowding rate (sdg_11_10)	% of population	2018	29.2	
Population living in households considering that they suffer from noise, by poverty status (sdg_11_20)	% of population	2018	19.3	Στροφή σε περιβαλλοντικά καθαρότερα μέσα μεταφοράς. Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές.

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής πρόοδου	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
Exposure to air pollution by particulate matter (sdg_11_50)	µg/m3	2016	14.7	Στροφή σε περιβαλλοντικά καθαρότερα μέσα μεταφοράς. Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές.
Population living in a dwelling with a leaking roof, damp walls, floors or foundation or rot in window frames of floor by poverty status (sdg_01_60)	% of population	2018	12.9	
Population reporting occurrence of crime, violence or vandalism in their area by poverty status (sdg_16_20)	% of population	2018	13.5	
People killed in road accidents (sdg_11_40)	number of killed people	2017	731	Στροφή σε περιβαλλοντικά καθαρότερα μέσα μεταφοράς. Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές . Ενίσχυση βιωσιμότητας εταιρειών του Δημοσίου (ΕΑΒ,ΕΛΒΟ, ΕΑΣ). Αναμόρφωση των σιδηροδρομικών εταιρειών.
Share of buses and trains in total passenger transport (sdg_09_50)	% of total inland passenger-km	2017	17.5	Στροφή σε περιβαλλοντικά καθαρότερα μέσα μεταφοράς. Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές . Ενίσχυση βιωσιμότητας εταιρειών του Δημοσίου (ΕΑΒ,ΕΛΒΟ, ΕΑΣ). Αναμόρφωση των σιδηροδρομικών εταιρειών.
Settlement area per capita (sdg_11_31)	m2	2015	627.7	
Recycling rate of municipal waste (sdg_11_60)	% of total waste generated	2017	18.9	ΕΤΑΚ: η ενσωμάτωση της διαχείρισης των υδάτων στο σύστημα διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και η αποκατάσταση - επανεγκατάσταση υποβαθμισμένων και ερημικών μεσογειακών περιοχών. Ανάπτυξη καινοτόμων, φθηνών και ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών απολύμανσης εδάφους και υπόγειων υδάτων με πιλοτική εφαρμογή σε υποβαθμισμένες περιοχές.
Population connected to at least secondary wastewater treatment (sdg_06_20)	% of population	2016	93.4	
Goal 12 - Responsible consumption and production (sdg_12)				
Consumption of chemicals by hazardousness - EU aggregate (sdg_12_10)	million tonnes	N/A	:	
Resource productivity (sdg_12_20)	EUR per kg, chain linked volumes (2010)	2018	1.5	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης. ΕΤΑΚ: ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών διαχείρισης των αγροτικών αποβλήτων.
Average CO2 emissions per km from new passenger cars (sdg_12_30)	g CO2 per km	2018	111.1	Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές. Δράσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίου όπως αυτές αναφέρονται στον Πίνακα 30.

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής προϊόντος	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
Energy productivity (sdg_07_30)	EUR per kgoe	2018	7.4	Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές. Δράσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίου όπως αυτές αναφέρονται στον Πίνακα 30.
Primary energy consumption (sdg_07_10)	Mtoe	2018	22.4	
Final energy consumption (sdg_07_11)	Mtoe	2018	16	
Share of renewable energy in gross final energy consumption by sector (sdg_07_40)	%	2018	18	
Circular material use rate (sdg_12_41)	% of material input for domestic use	2017	2.4	
Generation of waste excluding major mineral wastes by hazardousness (sdg_12_50)	kg per capita	2016	1328	ΕΤΑΚ: η ενσωμάτωση της διαχείρισης των υδάτων στο σύστημα διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και η αποκατάσταση - επανεγκατάσταση υποβαθμισμένων και ερημικών μεσογειακών περιοχών. Ανάπτυξη καινοτόμων, φθηνών και ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών απολύμανσης εδάφους και υπόγειων υδάτων με πιλοτική εφαρμογή σε υποβαθμισμένες περιοχές.
Recycling rate of waste excluding major mineral wastes (sdg_12_60)	% of total waste treated	N/A	:	ΕΤΑΚ: η ενσωμάτωση της διαχείρισης των υδάτων στο σύστημα διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και η αποκατάσταση - επανεγκατάσταση υποβαθμισμένων και ερημικών μεσογειακών περιοχών. Ανάπτυξη καινοτόμων, φθηνών και ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών απολύμανσης εδάφους και υπόγειων υδάτων με πιλοτική εφαρμογή σε υποβαθμισμένες περιοχές.
Goal 13 - Climate action (sdg_13)				
Greenhouse gas emissions (sdg_13_10)	index 1990=100	2017	93.6	Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές. ΕΤΑΚ: μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές. Δράσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίου όπως αυτές αναφέρονται στον Πίνακα 30.
Greenhouse gas emissions intensity of energy consumption (sdg_13_20)	index 2000=100	2017	83.3	Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές. ΕΤΑΚ: μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές. Δράσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίου όπως αυτές αναφέρονται στον Πίνακα 30. ΕΤΑΚ: μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές. Στόχοι ΕΣΕΚ. Συμβάσεις Ενεργειακής Απόδοσης για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης δημόσιων κτιρίων. Δράσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίου όπως αυτές αναφέρονται στον Πίνακα 30.
Primary energy consumption (sdg_07_10)	Mtoe	2018	22.4	
Final energy consumption (sdg_07_11)	Mtoe	2018	16	
Share of renewable energy in gross final energy consumption by sector (sdg_07_40)	%	2018	18	ΕΤΑΚ: μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές. Στόχοι ΕΣΕΚ. Συμβάσεις Ενεργειακής Απόδοσης για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης δημόσιων κτιρίων. Δράσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίου όπως αυτές αναφέρονται στον Πίνακα 30.
Average CO2 emissions per km from new passenger cars (sdg_12_30)	g CO2 per km	2018	111.1	
				Στροφή σε περιβαλλοντικά καθαρότερα μέσα μεταφοράς. Στρατηγικό Πλαίσιο για τις Επενδύσεις στις Μεταφορές. Δράσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίου όπως αυτές αναφέρονται στον Πίνακα 30.

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής πρόοδου	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
Mean near surface temperature deviation (sdg_13_30)	Deviation in C, compared with 1850-1899 average	N/A	:	
Climate related economic losses by type of event (sdg_13_40)	EUR billion, in 2017 values	N/A	:	
Global mean ocean surface acidity (sdg_14_50)	pH value	N/A	:	
Contribution to the international 100bn USD commitment on climate related expending (source: DG CLIMA, EIONET) (sdg_13_50)	EUR million, current prices	2017	4.6	
Goal 14 - Life below water (sdg_14)				
Bathing sites with excellent water quality (sdg_14_40)	% of bathing sites	2018	97.1	ΕΤΑΚ: ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών διαχείρισης των αγροτικών αποβλήτων, η επαναχρησιμοποίηση των λυμάτων.
Global mean ocean surface acidity (sdg_14_50)	pH value	N/A	:	ΕΤΑΚ: ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών διαχείρισης των αγροτικών αποβλήτων, η επαναχρησιμοποίηση των λυμάτων.
Surface of marine sites designated under NATURA 2000 (sdg_14_10)	km2	2018	22796	
Estimated trends in fish stock biomass (sdg_14_21)	index 2003=100	N/A	:	
Assessed fish stocks exceeding fishing mortality at maximum sustainable yield (FMSY) (sdg_14_30)	% of stocks	N/A	:	
Goal 15 - Life on land (sdg_15)				
Share of forest area (sdg_15_10)	% of total land area	2015	44.5	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης. Η οργάνωση αγοράς και ο νόμος για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς. Διαχείριση σχεδίων βόσκησης, ΕΤΑΚ: ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών διαχείρισης των αγροτικών αποβλήτων, η επαναχρησιμοποίηση των λυμάτων. Εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου του ΕΛΓΑ και το Εθνικό Σχέδιο Αρδευτικών Υποδομών.
Biochemical oxygen demand in rivers (sdg_06_30)	mg O2 per litre	N/A	:	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης. Η οργάνωση αγοράς και ο νόμος για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς. Διαχείριση σχεδίων βόσκησης, ΕΤΑΚ: ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών διαχείρισης των αγροτικών αποβλήτων, η επαναχρησιμοποίηση των λυμάτων. Εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου του ΕΛΓΑ και το Εθνικό Σχέδιο Αρδευτικών Υποδομών.
Nitrate in groundwater (sdg_06_40)	mg NO3 per litre	N/A	:	
Phosphate in rivers (sdg_06_50)	mg PO4 per	N/A	:	

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής πρόοδου	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
	litre			
Soil sealing index (sdg_15_41)	index 2006=100	2015	103.7	
Estimated soil erosion by water - area affected by severe erosion rate (sdg_15_50)	km2	2016	11639.3	
Settlement area per capita (sdg_11_31)	m2	2015	627.7	
Surface of terrestrial sites designated under NATURA 2000 (sdg_15_20)	km2	2018	35982	
Common bird index by type of species - EU aggregate (sdg_15_60)	index 2000=100	N/A	:	
Grassland butterfly index - EU aggregate (sdg_15_61)	index 2000=100	N/A	:	
Goal 16 - Peace, justice and strong institutions (sdg_16)				
Death rate due to homicide (sdg_16_10)	number per 100000 persons	2016	0.8	Εθνικό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, Στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη, Εθνική Αρχή Διαφάνειας: Σχεδιασμός στο πλαίσιο τριών πυλώνων (έλεγχος, πρόληψη, ευαισθητοποίηση), Στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη, Αναπτυξιακό πρόγραμμα τοπικής αυτοδιοίκησης, Επιτροπή για τη μεταρρύθμιση του κράτους και της αυτοδιοίκησης.
Population reporting occurrence of crime, violence or vandalism in their area by poverty status (sdg_16_20)	% of population	2018	13.5	
Physical and sexual violence to women by age group (sdg_05_10)	% of women	2012	7	
General government total expenditure on law courts (sdg_16_30)	million EUR	2017	596	Εθνικό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, Στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη, Εθνική Αρχή Διαφάνειας: Σχεδιασμός στο πλαίσιο τριών πυλώνων (έλεγχος, πρόληψη, ευαισθητοποίηση), Στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη, Αναπτυξιακό πρόγραμμα τοπικής αυτοδιοίκησης, Επιτροπή για τη μεταρρύθμιση του κράτους και της αυτοδιοίκησης.
Perceived independence of the justice system (sdg_16_40)	% of population	2019	57	
Corruption Perceptions Index (sdg_16_50)	score scale of 0 (highly corrupt) to 100 (very clean)	2018	45	
Population with confidence in institutions (sdg_16_60)	% of population	2018	37	

Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος καταγραφής τιμής πρόοδου	Τιμή Προόδου	Πολιτικές/Δράσεις που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
Goal 17 - Partnerships for the goals (sdg_17)				
Official development assistance as share of gross national income (sdg_17_10)	% GNI	2018	0.13	
EU financing to developing countries by financing source (sdg_17_20)	million EUR, current prices	2017	322	
EU imports from developing countries by country income groups (sdg_17_30)	million EUR, current prices	2018	17843	
General government gross debt (sdg_17_40)	% GDP	2018	181.2	
Share of environmental taxes in total tax revenues (sdg_17_50)	% total tax revenues	2018	9.5	

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση Χώρας 2020.

5. Ευρωπαϊκή Χρηματοδότηση

Το 2019 πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η εξέταση των επιδόσεων και επίτευξη των στόχων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ σύμφωνα με το άρθρο 21 του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων 1303/2013 και το Πλαίσιο Επίδοσης. Ακολούθησε η έκδοση Εκτελεστικών Αποφάσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τις οποίες προσδιορίστηκαν τα προγράμματα και οι προτεραιότητες που πέτυχαν τα ορόσημά τους, καθώς και εκείνα τα προγράμματα και οι προτεραιότητες που δεν πέτυχαν τα αντίστοιχα ορόσημα. Η πρόταση αναθεώρησης που ακολούθησε αφορούσε την ανακατανομή του αποθεματικού επίδοσης από τους Άξονες προτεραιότητας που δεν επιτεύχθηκαν οι στόχοι σε άξονες προτεραιότητας που επιτεύχθηκαν οι στόχοι. Αποτέλεσμα ήταν να ωφεληθεί η χώρα από το σύνολο των πόρων του ΕΣΠΑ.

5.1 Προγραμματική Περίοδος 2021-2027

Προβλεπόμενος προϋπολογισμός Πολιτικής Συνοχής για την Ελλάδα

Οι πόροι της Πολιτικής Συνοχής για την Ελλάδα για την περίοδο 2021-2027, σύμφωνα με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανέρχονται στα 19,2 δισ. ευρώ (τιμές 2018) έναντι 17,8 δισ. ευρώ (τιμές 2018) για το 2014-2020, ήτοι αύξηση κατά 8%. Οι πόροι που θα κατανεμηθούν στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης είναι περίπου 10 δισ. ευρώ, στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 5 δισ. ευρώ, στο Ταμείο Συνοχής 3,5 δισ. ευρώ και στην Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία 106 εκ. ευρώ.

Στους πόρους αυτούς θα πρέπει να προσμετρηθούν και 294 εκ ευρώ τα οποία κατανέμονται στη χώρα μέσω του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης για την στήριξη της ενεργειακής μετάβασης της χώρας ενώ δεν προσμετρούνται οι πόροι για την Αγροτική Ανάπτυξη και την Αλιεία.

Από τις 13 Περιφέρειες της χώρας, οι έντεκα (11) υπάγονται στην κατηγορία των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών, ενώ οι δύο (2), Αττική και Νότιο Αιγαίο υπάγονται στην κατηγορία των περιφερειών σε μετάβαση.

Βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες

Εκτιμάται ότι στο νέο ΕΣΠΑ, ακολουθώντας και την κανονιστικά προβλεπόμενη θεματική συγκέντρωση των πόρων, το 35% των πόρων του ΕΤΠΑ, ήτοι βάση των παραπάνω εκτιμήσεων 3,5 δισ. ευρώ Κοινοτικής Συνδρομής ή περίπου 5 δισ. ευρώ δημόσια δαπάνη, θα διατεθούν για δράσεις που αφορούν στην ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας, ψηφιακή και βιομηχανική μετάβαση, ανάπτυξη καινοτομίας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Για την υλοποίηση των παραπάνω προβλέπεται να αξιοποιηθούν μεταξύ των άλλων περαιτέρω τα χρηματοδοτικά εργαλεία και η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα.

Εκτιμάται επίσης ότι το 30% των πόρων του ΕΤΠΑ ήτοι 3 δισ. ευρώ Κοινοτικής Συνδρομής ή 4 δισ. ευρώ θα διατεθούν για δράσεις που αφορούν στην πράσινη ανάπτυξη και αντιμετώπιση της

κλιματικής αλλαγής, εξοικονόμηση και μείωση του κόστους ενέργειας σε όλα τα επίπεδα, προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, κυκλική οικονομία και αντιμετώπιση κινδύνων.

Στο πλαίσιο αυτό θα αξιοποιηθούν και πόροι από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης ύψους 294 εκ. ευρώ Κοινοτικής Συνδρομής σύμφωνα με πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στα οποία θα προστεθούν επιπλέον από το ΕΣΠΑ -κατ' αναλογία 1 προς 1,5 κατ' ελάχιστο- για τη χρηματοδότηση ειδικών αναπτυξιακών προγραμμάτων στις περιοχές που θα επηρεαστούν από την απολιγνιτοποίηση περιοχών στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στην Αρκαδία.

Προβλέπεται περαιτέρω η ολοκλήρωση και επέκταση μεγάλων έργων μεταφορών στο πλαίσιο των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών, καθώς και η επέκταση όπου απαιτείται ευρυζωνικών δικτύων που θα βοηθήσουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής EU2025. Προωθείται επίσης η Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα ειδικότερα για τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας.

Μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+, προβλέπεται να διοχετευθούν περί τα 5 δισ. ευρώ Κοινοτική Συνδρομή ή 7 δισ. ευρώ περίπου δημόσια δαπάνη για την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων και ειδικότερα για την:

- Διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στην αγορά εργασίας, στην εκπαίδευση και υπηρεσίες και προώθηση στην αγορά εργασίας των νέων, μακροχρόνια ανέργων και γυναικών μέσα από την βελτίωση των δεξιοτήτων, ενώ ειδικότερα για την προώθηση της απασχόλησης των νέων θα διατεθεί τουλάχιστον το 10% των πόρων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (περί τα 700 εκ ευρώ δημόσια δαπάνη).
- Αναβάθμιση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με έμφαση στη διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.
- Προώθηση της κοινωνικής ένταξης ευπαθών ομάδων συμπεριλαμβανομένων των υπηκόων τρίτων χωρών και αντιμετώπιση της ακραίας υλικής στέρησης.

Επιπλέον, τουλάχιστον το 6% των πόρων του ΕΤΠΑ (περίπου 0,8 δισ. ευρώ δημόσια δαπάνη) θα διατεθεί για την ανάπτυξη και αναβάθμιση των πόλεων της χώρας μέσω της υλοποίησης ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Τα δύο ταμεία, ΕΤΠΑ και ΕΚΤ θα συνδράμουν στην ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας, των ορεινών και νησιωτικών περιοχών κατά προτεραιότητα αλλά και των αγροτικών και των παράκτιων περιοχών.

Η διαδικασία κατάρτισης του ΕΣΠΑ ξεκίνησε με την αποστολή της πρώτης Εγκυκλίου το καλοκαίρι του 2019 και συνεχίστηκε με κορυφαίο μέχρι στιγμής γεγονός τη διεξαγωγή του Εθνικού Αναπτυξιακού Συνεδρίου στις 17 Ιανουαρίου 2020. Έχουν συγκεντρωθεί οι προτάσεις των αρμοδίων φορέων χάραξης τομεακής και περιφερειακής πολιτικής και των κοινωνικοοικονομικών εταίρων και συνεχίζεται η διαβούλευση και περαιτέρω εξειδίκευση των στρατηγικών επιλογών. Παράλληλα με απόφαση του Πρωθυπουργού συστάθηκαν και λειτουργούν ήδη τα αρμόδια όργανα σχεδιασμού του ΕΣΠΑ 2021-2027.

6. Θεσμική Διαδικασία Σύνταξης του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων

Η διαδικασία σύνταξης του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων περιλαμβάνει συνεισφορές από τα αρμόδια Υπουργεία. Οι συνεισφορές και στρατηγικές των εκάστοτε Υπουργείων καθορίζονται είτε σε επίπεδο Υπουργού είτε σε επίπεδο Γενικών Γραμματέων όπου είναι αυτό αποτελεσματικό. Το κάθε Υπουργείο έχει την επιλογή της διαβούλευσης με κοινωνικούς εταίρους αναφορικά με μέρη των περιγραφόμενων πολιτικών που εμπεριέχονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων. Ο συντονισμός και η ενοποίηση των συνεισφορών γίνεται από το Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομόνων του Υπουργείου Οικονομικών.

Ο έλεγχος των περιεχομένων γίνεται από το Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομόνων, τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού Οικονομικών Πολιτικών και τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού Εσωτερικών Υποθέσεων. Η έγκριση του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων δίνεται από την Προεδρία της Κυβέρνησης.

Παράρτημα 1: Μέτρα για την Αντιμετώπιση της Υγειονομικής Κρίσης

Η πρωτοφανής κρίση δημόσιας υγείας επέβαλε την ανάγκη λήψης περιοριστικών μέτρων με στόχο τον περιορισμό της εξάπλωσης του ιού. Η Ελλάδα ήταν από τις πρώτες χώρες που έλαβε αυστηρά προληπτικά μέτρα με σκοπό την έγκαιρη αντιμετώπιση της υγειονομικής απειλής, καθώς και εκτεταμένα μέτρα στήριξης της οικονομίας.

Από τις 11 Μαρτίου απαγορεύτηκε η εκπαιδευτική λειτουργία όλων των σχολικών μονάδων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων, καθώς και των πανεπιστημίων, σε όλη τη χώρα, ενώ αποφασίστηκε παράλληλα και η αναστολή λειτουργίας των χώρων εστίασης, των κινηματογράφων, θεάτρων, κέντρων διασκέδασης, των χώρων πολιτιστικών εκδηλώσεων καθώς και των μουσείων και αρχαιολογικών χώρων. Μία εβδομάδα αργότερα, στις 18 Μαρτίου, αποφασίστηκε η διακοπή λειτουργίας των καταστημάτων λιανικού εμπορίου με εξαίρεση τα φαρμακεία, τα σούπερ μάρκετ, τα πρατήρια υγρών καυσίμων και όσων συνδέονται με την τροφοδοσία της αγοράς.

Επίσης, από τις 23 Μαρτίου επιβλήθηκε απαγόρευση κάθε άσκοπης μετακίνησης πολιτών σε ολόκληρη την επικράτεια. Η μετακίνηση, μόνο κατόπιν βεβαίωσης, επιτρέπεται μόνο για όσους κινούνται προς και από την εργασία τους, καθώς και για περιορισμένες δραστηριότητες, όπως προμήθεια βασικών αγαθών (τρόφιμα, φάρμακα κλπ), ιατρική επίσκεψη, μετάβαση στην τράπεζα και ατομική άσκηση. Από την ίδια μέρα αναστάλη η λειτουργία των ξενοδοχείων.

Στον τομέα των μεταφορών, αποφασίστηκε η αναστολή πτήσεων από και προς: την Ιταλία (15 Μαρτίου), Ισπανία (16 Μαρτίου), Ηνωμένο Βασίλειο και Τουρκία (24 Μαρτίου), Ολλανδία και Γερμανία (30 Μαρτίου), η απαγόρευση του κατάπλου κρουαζιερόπλοιων και ημερόπλοιων αναψυχής (15 Μαρτίου), καθώς και ο σημαντικός περιορισμός της συχνότητας των δρομολογίων των ΜΜΜ. Τέλος, απαγορεύτηκε από τις 18 Μαρτίου η είσοδος στην χώρα πολιτών εκτός ΕΕ και συμφωνίας Σένγκεν.

Παράλληλα από τις 13 Μαρτίου τα Υπουργεία Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανακοίνωσαν σειρά από δέσμες μέτρων που περιλαμβάνουν συνεκτικές πρωτοβουλίες προκειμένου να αμβλυνθούν οι σημαντικές συνέπειες της εξάπλωσης του κορωνοϊού στην πραγματική οικονομία και να διατηρηθεί η κοινωνική συνοχή. Αναλυτικά, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν:

Δαπάνες

- 1) Επιπλέον ενίσχυση του συστήματος δημόσιας υγείας με εκτιμώμενο κόστος 273 εκ ευρώ, που περιλαμβάνει την πρόσληψη 3.000 επαγγελματιών υγείας.
- 2) Άδεια ειδικού σκοπού μερικώς χρηματοδοτούμενη (25%) από το δημόσιο για τη διευκόλυνση των γονέων με παιδιά κάτω των 15 ετών που εργάζονται στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα με εκτιμώμενο κόστος περίπου 15 εκ ευρώ.
- 3) Ειδικό επίδομα 800 ευρώ σε ελεύθερους επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους και ατομικές επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ. Το ποσό των 800

- ευρώ καλύπτει την περίοδο μέσα Μαρτίου έως τέλος Απριλίου, ενώ το μηνιαίο ισοδύναμο (533 ευρώ) θα χορηγηθεί τον Μάιο. Το συνολικό κόστος εκτιμάται σε 574 εκ ευρώ.
- 4) Ειδικό επίδομα 800 ευρώ σε μισθωτούς εταιριών που πλήττονται από την κρίση με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ και τελούν σε αναστολή της σύμβασης εργασίας τους. Το ποσό των 800 ευρώ καλύπτει την περίοδο μέσα Μαρτίου έως τέλος Απριλίου, ενώ το μηνιαίο ισοδύναμο (533 ευρώ) θα χορηγηθεί τον Μάιο. Το συνολικό κόστος εκτιμάται σε 1.602 εκ ευρώ.
  - 5) Ειδικό επίδομα 800 ευρώ σε εργοδότες εταιριών (έως 20 εργαζόμενοι) που πλήττονται από την κρίση με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ. Το ποσό των 800 ευρώ καλύπτει την περίοδο μέσα Μαρτίου έως τέλος Απριλίου, ενώ το μηνιαίο ισοδύναμο (533 ευρώ) θα χορηγηθεί τον Μάιο. Το συνολικό κόστος εκτιμάται σε 73 εκ ευρώ.
  - 6) Χρηματοδοτικό σχήμα με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής με 5ετή περίοδο αποπληρωμής και περίοδο χάριτος 1 έτους σε εταιρίες που πλήττονται από την κρίση και έχουν εξυπηρετούμενα δάνεια, με βάση την μείωση του τζίρου ή άλλους παράγοντες. Το κόστος του μέτρου ανέρχεται σε 2 δις ευρώ.
  - 7) Συνολικά 113.000 δημόσιοι υπάλληλοι εργαζόμενοι σε νοσοκομεία, στο ΕΚΑΒ, στον ΕΟΔΥ και στην Πολιτική Προστασία θα λάβουν έκτακτο δώρο Πάσχα. Το κόστος του μέτρου ανέρχεται σε 62 εκ ευρώ.
  - 8) Για τους εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα που τελούν σε αναστολή της σύμβασης εργασίας τους, το μέρος του δώρου Πάσχα που αντιστοιχεί στην περίοδο αναστολής θα καλυφθεί από τον κρατικό προϋπολογισμό. Το κόστος εξαρτάται από τον αριθμό των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα, των οποίων έχει ανασταλεί η σύμβαση εργασίας καθώς και από την ακριβή ημερομηνία αναστολής της σύμβασής τους. Το κόστος της μερικής πληρωμής του δώρου Πάσχα από το δημόσιο εκτιμάται σε 187 εκ ευρώ.
  - 9) Οικονομική στήριξη 600 ευρώ θα χορηγηθεί σε έξι επιστημονικούς κλάδους (μηχανικοί, οικονομολόγοι/λογιστές, δικηγόροι, ιατροί, εκπαιδευτικοί και ερευνητές). Το μηνιαίο ισοδύναμο του ειδικού επιδόματος των 800 ευρώ (δηλ 533 ευρώ) θα χορηγηθεί τον Μάιο. Το συνολικό κόστος εκτιμάται σε 108 εκ ευρώ.
  - 10) Επιπλέον στήριξη του πρωτογενούς τομέα με ανακατανομή 150 εκ ευρώ στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης.
  - 11) Παράταση καταβολής τακτικής επιδότησης ανεργίας, του επιδόματος μακροχρονίως ανέργων και του βοηθήματος ανεργίας σε ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους κατά δύο μήνες. Το κόστος εκτιμάται σε 232 εκ ευρώ.
  - 12) Μείωση του clawback σε νοσοκομεία με εκτιμώμενο κόστος 19 εκ ευρώ.
  - 13) Αποζημίωση σε επιβατηγά πλοία με εκτιμώμενο κόστος 15 εκ ευρώ.
  - 14) Αυξημένες δαπάνες που σχετίζονται με την κρίση του κορωνοϊού σε Υπουργεία, εκτός του Υπουργείου Υγείας με εκτιμώμενο κόστος 90 εκ ευρώ.
  - 15) Επίδομα 400 ευρώ σε 155.000 μακροχρόνια (από τον Απρίλιο 2019) ανέργους με εκτιμώμενο κόστος 65 εκ ευρώ.
  - 16) Αποζημίωση θα χορηγήσει το Υπουργείο Πολιτισμού για δράσεις σε κλάδους που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με εκτιμώμενο κόστος 10 εκ ευρώ.
  - 17) Επιδότηση επιτοκίου για δάνεια σε ΜΜΕ. Το μέτρο θα καλύψει τις πληρωμές τόκων ενήμερων δανείων εταιριών που πλήττονται για περίοδο 3 μηνών (Απρίλιος, Μάιος, Ιούνιος)

εφόσον οι εταιρίες αυτές διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας τους. Οι ωφελούμενες εταιρίες εκτιμώνται σε 500.000 και το κόστος σε 800 εκ ευρώ.

Φορολογικά μέτρα

- 1) Αναστολή πληρωμής ΦΠΑ και άλλων φορολογικών υποχρεώσεων με ημερομηνία πληρωμής από 11 Μαρτίου έως 30 Απριλίου για επιχειρήσεις, ελεύθερους επαγγελματίες και ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ. Η περίοδος αναστολής λήγει στο τέλος Αυγούστου, ενώ οι πληρωμές εντός του Μαΐου αναστέλλονται έως το τέλος Σεπτεμβρίου. Η δημοσιονομική επίπτωση για το 2020 εκτιμάται σε 1,218 εκ ευρώ.
- 2) Αναστολή πληρωμής ασφαλιστικών εισφορών με ημερομηνία πληρωμής έως το τέλος Μαρτίου, Απριλίου και Μαΐου για επτά μήνες για επιχειρήσεις, ελεύθερους επαγγελματίες και ατομικές επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ. Μετά την περίοδο αναστολής, οι πληρωμές θα γίνουν σε τέσσερις ισόποσες δόσεις χωρίς τόκους και προσαυξήσεις. Η δημοσιονομική επίπτωση για το 2020 ανέρχεται σε 47 εκ ευρώ.
- 3) Για ασφαλιστικές εισφορές και άλλες υποχρεώσεις σε καθεστώς ρύθμισης, παρέχεται τρίμηνη παράταση για την πληρωμή των δόσεων με ημερομηνία πληρωμής μέχρι το τέλος Μαρτίου, Απριλίου και Μαΐου. Οι πληρωμές αυτές θα αρχίσουν από την 1^η Ιουνίου 2020. Η δημοσιονομική επίπτωση για το 2020 εκτιμάται σε 278 εκ ευρώ.
- 4) Οι ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων σε εταιρίες που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ και των οποίων έχει ανασταλεί η σύμβαση εργασίας, καθώς και οι εισφορές των ελεύθερων επαγγελματιών που αντιμετωπίζονται ως μισθωτοί για φορολογικούς λόγους που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ θα καλυφθούν από το δημόσιο. Το μέτρο καλύπτει την περίοδο από τα μέσα Μαρτίου (ή από την ημερομηνία αναστολής της σύμβασης εργασίας) έως το τέλος Μαΐου και το εκτιμώμενο κόστος ανέρχεται σε 1,357 εκ ευρώ.
- 5) Παρέχεται έκπτωση 25% σε φορολογικές και ασφαλιστικές υποχρεώσεις (εκτός ΦΠΑ) σε ελεύθερους επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους και εταιρίες που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού, καθώς και στους εργαζόμενους των εταιριών αυτών. Το μέτρο εφαρμόζεται σε όσους είναι δικαιούχοι της αναστολής πληρωμής φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων, εάν αποφασίσουν να πληρώσουν τις υποχρεώσεις αυτές εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Το κόστος εκτιμάται σε 68 εκ ευρώ.
- 6) Ποσοστό 25% του ΦΠΑ που θα πληρωθεί εμπρόθεσμα θα αντισταθμιστεί σε μελλοντικές φορολογικές υποχρεώσεις. Το μέτρο εφαρμόζεται σε όσους είναι δικαιούχοι της αναστολής πληρωμής φορολογικών υποχρεώσεων και το κόστος εκτιμάται σε 38 εκ ευρώ.
- 7) Μείωση του συντελεστή ΦΠΑ σε 6% από 24% σε προϊόντα ατομικής υγιεινής, που είναι απαραίτητα για την προστασία από τον κορωνοϊό, όπως μάσκες, γάντια και αντισηπτικά. Το δημοσιονομικό κόστος εκτιμάται ότι θα είναι αμελητέο.
- 8) Αναβολή του επανυπολογισμού των αντικειμενικών αξιών. Το εκτιμώμενο κόστος ανέρχεται σε 133 εκ ευρώ.
- 9) Κατάργηση των εισφορών ΟΤΑ για επιχειρήσεις των οποίων η λειτουργία έχει ανασταλεί με κυβερνητική απόφαση. Το εκτιμώμενο κόστος ανέρχεται σε 110 εκ ευρώ.

10) Αναστολή πληρωμής φορολογικών υποχρεώσεων για ιδιοκτήτες ακινήτων που έλαβαν μειωμένο ενοίκιο. Η εκτιμώμενη δημοσιονομική επίπτωση για το 2020 ανέρχεται σε 19 εκ ευρώ.

Κλαδικά, περιφερειακά μέτρα ή μη δημοσιονομικά μέτρα (πχ εργασία)

- 1) Δυνατότητα για πρώτη φορά σε εργαζόμενους για παροχή εξ αποστάσεως εργασίας.
- 2) Δυνατότητα ευέλικτου ωραρίου εργασίας μέσω αναστολής της υποχρέωσης προ-δήλωσης των ωρών στο πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ.
- 3) Δυνατότητα παρέκκλισης από τις συνήθειες διαδικασίες δημοσίων προμηθειών με σκοπό την κάλυψη έκτακτων αναγκών που σχετίζονται με την εξάπλωση του COVID-19.
- 4) Μείωση 40% του ενοικίου επαγγελματικής στέγης εταιριών που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ. Η μείωση ισχύει για τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο και το κόστος ανέρχεται σε 4 εκατ. ευρώ.
- 5) Μείωση 40% του ενοικίου κύριας και φοιτητικής κατοικίας για εργαζόμενους επιχειρήσεων που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ. Η μείωση ισχύει για τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο και Μάιο.
- 6) Αναστολή πληρωμών κεφαλαίου ενήμερων δανείων μέχρι το Σεπτέμβριο για επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού. Το μέτρο έχει αποφασιστεί από τις Ελληνικές τράπεζες.
- 7) Οι επιχειρήσεις επιτρέπεται να απασχολούν τους εργαζομένους τους για τουλάχιστον 2 εβδομάδες το μήνα. Στη διάταξη αυτή εντάσσεται τουλάχιστον το 50% του προσωπικού της εταιρίας με ρήτρα μη απολύσεων για το σύνολο του προσωπικού. Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί για μέχρι 6 μήνες και δεν συνεπάγεται κόστος για τον κρατικό προϋπολογισμό.
- 8) Οι συμβάσεις εργασίας του ιατρικού προσωπικού καθώς και του προσωπικού των ιατρικών εργαστηρίων με αρχική ημερομηνία λήξης έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2020 μπορούν να παραταθούν με παρέκκλιση από τις συνήθειες διαδικασίες.
- 9) Προσλήψεις ιατρικού προσωπικού από τα νοσοκομεία του ΕΣΥ, τις πρωτοβάθμιες μονάδες περίθαλψης και τις οντότητες που εποπτεύονται από το Υπουργείο Υγείας μπορούν να διεξαχθούν με παρέκκλιση από τις συνήθειες διαδικασίες.
- 10) Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕτΕ) θα παρέχει επιπλέον ρευστότητα στις τράπεζες για τη χορήγηση νέων επιχειρηματικών δανείων, ενώ ένας εγγυοδοτικός μηχανισμός θα παρέχει στήριξη σε δάνεια συνδεδεμένα με επενδυτικά έργα. Το συνολικό μοχλευμένο ποσό ανέρχεται σε 2 δις ευρώ.
- 11) Επέκταση των λειτουργιών της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (με σωρευτικό ποσό 250 εκ ευρώ), η οποία θα καταναίμει επιπλέον κεφάλαια για την εκταμίευση επιχειρηματικών δανείων με 100% επιδότηση επιτοκίου για 2 χρόνια. Το μέτρο δεν συνεπάγεται δημοσιονομικό κόστος.
- 12) Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα θα προσφέρει cash collaterals στις τράπεζες για τη χορήγηση δανείων σε επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού. Ο μηχανισμός θα εγγυάται για ένα μέρος του κεφαλαίου. Οι συνολικές εγγυήσεις που θα δοθούν θα ανέρχονται σε 2 δις ευρώ και θα μοχλεύσουν δανειοδοτήσεις 7 δις ευρώ.
- 13) Άμεση πληρωμή των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ΜΜΕ και φυσικά πρόσωπα για ποσά έως 30.000 ευρώ με επιταχυνόμενη διαδικασία ελέγχου. Το σωρευτικό ποσό ανέρχεται σε 13 εκ ευρώ. Το μέτρο δεν συνεπάγεται δημοσιονομικό κόστος.

14) Αναστολή προθεσμιών λήξης, εμφάνισης και πληρωμής επιταγών για 75 ημέρες για επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες που πλήττονται από την κρίση με βάση συγκεκριμένους ΚΑΔ.

Το συνολικό δημοσιονομικό κόστος των παραπάνω μέτρων για το 2020 ανέρχεται σε 9,5 δισ. ευρώ, από τα οποία 1,56 δισ ευρώ αντιστοιχεί σε αναβαλλόμενα έσοδα.

Στις 28 Απριλίου η κυβέρνηση παρουσίασε ένα σχέδιο σταδιακής αποκλιμάκωσης των περιοριστικών μέτρων, που αρχικά περιλαμβάνει την άρση των περιορισμών μετακίνησης και το άνοιγμα ορισμένων ειδών καταστημάτων και υπηρεσιών στις 4 Μαΐου. Το υπόλοιπο λιανεμπόριο θα επανεκκινήσει στις 11 Μαΐου, εκτός από τα εμπορικά κέντρα, που θα ανοίξουν την 1η Ιουνίου, ενώ σε όλα τα καταστήματα θα ισχύουν όροι που θα περιορίζουν την πυκνότητα των επισκεπτών. Την 1^η Ιουνίου ξεκινά η δραστηριότητα στον τομέα της εστίασης, ενώ την ίδια μέρα θα ανοίξουν και τα ξενοδοχεία 12μηνης λειτουργίας. Στην Εκπαίδευση, τα μαθήματα της Γ' Λυκείου θα αρχίσουν ξανά στις 11 Μαΐου. Μια εβδομάδα μετά θα ακολουθήσουν οι υπόλοιπες τάξεις του λυκείου, καθώς και του γυμνασίου, με κανόνες που θα περιορίζουν το συγχρωτισμό. Στις 18 Μαΐου, θα ανοίξουν επίσης οι αρχαιολογικοί χώροι, τα ζωολογικά πάρκα και οι βοτανικοί κήποι. Μέσα στον Ιούνιο, και ανάλογα με τις εξελίξεις, θα απελευθερωθεί σταδιακά και η υπόλοιπη οικονομική δραστηριότητα.

Παράρτημα 2: Απασχόληση-Ανεργία

1.1 Ποσοστό Απασχόλησης

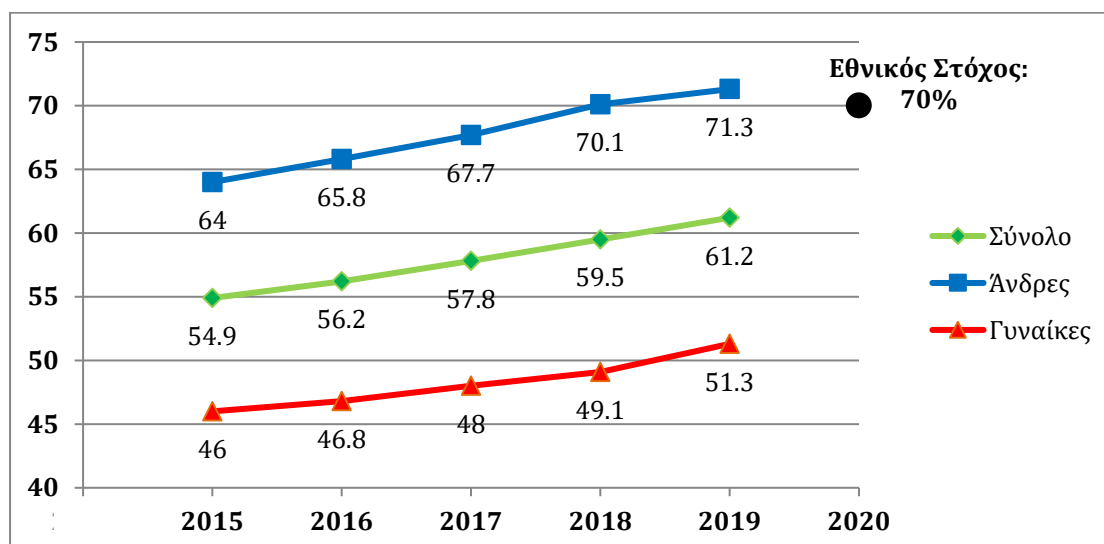
Για το έτος 2019, σύμφωνα με τα στοιχεία Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ²⁷, το ποσοστό απασχόλησης (ηλικίες 20 έως 64 ετών) διαμορφώθηκε στο 61,2% από 59,5% το 2018, υψηλότερο κατά 1,7 ποσοστιαία μονάδα. Στους άνδρες το ποσοστό απασχόλησης ανήλθε σε 71,3% από 70,1% το 2018 και στις γυναίκες 51,3% (από 49,1% το 2018).

Πίνακας 3: Ποσοστό απασχόλησης ατόμων ηλικίας 20-64 ετών (%)

ΕΛΛΑΔΑ	2015	2016	2017	2018	2019
Σύνολο	54,9	56,2	57,8	59,5	61,2
Άνδρες	64,0	65,8	67,7	70,1	71,3
Γυναίκες	46,0	46,8	48,0	49,1	51,3

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 11: Ποσοστό απασχόλησης ατόμων ηλικίας 20-64 ετών (%)

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ

Το μερίδιο μερικής απασχόλησης για τους απασχολούμενους ηλικίας 20-64 ετών, διαμορφώθηκε στο 9,0% για το 2019, με το ποσοστό των γυναικών να είναι υψηλότερο σε σχέση με το αντίστοιχο των ανδρών (13,4% έναντι 5,8%).

Πίνακας 4: Μερική απασχόληση ως προς το σύνολο της απασχόλησης ατόμων ηλικίας 20-64 ετών (%)

ΕΛΛΑΔΑ	2015	2016	2017	2018	2019
Σύνολο	9,3	9,7	9,6	9,0	9,0
Άνδρες	6,6	6,9	6,5	6,0	5,8
Γυναίκες	13	13,6	14	13,2	13,4

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ

²⁷ Επεξεργασία των στοιχείων από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

1.2 Ποσοστό Ανεργίας

Το ποσοστό ανεργίας (ηλικίες 15 έως 74 ετών) συνέχισε την τάση αποκλιμάκωσης και το 2019 και ανήλθε σε 17,3% μειωμένο κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες από το 2018 από 19,3%, με το ποσοστό των ανδρών να ανέρχεται σε 14,0% (από 15,4% το 2018) και των γυναικών σε 21,5% (από 24,2% το 2018). Το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Ιανουάριο του 2020 ανήλθε σε 16,4% έναντι 18,5% τον Ιανουάριο του 2019 και του διορθωμένου προς τα άνω 16,4% τον Δεκέμβριο του 2019.

Πίνακας 5: Ποσοστό ανεργίας ατόμων ηλικίας άνω 15-74 ετών (%)

Ελλάδα	2015	2016	2017	2018	2019
Σύνολο	24,9	23,5	21,5	19,3	17,3
Άνδρες	21,7	19,9	17,8	15,4	14,0
Γυναίκες	28,9	28,1	26,1	24,2	21,5

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ

Υψηλό ποσοστό ανεργίας 35,2% παρατηρήθηκε το 2019 στους νέους ηλικίας 15-24 ετών (από 39,9% το 2018), το οποίο στις νέες γυναίκες ανήλθε σε 37,1% (από 43,9% το 2018) και στους νέους άνδρες 33,5% (από 36,4% το 2018).

Πίνακας 6: Ποσοστό ανεργίας ατόμων ηλικίας 15-24 ετών (%)

Ελλάδα	2015	2016	2017	2018	2019
Σύνολο	49,8	47,3	43,6	39,9	35,2
Άνδρες	45,2	44,3	39,3	36,4	33,5
Γυναίκες	55,0	50,7	48,2	43,9	37,1

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ

Το 2019 το ποσοστό των νέων ηλικίας 15-24 ετών εκτός απασχόλησης και εκτός εκπαίδευσης και κατάρτισης ως προς τον πληθυσμό της ίδιας ηλικίας ήταν 12,5%, έχοντας μειωθεί από 14,1% το 2018, ενώ για τις ηλικίες 15-29 ετών το ποσοστό αυτό ήταν 17,7% το 2019 από 19,5% το 2018.

Πίνακας 7: Νέοι ηλικίας εκτός απασχόλησης και εκτός εκπαίδευσης ή κατάρτισης ως προς τον πληθυσμό της ίδιας ηλικίας (%)

Ελλάδα	2015	2016	2017	2018	2019
15-24 ετών	17,2	15,8	15,3	14,1	12,5
25-29 ετών	36,2	33,5	32,2	29,5	27,3
15-29 ετών	24,1	22,2	21,3	19,5	17,7

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ

Το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας (άνεργοι περισσότερο από 12 μήνες στο σύνολο του εργατικού δυναμικού) που αποτελεί δείκτη στο πλαίσιο του 8^{ου} στόχου βιώσιμης ανάπτυξης μειώθηκε το 2019 στο 12,2% από 13,6% το 2018, ενώ το μερίδιο μακροχρόνιας ανεργίας (μακροχρόνια άνεργοι στο σύνολο των ανέργων) μειώθηκε αμυδρά σε 70,1% το 2019 από 70,3% το 2018.

Πίνακας 8: Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας (άνεργοι >12 μήνες ως προς το εργατικό δυναμικό) ατόμων 15-74 ετών (%)

Ελλάδα	2015	2016	2017	2018	2019
Σύνολο	18,2	16,9	15,6	13,6	12,2
Άνδρες	15,8	14,1	12,6	10,5	9,6
Γυναίκες	21,2	20,4	19,4	17,5	15,4

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 9: Μερίδιο μακροχρόνιας ανεργίας (άνεργοι > 12 μήνες ως προς το σύνολο των ανέργων) ατόμων 15+ (%)

Ελλάδα	2015	2016	2017	2018	2019
Σύνολο	73,1	72	72,8	70,3	70,1
Άνδρες	72,7	71,1	70,8	68,1	68,4
Γυναίκες	73,5	72,7	74,4	72,1	71,6

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ

Μικρή αύξηση σημείωσε το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό (ηλικίες 20-64 ετών) κατά 0,3% (74,0% το 2019 από 73,7% το 2018). Για τους άνδρες το 2019 το ποσοστό διαμορφώθηκε στο 82,9% (από 82,7% το 2018), ενώ για τις γυναίκες, σημαντικά χαμηλότερο στο 65,3% (από 64,8% το 2018).

Πίνακας 10: Ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό ατόμων ηλικίας 20-64 ετών (%)

Ελλάδα	2015	2016	2017	2018	2019
Σύνολο	73,1	73,5	73,5	73,7	74,0
Άνδρες	81,7	81,9	82,3	82,7	82,9
Γυναίκες	64,7	65,1	64,9	64,8	65,3

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ

2. Μισθωτή Απασχόληση

2.1 Η Εξέλιξη των συμβάσεων εργασίας κατά τα έτη 2018-2019

Στον παρακάτω πίνακα ο οποίος αφορά δεδομένα των ετών 2018-2019 παρουσιάζονται οι ροές μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα (προσλήψεις-απολύσεις –ισοζύγιο):

Πίνακας 11: Ροές μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα (προσλήψεις- απολύσεις-ισοζύγιο) των ετών 2018 – 2019

(σε θέσεις εργασίας)	<u>Ιαν. – Δεκ. 2018</u>	<u>Ιαν. – Δεκ. 2019</u>
I. Προσλήψεις	2.668.923	2.830.885
II. Αποχωρήσεις	2.527.920	2.703.241
A. Καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου και λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου	1.552.874	1.673.108
B. Οικειοθελείς αποχωρήσεις	975.046	1.030.133
III. Ισοζύγιο (I-II)	141.003	127.644

Πηγή: ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται ο αριθμός των νέων προσλήψεων που κατατέθηκαν με ηλεκτρονικό τρόπο στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ για τα αντίστοιχα έτη, καθώς και το είδος των συμβάσεων κάθε πρόσληψης:

Πίνακας 12: Αριθμός νέων προσλήψεων που κατατέθηκαν με ηλεκτρονικό τρόπο στο ΠΣ Εργάνη για τα αντίστοιχα έτη, καθώς και το είδος των συμβάσεων της κάθε πρόσληψης.

ΕΤΟΣ	ΝΕΕΣ ΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ - ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΝ
	ΠΛΗΡΗΣ	ΜΕΡΙΚΗ	ΕΚ ΠΕΡΙΤΡΟΠΗΣ	
2018	1.218.566	1.110.239	340.118	2.668.923
2019	1.277.396	1.203.794	349.695	2.830.885

Πηγή: ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

2.2 Ελεγκτική Δραστηριότητα Σώματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων (ΣΕΠΕ) για τα έτη 2018 και 2019

Η συνολική ελεγκτική δραστηριότητα των Περιφερειακών Επιθεωρήσεων Εργασιακών Σχέσεων του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για τα έτη 2018 και 2019 παρουσιάζεται στον πίνακα 11. Οι πραγματοποιηθέντες έλεγχοι κατά το 2019 εμφανίζουν αυξητική τάση κατά 9,93% σε σχέση με τους προγραμματισμένους (29.507) για το ίδιο έτος.

Πίνακας 13: Ελεγκτική δραστηριότητα του ΣΕΠΕ 2018-2019

Υπηρεσίες Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων	2018	2019
Έλεγχοι	30.773	32.438
Επιβληθέντα πρόστιμα	6.544	7.832
Ποσά (σε €)	26.614.883 €	31.821.732 €

Πηγή: Στοιχεία Περιφερειακών Επιθεωρήσεων Εργασιακών Σχέσεων του ΣΕΠΕ (Τελευταία ενημέρωση 21/1/2020)

3. Δείκτες που αποτυπώνουν την κοινωνική κατάσταση

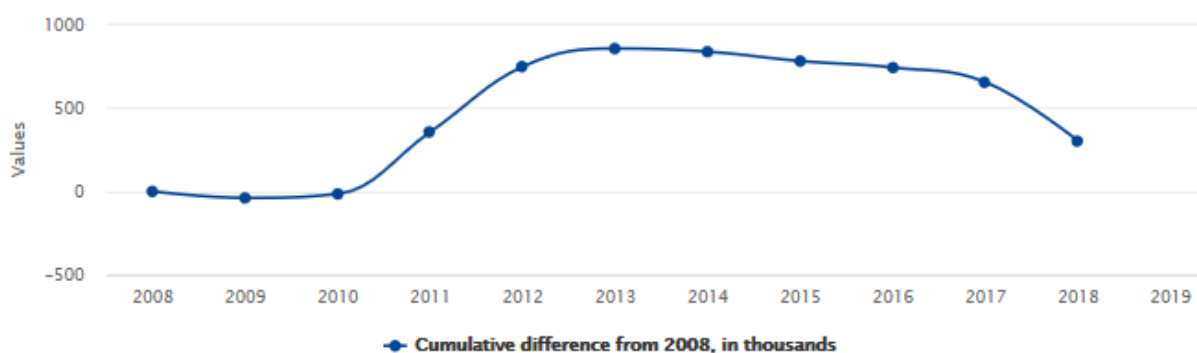
Στην Ελλάδα, ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού το 2018 (1^{ος} στόχος) μειώθηκε τόσο σε ποσοστό όσο και σε απόλυτο αριθμό σε σχέση με το προηγούμενο έτος και ανέρχεται στο 31,8% του πληθυσμού (3.348.500 άτομα) από 34,8% του πληθυσμού (3.701.800 άτομα) το 2017. Η εξέλιξη του δείκτη από το 2005 έως σήμερα φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα και το αντίστοιχο διάγραμμα:

Πίνακας 14: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE), Ελλάδα-ΕΕ, 2008-2018

Έτος	Αριθμός ατόμων	ποσοστό	ΜΟ ΕΕ	Αριθμός ατόμων στην ΕΕ
2008		28,1%	23,8%	116.570.000
2012	3.795.000	34,6%	24,8%	123.614.000
2013	3.903.800	35,7%	24,5%	122.703.000
2014	3.884.700	36%	24,4%	121.897.000
2015	3.828.500	35,7%	23,7%	118.823.000
2016	3.789.300	35,6%	23,5%	118.040.000
2017	3.701.800	34,8%	-	-
2018	3.348.500	31,8%	-	-

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Διάγραμμα 12: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE), Ελλάδα-ΕΕ, 2008-2018

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Στόχοι «Ευρώπη 2020» για την Ελλάδα

Πίνακας 15: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού: ανάλυση στα συστατικά του (Ελλάδα 2018)

Δείκτης	Σύνολο		Γυναίκες		Άνδρες	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή/και κοιν.αποκλεισμού	34,8%	31,8%	35,7%	32,6%	33,9%	30,9%
Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας	20,2%	18,5%	20,2%	18,5%	20,2%	18,5%
Πληθυσμός σε υλική στέρηση	21,1%	16,7%	21,2%	16,5%	21%	17,0%
Πληθυσμός 0-59 ετών που ζει σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας	15,6%	16,3%	17%	18,1%	14,2%	14,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Συγκριτικά στοιχεία: Την 3^η θέση κατέχει η Ελλάδα μεταξύ των ΚΜ για το 2018 με ποσοστό 31,8%, μετά τη Βουλγαρία με ποσοστό 32,8% και τη Ρουμανία με 32,5%. Η σειρά κατάταξης ήταν η ίδια το 2017. Το χαμηλότερο ποσοστό για το 2018 εμφανίζεται στην Τσεχία με 12,2%.

Η παιδική φτώχεια, (2^{ος} στόχος) δηλαδή ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά 0-17 ετών μειώθηκε κατά 1,8% σε σχέση με το 2017 και βρέθηκε στο 22,7% το 2018. Συγκριτικά με το 2013 (28,8%), που σημειώθηκε το υψηλότερο ποσοστό της τελευταίας 10ετίας, σημείωσε μείωση κατά 6,1 ποσοστιαίες μονάδες.

Πίνακας 16: Πληθυσμός ηλικίας 0-17 ετών σε κίνδυνο φτώχειας (παιδική φτώχεια) Ελλάδα 2008 - 2018

Έτος	Σύνολο
2008	23%
2012	26,9 %
2013	28,8 %
2014	25,5%
2015	26,6%
2016	26,3%
2017	24,5%
2018	22,7%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Κατώφλι φτώχειας: Το κατώφλι της φτώχειας το 2018 αυξήθηκε σε 4.718 ευρώ ετησίως για ένα άτομο (από 4.560 το 2017) και σε 9.908 ευρώ ετησίως για οικογένεια με 2 ενήλικες και 2 παιδιά <14 ετών (από 9.576 το 2017). Σημειώνεται ότι το κατώφλι φτώχειας μειώνονταν συνεχώς από το 2008 και αυξήθηκε για πρώτη φορά το 2017.

Πίνακας 17: Ελλάδα, Κατώφλι φτώχειας (σε ευρώ ετησίως)

Έτος	1 άτομο	Οικογένεια με 2 ενήλικες και 2 παιδιά <14 ετών
2008	6.480	13.608
2012	5.708	11.986
2013	5.023	10.547
2014	4.608	9.745
2015	4.512	9.677
2016	4.500	9.450
2017	4.560	9.576
2018	4.718	9.908

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Κίνδυνος φτώχειας: Στην Ελλάδα, ο κίνδυνος φτώχειας το 2018 μειώθηκε κατά 1,7% σε σχέση με το 2017, τόσο για το σύνολο του πληθυσμού, όσο και για κάθε φύλο ξεχωριστά. Σε ό,τι αφορά τη φτώχεια ανά ηλικιακή ομάδα, ο δείκτης μειώθηκε για τα παιδιά 0-17 ετών, καθώς και για τα άτομα ηλικίας 18-64 ετών, ενώ παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με το 2017 για τα άτομα ηλικίας μεγαλύτερης των 65 ετών. Περαιτέρω ανάλυση της τελευταίας ηλικιακής ομάδας δείχνει ότι η μείωση του ποσοστού φτώχειας των γυναικών ηλικίας 65+, αντισταθμίστηκε από την αύξηση του ποσοστού φτώχειας των ανδρών της ίδιας ηλικίας.

Πίνακας 18: Ελλάδα, πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας (AROP) 2008-2018

Έτος	Αριθμός νοικοκυριών	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό	ΕΕ
2008	-	-	20%	16,6%
2012	914.873	2.535.700	23,1 %	16,9%
2013	892.763	2.529.005	23,1 %	16,7%
2014	888.452	2.384.035	22,1%	17,2%
2015	860.117	2.293.172	21,4%	17,3%
2016	832.065²⁸	2.262.808	21,2%	
2017	789.585²⁹	2.153.691	20,2%	
2018	763.174	1.954.400	18,5%	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Πίνακας 19: Κίνδυνος φτώχειας (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κατά φύλο και ομάδες ηλικιών (2015-2018)

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο				Ανδρες				Γυναίκες			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Σύνολο	21,4%	21,2%	20,2%	18,5%	21,5%	21,2%	20,2%	18,5%	21,2%	21,2%	20,2%	18,5%
0-17	26,6%	26,3%	24,5%	22,7%	-	-	-	-	-	-	-	-
18-64	22,5%	22,7%	21,7%	19,8%	22,6%	22,8%	21,8%	19,7%	22,1%	22,7%	21,8%	19,9%
65+	13,7%	12,4%	12,4%	11,6%	11,9%	10,0%	11,1%	10,4%	15,2%	13,8%	11,1%	12,6%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Πίνακας 20: Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή/και κοινωνικού αποκλεισμού (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κατά ηλικία και υπηκοότητα (2015-2018)

Ομάδες ηλικιών	Διαμένοντες στην Ελλάδα	2015	2016	2017	2018
18-64	Έλληνες υπήκοοι	37,4 %	38 %	36,5 %	33,0%
	Ξένοι υπήκοοι	64,3 %	59,7 %	62,9 %	56,5%
	Υπήκοοι ΚΜ της ΕΕ	49,1 %	47,7 %	53,3 %	45,0%
	Υπήκοοι τρίτων χωρών	67,1 %	61,6 %	64,3 %	58,4%
18+	Έλληνες υπήκοοι	3,3,4 %	33,6 %	32,7 %	29,3%
	Ξένοι υπήκοοι	63,6 %	59,2 %	62,4 %	53,7%
	Υπήκοοι ΚΜ της ΕΕ	45,1 %	44,5 %	48,2 %	38,3%
	Υπήκοοι τρίτων χωρών	67,1 %	61,8 %	64,6 %	56,8%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

²⁸ Σύνολο νοικοκυριών: 4.168.784 και σύνολο ατόμων 10.651.929

²⁹ Σύνολο νοικοκυριών: 4.162.442 και σύνολο ατόμων 10.634.925

Πίνακας 21: Πληθυσμός σε κίνδυνος φτώχειας ή/και κοινωνικού αποκλεισμού (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κατά ιδιοκτησιακό καθεστώς κατοικίας και ηλικία (2015-2018)

Ηλικία	Ιδιοκτήτης				Ενοικιαστής			
	Σύνολο (%)				Σύνολο(%)			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Σύνολο	20	20,3	19.4	17,8	26,8	24,5	23.3	21,3
0-17	24,7	25,7	24.3	22,1	32	27,9	24.9	24
18-64	21,5	22,2	21.1	19,3	25,9	24,3	23.7	21,5
60+	14,1	13,3	13.4	12,7	19,6	17,2	15.7	14,3
65+	13,2	12,2	12.3	11,6	20	15,3	13.9	11,1
75+	14,2	12,2	12.3	11,1	27,6	17,8	19.1	9

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Το βάθος (ή χάσμα) φτώχειας μειώθηκε το 2018 σε σχέση με το 2017 κατά 1,2%. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι το 50% του φτωχού πληθυσμού (που βρίσκεται κάτω από το κατώφλι των 4.560 ευρώ ανά άτομο) έχει εισόδημα μικρότερο των 3.178,32³⁰ ευρώ (Αντίστοιχα το 2016 το 50% του πληθυσμού είχε εισόδημα μικρότερο των 3.064 ευρώ). Από το 2008 έως το 2018, ο δείκτης παρουσιάζει αυξομειώσεις με μέγιστη τιμή 32,7% το 2013. Το βάθος φτώχειας για τα παιδιά ηλικίας 0-17 ετών είναι 30,2%, μειωμένο κατά 0,6% σε σχέση με το 2017, και για τα άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω 18,4%, μειωμένο κατά 1,3% σε σχέση με το 2017.

Πίνακας 22: Χάσμα φτώχειας (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις), κατά ομάδες ηλικιών και φύλο (2014 -2018)

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο					Ανδρες					Γυναίκες				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Σύνολο	31,3%	30,6%	31,9%	30,3%	29,1%	30,8%	32,9%	33,6%	30,9%	30,5%	32,1%	28,3%	30,8%	29,8%	27,9%
0-17	34,4%	34,5%	33,3%	29,6%	30,2%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18-64	34,2%	33,5%	34,6%	32,6%	31,7%	33,9%	33,5%	34,8%		32,1%	34,4%	32,9%	34,1%	32,6%	31,3%
65+	17,3%	17,3%	18,7%	19,7%	18,4%	16,8%	18,9%	20,0%		20,3%	18,5%	15,5%	17,8%	7,5%	17,3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

³⁰ Σύμφωνα με τον τρόπο υπολογισμού του δείκτη: $(100-30,3=69,7$ και $69,7*4560=3.178,32$ ευρώ).

Πίνακας 23: Κίνδυνος φτώχειας εργαζομένων (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) με διάκριση πλήρους και μερικής απασχόλησης (2015-2018)

	%			
	2015	2016	2017	2018
Πλήρης απασχόληση	11,6	12,2	11,2	9,5
Μερική απασχόληση	28,2	30,3	27,5	24,6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Στην Ελλάδα το ποσοστό εργαζομένων φτωχών στην εργασία, το 2018 ανήλθε στο ποσοστό 11,0%. Σε σχέση με το 2017 παρουσίασε μείωση 1,9 % και σημείωσε το χαμηλότερο ποσοστό της τελευταίας 10ετίας.

Το ποσοστό της φτώχειας καταγράφει σημαντικές διαφορές, ανάλογα με το καθεστώς απασχόλησης. Το 2018 στην Ελλάδα το ποσοστό κινδύνου φτώχειας των ατόμων με μερική απασχόληση (24,6%) είναι μεγαλύτερο από το ποσοστό των ατόμων με πλήρη απασχόληση (9,5%).

Το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας των εργαζόμενων αντρών άνω των 18 ετών ανήλθε το 2018 στο 12,4% και των γυναικών στο 8,7%, σημειώνοντας πτώση και στις δύο περιπτώσεις συγκριτικά με το 2017 (15,0% και 9,9% αντίστοιχα).

Κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικές μεταβιβάσεις

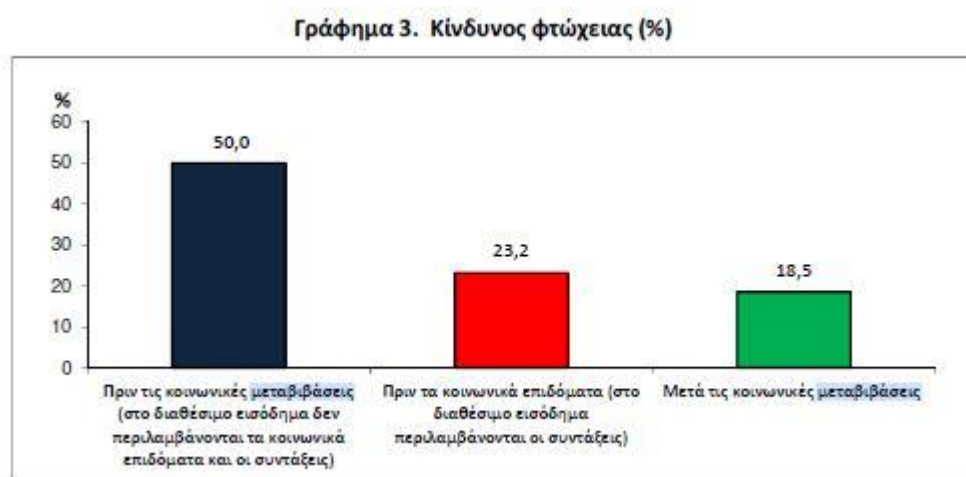
Στην Ελλάδα το 2017, οι κοινωνικές μεταβιβάσεις (συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων) αποτελούσαν το 32,2% του συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, εκ του οποίου οι συντάξεις αποτελούν το 85,9% , ενώ τα κοινωνικά επιδόματα το 14,1%.

Το 2018 ο κίνδυνος φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή μη συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων³¹ και των συντάξεων στο συνολικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών) ανέρχεται στο 50,0% (μειωμένος κατά 0,2% σε σχέση με το 2017). Όταν περιλαμβάνονται μόνο οι συντάξεις μειώνεται στο 23,2% (24,0% το 2017) ενώ όταν περιλαμβάνονται και τα κοινωνικά επιδόματα μειώνεται στο 18,5% (από 20,2% το 2017).

Όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα , οι συντάξεις συμβάλλουν στη μείωση του κινδύνου φτώχειας κατά 26,8%, ενώ μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις κατά 4,7%.

³¹Τα κοινωνικά επιδόματα περιλαμβάνουν παροχές κοινωνικής βοήθειας (ΕΚΑΣ, επίδομα μακροχρόνια ανέργων, κα), οικογενειακά επιδόματα, επιδόματα ή βοηθήματα ανεργίας, ασθένειας, αναπηρίας και εκπαιδευτικές παροχές.

Διάγραμμα 13: Ελλάδα, κίνδυνος φτώχειας πριν και μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (2018)

Υλική στέρηση

Η υλική στέρηση στην Ελλάδα μειώθηκε το 2018 κατά 4,4% σε σχέση με το 2017, όπου το ποσοστό ήταν 21,1%.

Πίνακας 24: Ποσοστό ατόμων που ζουν σε συνθήκες σοβαρής υλικής στέρησης

Έτος	Ποσοστό	Μ.Ο. ΕΕ	Μ.Ο. Ευρωζώνης
2008	11,2%		5,9%
2011	15,2 %	8,8%	6,9%
2012	19,5 %	9,9%	7,8%
2013	20,3%	9,6%	7,5%
2014	21,5%	8,9%	7,4%
2015	22,2%	8,1%	7%
2016	22,4%	7,5%	6,6%
2017	21,1%	6,7%	5,8%
2018	16,7%	6,2%	5,4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Οι υλικές στέρησεις δεν αφορούν μόνο τον πληθυσμό σε κίνδυνο φτώχειας, αλλά επίσης μέρος του μη φτωχού πληθυσμού. Ενδεικτικά:

- Το 51,4% του μη φτωχού πληθυσμού (47,3% το 2017) δηλώνει ότι έχει δυσκολίες στην αντιμετώπιση έκτακτων εξόδων ύψους 375 ευρώ περίπου. Το αντίστοιχο ποσοστό του φτωχού πληθυσμού είναι 76,7% (80,5% το 2017).
- το 19,2% του μη φτωχού πληθυσμού (21,5 % το 2017) δεν μπορεί να έχει επαρκή θέρμανση, τη στιγμή που το αντίστοιχο ποσοστό του φτωχού πληθυσμού είναι 40,8% (45,3% το 2017).
- Το 28,6% του μη φτωχού πληθυσμού (31,7% το 2017) δηλώνει ότι έχει δυσκολίες στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό του φτωχού πληθυσμού είναι 53,4% (56,5% το 2017).

Πίνακας 25: Κατανομή των νοικοκυριών με δυσκολίες ανταπόκρισης στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών με διάκριση σε φτωχά και μη φτωχά νοικοκυριά (2016-2018)

Πάγιοι λογαριασμοί	Σύνολο			Φτωχά νοικοκυριά			Μη φτωχά νοικοκυριά		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Ενοίκιο ή δόση δανείου	39,7	34,3	29,3	63,4	52,9	48,2	33,5	29,6	25,0
Πάγιοι λογαριασμοί (ηλ.ρεύμα, νερό, κλπ)	39,2	36	32,9	62,3	56,5	53,4	33,5	31,3	28,6
Δόσεις δανείου ή πιστωτικών καρτών	51,8	46	43,7	85	71,2	57,8	46	42	41,9

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Πίνακας 26: Οικονομική αδυναμία νοικοκυριών ικανοποίησης βασικών αναγκών με διάκριση σε φτωχά και μη φτωχά νοικοκυριά (2016-2018)

Βασικές ανάγκες	Σύνολο			Φτωχά νοικοκυριά			Μη φτωχά νοικοκυριά		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
1 εβδομάδα διακοπών	52,5	50,7	50,7	88,5	80,5	78,2	43,5	43,8	44,9
Διατροφή κάθε 2 ^η μέρα με κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας	12,1	11,8	11,8	53,2	43,5	29,5	1,8	4,4	8,1
Αντιμετώπιση έκτακτων αναγκαίων δαπανών ύψους 375 ευρώ περίπου	54,2	53,2	51,4	80,7	78,3	76,7	47,6	47,3	46,1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Υλική στέρηση παιδιών

Στην Ελλάδα, σε ό,τι αφορά την υλική στέρηση των παιδιών, εμφανίζεται το 2018 μείωση κατά 5,2% σε σχέση με το 2017.

Πίνακας 27: Υλική στέρηση παιδιών (0-17 ετών)

Έτος	Ποσοστό	Μ.Ο. ΕΕ
2009	12,2%	
2011	16,4 %	
2012	20,9%	
2013	23,3%	11%
2014	23,8%	10,4%
2015	25,7%	
2016	26,7%	
2017	23,8%	
2018	18,6%	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Ανισότητες

Σε ό,τι αφορά το δείκτη εισοδήματος σε πεμπτημόρια (S80/S20), η Ελλάδα κατατάσσεται τόσο σήμερα, όσο και πριν την κρίση, στις χώρες με τις υψηλότερες ανισότητες. Ο δείκτης S80/S20, ο οποίος από το 2011 έως το 2016 αυξήθηκε σημαντικά (από 5,6 σε 6,6), το 2017 μειώθηκε στο 6,1 (περίπου στο επίπεδο του 2011). Αυτό σημαίνει ότι στη χώρα μας το 20% του πληθυσμού με τα υψηλότερα εισοδήματα είχε 6,1 φορές περισσότερα από το 20% του πληθυσμού με τα χαμηλότερα.

Πίνακας 28: Ελλάδα, Δείκτης κατανομής εισοδήματος S80/S20

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
5,8	5,6	6	6,6	6,6	6,5	6,5	6,6	6,1	5,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

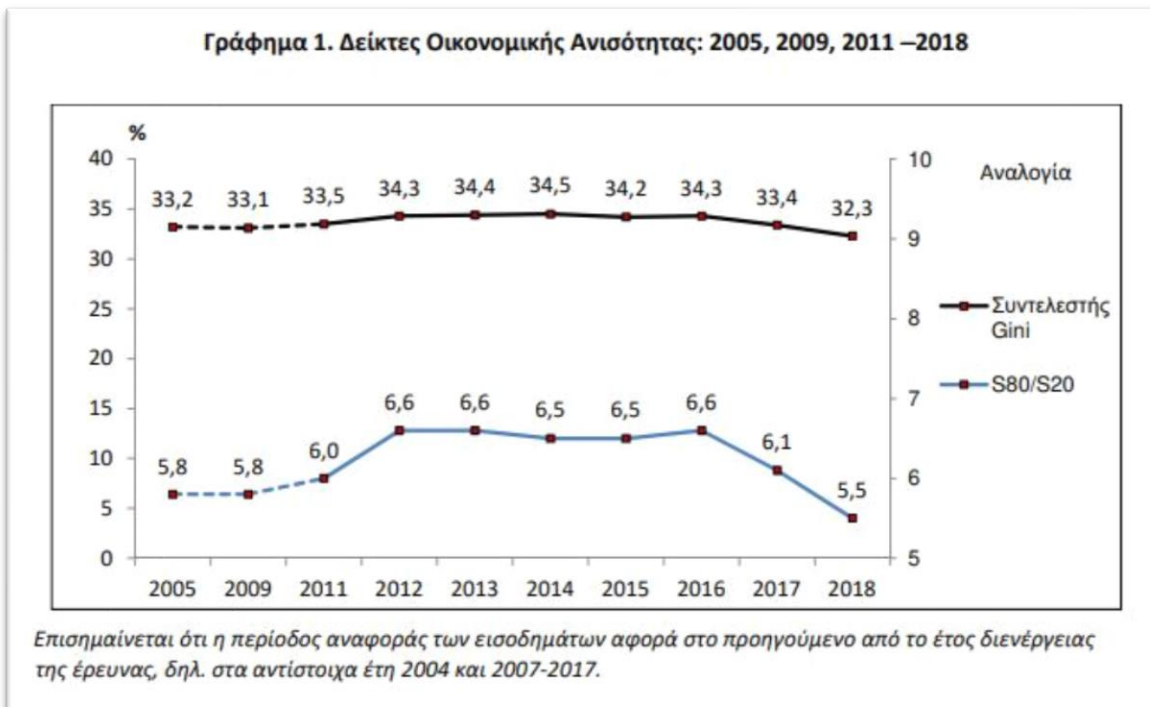
Ο άλλος δείκτης μέτρησης της εισοδηματικής ανισότητας - συντελεστής Gini, ήταν το 2018 32,3%, σημειώνοντας επίσης μείωση κατά 1,1% σε σχέση με το 2017.

Πίνακας 29: Ελλάδα, Άνιση κατανομή εισοδήματος, Συντελεστής Gini

2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
33,1	33,5	34,3	34,4	34,5	34,2	34,3	33,4	32,3

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Διάγραμμα 14: Δείκτες οικονομικής ανισότητας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίο τύπου 21.06.2019

Παράρτημα 3: Πρόοδος Ελλάδος σχετικά με τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και συσχετιζόμενες πολιτικές που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020

Πίνακας 30: Πρόοδος Ελλάδος σχετικά με τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και συσχετιζόμενες πολιτικές που περιγράφονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020

Progress on implementation	List of measures and their state of play that were implemented in response to the commitment	Estimated impacts of the measures (qualitative and/or quantitative)
National Europe 2020 headline targets		
<p>National employment target: 70% employment rate, age group 20-64.</p> <p>Latest progress: 61.2% in 2019 (59.5% in 2018)</p>	<p>Measures to tackle unpaid care and domestic work / work-family conciliation (e.g. paid maternity or parental leave, care services)</p> <p>General Secretariat for Family Policy & Gender Equality - GSFPGE of the Ministry of Labour & Social Affairs:</p> <p>a) project PEGASUS-Addressing the Gender Pension Gap in Greece (under the 2017 Rights, Equality and Citizenship Work Programme)- 24-month duration, started on November 2018. Budget: € 292.585,95</p> <p>b) “Promoting work-life balance in companies and a better sharing of care between men and women- - SHARE”, approved and started in February 2020, aiming to contribute in tackling traditional gender family roles and promoting reconciliation of work and private life, emphasizing in companies’ working environments, by taking into consideration the relevant European and national priorities and by developing complimentary activities that approach the field in a multidimensional and multifaceted way. 24-month duration, budget €277.220,95</p> <p>c) Project “GENDER_PUBLIC DEBATE” started at April 2019 and its duration will be 22 months, budget €259,837.03.</p>	<p>Expected results of the projects (summary):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Increased knowledge on key factors and behavioural aspects of pension gap in Greece and its impact on the income and living conditions of pensioners. Increased awareness, underlying causes and the impact of different choices on pensions. • Strengthening networking, know-how exchange and commitment among competent stakeholders on tackling gender pension gaps. • Providing women and men with information about the impact of different choices on their pensions in order to make informed career choices. • Providing effective approaches to tackle existing gender pay gaps. • Promotion of work-life balance friendly working environments in order to enhance gender equality in Greek labour market via consultation and knowledge sharing. • Identifying, responding and preventing sexism and gender discrimination in public debates and in the media • Allow women to stop hesitating taking part in public

Progress on implementation	List of measures and their state of play that were implemented in response to the commitment	Estimated impacts of the measures (qualitative and/or quantitative)
National Europe 2020 headline targets		
	<p>15 scheduled active labour market programmes for the integration of the unemployed. All have a horizon of planning, specialization and implementation in 2020. They concern a total of about 110,000 unemployed. They are co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning. OAED does not cooperate in these.</p> <p>Special programme for 2000 new jobs for unemployed persons with disabilities, ex addicts, ex-convicts released from prison, young delinquents. The programme also funds ergonomic arrangements of the workplace for 50 of these placements, for disabled persons. (Ministerial Decision No 38839/838/22.08.2017).</p>	<p>debates with the fear of becoming victims of sexism and thus increase the representation of women in the media.</p> <p>Integration of the unemployed to the labour market, focusing on job creation in the private sector of the economy and the acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed, including actions aimed only at women.</p> <p>793 positions based on approved applications and 1236 applicable positions.</p>
<p>National R&D: 1.3 % of GDP in 2020. Latest progress: Target is expected to be met in 2020.</p>	<p>As of 31/12/2019, € 877 mn have been issued to support research related activities, significantly higher than in the previous year (€ 604 M).</p>	<p>According to the preliminary data of the National Documentation Center for 2018, R&D intensity reached 1,18% from 1,13% in 2017.</p>
<p>National GHG emission reduction: 20% reduction relative to 1990 levels Latest progress: A 22% reduction is expected by 2020.</p>	<p>Improvements in the conventional energy production system: 11700ktCO₂</p> <p>Promotion of natural gas in the domestic sector: 304ktCO₂</p> <p>Promoting natural gas in the tertiary sector: 250ktCO₂</p> <p>Promoting natural gas in the industry: 671ktCO₂</p> <p>Promotion of natural gas in transport: 17ktCO₂</p> <p>Promotion of RES in electricity generation: 15000ktCO₂</p> <p>Use of biofuels in transport: 650ktCO₂</p> <p>Implementation of energy efficiency measures in industry (National Action Plan for Energy efficiency): 300ktCO₂</p> <p>Implementation of energy efficiency measures in the domestic and</p>	

Progress on implementation	List of measures and their state of play that were implemented in response to the commitment	Estimated impacts of the measures (qualitative and/or quantitative)
National Europe 2020 headline targets		
	tertiary sector (National Energy Performance Action Plan): 2930ktCO2 Measures for road transport: 340ktCO2 Recovery of organic waste: 800ktCO2 Biogas recovery: 500ktCO2 Reduction of fluoride gas emissions: 460ktCO2 Common Agricultural Policy (CAP) – Green Direct Aid: Reduce the degree intensity of agricultural land use and improving animal management waste: 430ktCO2 Rural Development Program (RDP), Increase in organic crops: 350ktCO2 Common Agricultural Policy (CAP), Green Direct Aid, reduction of fertilizer use: 125ktCO2 Withdrawal of PPC's lignite plants: Reduction of greenhouse gas emissions	
<p>National target: 20% share of renewable energy in gross final energy consumption.</p> <p>Latest progress: In 2020 the share is expected at 19.7% or above.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Improving the regulatory and regulatory framework for licensing RES projects. • Special framework for spatial planning and sustainable development for RES • Levies benefiting local authorities (art. 25 of Law 3468/2006, as in force) • End of Production Possession License (art. 27 of Law 4342/2015) • Letters of guarantee for the issuance of binding offers • RES support system for RES units with competitive procedures for commercially mature technologies • Guaranteed liquidity of RES operational support mechanism with optimal input mechanism structure • Regulatory framework for energy and virtual energy offsetting on self-generators. 	

Progress on implementation	List of measures and their state of play that were implemented in response to the commitment	Estimated impacts of the measures (qualitative and/or quantitative)
National Europe 2020 headline targets		
	<ul style="list-style-type: none"> • Regulatory framework for the establishment and operation of Energy Communities Strengthening energy infrastructure to address saturation phenomena. • New interconnections of the Greek transport system with neighbouring systems and upgrading of existing interconnections. • Financial instruments such as Development Law and NSRF (Saving at Home I & II, Saving I & II etc). • Regulatory framework for the promotion of RES in buildings (no. 6 par. 4 of law 4122/2013 obliges the new buildings or building units to cover part of the needs in ZNX to be from solar thermal systems. Its minimum percentage solar share on an annual basis is set at sixty percent (60%), No. 9 of Law 4122/2013 sets the obligation from 1.1.2021, all new buildings must be buildings of almost zero energy consumption, while for new buildings housing public and wider public sector services, this obligation enters into force on 1.1.2019. • Regulatory framework for the obligation to mix diesel with biodiesel and the obligation to mix gasoline with bioethanol or bioethics (no. 15A of Law 3054/2002) • Promoting electric mobility in Greece (development of institutional framework, infrastructure creation and incentives) 	
<p>National target: 20% improvement in energy efficiency (corresponding to 3.33 Mtoe, and an overall level of 18.4 Mtoe).</p> <p>Latest Progress: 2020 estimates should not exceed 18.4 Mtoe.</p>	<p>Home Savings Programme (I and II): 0,24Mtoe</p> <p>"Savings" Programme in Local Government Organizations (I and II): 0.12Mtoe</p> <p>Energy upgrade of homes:0.13Mtoe</p> <p>Energy upgrade of public buildings: 0.042Mtoe</p> <p>Energy efficiency, SME projects and support measures: 0.018Mtoe</p> <p>Implementation of energy management system based on ISO 50001 standard in public and wider public sector bodies: 0.006Mtoe</p>	

Progress on implementation	List of measures and their state of play that were implemented in response to the commitment	Estimated impacts of the measures (qualitative and/or quantitative)
National Europe 2020 headline targets		
	<p>Energy upgrade in commercial buildings through Energy Services Enterprises: 0.002Mtoe</p> <p>Implementation of energy management system based on ISO 50001 standard in public and wider public sector bodies: 0.024Mtoe</p> <p>Energy upgrade in commercial buildings through Energy Services Enterprises: 0.075Mtoe</p> <p>Development of intelligent energy measurement systems: Monitoring and normalising energy consumption</p> <p>Replacement of old light public and private trucks: 0.46Mtoe</p> <p>Replacement of old private passenger cars: 0.096Mtoe</p> <p>Operational Programme "Environment and Sustainable Development": 0.2Mtoe</p> <p>Athens metro extension: 0.003Mtoe</p> <p>Compensation for arbitrary fines: 0.44Mtoe</p> <p>Energy Performance Certificates: 0.037Mtoe</p> <p>Energy street lighting upgrade: 0.03Mtoe</p> <p>Energy upgrade of pumping stations: 0.006Mtoe</p> <p>Energy efficiency obligations: 0.33Mtoe</p>	
<p>National early school leaving: 9.7% of the population aged 18-24.</p> <p>Latest Progress: 4.7% (2018).</p>	<p>As mentioned in Ch. 4 of the 2020 National Reform Programme, the following reforms are planned related to reducing early school leaving:</p> <p>Teacher Training (€ 14 mn)</p> <p>Development of soft and digital skills of students and roll out of skills workshop.</p> <p>Inclusion of new topics in curricula related to climate change, entrepreneurship, volunteering, sex education and the skills workshop.</p>	

Progress on implementation	List of measures and their state of play that were implemented in response to the commitment	Estimated impacts of the measures (qualitative and/or quantitative)
National Europe 2020 headline targets		
	Hiring of 4,500 educators for children with special needs and 5,250 teachers within 2020.	
<p>National target for tertiary education: 32% of the population aged 30-34.</p> <p>Latest Progress: 44.3% (2018).</p>	As per Ch. 4 of the 2020 National Reform Programme, the roll out of bachelor degrees taught in a foreign language falls under the EU 2020 target for increasing the share of the population in tertiary education.	
<p>National poverty target: reduction by 450K of the people at risk of poverty or material deprivation compared to 2008 (3.043.000 people).</p> <p>Latest Progress: As of 2018, the people at risk of poverty or material deprivation stood at 3,348,500 people (31.8% of the population).</p>	<p>BIRTH ALLOWANCE: Established to treat the country's birth rate as an incentive for future parents and as an aid during the first child upbringing. The birth allowance of €2,000 was established for children born in Greece (Law 4659/2020). The estimated costs for 2020 are expected at €123 mn Euro.</p> <p>CHILD ALLOWANCE: The allowance is payable to beneficiaries every two months by OPEKA, taking into account the number of dependent children, the equivalent family income and the equivalent family income category. Article 214 of Law 4512/2018. The annual cost for 2019 is € 1,078,700,000.00. (In 2018 this stood at € 1,068,552,432.00 and 926,269 beneficiaries were subsidized).</p> <p>SCHOOL MEALS (article 12 of Law 4455/2017): For the current and past two school terms (2017-2018, 2018-2019, 2019-2020), the programme was implemented nationwide, with a gradual increase in the number of daily meals per school year. During the 2017-2018 school year 130.122 school meals were distributed daily, during 2018-2019 151.276 were distributed, and during 2019-2020 the meals amounted to 185.311. The budget for the school term 2019-2020 is €73,49,901.93 (incl VAT) while for 2020-2021 the estimated budget is €74,000,000 (according to OPEKA).</p>	During the last 12 months, the programme "School Meals" has increased the number of daily meals per school year and has steadily inserted new schools throughout the country

Παράρτημα 4: Ποιοτική Εκτίμηση Πολιτικών/Δράσεων που αφορούν τις Ειδικές Συστάσεις (CSR) της Ελλάδος που εκδώθηκαν το 2019

Πίνακας 31: Ποιοτική εκτίμηση πολιτικών/δράσεων που αφορούν τις Ειδικές Συστάσεις (CSR) της Ελλάδος που εκδώθηκαν το 2019

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
1	Επίτευξη βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης	Ενίσχυση στρατηγικών επενδύσεων, Ιδιωτικών επενδύσεων και Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)	Στο πλαίσιο των στρατηγικών επενδύσεων: Βελτιστοποίηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας της αξιολόγησης των επενδυτικών προτάσεων που υποβάλλονται ενώπιον του Enterprise Greece για να υπαχθούν στις διαδικασίες των στρατηγικών επενδύσεων του ν. 4608/2019, καθώς και της διαδικασίας εποπτείας των διαδικασιών αδειοδότησης και	Η ταχεία και αποφασιστική βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και η προσέλκυση επενδύσεων.	Ν.4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (άρθρο 1, 2, 83) Συντονιστική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων (Σ.Ε.Σ.Ε.) Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων (Δ.Ε.Σ.Ε.) Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημόσιου και	Ν.4635/2019: α. διευκόλυνσης της ανάπτυξης επενδυτικών σχεδίων στρατηγικών επενδύσεων β. πρόβλεψη ως εναλλακτικής διαδικασίας πιστοποίησης της ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας των επενδύσεων	30/06/2020 (κατά περίπτωση διοικητικής πράξης): Έκδοση διοικητικών πράξεων κατ'έξουσιο δότηση νομοθετικών διατάξεων	Συνεισφορά στο στόχο 1 (Αύξηση του ποσοστού απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών σε τουλάχιστον 75%.),		Η ταχεία και αποφασιστική βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και η προσέλκυση επενδύσεων, αντικατοπτριζόμενα και σε διεθνείς δείκτες	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
			<p>υλοποίησης των εγκεκριμένων από τη Δ.Ε.Σ.Ε. επενδύσεων.</p> <p>Στο πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων των ιδιωτικών επενδύσεων: επιτάχυνση της διαδικασίας πιστοποίησης της ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας των επενδύσεων.</p> <p>Στο πλαίσιο των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ): ενίσχυση της παρακολούθησης των έργων ΣΔΙΤ.</p>	<p>Ιδιωτικού Τομέα (Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ.) σύστημα MAZI Διμηνιαίες αναφορές προόδου για τα έργα ΣΔΙΤ προς τη Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων και ΣΔΙΤ Τριμελείς επιτροπές παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των έργων ΣΔΙΤ.</p>	<p>που έχουν υπαχθεί σε αναπτυξιακούς νόμους από ορκωτούς-ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες.</p> <p>γ. Πρόβλεψη ότι το σύνολο των ΣΔΙΤ υπάγεται στις Στρατηγικές Επενδύσεις, προκειμένου να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η διαδικασία αδειοδότησης αυτών κοινή υπουργική απόφαση με την οποία καθορίστηκε το ελεγκτικό</p>					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
						πλαίσιο (Διεθνή Πρότυπα) βάσει του οποίου διενεργούνται οι έλεγχοι (Β' 4767/2019) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με την οποία καθορίζονται τα αντικείμενα ελέγχου σχετικά με την ολοκλήρωση των επενδύσεων και την έναρξη παραγωγικής λειτουργίας (Β' 4789/2019).				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
1	Απλοποίηση αδειοδοτικής διαδικασίας	Κατάργηση του καθεστώτος των οχλήσεων στις αδειοδοτήσεις	Κατάργηση του καθεστώτος των οχλήσεων, και ενοποίηση των κατηγοριών με αυτές της περιβαλλοντικής κατάταξης, προς απλοποίηση του αδειοδοτικού πλαισίου	Κατάργηση του καθεστώτος των οχλήσεων (υψηλή, μεσαία, χαμηλή όχληση) και συγχώνευση με τις κατηγορίες Α1, Α2 και Β αντίστοιχα της περιβαλλοντικής κατάταξης. Με αυτόν τον τρόπο απλοποιείται η διαδικασία αδειοδότησης, και ενισχύεται η ασφάλεια δικαίου.	Νόμος 4635/2019, Άρθρο 13	Ψήφιση των σχετικών διατάξεων στις 30 Οκτ. 2019	Έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης για την εκ νέου κατάταξη των μεταποιητικών δραστηριοτήτων έως το τέλος Ιουνίου 2020	-	-	-	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου, προσέλκυση επενδύσεων.
1	Απλοποίηση αδειοδοτικής διαδικασίας	Κατάργηση του καθεστώτος των οχλήσεων στις αδειοδοτήσεις	Κατάργηση του καθεστώτος των οχλήσεων, και ενοποίηση των κατηγοριών με αυτές της περιβαλλοντικής κατάταξης, προς απλοποίηση του αδειοδοτικού πλαισίου	Κατάργηση του καθεστώτος των οχλήσεων (υψηλή, μεσαία, χαμηλή όχληση) και συγχώνευση με τις κατηγορίες Α1, Α2 και Β αντίστοιχα της περιβαλλοντικής κατάταξης. Με αυτόν τον τρόπο απλοποιείται η διαδικασία	Νόμος 4635/2019, Άρθρο 13	Ψήφιση των σχετικών διατάξεων στις 30 Οκτ. 2019	Έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης για την εκ νέου κατάταξη των μεταποιητικών δραστηριοτήτων έως το τέλος	-	-	-	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου, προσέλκυση επενδύσεων.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
				αδειοδότησης, και ενισχύεται η ασφάλεια δικαίου.			Ιουνίου 2020.				
1	Απλοποίηση αδειοδοτικής διαδικασίας	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας στην περίπτωση εκσυγχρονισμού ή επέκτασης δραστηριότητας	Απλοποίηση της διαδικασίας για να διαπιστωθεί εάν απαιτούνται νέοι περιβαλλοντικοί όροι λόγω εκσυγχρονισμού ή επέκτασης δραστηριότητα, με στόχο την απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας εν γένει.	Καθιερώνεται απλοποιημένη διαδικασία για να διαπιστωθεί εάν οι μεταβολές που γίνονται σε ένα ήδη αδειοδοτημένο έργο (π.χ. για βελτίωση ή επέκταση του), εμπίπτουν στους ήδη ισχύοντες περιβαλλοντικούς όρους ή εάν απαιτείται τροποποίηση της ΑΕΠΟ. Αντί για πλήρη φάκελο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), υποβάλλεται τεχνική περιγραφή των	Νόμος 4635/2019, Άρθρο 15	Ψήφιση των σχετικών διατάξεων στις 30 Οκτ. 2019	Υλοποιείται	-	-	-	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου για τους ιδιώτες, προσέλκυση επενδύσεων.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
				μεταβολών και η αδειοδοτούσα αρχή οφείλει, εντός ενός μηνός, να κρίνει εάν απαιτείται τροποποίηση ή όχι της ΑΕΠΟ.							
1	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας	Απλοποίηση της αδειοδότησης επιχειρηματικών πάρκων και των επιχειρήσεων που εγκαθίστανται εντός αυτών	Απλοποίηση της αδειοδότησης επιχειρηματικών πάρκων και των επιχειρήσεων που εγκαθίστανται εντός αυτών, με στόχο της απλοποίησης της αδειοδοτικής διαδικασίας γενικότερα, αλλά και την ενίσχυση των επιχειρηματικών πάρκων που αποτελούν οργανωμένους φορείς υποδοχής επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, και παροχές υπηρεσιών	Δίνεται δυνατότητα κατάταξης σε χαμηλότερη κατηγορία της περιβαλλοντικής κατηγοριοποίησης των επιχειρήσεων που εγκαθίστανται εντός επιχειρηματικού πάρκου, δεδομένου ότι έχει ήδη αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά το σύνολο του πάρκου κατά το στάδιο ίδρυσης και εγκατάστασής του.	Νόμος 4635/2019, Άρθρο 15	Ψήφιση των σχετικών διατάξεων στις 30 Οκτ. 2019	Υλοποιείται	-	-	-	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, αξιοποίηση του εργαλείου των επιχειρηματικών πάρκων, ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου για τους ιδιώτες, προσέλκυση επενδύσεων.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
1	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας	Θεσμοθέτηση του Ενιαίου Ψηφιακού Χάρτη	Θεσμοθέτηση του Ενιαίου Ψηφιακού Χάρτη, ενός ολοκληρωμένου ψηφιακού εργαλείου που θα συγκεντρώνει και θα απεικονίζει με ακρίβεια και διαφάνεια όλα τα διαθέσιμα γεωχωρικά δεδομένα, σχετικά με την αδειοδότηση επενδυτικών και οικονομικών δραστηριοτήτων σε κάθε περιοχή. Ο Ενιαίος Ψηφιακός Χάρτης θα συμβάλει στη διευκόλυνση της αδειοδοτικής διαδικασίας, στην προσέλκυση νέων επενδύσεων και στην ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου	Θεσμοθετείται ο Ενιαίος Ψηφιακός Χάρτης, και προβλέπεται η ανάπτυξη και λειτουργία του από φορέα με επαρκή τεχνογνωσία. Τα συναρμόδια Υπουργεία μεριμνούν για την ηλεκτρονική διασύνδεση των γεωχωρικών δεδομένων και για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας. Οι φορείς του δημόσιου τομέα που κατέχουν γεωχωρικά δεδομένα υποχρεούνται στην παραχώρηση πρόσβασης, ενώ προβλέπεται η νομική δεσμευτικότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στον Χάρτη.	Νόμος 4635/2019, Άρθρα 4-9	Ψήφιση των σχετικών διατάξεων στις 30 Οκτ. 2019	Με Κοινή Υπουργική Απόφαση (υπεγράφη στις 27 Μαρτίου 2020) καθορίζονται ο αρμόδιος φορέας για την ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του Ενιαίου Ψηφιακού Χάρτη, και οι διαδικασίες συλλογής και ανοικτής διάθεσης των δεδομένων, καθώς και υποβολής	-	Η ενσωμάτωση όλων των διαθέσιμων γεωχωρικών δεδομένων, και η σαφής και διαφανής απεικόνισή τους, αποτελεί πρόκληση για τη δημόσια διοίκηση, και θα απαιτήσει τον επαρκή συντονισμό	Το κόστος για την ανάπτυξη του Ενιαίου Ψηφιακού Χάρτη (υπό προσδιορισμό) εκτιμάται πως θα αντισταθμιστεί από τη διευκόλυνση που θα φέρει στην επενδυτική ή δραστηριότητα, και την απλοποίηση των αδειοδοτικών δραστηριοτήτων	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου για τους ιδιώτες, προσέλκυση επενδύσεων, ανάπτυξη υποδομών γεωχωρικών δεδομένων.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
							Εκτιμώμενη συνεισφορά στους στόχους «Ευρώπη 2020»	Συγκεκριμένες προκλήσεις/ρίσκα στην εκτέλεση της δράσης	Συνολική και ετήσια αλλαγή στα δημόσια έσοδα και δαπάνες	Ποιοτική περιγραφή των προβλεπόμενων ωφελειών και του χρον/τος τους
								σμό των ενεργειών των συναρμοδίων φορέων	τήτων	
								τυχόν μεταβολών και διόρθωσης μη-συμβατών δεδομένων. Επόμενο στάδιο είναι η σύμβαση για την ανάπτυξη του Ενιαίου Ψηφιακού Χάρτη που θα καθορίζει το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και έναρξης της λειτουργίας του.		

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
1	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας	Επιτάχυνση και διευκόλυνση των διαδικασιών εκπόνησης και έγκρισης Τοπικών Χωρικών Σχεδίων	Επιτάχυνση και διευκόλυνση των διαδικασιών εκπόνησης και έγκρισης των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων (ΤΧΣ), με στόχο τη σταδιακή κάλυψη της επικράτειας με σύγχρονα σχέδια χρήσεων γης, που θα διευκολύνουν την επενδυτική και οικονομική δραστηριότητα, καθώς και τη βιώσιμη χωρική ανάπτυξη.	Με γνώμονα την επιτάχυνση και διευκόλυνση της εκπόνησης και έγκρισης των ΤΧΣ, προβλέπεται η εκπόνηση τους στο επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, και όχι σε αυτό των Δήμων. Το μέτρο αυτό θα επιτρέψει τη χωρική εστίαση σε περιοχές προτεραιότητας (για χωρικούς, αναπτυξιακούς και κοινωνικό – οικονομικούς λόγους), και την ταχύτερη ολοκλήρωση των ΤΧΣ γενικότερα. Επιπλέον, εντός του 2020 προωθούνται επιπλέον ρυθμίσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας εκπόνησης και έγκρισης των ΤΧΣ.	Νόμος 4635/2019, Άρθρο 208	Ψήφιση της σχετικής διάταξης στις 30 Οκτ. 2019	Σε συνέχεια της διάταξης για την εκπόνηση ΤΧΣ σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, προωθούνται με νομοσχέδιο που θα ψηφιστεί εντός του πρώτου εξαμήνου του 2020 ρυθμίσεις που θα βελτιώσουν τη διαδικασία εκπόνησης και έγκρισης ΤΧΣ, όπως απλούστευ	-	-	-	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, κάλυψη της επικράτειας με σύγχρονα σχέδια χρήσεων γης, ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου, διευκόλυνση των επενδύσεων και της βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια	
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών					Χρον/μια επερχόμενων σταδίων
							η των προδιαγραφών και η μείωση των σταδίων μελέτης				
1	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας	Επιτάχυνση και διευκόλυνση των διαδικασιών εκπόνησης και έγκρισης Ειδικών Χωρικών Σχεδίων	Επιτάχυνση και διευκόλυνση των διαδικασιών εκπόνησης και έγκρισης των Ειδικών Χωρικών Σχεδίων (ΕΧΣ), που αφορούν την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων ή την προώθηση ολοκληρωμένων αναπλάσεων. Με αυτό τον τρόπο απλοποιείται η αδειοδοτική διαδικασία και ενθαρρύνονται οι επενδύσεις.	Η διαδικασία προέγκρισης των Ειδικών Χωρικών Σχεδίων, που εισήχθη με τον Ν.4447/2016, γίνεται από υποχρεωτική προαιρετική. Ο φορέας υλοποίησης του εκάστοτε έργου θα προκρίνει κατά περίπτωση εάν απαιτείται προέγκριση ή μπορεί να προχωρήσει στη διαδικασία κανονικής έγκρισης.	Νόμος 4635/2019, Άρθρο 207	Ψήφιση της σχετικής διάταξης στις 30 Οκτ. 2019	Υλοποιείται .	-	-	-	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, προώθηση του ολοκληρωμένου χωρικού σχεδιασμού για επενδυτικά σχέδια ή/και αναπλάσεις, διευκόλυνση των επενδύσεων και της βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
1	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας	Επιτάχυνση της διαδικασίας έκδοσης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ)	Βελτίωση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, με στόχο την απλούστευση των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης (έκδοση ΑΕΠΟ) για έργα των κατηγοριών Α1 και Α2, με στόχο τη σύντμηση των χρόνων, την προσέλκυση επενδυτών και την διευκόλυνση των αρμοδίων υπηρεσιών.	Με βελτιωτικές παρεμβάσεις στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο, επιταχύνονται ουσιαστικά οι διαδικασίες για την έκδοση νέων περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) για έργα και δραστηριότητες των κατηγοριών Α1 και Α2. Ειδικότερα, προβλέπονται συντομότερα χρονικά διαστήματα για όλα τα στάδια, εκτός αυτούς της δημόσιας διαβούλευσης, ενώ προβλέπονται και ασφαλιστικές δικλείδες που θα καθιστούν δύσκολη την υπέρβαση των προθεσμιών.	Νομοσχέδιο «Εκσυγχρονισμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας»	-	Ψήφιση σχετικών διατάξεων έως τέλος Απριλίου 2020	-	-	-	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, σύντμηση των χρόνων που απαιτούνται, προσέλκυση επενδυτών, διευκόλυνση του έργου της δημόσιας διοίκησης και των αρμόδιων υπηρεσιών.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
1	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας	Απλοποίηση της διαδικασίας ανανέωσης των περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ)	Βελτίωση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, με στόχο την απλούστευση της διαδικασίας ανανέωσης των περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ). Στόχος η διευκόλυνση της αδειοδοτικής διαδικασίας εν γένει, και η προσέλκυση επενδύσεων.	Προβλέπεται συγκεκριμένη και ξεκάθαρη διαδικασία για περιπτώσεις ανανέωσης των περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ), με πρόβλεψη για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα εντός του οποίου η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή θα πρέπει να αξιολογήσει τα δικαιολογητικά και είτε να παρατείνει τη διάρκεια ισχύος της ΑΕΠΟ, είτε εφόσον προκύπτει ανάγκη τροποποίησης της ΑΕΠΟ, να καλέσει τον φορέα του έργου να υποβάλει φάκελο για τροποποίηση.	Νομοσχέδιο «Εκσυγχρονισμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας»	-	Ψήφιση σχετικών διατάξεων έως τέλος Απριλίου 2020	-	-	-	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, σύντμηση των χρόνων που απαιτούνται, προσέλκυση επενδυτών, διευκόλυνση του έργου της δημόσιας διοίκησης και των αρμόδιων υπηρεσιών.
1	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας	Απλοποίηση της διαδικασίας τροποποίησης περιβαλλοντικών όρων	Βελτίωση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, με στόχο την απλοποίηση της διαδικασίας	Προβλέπεται ουσιαστική απλούστευση της διαδικασίας ανανέωσης των	Νομοσχέδιο «Εκσυγχρονισμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας»	-	Ψήφιση σχετικών διατάξεων έως τέλος Απριλίου	-	-	-	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, σύντμηση των χρόνων που

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
		(ΑΕΠΟ)	τροποποίησης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ). Στόχος η διευκόλυνση της αδειοδοτικής διαδικασίας εν γένει, και η προσέλκυση επενδύσεων.	περιβαλλοντικών όρων, με συγκεκριμένες προθεσμίες για την αξιολόγηση του φακέλου και την έκδοση απόφασης για ανανέωση της ΑΕΠΟ από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή. Με τις προωθούμενες αλλαγές δημιουργείται ασφάλεια δικαίου για τον ιδιώτη επενδυτή, ενώ αποφορτίζονται σημαντικά οι αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές.			2020				απαιτούνται, προσέλκυση επενδυτών, διευκόλυνση του έργου της δημόσιας διοίκησης και των αρμόδιων υπηρεσιών.
1	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας	Ενεργοποίηση του θεσμού των ιδιωτών περιβαλλοντικών αξιολογητών	Ενεργοποίηση του θεσμού των πιστοποιημένων ιδιωτών περιβαλλοντικών αξιολογητών, στους οποίους ο φορέας του έργου θα μπορεί να αναθέτει διαφορετικά στάδια της διαδικασίας αδειοδότησης. Η	Δίνεται η δυνατότητα εμπλοκής των πιστοποιημένων περιβαλλοντικών αξιολογητών, που είναι εγγεγραμμένοι σε ειδικό μητρώο. Ο ιδιώτης αξιολογητής μπορεί να επιλεγεί από τον φορέα έργου ή την αρμόδια	Νομοσχέδιο «Εκσυγχρονισμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας»	-	Ψήφιση σχετικών διατάξεων έως τέλος Απριλίου 2020 Εκτός αυτού, έκδοση ΠΔ που θα	-	-	-	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, μείωση του βάρους για τη δημόσια διοίκηση και διευκόλυνση του έργου της, προσέλκυση επενδυτών.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
			εμπλοκή των πιστοποιημένων αξιολογητών, συμβάλλει στην αποφόρτιση περιβαλλοντικών αρχών από το διοικητικό βάρος και την υποστήριξη του προσωπικού τους, καθώς και στην προσέλκυση επενδύσεων.	περιβαλλοντική αρχή, και να αναλάβει οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας έως και την υποβολή του σχεδίου ΑΕΠΟ. Οι πιστοποιημένοι αξιολογητές δεν δεσμεύονται από τις προθεσμίες που ισχύουν για τη διοίκηση, εκτός αυτών για γνωμοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες και για δημόσια διαβούλευση.			εξειδικεύει τα σχετικά με το θεσμό έως το τέλος Ιουνίου 2020.				
1	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας	Ανασχεδιασμός και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ)	Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου, που θα αποτελεί ένα ολοκληρωμένο ψηφιακό εργαλείο που θα υποστηρίζει τις διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης και θα συγκεντρώνει όλα τα σχετικά έγγραφα.	Μετά την 1.1.2021 όλα τα έγγραφα που αφορούν στην έκδοση, ανανέωση ή τροποποίηση ΑΕΠΟ και ΠΠΑ, περιλαμβανομένων των αιτήσεων, μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, γνωμοδοτήσεων των φορέων της	Νομοσχέδιο «Εκσυγχρονισμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας»	-	Ψήφιση σχετικών διατάξεων έως τέλος Απριλίου 2020 Ολοκλήρωση του ανασχεδιασμού του Ηλεκτρονικού	-	-	Κόστος για τον ανασχεδιασμό και τη βελτίωση του ΗΠΜ (υπό προσδιορισμό)	Απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας, μείωση του βάρους για τη δημόσια διοίκηση και διευκόλυνση του έργου της, προσέλκυση επενδυτών.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
				Διοίκησης, σχεδίων ΑΕΠΟ, καθώς και κάθε σχετική αλληλογραφία, διακινούνται αποκλειστικά μέσω του ΗΠΜ, το οποίο βρίσκεται σε φάση ανασχεδιασμού και εκσυγχρονισμού. Αποκλειστικά μέσω του ΗΠΜ θα διεξάγεται η δημόσια διαβούλευση, στις περιπτώσεις που απαιτείται.			Περιβαλλοντικού Μητρώου έως το τέλος του 2020.				
1	Ολοκλήρωση του Κτηματολογίου	Επιτάχυνση των διαδικασιών κατάρτισης των κτηματολογικών χαρτών και μετάβασης στη νέα δομή του Κτηματολογίου	Με γνώμονα την ολοκλήρωση του Κτηματολογίου, που αποτελεί τομή για τη δημόσια διοίκηση και το επενδυτικό περιβάλλον στην Ελλάδα, προωθούνται παρεμβάσεις στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο που θα αντιμετωπίσουν υφιστάμενα οργανωτικά	Προωθούνται ρυθμίσεις σε τρία επίπεδα για τη βελτίωση της λειτουργίας του Κτηματολογίου. Πρώτον, θεσμικές παρεμβάσεις που θα στοχεύουν στην καλύτερη λειτουργία του Κτηματολογίου, και στην άμεση στελέχωση του με το	Με το νομοσχέδιο «Εκσυγχρονισμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας» προωθούνται παρεμβάσεις στο θεσμικό πλαίσιο για τη διευκόλυνση της στελέχωσης του	-	Ψήφιση σχετικών διατάξεων έως τέλος Απριλίου 2020	-	-	Το όποιο δημοσιονομικό κόστος θα προκύψει από την κάλυψη των αναγκών στελέχωσης του Κτηματολογίου, και	Επιτάχυνση των διαδικασιών για την ολοκλήρωση του Κτηματολογίου, βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επαγγελματιών.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
			και λειτουργικά ζητήματα, και θα επιταχύνουν τις διαδικασίες για την κατάρτιση των κτηματολογικών χαρτών και τη μετάβαση στη νέα δομή των κτηματολογικών γραφείων.	απαραίτητο τεχνικό και επιστημονικό προσωπικό. Δεύτερον, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονων ψηφιακών υπηρεσιών που θα διευκολύνουν τους πολίτες και τους επαγγελματίες στις συναλλαγές τους με το Κτηματολόγιο. Τρίτον, παρεμβάσεις που αξιοποιούν επαγγελματίες, όπως μηχανικούς και δικηγόρους, για την ταχύτερη ολοκλήρωση του Κτηματολογίου.	Κτηματολογίου, την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών και την επιτάχυνση της μετάβασης στη νέα δομή των κτηματολογικών γραφείων.					θα προσδιοριστεί στη βάση αυτών.	
1	Ολοκλήρωση του Κτηματολογίου	Επιτάχυνση της κατάρτισης, κύρωσης και ανάρτησης των δασικών χαρτών	Βελτιώσεις στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση ζητημάτων που έχουν δημιουργηθεί λόγω του μεγάλου αριθμού αντιρρήσεων που έχουν υποβληθεί από ιδιοκτήτες επί των	Η διαδικασία για την ανάρτηση, κύρωση και αναμόρφωση των δασικών χαρτών στην πράξη έχει καταδείξει αρκετά προβλήματα που προκαλούν πρόσθετο φόρτο στη δημόσια διοίκηση, ταλαιπωρία	Νομοσχέδιο «Εκσυγχρονισμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας»	-	Ψήφιση σχετικών διατάξεων έως τέλος Απριλίου 2020	-	-	Το όποιο δημοσιονομικό κόστος θα προκύψει από τις αλλαγές στις αμοιβές των	Επιτάχυνση των διαδικασιών για την ολοκλήρωση των δασικών χαρτών, άρση της αβεβαιότητας και ενίσχυση της ασφάλειας

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια		
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών					Χρον/μια επερχόμενων σταδίων	Εκτιμώμενη συνεισφορά στους στόχους «Ευρώπη 2020»
			<p>δασικών χαρτών. Η αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών κρίνεται ως απαραίτητη για την ολοκλήρωση, την κύρωση και την ανάρτηση των δασικών χαρτών, που αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του ευρύτερου έργου του Κτηματολογίου.</p>	<p>και συχνά αδικίες σε βάρος των πολιτών – ιδιοκτητών, και συχνά δυσχεραίνουν αντί να διευκολύνουν την επίτευξη της ασφάλειας δικαίου στην οποία αποσκοπούν οι δασικοί χάρτες, και σε συνέχεια αυτών το δασολόγιο. Με βελτιώσεις που προωθούνται στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο επιχειρείται η αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών. Ειδικότερα, ενισχύονται οι Επιτροπές Εξέτασης Αντιρρήσεων και μειώνεται ο φόρτος τους, ενώ η αμοιβή των μελών τους συνδέεται με την απόδοση, με βάση ποσοτικούς στόχους (αριθμό αντιρρήσεων</p>							<p>Επιτροπών Εξέτασης Αντιρρήσεων, οι οποίες θα συναρτάνται άμεσα από την απόδοση των Επιτροπών και την επίτευξη των ποσοτικών στόχων που θα τεθούν.</p>	<p>δικαίου για τους πολίτες, διευκόλυνση του έργου της δημόσιας διοίκησης.</p>

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
				που εξετάστηκαν ανά συνεδρίαση). Οι πολίτες, που δικαιώνονται στην υποβολή αντιρρήσεων, θα μπορούν πλέον να αξιοποιούν αμέσως την περιουσία τους. Επιπλέον, εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής των δασικών χαρτών οι περιοχές, για τις οποίες, πριν το 1975, είχαν εκδοθεί πράξεις της Διοίκησης, με τις οποίες άλλαξε νομίμως ο χαρακτήρας τους από δασικός σε αγροτικός (διανομές, αναδασμοί, απαλλοτριώσεις για αγροτική αποκατάσταση κ.α.).						

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
1	Διαρθρωτικές παρεμβάσεις στον τομέα ενέργειας	Εφαρμογή του Target Model στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας	Εφαρμογή του Μοντέλου-Στόχου της Ε.Ε. (Target Model), με γνώμονα τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό της εγχώριας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και την ενίσχυση του ανταγωνισμού προς όφελος των καταναλωτών.	Προωθείται η εφαρμογή του Μοντέλου-Στόχου της Ε.Ε. (Target Model) για την εγχώρια αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Η εφαρμογή του Target Model, με τη δημιουργία και λειτουργία των τριών νέων αγορών (Επόμενης Ημέρας, Ενδοημερήσιας και Εξισορρόπησης), προχωράει στη βάση λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος που καθορίστηκε, με συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, αυξημένο εποπτικό ρόλο της ΡΑΕ και ορόσημο για την έναρξη λειτουργίας την 30/06/2020. Το νέο μοντέλο για τη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας	Με το νόμο 4643/ 2019 καθορίστηκε δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα ενεργειών για την εφαρμογή του Target Model, προσδιορίστηκε ο ρόλος όλων των εμπλεκόμενων μερών και ενισχύθηκε ο εποπτικός ρόλος της ΡΑΕ. Με Υπουργική Απόφαση της 30/01/2020 (ΥΠΕΝ/ ΔΗΕ/7083/112) εξειδικεύτηκε περαιτέρω το χρονοδιάγραμμα, με συγκεκριμένα ενδιάμεσα ορόσημα και	Ψήφιση των σχετικών διατάξεων στις 30/11 /2019 και έκδοση της σχετικής ΥΑ στις 30/01/ 2020	Εφαρμογή του χρονοδιαγράμματος που περιγράφεται στην Υπουργική Απόφαση με αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΗΕ / 7083/112, με ορίζοντα την 30/06/2020 για έναρξη της λειτουργίας των νέων αγορών.	-	-	-	Ενίσχυση του ανταγωνισμού και της διαφάνειας στην εγχώρια αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, προς όφελος των καταναλωτών.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				εκτιμάται πως θα συμβάλει ουσιαστικά στην ενίσχυση του ανταγωνισμού και της διαφάνειας προς όφελος των καταναλωτών.	ημερομηνία για την έναρξη λειτουργίας των τριών αγορών την 30 ^η Ιουνίου 2020.						
1	Διαρθρωτικές παρεμβάσεις στον τομέα ενέργειας	Εταιρικός μετασχηματισμός και ιδιωτικοποίηση της ΔΕΠΑ	Διαχωρισμός των δικτύων διανομής από την εμπορία, με στόχο τον εκσυγχρονισμό της εγχώριας αγοράς φυσικού αερίου και την ενίσχυση του ανταγωνισμού. Στην ίδια κατεύθυνση συμβάλλει και η είσοδος στρατηγικών επενδυτών, με γνώμονα την εισροή των κεφαλαίων που απαιτούνται για τις αναγκαίες επενδύσεις στα δίκτυα και τις υποδομές.	Με γνώμονα την ενίσχυση του ανταγωνισμού στην αγορά φυσικού αερίου, αλλά και την είσοδο στρατηγικών επενδυτών, προωθείται ο εταιρικός μετασχηματισμός της ΔΕΠΑ, με το διαχωρισμό της σε τρία τμήματα: υποδομές, εμπορία και διεθνή έργα. Κατόπιν τούτου, ξεκίνησε από το ΤΑΙΠΕΔ η διαδικασία	Ο εταιρικός μετασχηματισμός της ΔΕΠΑ, με το διαχωρισμό της σε τρία τμήματα (υποδομές, εμπορία, διεθνή έργα), προωθήθηκε με διατάξεις που ψηφίστηκαν με το νόμο 4643/2019. Στη βάση αυτού, το ΤΑΙΠΕΔ εκκίνησε τις	Ψήφιση των σχετικών διατάξεων στις 30/11/2019	Το πρώτο στάδιο της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης ολοκληρώθηκε για τις δύο εταιρείες (ΔΕΠΑ Υποδομών, ΔΕΠΑ Εμπορίας) το Φεβρουάριο και Μάρτιο του 2020 αντίστοιχα.	-	-	-	Περαιτέρω εκσυγχρονισμός και απελευθέρωση της αγοράς φυσικού αερίου, είσοδος στην αγορά στρατηγικών επενδυτών με στόχο την εισροή κεφαλαίων για την επιτάχυνση των αναγκαίων επενδύσεων για την αναβάθμιση και τον

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
				ιδιωτικοποίησης των τομέων υποδομών και εμπορίας, με στόχο την είσοδο στρατηγικών επενδυτών στην εγχώρια αγορά φυσικού αερίου.	διαδικασίες για την εκδήλωση επενδυτικού ενδιαφέροντος για τις εταιρείες «ΔΕΠΑ Υποδομών» και «ΔΕΠΑ Εμπορίας».		Ακολουθεί το δεύτερο στάδιο, κατά το οποίο οι επενδυτές που θα προεπιλεγούν θα κληθούν να καταθέσουν δεσμευτικές οικονομικές προσφορές. Στόχος είναι η ολοκλήρωση της ιδιωτικοποίησης και των δύο εταιρειών έως το τέλος του 2020.			εκσυγχρονισμό των δικτύων.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
1	Διαρθρωτικές παρεμβάσεις στον τομέα ενέργειας	Είσοδος στρατηγικών επενδυτών στα δίκτυα διανομής και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας	Προωθείται ένα στέρεο, διαφανές και ελκυστικό πλαίσιο για την προσέλκυση στρατηγικών επενδυτών στα δίκτυα διανομής και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Στόχος η ενίσχυση του ανταγωνισμού, η βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, και η κινητοποίηση κεφαλαίων για επενδύσεις στην αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των δικτύων ενέργειας.	Στο πλαίσιο περαιτέρω απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, προωθείται η ιδιωτικοποίηση του ΔΕΔΔΗΕ (σε ποσοστό έως 49%) και η περαιτέρω ιδιωτικοποίηση του ΑΔΜΗΕ, με στόχο την είσοδο στρατηγικών επενδυτών που θα δεσμεύσουν κεφάλαια για επενδύσεις εκσυγχρονισμού και βελτίωσης των δικτύων διανομής και μεταφοράς.	-	-	Οι σχετικές διαδικασίες για την ιδιωτικοποίηση του ΔΕΔΔΗΕ και του ΑΔΜΗΕ σχεδιάζονται να ξεκινήσουν εντός του τρίτου τριμήνου του 2020.	-	-	-	Περαιτέρω εκσυγχρονισμός και απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, είσοδος στην αγορά στρατηγικών επενδυτών με στόχο την εισροή κεφαλαίων για την επιτάχυνση των αναγκαίων επενδύσεων για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των δικτύων διανομής και μεταφοράς ενέργειας.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
1	Εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης	Εκσυγχρονισμός των επιπέδων της ιεραρχίας Δημόσιας Διοίκησης	Εκσυγχρονισμός των επιπέδων της ιεραρχίας Δημόσιας Διοίκησης	Μόνιμοι Γραμματείς Ενίσχυση των γενικών διευθυντών Διαδικασίες επιλογής για επικεφαλής διευθύνσεων και τμημάτων Ενίσχυση του ΑΣΕΠ	N. 4622/2019, N. 4674/2020	Εισαγωγή νομοθεσίας, διαδικασία επιλογής μόνιμων Γενικών Γραμματέων	Η ανάληψη των Μόνιμων Γραμματέων Η ολοκλήρωση των διαδικασιών επιλογής Ο ενισχυμένος ρόλος του ΑΣΕΠ				Συνεκτικό σύστημα στελέχωσης του δημόσιου τομέα που στοχεύει στην ενίσχυση της αποπολιτικοποίησης της δημόσιας διοίκησης, της θεσμικής συνέχειας, της απλούστευσης των διαδικασιών, της αύξησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας.
1	Εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης	Προσωπικό δημόσιας διοίκησης	Προσωπικό δημόσιας διοίκησης	α) Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού β) Πρόγραμμα πρόσληψης γ) Σχέδιο κινητικότητας	N. 4622/2019, N. 4674/2020	α) Πλατφόρμα HRMS & Οργανογράμματα β) Ετήσιο πρόγραμμα πρόσληψης γ) Μείωση	α) Η πλήρης λειτουργία του HRMS β) Πολυετές πρόγραμμα πρόσληψης γ)				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				δημοσίων υπαλλήλων δ) Αξιολόγηση απόδοσης προσωπικού ε) Επιτροπή θεμάτων που σχετίζονται με το ανθρώπινο δυναμικό στην Δημόσια Διοίκηση		των κύκλων κινητικότητας δ) Ψηφιοποίηση της Αξιολόγησης Απόδοσης	Ολοκλήρωση του συστήματος κινητικότητας εντός της χρήσης δ) Η χρήση της Αξιολόγησης Απόδοσης σε διαδικασίες επιλογής				
1	Labour and product markets	New “open-framework” model for ALMPs: Elefsina Pilot Programme which is on-going and will be scaled up. Specifically, the scale-up will run in 2 large territories of the country,	post-programme commitment	Elefsina Pilot Programme deployed based on the new "open framework" model, will be scaled up. Specifically, the scale-up will run in 4 large territories of the country, with pronounced unemployment rates.		on-going	preliminary findings on monitoring end evaluation expected end March 2020. Scale-up - Thessaloniki, Kozani, Patra, Iraklio (1/7/2020-				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
		with pronounced unemployment rates. (see also line 48, input by OAED)					30/12/2023)				
	Labour and product markets	Statutory minimum wage setting	post-programme commitment	Activation of the legislated Minimum Wage setting process, as per Law 4172/2013 (article 103).		Coordinating committee for consultation has been set up.	Ministerial Decision: deferred				
1	Labour and product markets	Follow up of the project “Implementation of the roadmap on tackling undeclared work in Greece”	post-programme commitment	The follow up of the project “Implementation of the roadmap on tackling undeclared work in Greece”, which was implemented until end 2019, will be extended to cover the period until May 2020.			extended to cover the period until May 2020.				
	Labour and product	Further Tackling	promote sustainable economic recovery and	Upgrade and update the risk analysis			contracted by end				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
	markets	Undeclared Work	transition to formality	system for targeted inspections (Labour Inspectorate/SEPE).			2020, initial implementation 2021				
	Labour and product markets	New System for fines and sanctions	promote sustainable economic recovery and transition to formality	a new transparent and simple system for sanctions and fines, introduced by a Ministerial Decision modifying a MD of the previous government. More Strict as regards violations for part-time employment and undeclared work .	Ministerial Decision 60201/Δ7.1422/20.12.2019 (ΦΕΚ Β 4997/31.12.2019)						
	Labour and product markets	Non-Compliance Registry	promote sustainable economic recovery and transition to formality	Provisions for including a record of offenders related to undeclared work in ERGANI II	article 67, Law4635/2019		under preparation				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
	Labour and product markets	White Registry	promote sustainable economic recovery and transition to formality	White Registry							
	Labour and product markets	Law 4623/2019	Reforms on individual employment issues	Abolition of the requirement for the formal validity of individual dismissals to be based on justified grounds. Abolition of the Substantive Requirements (justified grounds) for dismissals. Abolition of the joint liability of the Contractor - Subcontractor to the employees of the subcontractor.	Legislated						

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
	Labour and product markets	Law 4635/2019	Reforms on individual employment issues	<ul style="list-style-type: none"> - Measures to combat undeclared and under-declared work including further protection of the part-time workers (specifically, par.11 art. 59 ... if additional work is performed, the part-time worker shall be entitled to a remuneration of 12% above the agreed one for each additional hour worked) - Announcement of the personnel hired in the construction or technical work already carried out through the use of Form E12 in the IS ERGANI (Article 214/Law 4635) 	Legislated						

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
	Labour and product markets	Law 4635/2019	Reforms on collective labour law arrangements	Exemptions (divergence clause) in sectoral and similar professional collective agreements for certain types of business with serious financial difficulties. - Favorability principle and sectoral Collective Arrangements (Exceptions to the principle of more favorable arrangement for businesses with severe financial difficulties). - Exceptions (opt out) with regard to the Extension of Sectoral Collective Arrangements (specific conditions are laid down for the extension process) - Rationalizing the mediation and arbitration system, in						

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				full compliance with the relevant CoE decision (2014) and in particular the recent recommendations of the International Labor Organization - Creation of the Register of Workers 'and Employers' Trade Unions.							
1	Social welfare	Social Safety Net - Guaranteed Minimum Income	C. Development of a “social safety net” against social exclusion	The national roll out of program Guaranteed Minimum Income is being implemented (as of 01.02.2017).Combination of income support (200 euros monthly for a single person with zero income, adjusted according to the composition of the household), connection with complementary social services and activation services. A pilot implementation	Article 235 of Law 4389/2016, as amended and implemented	A pilot project on the interconnection of beneficiaries with complementary social services/benefits/goods and activation services has already been implemented (from June to October 2019), aiming at the	The findings of the pilot project are currently evaluated in view of a national implementation in 2020. (1st quarter of 2020)			850,000,000.00 €	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
				project on the interconnection of beneficiaries with complementary social services/benefits/goods and activation services has already been implemented (from June to October 2019), aiming at the development of linkages between all public/local entities involved. The findings of the pilot project are currently evaluated in view of a national implementation in 2020.		development of linkages between all public/local entities involved.				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
1	Social welfare	Social Safety Net - Housing Benefit	C. Development of a “social safety net” against social exclusion	The Housing Benefit aims to help low income households who live in rented primary residences to meet their housing costs. Beneficiaries must fulfill cumulatively, certain criteria on income, assets and permanent residence. The rent subsidy is set at €70 per month for a single-person household, while for each additional household member (adult or child) this amount is increased by €35 per month. The total amount of the rent subsidy cannot exceed €210 per month, irrespective of the composition of the household.	Articles 3 and 15 of Law 4472/2017	The Housing Benefit has been implemented since March 2019.				300,000,000.00 €	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
1	Social welfare	"School Meals"	Measures to prevent and combat segregation in all fields, including through providing adequate income support, social protection, inclusive labour markets and access to quality services for vulnerable people, including migrants and refugees	Covering food needs of primary school pupils. It also aims at socializing students, preventing early school drop out, developing a participatory table, with the aim of fostering a spirit of cooperation and solidarity with the school community. It is also a good practice for the promotion of a healthy and more balanced diet according to the Mediterranean diet (the dietary recommendation was developed by the Agricultural University based on high nutritional raw materials). The Program has been successfully implemented since	article 12 of Law 4455/2017	The program "School Meals" in the last 12 months has increased the number of daily meals per school year and has steadily inserted new schools throughout the country.			School Year 2019-2020: 73.499.90 1,93 € (with VAT) School Year 2020-2021: estimated budget 74.000.00 0 € (according to OPEKA)		

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
				<p>April 2017. At that time, its pilot implementation, forty-three (43) school days, began and was dedicated solely to meeting the nutrition needs of sixty (60) primary school units, Municipalities Sector of Thessaloniki. In the following school years (2017-2018, 2018-2019, 2019-2020), the Program was implemented nationwide, with a gradual increase in the number of daily meals per school year. Specifically, during the 2017-2018 school year 130.122 school meals were distributed daily, in the 2018-2019 school year 151.276 were distributed and in the current school year</p>							

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				2019-2020 the meals amounted to 185.311.							
1	Social welfare	CHILD ALLOWANCE	Policy for tackling demographic challenges and supporting families	<p>Primary purpose: Ensuring the social well-being of the child through the financial support of the family.</p> <p>Sub goals / Central Axes :</p> <p>Equal treatment of families with different number of dependent children.</p> <p>Empowering the weakest financially beneficiary families to meet the needs of their children.</p> <p>Main Implementing Actions and Policy Measures:</p> <p>The allowance is</p>	Article 214 of Law 4512/2018 (GG5/A), procedure for granting the allowance set out in the Joint Ministerial Decision no 22/11/2705/58/2018 (GG 57/ B)	established in 2018 by consolidating and replacing the current family allowance	The child allowance is being granted without interruption			The annual cost for 2019 budget of Ministry of Labor and Social Affairs: € 1,078,700,000.00. For 2018 budget € 1,068,552,432.00 and 926,269 beneficiaries were subsidized	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
				payable to beneficiaries every two months by OPEKA, taking into account the number of dependent children, the equivalent family income and the equivalent family income category.							
1	Social welfare	BIRTH ALLOWANCE	Tackling demographic challenges	Established to treat the country's birth rate as an incentive for future parents and as an aid during the first child upbringing. The birth allowance of € 2,000 was established for children born in Greece. This allowance is a manifestation of the state's concern for the Greek family, in accordance with Articles 21 par. (1) and 5 par. (5) of the Constitution, according to which the	Law 4659/2020(GG 21/A'), procedure for granting a birth allowance was set out in the D11ok.8523 / 236/20 (490 / B) Joint Ministerial Decision.					The estimated costs for the year 2020 rise to 123 millions Euros	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				planning and implementation of demographic policy is within the obligation of the State to take all necessary measures. and each of the subsequent years to 170 million Euros							
2	Προστασία του Περιβάλλοντος	Δράσεις για τη μείωση εκπομπών στον αγροτικό τομέα	Οι εκπομπές του αγροτικού τομέα και γενικότερα οι περιβαλλοντικές και κλιματικές επιδράσεις του, αποτελούν κεντρικό πυλώνα της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Στην κατεύθυνση αυτή προωθούνται μέτρα κανονιστικού, τεχνικού και οικονομικού χαρακτήρα για τη μείωση των εκπομπών στον αγροτικό τομέα.	Οι εκπομπές του αγροτικού τομέα, και γενικότερα οι περιβαλλοντικές και κλιματικές επιπτώσεις του, αποτελούν κεντρικό πυλώνα της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Η αναθεωρημένη ΚΑΠ εισάγει ειδικά μέτρα στο πλαίσιο των Πράσινων Άμεσων Ενισχύσεων, προωθώντας τη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων, την αειφόρο διαχείριση	Οι πολιτικές και τα μέτρα για τη μείωση εκπομπών ΑτΘ του αγροτικού τομέα εξειδικεύονται στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης για την προγραμματική περίοδο 2014-2020), στο Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων και στο ΕΣΕΚ.	-	Σε υλοποίηση	Συμβολή στη μείωση των εκπομπών ΑτΘ του αγροτικού τομέα: (α) ΚΑΠ – Πράσινες Άμεσες Ενισχύσεις: μείωση του βαθμού έντασης χρήσης γης και βελτίωση διαχείρισης ζωικών αποβλήτων (430ktCO ₂),	-	-	Μείωση των εκπομπών ΑτΘ του αγροτικού τομέα (εκτός ΣΕΔΕ), προώθηση βιώσιμων πρακτικών και μεθόδων καλλιέργειας και παραγωγής.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
				των γεωργικών εκτάσεων και τις φιλικές προς το περιβάλλον και το κλίμα πρακτικές και μεθόδους. Τα μέτρα έχουν ως στόχο την αποφυγή της ερημοποίησης των γεωργικών εκτάσεων και την καλύτερη διαχείριση των υδάτων, τη μείωση της έντασης διαχείρισης των φυσικών πόρων, τη βελτιστοποίηση της χρήσης της γεωργικής γης, τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων και τη βελτίωση της διαχείρισης των ζωικών αποβλήτων. Οι πολιτικές και τα μέτρα για τη μείωση εκπομπών ΑτΘ του αγροτικό τομέα εξειδικεύονται στο			(β) ΠΑΑ – Αύξηση βιολογικών καλλιιεργειών (350ktCO ₂), (γ) ΚΑΠ – Μείωση της χρήσης λιπασμάτων (125ktCO ₂)			

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (2014-2020) και το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων, καθώς και ως επιμέρους πεδίο παρέμβασης στο ΕΣΕΚ.							
2	Προστασία του Περιβάλλοντος	Μέτρα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) μέσω των Περιφερειακών Σχεδίων Δράσης για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠερΣΠΚΑ), που εκπονούνται ανά Περιφέρεια. Διαμόρφωση ολοκληρωμένων σχεδίων παρεμβάσεων ανά γεωγραφική περιοχή για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.	Εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ), που εκπονήθηκε βάσει του Ν.4414/2016, μέσω των Περιφερειακών Σχεδίων Δράσης για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠερΣΠΚΑ), που θα ολοκληρωθούν για το σύνολο των Περιφερειών έως το τέλος του 2020. Αναπτύσσεται έτσι ολοκληρωμένος σχεδιασμός σε	Η Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) εκπονήθηκε βάσει των προβλέψεων του Ν.4414/2016, και καθορίζει τους γενικούς στόχους, τις κατευθυντήριες αρχές και τα εργαλεία εφαρμογής	-	Ολοκλήρωση έως το τέλος του 2020 όλων των Περιφερειακών Σχεδίων Δράσης για την Προσαρμογή ή στην Κλιματική Αλλαγή.	Συμβολή στη μείωση των εκπομπών ΑτΘ, στο πλαίσιο των στόχων της Ε.Ε. και των εθνικών στόχων για το 2020 και το 2030, μέσα από εξειδίκευση πολιτικών μέτρων σε τομεακό και γεωγραφικό επίπεδο.	-	-	Ολοκληρωμένος σχεδιασμός για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Συμβολή στη μείωση των εκπομπών ΑτΘ και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της χώρας.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια	
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών					Χρον/μια επερχόμενων σταδίων
				κεντρικό και σε περιφερειακό επίπεδο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.	αναγκαίων μέτρων κλιματικής προσαρμογής σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Ο Ν.4414/2016 έθεσε και τις προδιαγραφές για τα Περιφερειακά Σχέδια Δράσης (ΠερΣΠΚΑ).						
2	Προστασία του Περιβάλλοντος	Αειφόρος διαχείριση των δασών και της βιοποικιλότητας	Η αποτελεσματική προστασία και η αειφόρος διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας, συμπεριλαμβανομένων των δασών και της βιοποικιλότητας, συμβάλλει στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι στις συνέπειές	Η αποτελεσματική προστασία και η αειφόρος διαχείριση των δασών και της βιοποικιλότητας της χώρας συνδέεται άμεσα με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι στις συνέπειές της. Στο πλαίσιο αυτό,	Με το νομοσχέδιο «Εκσυγχρονισμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας» εισάγεται ένα νέο μοντέλο για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών της χώρας	-	Ψήφιση σχετικών διατάξεων έως τέλος Απριλίου 2020. Ολοκλήρωση διαδικασιών για την ένταξη έργων στους	Συμβολή στη μείωση των εκπομπών ΑτΘ, στο πλαίσιο των στόχων της Ε.Ε. και των εθνικών στόχων για το 2020 και το 2030, μέσα από την αειφορική διαχείριση του	-	-	Αποτελεσματική ή προστασία και αειφορική διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας της χώρας, συμβολή στη μείωση των εκπομπών ΑτΘ, στην προσαρμογή

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				προωθούνται παρεμβάσεις για τη θωράκιση των δασών, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και το μετριασμό των επιπτώσεων της μέσα από τη δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα στα δασικά οικοσυστήματα. Επιπλέον, με γνώμονα την αποτελεσματική προστασία και διαχείριση της βιοποικιλότητας της χώρας, προωθείται ένα νέο μοντέλο για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών.			σχετικούς με τη δασική προστασία τομείς του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης έως το τέλος του 2020. Εκπόνηση εθνικού σχεδίων αναδασώσεων εντός του 2020.	φυσικού περιβάλλοντος και τη συμβολή του στη συγκράτηση και αποθήκευση άνθρακα, καθώς και την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς του.			στην κλιματική αλλαγή και στην αντιμετώπιση των επιπτώσεών της.
2	Προστασία του Περιβάλλοντος	Σύγχρονη διαχείριση των απορριμμάτων και αποβλήτων	Ο τομέας της διαχείρισης αποβλήτων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του εθνικού σχεδιασμού για την ενέργεια και το κλίμα, καθώς τα απόβλητα εκλύουν	Προωθούνται μέτρα και πολιτικές για σύγχρονη και ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων, με ενίσχυση της ανακύκλωσης και της	Με το νομοσχέδιο «Εκσυγχρονισμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας» εισάγονται	Επιτάχυνθηκαν οι διαδικασίες απορρόφησης κονδυλίων από το ΕΣΠΑ για την	Ψήφιση των διατάξεων για το σχεδιασμό διαχείρισης αποβλήτων με το νομοσχέδιο	Συμβολή στη μείωση των εκπομπών ΑτΘ από τη διαχείριση αποβλήτων: (α) ανάκτηση οργανικών	-	-	Μείωση της ρύπανσης και αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος. Ενίσχυση της ανακύκλωσης

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
			μεγάλες ποσότητες ΑτΘ και χρήζουν κατάλληλης επεξεργασίας ώστε να ανακυκλωθούν, συμβάλλοντας έτσι στη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής καθώς και τη προώθησης της κυκλικής οικονομίας.	χωριστής συλλογής στην πηγή και τη μείωση των ποσοστών ταφής. Ειδικότερα, η αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) και των Περιφερειακών Σχεδίων (ΠΕΣΔΑ), η ενίσχυση και η αναβάθμιση των υποδομών ανακύκλωσης με στόχο την κάλυψη όλης της χώρας, η επιτάχυνση των διαδικασιών για τη δημιουργία σύγχρονων Μονάδων Επεξεργασίας Απορριμμάτων (με στόχο έως το 2023 να λειτουργούν τουλάχιστον 40 τέτοιες μονάδες σε όλη τη χώρα),	βελτιώσεις στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, προς εναρμόνιση του σχεδιασμού για τη διαχείριση αποβλήτων σε εθνικό (ΕΣΔΑ), περιφερειακό (ΠΕΣΔΑ) και τοπικό (ΤΟΣΔΑ) επίπεδο.	κάλυψη των αναγκών όλων των Δήμων σε υποδομές ανακύκλωσης, καθώς και για τη δημοπράτηση Μονάδων Επεξεργασίας Απορριμμάτων.	«Εκσυγχρονισμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας» έως τέλος Απριλίου 2020. Κατάρτιση του αναθεωρημένου Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) έως το τέλος Ιουνίου 2020, και των Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης έως το τέλος του έτους. Δημοπράτη	αποβλήτων (800ktCO ₂), (β) Ανάκτηση βιοαερίου (500ktCO ₂)			και μείωση των ποσοστών ταφής. Μείωση των εκπομπών ΑτΘ από τα απόβλητα.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				καθώς και ειδικά μέτρα για τη διαχείριση των βιομηχανικών και γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων, και για την ταφή των επικίνδυνων αποβλήτων.			ση εντός του 2020 25 νέων Μονάδων Επεξεργασίας Απορριμμάτων σε όλη τη χώρα.				
2	Προστασία του Περιβάλλοντος	Υιοθέτηση αρχών της κυκλικής οικονομίας στη δημόσια διοίκηση και την αγορά	Η υιοθέτηση αρχών της κυκλικής στην παραγωγή και την κατανάλωση συμβάλλει στην αντιμετώπιση της ρύπανσης και τη μείωση του αποτυπώματος διαφορετικών κλάδων και προϊόντων, καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος ευρύτερα.	Προωθείται η υιοθέτηση των αρχών της κυκλικής οικονομίας στην παραγωγή και την κατανάλωση. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2019/904/ΕΕ θα ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία έως το τέλος του Ιουνίου του έτους 2020. Επιπλέον, ενισχύονται οι «πράσινες» και «κυκλικές» δημόσιες συμβάσεις στη	Ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2019/904/ΕΕ στην εθνική νομοθεσία έως το τέλος του Ιουνίου 2020, δηλαδή ένα έτος νωρίτερα από την καταληκτική προθεσμία που έχει δώσει η Ε.Ε. (Ιούλιος 2021).	-	Ενσωμάτωση της Οδηγίας για τα πλαστικά μιας χρήσης έως το τέλος του Ιουνίου 2020. Κατάρτιση επιχειρησιακού σχεδίου για την προσαρμογή του ιδιωτικού τομέα, της δημόσιας	-	-	Μείωση της ρύπανσης και αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος. Μετάβαση σε πιο βιώσιμα πρότυπα παραγωγής και κατανάλω	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια	
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών					Χρον/μια επερχόμενων σταδίων
				δημόσια διοίκηση, μέσα από την κατάρτιση ολοκληρωμένου επιχειρησιακού σχεδίου.			διοίκησης και της κοινωνίας στα νέα δεδομένα που δημιουργεί η ενσωμάτωση της Οδηγίας. Κατάρτιση έως το τέλος του Ιουνίου 2020 επιχειρησιακού σχεδίου για την προώθηση των «πράσινων» δημοσίων συμβάσεων, με στόχο έως του έτους το 20% των συμβάσεων		Συγκεκριμένες προκλήσεις/ρίσκα στην εκτέλεση της δράσης	Συνολική και ετήσια αλλαγή στα δημόσια έσοδα και δαπάνες	Ποιοτική περιγραφή των προβλεπόμενων ωφελειών και του χρον/τος τους

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
								που καταρτίζει η δημόσια διοίκηση να ενσωματώνουν «πράσινα» και κυκλικά κριτήρια.			
2	Αύξηση του μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα	Ενίσχυση της συμμετοχής σταθμών ΑΠΕ στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας	Βασικό άξονα για την περαιτέρω ανάπτυξη των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ αποτελεί η υποχρέωση συμμετοχής τους στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και η ανάληψη από μέρος τους των σχετικών υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτήν. Το υπό διαμόρφωση νέο μοντέλο λειτουργίας της αγοράς θα διευρύνει τόσο τις δυνατότητες όσο και τις	Βασικό άξονα για την περαιτέρω ανάπτυξη των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ αποτελεί η υποχρέωση συμμετοχής τους στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και η ανάληψη από μέρος τους των σχετικών υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτή. Η υποχρέωση συμμετοχής στην ηλεκτρική αγορά μονάδων ΑΠΕ μεγαλύτερης ισχύος	Με το νόμο 4643/2019 θεσπίστηκε η δυνατότητα συμμετοχής στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας σταθμών ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ των οποίων οι κάτοχοι δεν έχουν λάβει επενδυτική ενίσχυση, καθώς και η δυνατότητα μεμονωμένης	Ψήφιση των σχετικών διατάξεων με το νόμο 4643/2019.	Υπό διαμόρφωση επιπλέον μέτρα στην ίδια κατεύθυνση.	Ενίσχυση του μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα	-	-	Αύξηση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, Βελτίωση της λειτουργίας του καθεστώτος λειτουργικής ενίσχυσης.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
			υποχρεώσεις συμμετοχής των έργων ΑΠΕ στην αγορά, και ιδιαίτερα αυτών που δεν λαμβάνουν κάποιου είδους ενίσχυση.	από κάποια όρια, αποτελεί βασικό μέτρο πολιτικής, απόλυτα συμπληρωματικό και σχετιζόμενο με τις ανταγωνιστικές διαδικασίες και τις συμβάσεις διαφορικής προσαύξησης και αντανάκλα την επιχειρηματική και εμπορική ωριμότητα με την οποία θα πρέπει να αντιμετωπίζονται πλέον οι νέοι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ αυτής της κατηγορίας έργων. Προϋπόθεση για την επίτευξη αυτής της προτεραιότητας είναι η λειτουργία του νέου μοντέλου αγοράς, με τρόπο που να επιτρέπει τη βέλτιστη	ενίσχυσης για συγκροτήματα σταθμών Α.Π.Ε. με κοινό σημείο σύνδεσης με το Σύστημα συνολικής ισχύος μεγαλύτερης των 250 MW χωρίς τη συμμετοχή τους στις ανταγωνιστικές διαδικασίες.					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				συμμετοχή των μονάδων ΑΠΕ, και που θα διευρύνει τόσο τις δυνατότητες όσο και τις υποχρεώσεις συμμετοχής των μονάδων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό θα προβλέπεται με σαφήνεια η απευθείας συμμετοχή των μονάδων ΑΠΕ στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς κάποιου είδους ενίσχυση και εγγυημένη σύμβαση.							
2	Αύξηση του μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα	Βελτίωση, απλοποίηση και επιτάχυνση των αδειοδοτικών διαδικασιών για τα έργα ΑΠΕ	Ο εκσυγχρονισμός, η βελτίωση και η απλοποίηση του αδειοδοτικού πλαισίου για τις ΑΠΕ αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την περαιτέρω ανάπτυξή τους και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί σε ευρωπαϊκό και σε	Η απλοποίηση και βελτίωση του αδειοδοτικού πλαισίου για όλες τις τεχνολογίες ΑΠΕ αποτελεί κεντρική προτεραιότητα πολιτικής. Με το νόμο 4643/2019 ψηφίστηκαν ρυθμίσεις που	Συγκρότηση της Επιτροπής για την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου αδειοδότησης σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από	Συγκρότηση Επιτροπής για την αναμόρφωση του αδειοδοτικού πλαισίου για τις ΑΠΕ τον Οκτώβριο 2019. Ψήφιση	Ψήφιση διατάξεων απλοποίησης της διαδικασίας έκδοσης άδειας παραγωγής με το νομοσχέδιο «Εκσυγχρον	Ενίσχυση του μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα	-	-	Βελτίωση του αδειοδοτικού πλαισίου για τις ΑΠΕ, και ενίσχυση της ανάπτυξης νέων σταθμών και έργων. Στόχος είναι στο τέλος του

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
			εθνικό επίπεδο για τα επόμενα χρόνια. Οι παρεμβάσεις στο αδειοδοτικό πλαίσιο θα πρέπει να γίνουν με γνώμονα την απλοποίηση και επιτάχυνσή του, τη μείωση των χρόνων για την έκδοση αδειών, την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και την ενθάρρυνση των επενδύσεων.	απλοποιούν το αδειοδοτικό πλαίσιο για έργα ΑΠΕ. Εντός του 2020 προωθείται η ριζική απλοποίηση και επιτάχυνση του πλαισίου για την έκδοση αδειών παραγωγής, εγκατάστασης και λειτουργίας, στην Κατεύθυνση μείωσης του συνολικού χρόνου της αδειοδοτικής διαδικασίας στα δύο έτη, σε εναρμόνιση με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2018/2001. Η ανασχεδιασμένη αδειοδοτική διαδικασία θα υποστηρίζεται από ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, το Ηλεκτρονικό Μητρώο ΑΠΕ.	ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ με την υπ' αριθ. Με την υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕ Κ/ 93935/3116/16.10.2019 Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Ψήφιση διατάξεων απλοποίησης του αδειοδοτικού πλαισίου για τις ΑΠΕ με το νόμο 4643/2019. Προώθηση ολοκληρωμένης παρέμβασης απλοποίησης της διαδικασίας έκδοσης άδειας	διατάξεων απλοποίησης του αδειοδοτικού πλαισίου με το νόμο 4643/2019 το Νοέμβριο 2019.	ι-σμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας » εντός του Απριλίου 2020. Προώθηση διατάξεων απλοποίησης των διαδικασιών έκδοσης αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας για τα έργα ΑΠΕ εντός του πρώτου εξαμήνου του 2020.			2021 τα νέα έργα ΑΠΕ να αδειοδοτούνται σε 2 χρόνια (+1 έτος για εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως προβλέπει η Οδηγία 2018/2001), ενώ σήμερα η αδειοδότηση διαρκεί 3-4 έτη για φωτοβολταϊκά και 6-8 έτη για αιολικά.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
					παραγωγής με το νομοσχέδιο «Εκσυγχρονισμός της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας».						
2	Αύξηση του μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα	Βελτίωση του πλαισίου για τον χωροταξικό σχεδιασμό για τα έργα ΑΠΕ	Η διαμόρφωση σύγχρονου χωροταξικού πλαισίου για τις ΑΠΕ αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την ισορροπημένη ανάπτυξη τους. Ως εκ τούτου, το αναθεωρημένο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ αποτελεί βασικό εργαλείο, σε συνδυασμό με το αναμορφωμένο αδειοδοτικό πλαίσιο.	Η ανάπτυξη νέων σταθμών και έργων ΑΠΕ δημιουργεί και ανάγκη για ισορροπημένη χωροθέτηση τους. Το αναθεωρημένο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ, που θα ολοκληρωθεί εντός του 2020, θα συμβάλλει στην κατεύθυνση αυτή, καθορίζοντας με σαφήνεια και διαφάνεια τις κατηγορίες περιοχών που είναι κατάλληλες για την εγκατάσταση έργων ΑΠΕ και αυτές στις οποίες αποκλείεται εν όλω ή εν μέρει η	Το έργο «Αξιολόγηση και Αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Αναανεώσιμες Πηγές Ενέργειας» προκηρύχθηκε το 2019 και βρίσκεται σε εξέλιξη.	-	Ολοκλήρωση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, και θεσμοθέτησή του, εντός του έτους 2020.	-	-	Βελτίωση του αδειοδοτικού πλαισίου για τις ΑΠΕ, και ενίσχυση της ανάπτυξης νέων σταθμών και έργων. Ισορροπημένη και περιβαλλοντικά και κοινωνικά βιώσιμη ανάπτυξη των ΑΠΕ.	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
				εγκατάσταση. Επιπλέον, θα καθορίζει προϋποθέσεις εγκατάστασης, λαμβάνοντας υπόψη κριτήρια όπως η φυσιολογία, η περιβαλλοντική προστασία, η φέρουσα ικανότητα και οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες κάθε περιοχής εγκατάστασης.							
2	Αύξηση του μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα	Προώθηση της ηλεκτροκίνησης	Δεδομένου ότι οι οδικές μεταφορές ευθύνονται για το μεγαλύτερο ποσοστό ΑτΘ στον τομέα των μεταφορών και για μεγάλο μέρος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, η προώθηση των ηλεκτροκίνητων και υβριδικών οχημάτων μέσα από μία ολοκληρωμένη και συνεκτική στρατηγική	Η προώθηση της ηλεκτροκίνησης αποτελεί βασικό στόχο πολιτικής, ο οποίος προϋποθέτει την ολοκλήρωση του σχετικού θεσμικού πλαισίου, και τον προγραμματισμό ανάπτυξης των απαραίτητων ενεργειακών υποδομών φόρτισης	Με το νόμο 4643/2019 ψηφίστηκαν διατάξεις για την ανάπτυξη θεσμικού πλαισίου για την αγορά ηλεκτροκίνησης (ειδικότερα, για την αγορά φόρτισης ηλεκτροκίνητων οχημάτων)	Συγκρότηση της Διυπουργικής Επιτροπής για την εκπόνηση εθνικού σχεδίου για την ηλεκτροκίνηση	Εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου για την ηλεκτροκίνηση από την αρμόδια Διυπουργική ή Επιτροπή έως το τέλος Ιουνίου 2020.	Ενίσχυση του μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα	-	Πιθανό δημοσιονομικό κόστος από φορολογικά κίνητρα για την απόκτηση ηλεκτροκίνητων οχημάτων, που θα αντισταθμ	Αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στον τομέα των μεταφορών, με στόχο το μερίδιό τους το 2030 να φτάσει το 14% (σε σύγκριση με εκτίμηση για 6,6% το 2020).

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
			αποτελεί κεντρική επιλογή στο πλαίσιο μετάβασης σε μία οικονομία χαμηλής έντασης άνθρακα. Επιπλέον, η προώθηση της ηλεκτροκίνησης συγκεράζει και εξυπηρετεί σκοπούς, όπως η προσέλκυση επενδύσεων, η δημιουργία νέων επιχειρηματικών ευκαιριών, η προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας, η βελτιστοποίηση του συστήματος μεταφορών και η ανάπτυξη κατάλληλων υποδομών.	ηλεκτρικών οχημάτων. Για το σκοπό αυτό έχει συσταθεί η Διυπουργική Επιτροπή με σκοπό μεταξύ άλλων την εκπόνηση εθνικού επιχειρησιακού σχεδίου για την ανάπτυξη της ηλεκτροκίνησης (έως το τέλος του Ιουνίου 2020), τη διαχείριση και συντονισμό σε διυπουργικό επίπεδο όλων των ενεργειών και των δράσεων που αφορούν στην προώθηση της ηλεκτροκίνησης, το σχεδιασμό και εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος κινήτρων και τον καθορισμό της χωροταξίας και τη διαμόρφωση του	Με νομοθετική παρέμβαση που προγραμματίζεται να ψηφιστεί έως το τέλος Ιουλίου 2020 θα αναπτυχθεί το θεσμικό πλαίσιο για την αγορά ηλεκτροκίνησης στην Ελλάδα.	την ανάπτυξη της αγοράς ηλεκτροκίνησης με το Ν.4643/2019	θεσμικού πλαισίου για την ηλεκτροκίνηση έως το τέλος Ιουλίου 2020. Κατάρτιση επιχειρησιακού σχεδίου για τη δημιουργία των αναγκαίων υποδομών για την ηλεκτροκίνηση (έως Σεπτέμβριο 2020) και δέσμης κινήτρων για την απόκτηση ηλεκτροκίνητων οχημάτων			ιστεί από την προβλεπόμενη αύξηση στην απόκτησή τους.	Ανανέωση του εγχώριου στόλου οχημάτων, με στόχο το μερίδιο των ηλεκτροκίνητων οχημάτων να αυξηθεί από κάτω του 1% το 2019 σε τουλάχιστον 8,7% έως το 2024, και σε 30% το έτος 2030. Μείωση των εκπομπών ΑτΘ του τομέα των μεταφορών Στόχος το 2025 οι μέσες εκπομπές CO2 στις νέες ταξινομήσεις επιβατικών οχημάτων να είναι κατά 15%

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				ρυθμιστικού πλαισίου των ηλεκτρικών υποδομών φόρτισης. Μέσα από την ανάπτυξη ολοκληρωμένου σχεδίου και την εφαρμογή μέτρων πολιτικής σε όλα τα επίπεδα (κανονιστικά, τεχνικά, οικονομικά) εκτιμάται πως έως το έτος 2030 το ποσοστό διείσδυσης των ηλεκτρικών οχημάτων δύναται να ανέρχεται σε 30% επί των νέων ταξινομήσεων.			(έως τέλος 2020).				μειωμένες σε σχέση με τα επίπεδα του 2021.
2	Αύξηση του μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα	Προώθηση της χρήσης ΑΠΕ για κάλυψη των αναγκών θέρμανσης και ψύξης	Η αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα επιτυγχάνεται και μέσα από την ενίσχυση της αξιοποίησης των ΑΠΕ για τις ανάγκες θέρμανσης και ψύξης. Στο ΕΣΕΚ τίθεται στόχος το μερίδιο των	Η αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα της χώρας επιτυγχάνεται και μέσα από την ενίσχυση της αξιοποίησής τους για τις ανάγκες θέρμανσης και ψύξης.	Με το νόμο 4643/2019 ψηφίστηκαν διατάξεις που ενισχύουν τη χρήση ΑΠΕ στους τομείς τελικής κατανάλωσης. Ειδικότερα: (α)	Ψήφιση των σχετικών διατάξεων με το νόμο 4643/2019.	Υπό διαμόρφωση επιπλέον μέτρα στην ίδια κατεύθυνση.	Ενίσχυση του μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα	-	-	Αύξηση του μεριδίου συμμετοχής ΑΠΕ για την κάλυψη αναγκών θέρμανσης και ψύξης. Προώθηση της

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια	
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών					Χρον/μια επερχόμενων σταδίων
			ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση για θέρμανση και ψύξη να ξεπεράσει το 40% έως το 2030 (σε σχέση με 30% περίπου το 2020). Σε αυτήν την κατεύθυνση, σχεδιάζονται εξειδικευμένα μέτρα κανονιστικού, οικονομικού και τεχνικού χαρακτήρα.	Η ενίσχυση του μεριδίου των ΑΠΕ στην κατανάλωση για θέρμανση και ψύξη συνδέεται άμεσα και με τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, αλλά και με την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας. Το δυναμικό περαιτέρω διείσδυσης ΑΠΕ στα κτίρια παραμένει υψηλό με αποτέλεσμα να απαιτείται η υιοθέτηση στοχευμένων μέτρων πολιτικής για την αποδοτική αξιοποίηση του. Βασικό εργαλείο θα αποτελέσει η εφαρμογή κανονιστικού πλαισίου για την υποχρέωση συμμετοχής ΑΠΕ στην κάλυψη των	η δυνατότητα εγκατάστασης σταθμών ΑΠΕ σε γη υψηλής παραγωγικότητας σε ποσοστό έως 1% της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης ανά Περιφερειακή Ενότητα, (β) η αύξηση της διάρκειας ισχύος των όρων σύνδεσης για σταθμούς ΣΗΘΥΑ των οποίων η θερμική ενέργεια αξιοποιείται για αγροτική εκμετάλλευση ή τηλεθέρμανση, και (γ) η εισαγωγή ενός ευνοϊκού						ενεργειακής εξοικονόμησης στον κτιριακό τομέα. Αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, μέσω της μείωσης του κόστους ενέργειας για ανάγκες θέρμανσης και ψύξης. Στο ΕΣΕΚ τίθεται στόχος το μερίδιο ΑΠΕ για τους τομείς αυτούς να ξεπεράσει το 40% το 2030, σε σύγκριση με περίπου 30% το 2020.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
				<p>ενεργειακών αναγκών του κτιριακού τομέα, με τον καθορισμό ελάχιστου ποσοστού συμμετοχής, και στο πλαίσιο αυτό θα συμβάλλουν και οι προβλέψεις για κτίρια σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης. Όρια ελάχιστης συμμετοχής των ΑΠΕ θα θεσπιστούν και για τα κτίρια του δημοσίου τομέα, λαμβάνοντας υπόψη κριτήρια ενεργειακού οφέλους και οικονομικής βιωσιμότητας. Η χρήση συστημάτων ΑΠΕ για θέρμανση και ψύξη (κυρίως αντλίες θερμότητας και θερμικά ηλιακά συστήματα) θα ενισχυθεί μέσω της συνδυαστικής αξιοποίησης</p>	<p>πλαίσιο αδειοδότησης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από βιοαέριο.</p>					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				διαφορετικών μέτρων πολιτικής, και ειδικότερα αξιοποιώντας τα χρηματοδοτικά εργαλεία στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου, αλλά και κίνητρα για την εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ για θέρμανση-ψύξη.							
2	Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης	Ενίσχυση και βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου καθεστώτων επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης.	Το σχήμα του καθεστώτος επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης από τους παρόχους ενέργειας θα συνεχίσει να εφαρμόζεται, και η εφαρμογή του θα επεκταθεί στους διαχειριστές των δικτύων διανομής τόσο ηλεκτρικής ενέργειας, όσο και φυσικού αερίου.	Το βασικότερο οριζόντιο μέτρο πολιτικής για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, το οποίο εφαρμόζεται στην Ελλάδα είναι τα καθεστώτα επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης. Το σχήμα θα συνεχίζει να εφαρμόζεται και θα επεκταθεί η εφαρμογή τους και στους	Με βάση την υπ' αρ. ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/10284/1035/08.11.2019 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθορίστηκαν τα υπόχρεα μέρη για την εφαρμογή του Καθεστώτος	-	Υπό σχεδιασμό βρίσκονται μέτρα για την ενίσχυση και βελτίωση του πλαισίου καθεστώτων επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης.	Συμβολή στην επίτευξη του ενδεικτικού στόχου βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης για την περίοδο 2017-2020: 333ktoe	-	-	Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, στην κατεύθυνση επίτευξης των ευρωπαϊκών και εθνικών στόχων για το 2020 και το 2030. Στο ΕΣΕΚ τίθεται στόχος για συνεισφορά των καθεστώτων επιβολής

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				διαχειριστές των δικτύων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Ειδικότερα, στο ΕΣΕΚ τίθεται στόχος τα καθεστώτα επιβολής να αναλάβουν κατ' ελάχιστον το 20% του συνολικού σωρευτικού στόχου εξοικονόμησης ενέργειας για την περίοδο 2021-2030 (σε σύγκριση με 10% για την περίοδο 2017 - 2020).	Επιβολής Υποχρέωσης Ενεργειακής Απόδοσης κατά το Έτος Αναφοράς 2020 και κατανεμήθηκε ο σωρευτικός στόχος έτους 2020 (33ktoe) στα υπόχρεα μέρη.						υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης στο 20% του συνολικού σωρευτικού στόχου εξοικονόμησης ενέργειας για την περίοδο 2021-2030 (7Mtoe), σε σχέση με 10% για την περίοδο 2017-2020 (333ktoe).
2	Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης	Προώθηση παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια του οικιακού και του τριτογενή τομέα	Η προώθηση της ενεργειακής εξοικονόμησης και αποδοτικότητας στα κτίρια του οικιακού και του τριτογενή τομέα αποτελεί βασική πολιτική για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, με δεδομένο πως μεγάλο μέρος του	Η προώθηση της ενεργειακής εξοικονόμησης και αποδοτικότητας στα κτίρια του οικιακού και του τριτογενή τομέα αποτελεί βασική πολιτική προτεραιότητα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, την	Η μακροπρόθεσμη στρατηγική για την ανακαίνιση του κτιριακού αποθέματος, που θα ολοκληρωθεί εντός του πρώτου εξαμήνου του 2020, θα	Εντός του 2019 υλοποιήθη-κε το πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' οίκον II», με συνολικό προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 778	Έως το τέλος του Σεπτεμβρίου 2020, θα ξεκινήσει η υλοποίηση του νέου προγράμματος «Εξοικονομώ κατ' οίκον» για	-	-	Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, στην κατεύθυνση επίτευξης των ευρωπαϊκών και εθνικών στόχων για το 2020 και το 2030. Ενίσχυση της αξίας των	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
			εγχώριου κτιριακού αποθέματος κατασκευάστηκε πριν το 1980. Τα χρηματοδοτικά προγράμματα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων θα συνεχιστούν και στη νέα προγραμματική περίοδο, βελτιώνοντας το πλαίσιο λειτουργίας τους και εξορθολογίζο-ντας τα κίνητρα για τη μεγιστοποίηση του ενεργειακού οφέλους, με ταυτόχρονη υποστήριξη των οικονομικά ευπαθών και ενεργειακά ευάλωτων νοικοκυριών.	προσαρμογή στις απαιτήσεις της Οδηγίας 2018/844, και την επίτευξη των σχετικών ευρωπαϊκών και εθνικών στόχων. Τα χρηματοδοτικά προγράμματα ανακαίνισης των κτιρίων του οικιακού («Εξοικονόμηση κατ' οίκον») και του τριτογενή τομέα στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου θα υλοποιηθούν με προσαρμογή και βελτίωση του υφιστάμενου χρηματοδοτικού μοντέλου, έτσι ώστε να αυξηθούν οι δυνητικά ωφελούμενοι, να συμμετέχουν πιο ενεργά τα εγχώρια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, να	εξειδικεύει μέτρα και παρεμβάσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιριακού αποθέματος της χώρας, στο πλαίσιο της Οδηγίας 2018/844/EE.	εκατ. €. Οι δύο κύκλοι έδωσαν την ευκαιρία σε περισσότερα από 65.000 νοικοκυριά να ενταχθούν και να λάβουν χρηματοδότηση για εργασίες αναβάθμι-σης των κατοικιών τους.	κτίρια του οικιακού τομέα, καθώς και αντίστοιχου προγράμματος βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης για κτίρια του τριτογενή τομέα.	τομέα (έως τέλος 2019): 2930ktCO2			ακινήτων, και τόνωση του κατασκευαστικού και μεταποιητικού τομέα. Αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας. Στο ΕΣΕΚ τίθεται ως κεντρικός ποσοτικός στόχος να αναβαθμίζονται σε ετήσια βάση, ή να αντικαθίστανται με νέα σχεδόν μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης, κατά μέσο όρο 60.000 κτίρια ή κτιριακές μονάδες για την περίοδο ως το 2030 (δηλαδή

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
				απλοποιηθεί η πιστοποίηση των παρεμβάσεων, και να δοθεί ώθηση στην εγχώρια κατασκευαστική και μεταποιητική βιομηχανία. Το σύνολο των μέτρων πολιτικής θα αναλυθεί/εξειδικευτεί στο πλαίσιο της μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανακαίνισης του κτιριακού αποθέματος. Θα ολοκληρωθεί το Α εξάμηνο του 2020.						ενεργειακή αναβάθμιση του 12%-15% του κτιριακού αποθέματος).

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης	Προώθηση παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια κτίρια	Η ενεργειακή αναβάθμιση των δημοσίων κτιρίων αποτελεί ένα από τα βασικά μέτρα πολιτικής για την επόμενη περίοδο. Στην κατεύθυνση αυτή προωθούνται μέτρα κανονιστικού, οικονομικού και τεχνικού χαρακτήρα, ενώ τίθεται στόχος για ενεργειακή ανακαίνιση σε ετήσια βάση του 3% του συνολικού εμβαδού της θερμικής ζώνης των κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης έως το έτος 2030.	Η ενεργειακή αναβάθμιση των δημοσίων κτιρίων αποτελεί ένα από τα βασικά μέτρα πολιτικής για την επόμενη περίοδο. Το βασικό εργαλείο στην κατεύθυνση αυτή είναι το ανασχεδιασμένο πρόγραμμα «ΗΛΕΚΤΡΑ», που αφορά στη χρηματοδότηση παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια της γενικής κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης και της συμμετοχής στην υλοποίηση των παρεμβάσεων των Επιχειρήσεων Ενεργειακών Υπηρεσιών (ESCOs) μέσω.	Με το νόμο 4643/2019 θεσπίστηκε η δυνατότητα των Επιχειρήσεων Ενεργειακών Υπηρεσιών (ESCOs) να συμμετέχουν στη χρηματοδότηση παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης των κτιρίων του δημοσίου τομέα (πρόγραμμα «ΗΛΕΚΤΡΑ»), μέσω Συμβάσεων Ενεργειακής Απόδοσης	Ψήφιση σχετικών διατάξεων με το νόμο 4643/2019	Υλοποίηση προγράμματος «ΗΛΕΚΤΡΑ» για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων του δημοσίου τομέα έως το τέλος Ιουνίου του έτους 2020.	Συμβολή στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.	-	-	Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, στην κατεύθυνση επίτευξης των ευρωπαϊκών και εθνικών στόχων για το 2020 και το 2030. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κτιρίων του δημοσίου τομέα. Στο ΕΣΕΚ τίθεται στόχος να γίνεται σε ετήσια βάση ενεργειακή ανακαίνιση του 3% του συνολικού εμβαδού της θερμικής ζώνης των κτιρίων της κεντρικής

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
				Επιπλέον, αναβαθμίζεται ο ρόλος των ενεργειακών υπευθύνων των δημοσίων κτιρίων, καθώς προστίθεται ως όρος σε χρηματοδοτικά προγράμματα ενεργειακής αναβάθμισης, ενσωματώνονται νέες απαιτήσεις ελάχιστης ενεργειακής απόδοσης στον αναθεωρημένο Κανονισμό Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων, και δίνεται έμφαση στην αύξηση των κτιρίων με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2010/31/ΕΕ.						δημόσιας διοίκησης έως το έτος 2030.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Ενίσχυση των διασυνδέσεων στον τομέα της ενέργειας	Ανάπτυξη διασυνδέσεων μη διασυνδεδεμένων νησιών (ΜΑΝ) με το ηπειρωτικό σύστημα.	Η εξάρτηση της χώρας από την χρήση πετρελαίου και φυσικού αερίου οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στην ηλεκτροπαραγωγή στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά (ΜΑΝ), όπου πάνω από το 80% της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας καλύπτεται από συμβατικούς πετρελαϊκούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής. Προωθώντας τις διασυνδέσεις των νησιών με το ηπειρωτικό σύστημα, μειώνεται η ανάγκη εισαγωγής πετρελαίου, οπότε και η ενεργειακή εξάρτηση της χώρας, βελτιώνεται η ενεργειακή απόδοση και μειώνεται η εκπομπή ΑτΘ.	Η ανάπτυξη των ηλεκτρικών διασυνδέσεων των νησιών με το ηπειρωτικό σύστημα αποτελεί βασική προτεραιότητα του εθνικού ενεργειακού σχεδιασμού, όπως αποτυπώνεται στο ΕΣΕΚ. Στόχος είναι μέχρι το 2030 να έχει διασυνδεθεί σχεδόν το σύνολο των αυτόνομων συστημάτων των νησιών με το διασυνδεδεμένο σύστημα. Η επιτάχυνση των ηλεκτρικών διασυνδέσεων των νησιών θα συμβάλει στη μείωση της ανάγκης εισαγωγών πετρελαίου, στη μείωση των εκπομπών ΑτΘ, στη βελτίωση	-	-	Εντός του 2020 προβλέπεται η ολοκλήρωση της διασύνδεσης Κρήτης – Πελοποννήσου, που αποτελεί την πρώτη φάση της διασύνδεσης της Κρήτης με το ΕΣΜΗΕ, με το 2021 να έχει προσδιοριστεί ως έτος πλήρους λειτουργίας. Το έργο διασύνδεσης με την Κρήτη αναμένεται	-	-	-	Ολοκλήρωση των διασυνδέσεων με την πλειοψηφία των νησιών (ΜΑΝ) έως το 2030. Μείωση της ενεργειακής εξάρτησης από εισαγωγές πετρελαίου, και ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας. Μείωση των εκπομπών ΑτΘ από τη λειτουργία πετρελαϊκών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Βελτίωση της ενεργειακής

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				της ενεργειακής απόδοσης, αλλά και στην ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας και της επάρκειας ενεργειακού εφοδιασμού στην Ελλάδα.			να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2022, με το 2023 να έχει προσδιορισθεί ως έτος πλήρους λειτουργίας.				απόδοσης, και προώθηση της εγκατάστασης και αξιοποίησης των ΑΠΕ στα νησιά.
2	Ενίσχυση των διασυνδέσεων στον τομέα της ενέργειας	Προώθηση έργων κοινού ενδιαφέροντος (PCI) στο φυσικό αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια.	Με στόχο τη διαφοροποίηση των ενεργειακών πηγών, την ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας, τη βελτίωση της επάρκειας και της ευελιξίας του ενεργειακού συστήματος, αλλά και την ενίσχυση του ρόλου της Ελλάδας ως ενεργειακού κόμβου στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, προωθούνται έργα κοινού ενδιαφέροντος (PCI) στο φυσικό αέριο	Στο πλαίσιο της πολυδιάστατης διεθνούς ενεργειακής πολιτικής που εφαρμόζει η Ελλάδα, προωθούνται έργα κοινού ενδιαφέροντος (PCI) στο φυσικό αέριο (East Med, TAP, IGB) και την ηλεκτρική ενέργεια (διασυνδετική γραμμή Μαρίτσα – Νέα Σάντα, ηλεκτρική διασύνδεση Ισραήλ-Κύπρου-Κρήτης). Τα συγκεκριμένα διεθνή ενεργειακά	-	Στις 10 Οκτωβρίου 2019 υπεγράφη η Διακυβερνητική Συμφωνία Ελλάδας-Βουλγαρίας για την έναρξη κατασκευής του Διασυνδετικού Αγωγού Φυσικού Αερίου Ελλάδας-	Εντός του 2020 αναμένεται η έναρξη των μελετών σκοπιμότητας για την κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου East Med, η ολοκλήρωση του Διαδριατικού	-	Η ομαλή πορεία της υλοποίησης των διεθνών ενεργειακών έργων συνδέεται άμεσα με τις γεωπολιτικές εξελίξεις στην	-	Μείωση της ενεργειακής εξάρτησης και ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας της Ελλάδας. Βελτίωση της επάρκειας και ευελιξίας του ενεργειακού συστήματος της χώρας. Ενίσχυση του ρόλου της Ελλάδας ως

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
			και την ηλεκτρική ενέργεια.	έργα ενισχύουν τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού, τόσο για την Ελλάδα όσο και για την ΕΕ, και διασφαλίζουν την ασφάλεια του εφοδιασμού για να μειωθεί η ενεργειακή εξάρτηση από τρίτες χώρες.		Βουλγαρίας (IGB) Στις 2 Ιανουαρίου 2020 υπεγράφη από κοινού με την Κύπρο και το Ισραήλ η Διακυβερνητική Συμφωνία για την κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου East Med	ύ Αγωγού Φυσικού Αερίου TAP (έναρξη λειτουργίας το δεύτερο τρίμηνο του 2020), και η επενδυτική απόφαση για την κατασκευή του πλωτού Σταθμού Υδροποιημένου Φυσικού Αερίου στην Αλεξανδρούπολη (έως το τέλος του Σεπτεμβρίου 2020).		ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.	ενεργειακού κόμβου στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Promotion of employment through Public Work Programs for 36,500 people in Municipalities, Regions, Social Welfare Centers of Regions / related bodies, Services of Ministries and other bodies "	promoting the employment of the unemployed with an emphasis mainly on vulnerable population groups at high risk of exclusion (such as long-term unemployed, low-skilled unemployed)	The action aims to: a) reconnect the long-term unemployed and vulnerable groups in the labor market, b) upgrade the skills of the unemployed, c) meet social needs and d) combine skills of the unemployed with the needs of the local community.	Joint Ministerial decision to be published within 2020. Cofinanced by NSFR		Call to be published within 2nd quarter 2020			Total expenditure € 276.699.200 A) Cofinanced part based on ΠΔΕ ΣΑΕ 334/1 Of the Ministry of Labour and Social Affairs 2020: €126.590.880. 2021: €39.055.000, 2022:€34.886.320 B) National part based on the budget of OAED	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
										2020: €76.167.000	
2	Employability	New service delivery model for jobseekers and enterprises	Enhancement of OAED's labour market role.	Improved service quality and effectiveness based on the axes of: employment counselling development; a more strategic outreach to businesses; and more effective ALMPs	Programme: "Re-engineering of OAED's Business Model"		2020: New axes of operational redesign				Improvement of job-matching

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Improved services for unemployed persons and employers: jobseeker counsellors and employer counsellors.	Provision of individualized services for jobseekers and employers, aimed at improving the former's labour market (re-)integration	Increased number of employment counsellors	Public call for new employment counsellors	May 2019: 335 new employment counsellors were hired as permanent staff	The remaining 75 new employment counsellors are going to be hired as permanent staff in 2020		The new employment counsellors may not be exclusively engaged in employment counselling		Improved job matching
2	Employability	Improvement of services for the unemployed: New Profiling and Segmentation Methodology.	Provision of individualized services for the unemployed, aimed at more effective job matching	Criteria-based classification of the unemployed into five (5) groups, depending on their job-readiness	PES Performance Excellence Model	End of 2018: Universal implementation of a new methodology regarding the newly registered unemployed, based on the mutual obligations model	2020: integration of the classification into the development of targeted ALMPs		1. Not updating the categorization; 2. Possible alternation between classification groups		1. Reduction of service delivery time; 2. Improved data collection and recording; 3. Prioritization of service delivery; 4. Provision of targeted services

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Improved services for the unemployed: Counselling services.	Empowering the unemployed so that they can be directly integrated into the labour market	Improved Entrepreneurial Counselling by making use of an innovative digital tool aimed at supporting business plans							Promotion of entrepreneurship and labour market integration
2	Employability	Actions aimed at empowering the unemployed beneficiaries of the Social Solidarity Income (SSI/Greek: KEA)/ Guaranteed Minimum Income.	Integrating unemployed SSI beneficiaries into the labour market	OAED provides individualized approach services to SSI beneficiaries, who set up an Individual Action Plan with an OAED employment counsellor		Pilot programme empowering SSI beneficiaries through measures aimed at integrating them into the labour market (32 Municipalities , 2.674 beneficiaries)	2020: full implementation of the programme				Improved job matching

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Maintaining one's unemployment status in OAED's unemployment register.	Supporting the unemployed and facilitating their labour market integration	Changes in terms of rights: an unemployed person will maintain his/her unemployment status in case s/he participates in an educational/training course or is occasionally employed. Various groups of people without permanent address (homeless, guests of shelters, migrants/refugees, beneficiaries of international protection) can be included in OAED's unemployment register	Legislative regulation; Decision of OAED's Board of Directors		2020: Development of the Regulation on mutual obligations of OAED and the unemployed				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Labour Market Needs Identification Mechanism.	Enhancing OAED's labour market role	Interactive digital tool utilizing administrative data from the IT systems of OAED and other public administration bodies with a view to identifying trends in occupations and economic sectors	Ministerial Decision on the institutional framework of the Labour Market Needs Identification Mechanism	2018: installation	2020: diffusion				1. Facilitation of the counsellors' work with jobseekers and employers; 2. Improved job matching
2	Employability	Strategy of outreach to businesses.	Providing improved services to businesses with a view to increasing the number of vacancies announced to and covered by OAED through effective job placements	4 axes: 1. Appropriate organizational structure and specialized staff for the services provided to employers (Key Account Unit; Employer Counsellors); 2. Increased and continuously trained staff ensuring effective outreach to businesses; 3. Segmentation of businesses with a view to meeting various support needs; 4. Enhanced cooperation							1. Provision of financial incentives to businesses and individualized services of information counselling and job referrals; 2. Improved job matching

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				with the national social partners and the local employer and worker associations							
2	Employability	Upgrading of digital services.	Improved service delivery	Online registration with OAED	Decision of OAED's Board of Directors		Implementation within 2020				Direct and prompt services for the unemployed; reduction of administrative burden; facilitation of job matching

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Regulation (EU) 2016/589 - System of member and partner admission into the EURES network.	The system primarily aims to widen the EURES network and attain the network's objectives		EU Regulation; Decision of OAED's Board of Directors; Public Call		2020: The Call is going to be considered by OAED				Workforce mobility; improved job matching at European level
2	Employability	EURES outreach actions.	Direct and effective job matching	Information on job mobility issues and promotion of vacancies from EU/EEA labour markets			2020: Information days; Interview days; Employment events				Improved job matching at EU/EEA level

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Partnerships between OAED and local government authorities.	Combatting unemployment and increasing employment	Two-year pilot job matching programme	Decision of OAED's Board of Directors – Memoranda of Understanding between OAED and Municipalities of the Region of Attica		OAED coordinates the project around nine (9) axes, based on (i) promoting its new services, (ii) providing counselling services for jobseekers and employers, (iii) implementing targeted Training, Apprenticeship and Employment programmes according to local needs				Improved job matching at local level

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	OAED outreach activities.	Direct and effective job matching	Organization of events and activities bringing together jobseekers and employers			2020: OAED Career Days, including job vacancy offers by invited employers, individual counselling services, provision of information on OAED actions and programmes				1. Improvement of OAED's relations with citizens; 2. Promotion of OAED actions and programmes
2.	Employability	Employment programme aimed at hiring on a full-time basis 15,000 unemployed persons aged over 50, in private businesses, cooperatives, Social	The programme is aimed at disadvantaged or very disadvantaged unemployed persons aged over 50	New job creation	MD No. 75/03/17.01.2017 (Official Government Gazette No. 342/B/08.02.2017)	Ongoing					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
		Cooperative Enterprises, Social Cooperatives of Limited Liability, and, more generally, private-sector employers. Subsidy programme aimed at hiring 5,000 disadvantaged or very disadvantaged unemployed persons aged over 50 in businesses with more than 20 full-time employees.								

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2.	Employability	Employment programme aimed at hiring on a full-time basis 15,000 unemployed persons aged over 45 in private businesses, Cooperatives, Social Cooperative Enterprises, Social Cooperatives of Limited Liability, and, more generally, private-sector employers. Subsidy programme aimed at hiring 10,000 disadvantaged or very disadvantaged unemployed	The programme is aimed at unemployed persons aged over 50 who have been registered with OAED for at least three (3) months.	New job creation	MD No. 75/03/17.01.2017 (OGG No. 342/B/08.02.2017)	Ongoing					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
		persons aged over 50 in businesses with more than 20 full-time employees.									
2.	Employability	Business and employer subsidy programme aimed at hiring on a full-time basis 10,000 beneficiaries of OAED's "labour-market reintegration voucher".	The programme is aimed at hiring unemployed persons who have completed 50% of their regular unemployment benefit period, as well as long-term unemployed persons who are entitled to receiving their unemployment benefit for at least 2 more months, in private businesses, Social Cooperative Enterprises, Social Cooperatives of Limited Liability, and, more	New job creation	MD No. 4122/92/31.01.2017 (OGG No. 391/B/10.02.2017)	Ongoing					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
			generally, private businesses employing staff corresponding to at least 10 full-time jobs.							
2.	Employability	I) Special Pre-Work programme aimed at hiring 300 unemployed persons aged 18-30 in private, public or social enterprises regularly engaging in economic activity in the Region of Western Macedonia	I) The programme aims at including its beneficiaries in a targeted Pre-Work action.II) The programme aims at ensuring employment for 250 unemployed university graduates.	New job creation and Pre-Work	MD No. 29491/556/ 28-6-2019 (OGG No. 2817/5-7-2019	Ongoing				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
		<p>II) Special employment programme aimed at hiring 250 unemployed persons aged 22-39 in the Region of Western Macedonia, in enterprises, entities and organisations of the public sector, as defined in article 51 of Law No. 1892/1990, not engaging in economic activity.</p>									

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2.	Employability	Special Pre-Work programme aimed at hiring 1,100 unemployed persons aged 18-30 in private, public or social enterprises regularly engaging in economic activity in the Region of Western Greece.	The programme aims at preparing its 1,100 beneficiaries, through pre-work in a private-or public-sector work environment, before their integration into the labour market	Pre-Work job creation	Decision of OAED's Board of Directors – Pending MD	Pending MD					
2.	Employability	Special Pre-Work programme aimed at hiring 500 unemployed persons aged 18-30 in private, public or social enterprises	The programme aims at preparing its 500 beneficiaries, through pre-work in a private-or public-sector work environment, in order to be integrated into the labour market.	Pre-Work job creation	Decision of OAED's Board of Directors – Pending MD	Pending MD					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
		regularly engaging in economic activity in the Region of Epirus.									
2.	Employability	Special programme aimed at preserving 4,500 full-time jobs by subsidizing employers' contributions in tourism-related businesses affected by the bankruptcy of the "Thomas Cook Group".	The programme aims at preserving 4,500 full-time jobs in tourism-related businesses affected by the bankruptcy of the "Thomas Cook Group".	Job preservation	Decision of OAED's Board of Directors – Pending MD	Pending MD					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2.	Employability	Subsidy programme aimed at hiring long-term unemployed persons aged 55-67 in entities and organizations of the public sector, as defined in article 51 of Law No. 1892/1990, as well as local and regional government undertakings (i.e. in Municipalities and Regions), as defined by Law No. 3852/2010, regularly engaging in economic activity.	The programme aims at creating 10,000 new full-time jobs for long-term unemployed persons aged 55-67.	New job creation	MD No. 28286/450/20.06.2017 (OGG No. 2307/B/07.07.2017)	Ongoing					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2.	Employability	Employment preservation programme for 2,000 working persons whose payment is based on services rendered invoices, changing the independent service provision contract to a dependent employment contract.	The programme aims at subsidizing the support of its beneficiaries' employment in private businesses.	New job creation	MD No. 45857/772/04.1 0.2017 (OGG No. 3534/B/09.10.2 017)	Ongoing					
2.	Employability	Subsidy programme for the first hiring of salaried employee(s) by self-employed young people and businesses created by young people aged up to 35.	The programme aims at supporting young people's entrepreneurship by creating new salaried jobs in their businesses.	New business creation	MD No. 526/10/04.01.20 18 (OGG No. 17/B/11.01.201 8)	Ongoing					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
2.	Employability	Business subsidy programme aimed at hiring 10,000 unemployed people aged 18-29, with special emphasis on university and technological institute graduates.	The programme aims at creating new full-time jobs for its beneficiaries.	New job creation	MD No. 34715/785/20.06.2018 (OGG No. 2414/B/25.06.2018)	Ongoing					
2.	Employability	Business subsidy programme aimed at hiring 15,000 unemployed persons aged 30-49.	The programme aims at creating new full-time jobs for its beneficiaries, particularly the long-term unemployed amongst them.	New job creation	MD No. 37348/619/06.11.2017 (OGG No. 3997/B/16.11.2017)	Ongoing					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
2.	Employability	Business subsidy programme aimed at hiring 6,000 unemployed university graduates aged up to 39, in sectors of smart specialization (Research and Innovation Strategies for Smart Specialization-RIS3) and productive activity.	The programme aims at creating new full-time jobs for its beneficiaries.	New job creation	MD No. 55247/1294/23.10.2018 (OGG No. 4800/B/26.10.2018)	Ongoing					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
2.	Employability	Second business chance programme aimed at reintegrating 5,000 unemployed persons, formerly self-employed, into the labour market.	The programme aims at reintegrating its unemployed beneficiaries into the labour market by offering them a second chance to create a new business.	New job creation	MD No. 53817/81/05.02.2019 (OGG No. 314/B/07.02.2019)	Ongoing					
2.	Employability	Programme of promotion to self-employment by financially supporting the business initiatives of 10,000 unemployed persons aged 18-66.	The programme aims at promoting its unemployed beneficiaries to self-employment.	New business creation	MD No. 30061/563/03.07.2019 (OGG No. 2791/B/04.07.2019)	Completed					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	EaSI – BASIC project: Building Alternative Skills' Innovative Schemes.	Upskilling of low-skilled adults with a view to more effectively integrating them into the about market.	(i) Recording and prioritizing (a) target groups in need of upskilling, (b) relevant methodologies and (c) skills assessment tools; (ii) Piloting of vocational training; (iii) Basic skills certification scheme	1) EU Recommendation: “Upskilling Pathways: New Opportunities for Adults” ; 2) Decision of OAED's Board of Directors; 3) OAED and European Commission Contract No. VS/2018/0022	Completed deliverables: 1) Mapping, identification and prioritization of target-groups in need of upskilling; 2) identification and mapping of upskilling pathways in Greece, focusing on low-skilled adults; 3) Mapping and assessment of learning and teaching theories and methodologies in the area of upskilling for low-skilled adults	1) Mapping of skills assessment tools and practices at national, EU and international level; 2) Pilot implementation aimed at determining the most appropriate methodologies of skills assessment and learning for low-skilled adults		Deficient framework for certifying knowledge and skills acquired in non-formal vocational training		1) National policy proposal about non-formal vocational training for low- or very low-skilled adults; 2) Networking

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	EaSI-MATCHING project. Matching adjustments and changes in the classification of occupations in Greece.	Provision of individualized services to jobseekers and employers, aimed at better labourmarket (re-)integration for the former.	Integration and adoption by OAED of the European classification of Skills, Competences, Qualifications and Occupations (ESCO)	New Eures Regulation 2016. Grant agreement between OAED and the European Commission		2020: OAED implements the project as the National EURES Coordination Office, with a view to integrating ESCO into its Integrated Information System, training its staff, networking and raising awareness amongst the relevant stakeholders.				1. Improved data collection and recording; 2. Improved job matching

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	EaSI-MATCHING project: job matching adjustments and changes in the codification of occupations in Greece.	Adoption of the ESCO tool, due to Greece's relevant obligation as an EU member state, with the aim of improving job matching.	1. Mapping and adoption of the European Classification of Skills, Competences, Qualifications and Occupations (ESCO); 2. Preparation/training of the EURES advisers and, more generally, OAED's staff; 3. Networking with key national and EU bodies; 4. Awareness-raising activities by means of special events, workshops and distribution of digital material	1) Eures Regulation 2016/589; 2) Decision of OAED's Board of Directors 3) Grant agreement between OAED and the European Commission	The project was recently approved by OAED's Board. Its implementation is to commence within 2020.	1) Establishment of technical specifications; 2) Preliminary activities and implementation; 3) Study visits; 4) Learning activities; 5) Awareness-raising and motivation of relevant national bodies and stakeholders toward adopting ESCO		Effective networking amongst relevant bodies and stakeholders		1. Improved job matching 2. Adoption of ESCO by relevant national bodies and stakeholders

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	EaSI - REFLEX project: A proposal of Flexible Learning for low-skilled adults.	Development of flexible learning in response to the need for learning pathways that facilitate the integration of low-skilled adults into the labour market.	1) Development of occupational profiles according to local demand; 2) Training courses for both basic and occupational skills; 3) Individualized learning based on skills assessment 4) Development of a recognition/validation scheme for each profession	1) EU Recommendation: “Upskilling Pathways” 2) Decision of OAED's Board of Directors 3) Contract No. VS/2018/005/0096 between OAED and the European Commission	Start date: 01.03.2020 (Contracting with the European Commission is in progress)	1) Identification of local labour market needs for basic and occupational skills at national level; 2) Design of a methodology for assessing basic skills and teaching units 3) Consultation with stakeholders at local level / Development of profiles for occupations in local demand; 4)		Deficient framework for certifying the knowledge and skills acquired in non-formal vocational training		1) National policy proposal about non-formal vocational training for low- or very low-skilled adults; 2) Networking ; 3) Improved training curricula according to labour market needs

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
							Design of curricula for occupations in local demand; 5) Implementation of pilot project in 3 administrative regions				
2	Employability	New model of ALMP service delivery. (See also line 5)	Meeting the individual labour-market integration needs of the unemployed.	Improved counselling for the unemployed, who are referred to employment programmes after their individual needs have been identified	Public Call	Elefsina KPA2 pilot programme	2020: extension of the programme				Improved job matching

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Pilot open-framework ALMP programme based on the needs and characteristics of unemployed persons aged 45 or older, who have been registered as unemployed with the Elefsina local PES (KPA2) for at least six (6) months (Training Action).	1. Addressing unemployment, particularly long-term unemployment, through theoretical and practical training in occupational sectors in great demand, as well as through the certification of vocational knowledge and skills to be acquired within the context of the training programme; 2. Enhancing the programme beneficiaries' employability; 3. Upgrading the programme beneficiaries' knowledge and skills through training that meets contemporary productive and economic standards .	1) Vocational training (duration: up to 600 hours); 2) Practical training for five (5) months; 3) Certification of the knowledge and skills acquired	1) Law No. 2434/1996 "Employment and Vocational Training Fund" (LAEK); 2) Decision of OAED's Board of Directors	– 900 beneficiaries expressed interest in the programme at the Elefsina KPA2 – 148 Basic Skills Vouchers were issued (of which 89 were activated and completed) – 807 beneficiaries received a Technical Skills Voucher, of whom: – 89 also received a Basic Skills Voucher – 728 participated in a Training	Scale-up		Turning the pilot programme into a regular nationwide programme	Συνολική και ετήσια αλλαγή στα δημόσια έσοδα και δαπάνες	1) Improved job matching; 2) Improved training programmes based on labour market needs

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα πρόδου των τελευταίων 12 μηνών				
						Class, of whom: – 661 beneficiaries started the Theoretical Training component, which was completed by 645 (16 beneficiaries failed due to non-attendance), all of whom proceeded to complete the Practical Training component.				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Integrated Intervention Action aimed at 4,500 low-skilled unemployed persons aged up to 29, who have completed up to post-secondary education.	Development of knowledge and skills in highly demanded occupational specialties.	The Action consists of two components: (i) Training and certification of the knowledge and skills acquired; (ii) Business subsidy aimed at hiring the beneficiaries who have completed the aforementioned training component (OAED's Directorate of Employment is responsible for this component)	OP “Human Resources Development, Education and Lifelong Learning ” (PA [ESPA] 2014-2020)	The programme is currently being designed					1) Increased employment and improved skills of beneficiaries – Reduction in unemployment; 2) Improved training programmes based on labour market needs
2	Employability	Employment Programme aimed at hiring 7,000 unemployed persons (aged 30 or older) in the Less Developed Regions, with special emphasis on the long-term unemployed or	New job creation in the private sector in the following Administrative Regions: Eastern Macedonia and Thrace, Central Macedonia, Epirus, Thessaly, and Western Greece	New job creation	OP “Human Resources Development, Education and Lifelong Learning ” (PA [ESPA] 2014-2020)	The programme is currently being designed					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
		older unemployed persons.									
2	Employability	Employment Programme aimed at hiring 6,000 university graduates aged 22-29.	Hiring of highly qualified university graduates, who are expected to greatly benefit from this work experience.	New job creation	YEI	The programme is currently being designed					

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
2	Employability	Youth Entrepreneurship programme, with special emphasis on women.	1st Phase: Counselling and Coaching for 5,000 unemployed persons aged 18-29; 2nd Phase: Subsidization of 2,500 new enterprises.	Promotion of unemployed persons to self-employment	YEI	The 1st Phase is currently in progress				
2	Employability	Employment Programme aimed at hiring 5,000 unemployed persons (aged 30 or older) in Transition Regions, with special emphasis on the 30-49 age group and specific occupational specialties.	New job creation in the private sector in the following Administrative Regions: Western Macedonia, Central Greece, Ionian Islands, the Peloponnese, North Aegean, and Crete.	New job creation	OP “Human Resources Development, Education and Lifelong Learning” (PA [ESPA] 2014-2020))	The programme is currently being designed				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
2	Employability	Employment Programme aimed at hiring 4,000 unemployed persons (aged 30 or older) in the More Developed Regions, with special emphasis on cutting-edge and highly demanded sectors.	New job creation in the private sector in the Administrative Regions of Attica and South Aegean.	New job creation	OP “Human Resources Development, Education and Lifelong Learning” (PA [ESPA] 2014-2020)	The programme is currently being designed				
2	Employability	Pilot programme aimed at integrating 1,000 refugees into the labour market.	Training and new job creation in the private sector (in cooperation with the World Bank).	New job creation	OP “Human Resources Development, Education and Lifelong Learning” (PA [ESPA] 2014-2020)+F49	The programme is currently being designed				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών				
2	Employability	Apprenticeship at OAED's Vocational Schools (EPAS).	Enhancement of employability.	In the field of VET, OAED operates 49 EPAS, 30 Vocational Training Institutes (IEK) and 30 Career Offices at its EPAS.	The operation of OAED's EPAS is governed by Law No. 3475/2006		Introduction of new Apprenticeship specialties according to labour market needs			
	Employability		Reduction of youth unemployment.	Implemented at OAED's EPAS since 1952, the Apprenticeship/Dual VET System is considered effective and reliable by the social partners, chambers, and other VET-related bodies.						
	Employability		Acquisition of vocational skills.	It is estimated that about 7,000 students annually enrol in the two-year Apprenticeship programmes of OAED's EPAS.						

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
				Besides, about 2,750 small and micro enterprises and 250 public and private entities provide Appreniceships to EPAS students. OAED recently launched an Apprenticeship online platform, through which employers can offer apprenticeships to all VET students throughout Greece.							
2	Employability	Pilot programme aimed at supporting the business plans of unemployed persons aged 18-29.	Supporting unemployed persons aged 18-29 who wish to start their own business, so that they can develop their business ideas into viable business plans.	Increasing employment and self-employment; improving the skills of NEETs aged 18-29	1. OP “Human Resources Development, Education and Lifelong Learning” (PA [ESPA] 2014-2020) (Decision No. 3838/10.7.2018, and its amendments); 2. Contract No. 53/2019	July 2019: Contract signed with a Coaching contractor – March 2020: Submission of 1,932 applications for participation in the five-day Entrepreneurs hip	1. Assessment of applications with a view to selecting up to 5,000 unemployed persons to participate in the five-day EC seminar 2. Participants				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια	
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών					Χρον/μια επερχόμενων σταδίων
							Counselling (hereafter: EC) seminar	attend the EC seminar 3. Participants are requested to complete a questionnaire to be used in evaluating the maturity of their business ideas as submitted to OAED's "ΟΑΕΔ Επιχειρείν" e-platform; 4. Selection of up to 3,000 beneficiaries to receive coaching services; 5. Provision of coaching			

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια	
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών					Χρον/μια επερχόμενων σταδίων
							services by a Contractor, aimed at ensuring the maturation of business ideas into business plans; 6. The final business plans are to be posted on OAED's "ΟΑΕΔ Επιχειρείν" e-platform; 7. Follow-up at six months after the programme's completion; 8. On-going and ex-post evaluation of the				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Programmes for new job and new business creation, aimed at marginalized community members at social risk (such as Roma) (maximum number of beneficiaries: 1,000).	Enhancing the employability of Roma as a vulnerable social group.	Integration into the labour market and entrepreneurship	MD; Public Call	Pending the official designation of OAED as administrative intermediary	Implementation is expected to commence following a number of actions at ROP level		Possible withdrawals from the programme		Improvement of participants' labour-market position and living standard

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μμα προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μμα επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Counselling Support, Training and Certification in the Creative Industry as a modern pillar of culture for unemployed women 18-29 years old	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.				Affecting approx. 110,000 unemployed persons
2	Employability	Work Experience acquisition in the field of Digital Marketing in small and medium enterprises in the tourism industry for the unemployed	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Special Employment Actions for Youth with Disabilities (3,000 young people with disabilities aged 18 to 29)	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.			21,027,732 €	
2	Employability	Integrated Intervention for Human Resources Development & fighting Unemployment in the Infrastructure and Transport sector	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Integrated intervention of professional empowerment and integration in the labor market for people over 30 years in the agri-food sector	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specializati on and implementat ion within 2020.				
2	Employability	Integrated intervention of professional empowerment and integration in the labor market for young people up to 29 years old in the agri-food sector (3,000 unemployed)	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specializati on and implementat ion within 2020.			12,082,420 €	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Counselling, Support, Training, Certification and Employment Promotion for the Unemployed aged 30-49 years in cutting-edge technical skills	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.				
2	Employability	Integrated Intervention of professional development and integration into the labour market for young people up to 29 years of age (7,400 unemployed)	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.			43,988,144 €	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Integrated interventions including counselling, training and certification for the professional empowerment of low-skilled unemployed	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.				
2	Employability	Integrated Interventions to enhance the knowledge and skills of unemployed graduates up to 29 years of age, in dynamic sectors of the economy (5,000 unemployed)	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.			30,000,000 €	

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Acquisition of Skills for unemployed women up to 29 years old with the aim of employing them in selected sectors of the Economy (5,000 unemployed)	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.			20,500,000 €	Ποιοτική περιγραφή των προβλεπόμενων ωφελειών και του χρον/τος τους
2	Employability	Counselling support, training and certification of prison released youth up to 29 years old	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs					Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών	Χρον/μια επερχόμενων σταδίων				
2	Employability	Consulting-training-internship-certification in the fields of Energy & Circular Economy for unemployed people up to 29 years old	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.				Ποιοτική περιγραφή των προβλεπόμενων ωφελειών και του χρον/τος τους
2	Employability	Consulting support, training and certification of unemployed young person up to 29 years old in the Food Industry & Distribution and Manufacturing sectors	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.				

Αρ. CSR	CSR υπ/γορία	Αριθμός και τίτλος δράσης	Περιγραφή των κύριων δράσεων σε άμεση συσχέτιση με τα CSRs				Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Προκλήσεις /ρίσκο	Δημοσιονομικές επιπτώσεις	Προβλεπόμενη ποιοτική ωφέλεια	
			Κύριοι στόχοι και συσχέτιση με CSR	Περιγραφή της δράσης	Νομικά/Διοικητικά εργαλεία	Χρον/μια προόδου των τελευταίων 12 μηνών					Χρον/μια επερχόμενων σταδίων
2	Employability	Counselling, training and certification of unemployed young people up to 29 years of age in dynamic sectors of the economy	job creation in the private sector of the economy and acquisition of certified technical and digital skills by the unemployed		co-financed by the NSRF-Operational Programme Human Resources Development, Education and Lifelong Learning		Planning, specialisation and implementation within 2020.				